

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU PFRON Z REALIZACJI
PLANU RZECZOWO-FINANSOWEGO Z
DZIAŁALNOŚCI
PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W 2023 ROKU**

Warszawa, marzec 2024

SPIS TREŚCI

1. Synteza.....	15
2. Wprowadzenie.....	19
3. Organy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i zakres ich kompetencji.....	21
3.1 Rada Nadzorcza	21
3.2 Zarząd	24
4. Realizacja planu finansowego.....	25
4.1 Przychody	25
4.2 Przychody z tytułu wpłat pracodawców	27
4.3 Wydatki	29
5. Zadania wspierające zatrudnienie i przeciwdziałające bezrobociu osób niepełnosprawnych	34
5.1 Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych - art. 26a – 26 c ustawy o rehabilitacji.....	34
5.2 Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych - art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.....	46
5.3 Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą, wypłacona na podstawie przepisów art. 25a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku poz. 44).....	47
5.4 Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla niepełnosprawnych rolników lub rolników zobowiązanych do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika na podstawie przepisów art. 25a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku poz. 44).....	51
5.5 Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne na podstawie przepisów art. 25a ust. 2 - 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2008 roku.	52
5.6 Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 - w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	53

6. Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych – art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji (...)	54
7. Przekazywanie środków dysponentom zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji - art. 33b ustawy o rehabilitacji	56
8. Program wyrównywania różnic między regionami III	56
9. Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych – art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji (...)	59
10. Zadania rehabilitacji społecznej realizowane przez PFRON	61
10.1 Zadania zlecane art. 36 ustawy o rehabilitacji	61
10.2 Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rehabilitacji (...)	65
10.3 Refundacja kosztów wydania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących – art. 20b ustawy o rehabilitacji (...)	67
10.4 Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się – art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rehabilitacji (...)	68
11. Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej na rzecz osób niepełnosprawnych - art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji (...)	69
11.1 Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy	71
11.2 Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania	73
11.3 Szkolenia dla pracowników sektora transportu zbiorowego w zakresie potrzeb osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami	75
11.4 Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych	77
11.5 Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych	78
11.6 Kultura bez barier	80
11.7 Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących (TOPON)	82
11.8 Obszar chroniony obszar dostępny	83
11.9 Dostępny samorząd - granty	84
11.10 Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury	86

11.11 Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA) – kompleksowe usługi w zakresie dostępności architektonicznej dla podmiotów publicznych.....	87
12. Programy służące rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON art. 47 ust. 1 pkt. 4 ustawy o rehabilitacji	89
12.1 Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	89
12.2 Zajęcia klubowe w WTZ.....	90
12.3 Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”	91
12.4 Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	93
12.5 Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami	97
12.6 Pilotażowy program „ABSOLWENT”	98
12.7 STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej	100
12.8 Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością	101
12.9 Pilotażowy program „Dostępność ponad barierami”	104
12.10 Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością	105
12.11 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta... ..	108
12.12 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie.....	109
12.13 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe.....	110
12.14 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością	111
12.15 Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością	112
12.16 Dostępna przestrzeń publiczna	115
12.17 „Wsparcie Inicjatyw”	118
13. Zadania realizowane przez samorządy wojewódzkie	119
13.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej - art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy o rehabilitacji.....	120
13.2 Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów - art. 35 ust. 1 pkt 5 ustawy o rehabilitacji w związku z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 194 r. ze zm. – Prawo budowlane	120

13.3	Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym - art. 36 ust. 1 ustawy o rehabilitacji.....	121
14.	Zadania realizowane przez samorządy powiatowe	121
14.1	Zwrot pracodawcom kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz kosztów rozpoznania przez służby medycyny pracy tych potrzeb - art. 26 ustawy o rehabilitacji.....	122
14.2	Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy - art. 26d ustawy o rehabilitacji.....	122
14.3	Zwrot pracodawcom kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej - art. 26e ustawy o rehabilitacji.....	123
14.4	Zwrot spółdzielni socjalnej kosztów tworzenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej - art. 26g ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji.....	124
14.5	Finansowanie kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w spółdzielni socjalnej - 26g ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji	124
14.6	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu - art. 11 ustawy o rehabilitacji	124
14.7	Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu art. 40 ustawy o rehabilitacji.....	125
14.8	Zwrot kosztów szkoleń organizowanych przez pracodawców art. 41 ustawy o rehabilitacji.....	125
14.9	Udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej - art. 12 ustawy o rehabilitacji.....	126
14.10	Przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - art. 12a ustawy o rehabilitacji	126
14.11	Dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego przez osobę niepełnosprawną prowadzącą działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne na kontynuowanie tej działalności - art. 13 ustawy o rehabilitacji.....	126

14.12 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. a ustawy o rehabilitacji	127
14.13 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej - art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy o rehabilitacji	127
14.14 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy o rehabilitacji.....	128
14.15 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c ustawy o rehabilitacji.....	129
14.16 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej - art. 35a ust. 4 ustawy o rehabilitacji.....	130
14.17 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dokonywane na wniosek osób niepełnosprawnych - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. d ustawy o rehabilitacji	130
14.18 Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza – przewodnika - art. 35a ust.1 pkt 7 lit. f ustawy o rehabilitacji	131
14.19 Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym - art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.....	131
15. Realizacja zadań w powiatach i województwach w układzie zadaniowym	132
16. Wykonanie mierników Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w układzie budżetu zadaniowego za 2023 rok z wyjaśnieniem odchyleń	133
17. Wydatki bieżące (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej	138
17.1 Projekt pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym – System iPFRON+”	139
17.2 Wydatki bieżące (własne) Funduszu	140
17.3 Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej	142
17.4 Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu	143
18. Stany Funduszu na początek i koniec 2023 roku	145
19. Działalność kontrolna Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	147
19.1 Realizacja Planu działań kontrolnych w 2023 roku	148

19.2	Wyniki kontroli	149
19.3	Analiza porównawcza.....	149
20.	Działalność windykacyjna i egzekucyjna Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	150
21.	Pozostała działalność.....	152
21.1	Działalność Audytu i Jakości	152
21.2	Działalność w zakresie zarządzania procesami i zarządzania ryzykiem w PFRON.	153
21.3	Działalność w zakresie Kontroli Zarządczej	154
21.4	Działalność z zakresu obsługi prawnej	154
21.5	Działalność w zakresie Dostępności w 2023 roku	155
21.6	Działalność w zakresie bezpieczeństwa w 2023 roku	157
	Działania z zakresu Pełnomocnika ds. Bezpieczeństwa Informacji pełniącego funkcję Inspektora Ochrony Danych.....	157
	Działania z zakresu Pełnomocnika Prezesa Zarządu ds. obronnych, informacji niejawnych i zarządzania kryzysowego	158
	Działania z zakresu ochrony informacji.....	159
	Działania z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpożarowej.....	159
22.	Załączniki	160
22.1	Informacja z wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 roku	161
22.2	Informacja z wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 roku	164

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1 Struktura wypłaconego dofinansowania w podziale na rynek: Rynek Chroniony, Rynek Mieszany oraz Rynek Otwarty (RO)	35
Wykres nr 2 Liczba pracodawców składających wnioski o dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych przez pracodawców z Otwartego Rynku Pracy (RO)	36
Wykres nr 3 Liczba pracodawców składających wnioski o dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych przez Zakłady Pracy Chronionej (ZPCH)	37
Wykres nr 4 Różnica pomiędzy liczbą pracodawców (w podziale na typ beneficjenta) ubiegających się o dofinansowanie za poszczególne okresy w stosunku do liczby pracodawców ubiegających się o dofinansowanie za 12/2022 roku.....	38
Wykres nr 5 Liczba pracowników ogółem zgłoszonych do dofinansowań do wynagrodzeń. .	38
Wykres nr 6 Liczba osób niepełnosprawnych zgłaszanych do dofinansowań do wynagrodzeń według stopnia niepełnosprawności, z którymi jest zgłaszanych najmniej osób niepełnosprawnych	39
Wykres nr 7 Liczba osób niepełnosprawnych zgłaszanych do dofinansowań do wynagrodzeń według stopnia niepełnosprawności, z którymi jest zgłaszanych najwięcej osób niepełnosprawnych	40
Wykres nr 8 Liczba pracowników zgłoszonych do dofinansowań do wynagrodzeń (w osobach)	41
Wykres nr 9 Liczba pracowników zgłoszonych do dofinansowań do wynagrodzeń (w etatach)	42
Wykres nr 10 Średnie koszty płacy osób niepełnosprawnych (w przeliczeniu na etat), wykazane przez pracodawców za okresy od 12/2022 do 11/2023 w celu pozyskania dofinansowania do wynagrodzeń w podziale na stopień niepełnosprawności i występowanie schorzeń specjalnych	43
Wykres nr 11 Struktura wydatków dofinansowania w podziale na stopnie niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń w 2023 roku dla podmiotów z rynku chronionego	44
Wykres nr 12 Średnia liczba osób zgłaszanych za okresy 12/2022 – 11/2023 przez podmioty z rynku chronionego w podziale na stopnie niepełnosprawności i występowanie schorzeń specjalnych	44
Wykres nr 13 Struktura wydatków dofinansowania w podziale na stopnie niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń w roku 2023 dla podmiotów z rynku otwartego	45

Wykres nr 14 Średnia liczba osób zgłaszanych za okresy 12/2022 – 11/2023 przez podmioty z rynku otwartego w podziale na stopnie niepełnosprawności i występowanie schorzeń specjalnych.....	45
Wykres nr 15 Struktura wypłaconej refundacji osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność gospodarczą w 2023 roku.....	48
Wykres nr 16 Liczba osób niepełnosprawnych wykonujących działalność ubiegających się o wypłatę miesięcznej refundacji składek w poszczególnych stopniach niepełnosprawności	48
Wykres nr 17 Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem znacznym.....	49
Wykres nr 18 Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem umiarkowanym.....	49
Wykres nr 19 Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem lekkim ...	49
Wykres nr 20 Struktura wypłaconej refundacji w 2023 roku osobom niepełnosprawnym wykonującym w podziale na stopnie niepełnosprawności.....	50
Wykres nr 21 Struktura wypłaconej refundacji rolnikom w roku 2023.....	51
Wykres nr 22 Liczba beneficjentów uprawnionych do otrzymania refundacji składek na ubezpieczenia KRUS za I – IV kwartał 2023 roku.	52
Wykres nr 23 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów	55
Wykres nr 24 Kwota wypłat wg województw	55
Wykres nr 25 Kwota wypłacona wg województw	58
Wykres nr 26 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów	58
Wykres nr 27 Kwota wypłacona wg województw (w tys. zł)	59
Wykres nr 28 przedstawia strukturę wypłat wg kierunków pomocy.	64
Wykres nr 29 przedstawia strukturę wypłat wg konkursu.	64
Wykres nr 30 Struktura wypłat wg rodzajów szkoleń.....	68
Wykres nr 31 Kwota wypłacona wg województw	69
Wykres nr 32 Kwota wypłacona wg województw	91
Wykres nr 33 Kwota wypłacona wg województw	93
Wykres nr 34 Kwota wypłacona wg województw	96
Wykres nr 35 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów	96
Wykres nr 36 Kwota wypłacona wg województw	98
Wykres nr 37 Kwota wypłacona wg województw	99
Wykres nr 38 Kwota wypłacona wg województw	101

Wykres nr 39 Kwota wypłacona wg województw	104
Wykres nr 40 Kwota wypłacona wg województw	105
Wykres nr 41 Kwota wypłacona wg województw	107
Wykres nr 42 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów	107
Wykres nr 43 Kwota wypłacona wg województw	109
Wykres nr 44 Kwota wypłacona wg województw	110
Wykres nr 45 Liczba posiadanych technologii z podziałem na rodzaje sprzętu	113
Wykres nr 46 Status Podział technologii pod względem zainteresowania osób wypożyczających konkretnymi sprzętami.....	114
Wykres nr 47 Liczba wniosków z podziałem na województwa i moduły.....	116
Wykres nr 48 Wysokość wypłat w podziale na województwa.....	117
Wykres nr 49 Struktura wypłat z podziałem na moduły.....	117
Wykres nr 50 Struktura należności odzyskanych w windykacji w 2023 roku.	151
Wykres nr 51 Kwota odzyskana. Porównanie lat 2021, 2022 i 2023.....	151
Wykres nr 52 Porównanie kwot odzyskanych w latach 2023 i 2022 w podziale na tryb dochodzonych należności: 1-tryb cywilny, 2-tryb administracyjny, 3-postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne, 4-egzekucja wpłat obowiązkowych.	151

SPIS TABEL

Tabela nr 1 Wydatki na realizację zadania Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych – art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji (...)	1
Tabela nr 2 Efekty realizacji "Programu wyrównywania różnic między regionami III"	2
Tabela nr 3 Wydatki na realizację "Programu wyrównywania różnic między regionami III"	3
Tabela nr 4 Wydatki na realizację Zadań zleczanych - art. 36 ustawy o rehabilitacji (...) w 2021 r. wg jednostek organizacyjnych PFRON	4
Tabela nr 5. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach Zadań zleczanych - art. 36 ustawy o rehabilitacji w 2023 roku.	5
Tabela nr 6 Oferty dot. wsparcia psychologicznego przeciwdziałającego negatywnym skutkom pandemii COVID-19 w ramach Zadań zleczanych - art. 36 ustawy o rehabilitacji (...) w 2023 roku.	6
Tabela nr 7 Wydatki na realizację zadania pn. „Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się” – art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rehabilitacji (...)	7
Tabela nr 8 Wydatki na realizację programu „Zajęcia klubowe w WTZ”	8
Tabela nr 9 Wydatki na realizację Pilotażowego programu „Rehabilitacja 25 plus”	9
Tabela nr 10 Wydatki na realizację Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	10
Tabela nr 11 Realizacja programu pn. „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami”	11
Tabela nr 12 Realizacja pilotażowego programu „ABSOLWENT”	12
Tabela nr 13 Wydatki na realizację programu „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”	13
Tabela nr 14 Wydatki na realizację programu „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”	14
Tabela nr 15 Wydatki na realizację programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”	15
Tabela nr 16 Wydatki na realizację Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta	16
Tabela nr 17 Wydatki na realizację Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie	16
Tabela nr 18 Wydatki na realizację Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością	17
Tabela nr 19 Zadania realizowane przez samorzady wojewódzkie w 2023 r.	18

Tabela nr 20 Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej.	19
Tabela nr 21 Migracja zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej według stanu na koniec 2023 roku.....	20
Tabela nr 22 Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji.....	20
Tabela nr 23 Zadania zlecane przez samorządy wojewódzkie fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.	21
Tabela nr 24 Zadania realizowane przez samorządy powiatowe.	22
Tabela nr 25..... Zwroty kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy.	23
Tabela nr 26..... Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.	23
Tabela nr 27 Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na wyposażonych stanowiskach pracy.	24
Tabela nr 28 Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy.....	24
Tabela nr 29 Finansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych organizowanych przez PUP. 25	
Tabela nr 30 Jednorazowa pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności.	25
Tabela nr 31 Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych.	26
Tabela nr 32 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	26
Tabela nr 33 Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.....	27
Tabela nr 34 Migracja uczestników warsztatów terapii zajęciowej wg stanu na koniec 2023 r. 27	
Tabela nr 35 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.	28
Tabela nr 36 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.	28
Tabela nr 37 Środki wydatkowane na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.....	29
Tabela nr 38 Dofinansowanie likwidacji barier dokonywanej na wniosek osób niepełnosprawnych.	29

Tabela nr 39 Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza – przewodnika.	30
Tabela nr 40 Zadania zlecane przez samorządy powiatowe fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.	31
Tabela nr 41 Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, które korzystały z różnych form wsparcia w 2023 r.	32
Tabela nr 42 zestawienie wydatków zrealizowanych przez jednostki organizacyjne Funduszu na podstawie preliminarza wydatków na działalność bieżącą oraz wydatków inwestycyjnych w 2023 roku	33

1. Synteza

1. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych powstał na mocy ustawy z dnia 9 maja 1991 roku o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Od 1997 roku zasady działania Funduszu reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku, poz. 44), zwana dalej ustawą o rehabilitacji oraz statut Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. PFRON posiada osobowość prawną i jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, którego środki przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich zatrudnianie.
2. Sprawozdanie przedstawia działalność Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku w zakresie rzeczowym i finansowym w następujących obszarach: przychody z tytułu wpłat pracodawców, wydatki na realizację zadań ustawowych i programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON, projektów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej oraz realizację przez samorządy wojewódzkie i powiatowe ustawowych zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków Funduszu. Wydatki PFRON zostały przedstawione w układzie tradycyjnym, jak również w układzie budżetu zadaniowego.
3. Zgodnie z ustawą, organami PFRON są: Zarząd Funduszu oraz Rada Nadzorcza, w skład której wchodzi: Prezes Rady Nadzorczej – Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych – Sekretarz Stanu w ministerstwie właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, który na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych zatwierdza statut określający organizację, szczegółowe zasady i tryb działania Funduszu, w tym jego organów.
4. W 2023 roku plan finansowy realizowany był w oparciu o Załącznik do Ustawy Budżetowej na 2023 rok z dnia 15 grudnia 2022 roku. W 2023 roku dokonano siedmiu zmian w planie finansowym wydanych na podstawie zgody Ministra Finansów, polegających odpowiednio na zmniejszeniach i zwiększeniach wydatków PFRON.
5. Przychody w 2023 roku zostały zaplanowane w wysokości 8.207.968 tys. zł, które zostały zrealizowane w wysokości 8.471.489.083,65 zł, tj. 103,21%. Przychody z tytułu obowiązkowych wpłat na Fundusz stanowią przede wszystkim miesięczne wpłaty dokonywane przez pracodawców:

- zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy,
- nieosiągających wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6% (tzw. podmioty zwykłe oraz budżet) albo 2% (tzw. szkolnictwo, tj. publiczne lub niepubliczne uczelnie, szkoły, przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, placówki resocjalizacyjne, żłobki i klubiki dziecięce).

Plan finansowy PFRON na 2023 rok przewidywał uzyskane przychody z tytułu wpłat pracodawców (§ 0850) w wysokości 6.386.625 tys. zł w ujęciu memoriałowym oraz 6.399.076 tys. zł w ujęciu kasowym, które zostały zrealizowane w wysokości 6.741.073.685,89 zł (105,55% planu) w ujęciu memoriałowym oraz 6.742.980.644,18 zł (105,37% planu) w ujęciu kasowym.

6. Wydatki w 2023 roku zostały zaplanowane w wysokości 8.687.132 tys. zł, a ich realizacja wyniosła 7.574.898.517,05 zł, co stanowiło 87,20% planu, m.in. z przeznaczeniem na realizację:
 - zadań ustawowych i programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON – kwota 5.147.920.707,36 zł,
 - programów wspieranych ze środków pomocowych UE w ramach zadań ustawowych art. 47 ust. 1 pkt 2 – kwota 90.695.460,71 zł,
 - przelewów redystrybucyjnych – kwota 1.908.382.652,20 zł,
 - wydatków bieżących „własnych” wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej – kwota 411.998.276,19 zł (w tym 144.972.649,89 zł na koszty związane z odpisami aktualizującymi wartości należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności oraz 13.244.703,18 zł na amortyzację majątku trwałego),
 - wydatków i zakupów inwestycyjnych „własnych” wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej - kwota 15.901.420,59 zł.
7. W 2023 roku na zadanie polegające na dofinansowaniu do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych zaplanowano kwotę w wysokości 3.600.000 tys. zł, z czego wypłacono kwotę w wysokości 3.481.730.654,32 zł, co stanowiło 96,71% planu. Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych przysługuje pracodawcy zatrudniającemu osoby niepełnosprawne, które zostały ujęte w prowadzonej przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Ewidencji Zatrudnionych Osób Niepełnosprawnych.
8. W 2023 roku na zadanie refundacji składek na ubezpieczenie społeczne zaplanowano kwotę w wysokości 139.614 tys. zł, z czego zrealizowano 138.826.439,92 zł, co stanowiło 99,44% planu. Fundusz refunduje niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi

zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe, pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek (z możliwością uchybienia terminu nieprzekraczającego 14 dni) oraz w całości najpóźniej w dniu złożenia wniosku.

9. Zadania zlecane przez PFRON na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji (...).
Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, mogą być realizowane przez fundacje oraz organizacje pozarządowe na zlecenie Funduszu. Wydatki na realizację zadania wyniosły 712.888.530,70 zł (97,12% planu).
10. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane były przez 380 samorządów powiatowych oraz 16 samorządów wojewódzkich.
Na zadania samorządów wojewódzkich zaplanowano kwotę 335.071 tys. zł. Samorzady wykorzystały środki w łącznej kwocie 332.763.360,00 zł (99,31%) środków wyliczonych według algorytmu, z czego na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wykorzystano kwotę 237.624.302,00 zł (71,41%), a na zadania dotyczące rehabilitacji społecznej kwotę 95.139.058,00 zł (28,59%), wraz z kosztami obsługi w kwocie 8.119.322,00 zł wykorzystały łącznie 340.882.682,00 zł.
Na realizację zadań ustawowych przez samorzady powiatowe zaplanowano środki w wysokości 1.529.756 tys. zł, a na koszty obsługi w wysokości 38.244 tys. zł.
Na podstawie wniosków starostów Fundusz przekazał na realizację zadań kwotę 1.527.927.889,00 zł. Środki te zostały wykorzystane w kwocie łącznej 1.524.662.471,00 zł (99,67% środków określonych według algorytmu), a na koszty obsługi wykorzystano 38.047.882,00 zł. Na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wykorzystano kwotę 62.495.313,00 zł (4,10%), a na zadania dotyczące rehabilitacji społecznej kwotę 1.462.167.158,00 zł (95,90%).
Na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dokonuje na rzecz gmin wypłat z tytułu zrekompensowania im utraconych dochodów na skutek zastosowania wobec prowadzących zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz z podatku od czynności cywilnoprawnych zgodnie z art. 31 ust.1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji.
W ramach przyjętej w planie finansowym PFRON kwoty na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zwolnień ustawowych w wysokości 47.000 tys. zł, w tym 23.500 tys. zł dotacji z budżetu państwa, Fundusz zrealizował w 2023 roku wypłaty w kwocie 40.716.663,00 zł (86,63%), (w tym 20.358.331,50 zł dotacji z budżetu państwa), po uwzględnieniu zwrotów z gmin z dotacji za rok 2023.

11. W 2023 roku Fundusz realizował programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON art. 47 ust. 1 pkt. 4 ustawy o rehabilitacji, w tym m. in.:

- „Zajęcia klubowe w WTZ” - celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji. Adresatami programu są podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej. Pomoc finansowa w ramach programu udzielana jest adresatom programu ze środków PFRON przez samorządy powiatowe, które przystąpią do realizacji programu. Wydatki na realizację programu wyniosły 8.801.796,13 zł (95,67% planu).
- „Rehabilitacja 25 plus” - Celem programu jest zebranie doświadczeń służących wypracowaniu rozwiązań zapewniających absolwentom ciągłość oddziaływań terapeutycznych w zakresie utrzymania samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym ich aktywności zawodowej. W ramach programu placówki edukacyjne mogą zapewnić dzienny pobyt niezatrudnionym osobom niepełnosprawnym z niepełnosprawnością intelektualną, będącym absolwentami OREW bądź ORW, bądź absolwentami SPdP lub innych placówek edukacyjnych, jeżeli osoby te nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności. Wydatkowano kwotę w wysokości 32.481.425,46 zł (98,45% planu).
- „Aktywny samorząd” - celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Wydatki na realizację programu wyniosły 233.696.974,87 zł (96,77% planu).
- „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami” - celem strategicznym programu jest wzrost aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami osiągany poprzez zintensyfikowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, którym wsparcie uzyskane w programie umożliwi realizację projektów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami, dofinansowanych ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Wydatkowano kwotę w wysokości 8.113.621,11 zł (78,02% planu).
- „Wsparcie Inicjatyw” - strategicznym celem programu jest szeroko rozumiane promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych. W ramach programu Biuro Funduszu wypłaciło środki dla jednostek sektora finansów publicznych w wysokości 606.129,09 zł (67,35% planu).
- Pilotażowy program „ABSOLWENT” – celem jest umożliwienie wejścia na rynek pracy osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które na dzień przystąpienia do projektu pozostają bez zatrudnienia oraz są absolwentami szkoły wyższej lub realizują ostatni lub przedostatni semestr nauki

w szkole wyższej. Wydatki na realizację programu wyniosły 11.571.960,75 zł (79,72% planu).

- Program „Centra informacyjno - doradcze dla osób z niepełnosprawnością” - program służy zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami usług doradczych i eksperckich w procesie aplikowania o środki PFRON w celu właściwego dopasowania do ich potrzeb dostępnych rozwiązań i technologii. Ponadto celem programu jest również konsolidacja działań PFRON oraz interesariuszy poprzez uruchomienie centrów informacyjno-doradczych dla osób z niepełnosprawnościami oraz regionalnych sieci współpracy. Dodatkowo w ramach programu zakłada się wypracowanie modelu poprawnego zaopatrzenia oraz standardów lub wytycznych w zakresie wyposażania osób z niepełnosprawnościami w różnego rodzaju technologie asystujące. Kolejnym celem programu jest wzrost kompetencji zawodowych realizatorów zadań finansowanych ze środków PFRON. Wydatki na realizację programu wyniosły 17.280.990,23 zł (89,38% planu).
- Program „Dostępność ponad barierami” - celem programu jest rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury. Wydatki na realizację programu wyniosły 2.206.933,91 zł (81,56% planu).
- „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” - celem programu jest zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy. Wydatki na realizację programu wyniosły 58.922.344,00 zł (81,27% planu).

2. Wprowadzenie

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych działa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie:

- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku poz. 44),
- statutu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

PFRON jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych. Fundusz posiada osobowość prawną.

Główna siedziba Biura PFRON mieści się w Warszawie przy Al. Jana Pawła II nr 13.

Misją Funduszu jest tworzenie warunków ułatwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym.

Celem Funduszu jest gromadzenie środków finansowych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, o których mowa w ustawie oraz gospodarowanie tymi środkami.

Podnoszenie poziomu świadczonych usług następuje poprzez wypracowanie standardów działania oraz wyznaczanie i osiąganie ustalonych cyklicznie celów strategicznych i operacyjnych, w tym:

- podejście procesowe ukierunkowane na klienta zewnętrznego i wewnętrznego,
- poprawa komunikacji z klientem zewnętrznym, a także poprawa dostępności informacji dla klienta zewnętrznego,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu informatyzacji, w szczególności służącego poprawie e-usług,
- wzmacnianie kompetencji, efektywności pracy i poziomu satysfakcji pracowników PFRON.

W PFRON stosowane są zasady rachunkowości określone dla podmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2023 roku, poz. 120, z późn. zm.).

Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, który na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Pełnomocnika, zatwierdza statut określający organizację, szczegółowe zasady i tryb działania Funduszu, w tym jego organów.

Reprezentowany jest przez Prezesa Zarządu, którego funkcję w 2023 roku pełnił Pan Krzysztof Michałkiewicz. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Funduszu upoważnieni są:

- Prezes Zarządu lub każdy z jego zastępców samodzielnie,
- dwaj pełnomocnicy działający łącznie.

Fundusz prowadzi działalność poprzez Biuro Funduszu i Oddziały. Biuro Funduszu organizuje i koordynuje działalność Funduszu. Jednostkami organizacyjnymi Funduszu są:

- departamenty,
- biura,
- oddziały.

Departamenty tworzone są w Biurze Funduszu i stanowią podstawową jednostkę organizacyjną Funduszu. Departamenty mogą składać się z wydziałów.

W Oddziałach mogą być tworzone wydziały. Decyzję o utworzeniu wydziału w Oddziale podejmuje Prezes Zarządu.

Biura tworzone są w Biurze Funduszu i stanowią jednostkę organizacyjną, w której z uwagi na zakres zadań nie wyodrębnia się wydziałów.

Fundusz tworzą następujące jednostki organizacyjne:

- 1) Biuro ds. Analiz, Prognoz i Współpracy Międzynarodowej,
- 2) Biuro Audytu Wewnętrznego,
- 3) Biuro ds. Kapitału Ludzkiego,
- 4) Biuro ds. Bezpieczeństwa,
- 5) Biuro ds. Komunikacji,
- 6) Biuro ds. Rachunkowości,
- 7) Biuro ds. Systemów Zarządczych,
- 8) Departament ds. Dostępności,
- 9) Departament Wsparcia Zarządu,
- 10) Departament ds. Finansowych,
- 11) Departament ds. Kontroli,
- 12) Departament ds. Rynku Pracy,
- 13) Departament ds. Wpłat,
- 14) Departament ds. Windykacji Należności,
- 15) Departament ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- 16) Departament ds. Polityki Regionalnej,
- 17) Departament ds. Organizacyjnych,
- 18) Departament ds. Teleinformatyki,
- 19) Oddziały (w liczbie 16).

3. Organy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i zakres ich kompetencji

3.1 Rada Nadzorcza

Członkowie Rady Nadzorczej PFRON powoływani są przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na podstawie art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku, poz. 44).

Rada Nadzorcza działa na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 marca 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także szczegółowych zasad działania Rady Nadzorczej i szkolenia jej członków oraz wysokości ich wynagradzania za udział w posiedzeniach Rady (Dz. U. z 2023 roku poz. 525) oraz regulaminu pracy Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zatwierdzonego uchwałą nr 5/2017 Rady Nadzorczej PFRON z dnia 20 czerwca 2017 roku.

Rada Nadzorcza składa się z Prezesa Rady Nadzorczej, którym jest Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych – Sekretarz Stanu w ministerstwie właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, przedstawiciela ministra właściwego do spraw finansów publicznych, przedstawiciela ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Skład Rady Nadzorczej PFRON w 2023 roku:

- 1) Paweł Wdówik – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Prezes Rady Nadzorczej,
- 2) Łukasz Krasoń – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Prezes Rady Nadzorczej (od 28 grudnia 2023 roku),
- 3) Krzysztof Bączek – przedstawiciel Forum Związków Zawodowych,
- 4) Tomasz Chudobski – przedstawiciel Federacji Przedsiębiorców Polskich (do 6 lutego 2023 roku),
- 5) Grażyna Dębicka - Ozorkiewicz – przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego,
- 6) Renata Górna – przedstawiciel Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- 7) Dariusz Jadczyk – przedstawiciel Konfederacji Lewiatan,
- 8) Sławomir Jagieła – przedstawiciel Związku Pracodawców Business Centre Club (od 25 kwietnia 2023 roku),
- 9) Marek Łukomski – przedstawiciel Federacji Przedsiębiorców Polskich (od 23 marca 2023 roku),
- 10) Przemysław Momot – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną,
- 11) Mateusz Palian – przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
- 12) Agnieszka Płoska – przedstawiciel Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- 13) Anna Rajska-Pura – przedstawiciel Gorzowskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start”,
- 14) Krzysztof Rowiński – przedstawiciel Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” (od 29 marca 2023 roku),
- 15) Katarzyna Szarkowska – przedstawiciel Ministra Finansów,
- 16) Joanna Torbé - Jacko – przedstawiciel Związku Pracodawców Business Centre Club (do 25 kwietnia 2023 roku).

Do zadań Rady Nadzorczej PFRON należy w szczególności:

- 1) zatwierdzanie planów działalności i projektu planu finansowego Funduszu,
- 2) opiniowanie kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu, zgodnie z kierunkowymi założeniami polityki zatrudnienia, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, określonymi przez Pełnomocnika,

- 3) zatwierdzanie wniosków Zarządu w sprawach zaciągania przez Fundusz pożyczek,
- 4) opiniowanie wniosków w sprawie powołania i odwołania każdego z zastępców Prezesa Zarządu,
- 5) dokonywanie kontroli i oceny działalności Zarządu,
- 6) zatwierdzanie rocznych sprawozdań Funduszu,
- 7) składanie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie do dnia 20 marca każdego roku, sprawozdań z działalności Funduszu.

Uchwały podjęte przez Radę Nadzorczą PFRON w 2023 roku dotyczyły:

- 1) zatwierdzenia „Sprawozdania Zarządu PFRON z realizacji planu rzeczowo - finansowego z działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2022 roku”,
- 2) zatwierdzenia sprawozdania z wykonania planu działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za rok 2022,
- 3) zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za 2022 rok,
- 4) zatwierdzenia Projektu Budżetu Państwa na 2024 rok – Projektu Planu Finansowego Państwowego Funduszu Celowego,
- 5) zatwierdzenia planu działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rok 2024,
- 6) wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badań sprawozdania finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 7) zatwierdzenia programów:
 - a) „Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością”,
 - b) „Dostępna przestrzeń publiczna”,
 - c) „ABSOLWENT II”,
 - d) „Finansowanie funkcjonowania Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych”,
- 8) zmian do programów:
 - a) „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością”,
 - b) „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta,
 - c) „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami” - Programu współpracy z Zarządami Województw w celu współfinansowania projektów organizacji pozarządowych wyłonionych do dofinansowania w drodze konkursów organizowanych przez Zarządy Województw w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych,
 - d) „Rehabilitacja 25 plus”,
 - e) „Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością”,

- f) „Aktywny samorząd”,
- g) „Dostępna przestrzeń publiczna”,
- h) „Programu wyrównywania różnic między regionami III”,
- i) „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe.

Zadania zrealizowane w 2023 roku przez Radę Nadzorczą PFRON:

- 1) odbyło się 5 posiedzeń Rady Nadzorczej PFRON,
- 2) Rada Nadzorcza podjęła 27 uchwał, w tym 7 uchwał w trybie pisemnym bez odbycia posiedzenia,
- 3) z posiedzeń Rady sporządzono 5 protokołów.

3.2 Zarząd

Skład Zarządu PFRON w 2023 roku:

- 1) Krzysztof Michałek - Prezes Zarządu,
- 2) Dorota Habich - Zastępca Prezesa Zarządu ds. Programowych,
- 3) Tomasz Maruszewski - Zastępca Prezesa Zarządu ds. Finansowych.

Zarząd PFRON w 2023 roku podejmował decyzje na posiedzeniach Zarządu oraz w trybie obiegowym:

- 1) odbył 29 posiedzeń Zarządu PFRON, na których rozpatrzył 113 spraw,
- 2) w trybie obiegowym rozpatrzył 66 spraw,
- 3) podjął 141 uchwał,
- 4) z posiedzeń Zarządu sporządzono 29 protokołów.

Prezes Zarządu wydał 83 zarządzenia.

4. Realizacja planu finansowego

4.1 Przychody

Plan finansowy PFRON na 2023 rok zamieszczony został w Załączniku do Ustawy Budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 roku. Uwzględniając przeniesienia pomiędzy pozycjami planu dokonane za zgodą Ministra Finansów z dnia 08.05.2023 r., 21.06.2023 r., 24.07.2023 r., 28.08.2023 r., 21.09.2023 r., 09.11.2023 r. oraz 04.12.2023 r., plan finansowy PFRON zakładał przychody w wysokości 8.207.968 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje z budżetu państwa 1.277.198 tys. zł, z tego:
 - a) dotacje dla państwowego funduszu celowego 1.253.500 tys. zł z przeznaczeniem na:
 - 1.080.000 tys. zł na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych art. 46 a ust.1 pkt 1,
 - 23.500 tys. zł na zrekompensowanie gminom 50% dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych art. 46 a ust.1 pkt 2,
 - 150.000 tys. zł środki dla dysponentów zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji,
 - b) dotacje celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE – bieżące 13.003 tys. zł,
 - c) dotacje celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE – majątkowe 10.695 tys. zł,
- 2) środki otrzymane z Unii Europejskiej 152.797 tys. zł,
- 3) składki i opłaty 6.387.718 tys. zł, z tego:
 - 1.093 tys. zł wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień,
 - 6.386.625 tys. zł wpłaty zakładów pracy,
- 4) przelewy redystrybucyjne (zwroty przez samorządy wojewódzkie i powiatowe środków niewykorzystanych w poprzednim roku) 5.902 tys. zł,
- 5) pozostałe przychody 384.353 tys. zł, z tego:
 - a) wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób fizycznych 1 tys. zł,
 - b) dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych 1 tys. zł,
 - c) wpływy z opłaty prolongacyjnej 1.404 tys. zł,
 - d) wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności 47.795 tys. zł,
 - e) odsetki od nieterminowych wpłat zakładów pracy 11.000 tys. zł,
 - f) pozostałe odsetki 78.735 tys. zł,
 - g) wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych 30.600 tys. zł,
 - h) wpływy z różnych dochodów 211.587 tys. zł,

- i) wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności przekazanych na realizację zadań bieżących 3.200 tys. zł,
- j) wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności przekazanych na realizację zadań inwestycyjnych 30 tys. zł.

Zarachowane w 2023 roku przychody wynoszą 8.471.489.083,65 zł (103,21% środków planowanych na 2023 rok) z tego:

- 1) dotacje z budżetu państwa 1.141.670.726,09 zł (89,39%), w tym:
 - a) dla państwowego funduszu celowego 1.105.963.964,56 zł z przeznaczeniem na:
 - § 2430 dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych 1.044.524.236,29 zł,
 - § 2430 zrekompensowanie gminom 50% dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych 20.358.331,50 zł,
 - § 2430 środki dla dysponentów zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji 41.081.396,77 zł,
 - b) § 2009 dotacje celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE – bieżące- 31.732.695,85 zł,
 - c) § 6209 dotacje celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE – majątkowe 3.974.065,68 zł,
- 2) §§ 2007, 6207 środki otrzymane z UE 111.053.166,71 zł (72,68%),
- 3) §§ 0640, 0850 składki i opłaty 6.741.511.070,83 zł (105,54%) z tego:
 - a) § 0640 wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień 437.384,94 zł (40,02%),
 - b) § 0850 deklarowane wpłaty zakładów pracy 6.741.073.685,89 zł (105,55%),
- 4) § 2960 przelewy redystrybucyjne (zwroty przez samorzady wojewódzkie i powiatowe środków niewykorzystanych w poprzednim roku) 8.415.325,74 zł (142,58%),
- 5) pozostałe przychody 468.838.794,28 zł (121,98%), z tego:
 - § 0880 wpływy z opłaty prolongacyjnej 544.751,49 zł,
 - § 0900 wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności 33.130.078,04 zł,
 - § 0910 odsetki od nieterminowych wpłat zakładów pracy 17.773.939,09 zł,
 - § 0920 pozostałe odsetki 218.463.607,82 zł,
 - § 0940 wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych 48.647.240,34 zł,
 - § 0950 wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów 127.583,92 zł,
 - § 0970 wpływy z różnych dochodów 136.231.471,73 zł,
 - §§ 295 wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności przekazanych na realizację zadań bieżących 11.343.243,91 zł,
- §§ 669 wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności przekazanych na realizację zadań inwestycyjnych 2.576.877,94 zł,

4.2 Przychody z tytułu wpłat pracodawców

Przychody z tytułu obowiązkowych wpłat na Fundusz stanowią przede wszystkim miesięczne wpłaty dokonywane przez pracodawców:

- a) zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy,
- b) nieosiągających wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6% (tzw. podmioty zwykłe oraz budżet) albo 2% (tzw. szkolnictwo, tj. publiczne lub niepubliczne uczelnię, szkoły, przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, placówki resocjalizacyjne, żłobki i klubiki dziecięce).

Z obowiązkowych wpłat na Fundusz zwolnieni są pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy:

- a) osiągający wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6% (tzw. podmioty zwykłe oraz budżet) albo 2% (tzw. szkolnictwo, tj. publiczne lub niepubliczne uczelnię, szkoły, przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, placówki resocjalizacyjne, żłobki i klubiki dziecięce),
- b) będący lub prowadzący niedziałające w celu osiągnięcia zysku:
 - publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi,
 - zakłady opiekuńczo -lecznicze,
 - domy pomocy społecznej,
 - hospicja,
- c) co do których ogłoszono upadłość.

Plan finansowy PFRON na 2023 rok przewidywał uzyskane przychody z tytułu wpłat pracodawców w wysokości 6.386.625 tys. zł w ujęciu memoriałowym oraz 6.399.076 tys. zł w ujęciu kasowym.

Zarachowane w 2023 roku przychody od pracodawców wyniosły:

➤ w ujęciu memoriałowym	6.741.073.685,89 zł,
➤ w ujęciu kasowym	6.742.980.644,18 zł.

Na osiągnięte na koniec 2023 roku przychody z tytułu deklarowanych wpłat zakładów pracy w łącznej wysokości 6.741.073.685,89 zł składa się:

- 6.217.886.708,08 zł wynikające z wydanych decyzji określających oraz deklaracji DEK-1-0 złożonych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn

40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych;

- 395.028.313,07 zł wynikające z wydanych decyzji określających oraz deklaracji DEK-1-a złożonych przez państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne będące jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi i gospodarstwami pomocniczymi, instytucje kultury oraz jednostki organizacyjne zajmujące się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii;
- 26.625.947,20 zł wynikające z wydanych decyzji określających oraz deklaracji DEK-1-b złożonych przez publiczne i niepubliczne uczelnie, publiczne i niepubliczne szkoły, publiczne i niepubliczne przedszkola, publiczne i niepubliczne inne formy wychowania przedszkolnego oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, placówki resocjalizacyjne, publiczne i niepubliczne żłobki, a także kluby dziecięce;
- 77.962.398,71 zł wynikające z wydanych decyzji określających oraz deklaracji DEK-2-a złożonych przez prowadzących zakłady pracy chronionej, w wysokości 10% uzyskanych zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego, leśnego, czynności cywilnoprawnych, opłat (z wyjątkiem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym) oraz 40% kwot zaliczek pobranych przez prowadzących zakłady pracy chronionej na podatek dochodowy od osób fizycznych;
- 20.568.343,83 zł wynikające z wydanych decyzji określających oraz deklaracji DEK-2-a dotyczących środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych w razie: niewykorzystania uzyskanych w danym roku kalendarzowym środków funduszu do dnia 31 grudnia następnego roku, likwidacji, upadłości albo wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonego przez pracodawcę zakładu pracy chronionej lub utraty statusu zakładu pracy chronionej oraz wpłat w przypadku niezgodnego z ustawą przeznaczenia środków funduszu rehabilitacji, a także niedotrzymania terminu ich przekazania;
- 3.001.975,00 zł wynikające z wydanych decyzji określających oraz deklaracji DEK-2-u na podstawie art. 22b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Głównym źródłem przychodów są przychody od pracodawców zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (DEK-1-0) - 92,24%. Znaczący udział w przychodach stanowią również przychody od państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych, będącymi jednostkami budżetowymi (DEK-1-a) - 5,86% oraz od prowadzących zakłady pracy chronionej (DEK-2-a) – 1,16% uzyskanych przychodów.

W roku 2023 kontynuowane były działania zmierzające do osiągnięcia planowanego poziomu przychodów. Dzięki pozyskaniu z ZUS informacji o wysokości zatrudnienia wysłano wezwania do pracodawców niezarejestrowanych w NEO a wykazujących w deklaracjach składanych do ZUS zatrudnienie co najmniej 25 etatów oraz zarejestrowanych posiadających braki w deklaracjach.

W 2023 roku zaewidencjonowanych (złożonych) zostało 429.043 deklaracji (zwykłych i korygujących), w tym dotyczących okresów sprzed 2023 roku – 55.634, z czego:

- od pracodawców zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i nieosiągających wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6% - 353.956 deklaracji, w tym dotyczących okresów sprzed 2023 roku – 46.180;
- od państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych będących jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi i gospodarstwami pomocniczymi, instytucjami kultury oraz jednostkami organizacyjnymi zajmującymi się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii – 47.089 deklaracji, w tym dotyczących okresów sprzed 2023 roku – 5.165;
- od publicznych i niepublicznych uczelni, publicznych i niepublicznych szkół, publicznych i niepublicznych przedszkoli, publicznych i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, placówek resocjalizacyjnych, publicznych i niepublicznych żłobków, a także klubów dziecięcych – 18.819 deklaracji, w tym dotyczących okresów sprzed 2023 roku – 2.586;
- od prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakładów aktywności zawodowej – 9.179 deklaracji, w tym dotyczących okresów sprzed 2023 roku 1.703.

Jednocześnie w 2023 roku zaewidencjonowano (złożono) – 380.309 miesięcznych informacji INF-1 (zwykłych i korygujących), w tym dotyczących okresów sprzed 2023 roku – 56.135.

4.3 Wydatki

Plan finansowy na 2023 rok, przedstawiający wydatki wg klasyfikacji budżetowej oraz uwzględniający przeniesienia pomiędzy poszczególnymi pozycjami (dokonane za zgodą Ministra Finansów z dnia 08.05.2023 r., 21.06.2023 r., 24.07.2023 r., 28.08.2023 r., 21.09.2023 r., 09.11.2023 r. oraz 04.12.2023 r.) przewidywał wydatki w wysokości 8.687.132 tys. zł, z tego:

- I. Wydatki na realizację zadań ustawowych oraz na współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE
1. §§ 2440, 2449 dotacje zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 273.276 tys. zł,

2. § 2450 dotacje zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych 4.615.582 tys. zł,
3. § 2170 środki na realizację zadań bieżących przekazane innym podmiotom 18.243 tys. zł,
4. §§ 6260, 6269 dotacje zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 248.567 tys. zł,
5. § 6270 dotacje zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych 654.370 tys. zł,
6. § 2960 przelewy redystrybucyjne do samorządów wojewódzkich i powiatowych na realizację zadań z zakresu zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań 1.911.448 tys. zł,
7. § 3030 transfery na rzecz ludności 239.224 tys. zł,
8. wydatki bieżące własne 578.839 tys. zł,
z tego:
 - a) § 4810 odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek i odsetek od pożyczek oraz innych należności 276.441 tys. zł,
 - b) § 3020 wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń 660 tys. zł,
 - c) wydatki na działalność bieżącą 301.738 tys. zł,
z tego:
 - §§ 4010, 4019 wynagrodzenia osobowe 94.754 tys. zł,
 - § 4170 wynagrodzenia bezosobowe 3.209 tys. zł,
 - §§ 4110, 4119 składki na ubezpieczenia społeczne 16.580 tys. zł,
 - §§ 4120, 4129 składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy 2.415 tys. zł,
 - Pozostałe 184.780 tys. zł,
z tego:
 - § 4190 nagrody konkursowe 121 tys. zł,
 - §§ 4000, 4009 grupa wydatków bieżących jednostki 119.830 tys. zł,
 - § 4270 zakup usług remontowych 2.200 tys. zł,
 - §§ 4410, 4419 podróże służbowe krajowe 975 tys. zł,
 - § 4420 podróże służbowe zagraniczne 18 tys. zł,
 - § 4430 różne opłaty i składki 465 tys. zł,
 - § 4440 odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 1.900 tys. zł,
 - § 4480 podatek od nieruchomości 74 tys. zł,
 - § 4510 opłata z tytułu wieczystego użytkowania gruntu 54 tys. zł,
 - § 4520 opłaty na rzecz budżetów JST 79 tys. zł,
 - § 4530 podatek od towarów i usług (VAT) 2 tys. zł,
 - § 4540 składki do organizacji międzynarodowych 17 tys. zł,
 - § 4580 pozostałe odsetki 5.327 tys. zł,
 - § 4590 kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych 2.510 tys. zł,

- § 4600 kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób prawnych i innych jednostek 15.670 tys. zł,
 - § 4610 koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego 4.619 tys. zł,
 - § 4700 szkolenia pracowników 1.470 tys. zł,
 - §§ 4710, 4719 wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający 1.419 tys. zł,
 - § 4720 amortyzacja majątku trwałego 28.000 tys. zł,
 - § 4950 różnice kursowe 30 tys. zł,
9. §§ 6110, 6119 wydatki inwestycyjne (własne) 30.856 tys. zł,
10. § 6120 zakupy inwestycyjne (własne) 11.300 tys. zł,
- II. Wydatki na realizację programów i projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej
1. § 2447 dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 81.676 tys. zł,
2. § 6267 dotacje zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 15.958 tys. zł,
3. Wydatki na działalność bieżącą 5.828 tys. zł,
z tego:
- a) § 4017 wynagrodzenia osobowe 1.388 tys. zł,
- b) § 4117 składki na ubezpieczenia społeczne 235 tys. zł,
- c) § 4127 składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy 34 tys. zł,
- d) § 4007 grupa wydatków bieżących jednostki 4.127 tys. zł,
- e) § 4417 podróże służbowe krajowe 32 tys. zł,
- f) § 4717 wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający 12 tys. zł,
4. § 6117 wydatki inwestycyjne 1.965 tys. zł,

**Wydatki zarachowane w 2023 roku zamknęły się kwotą 7.574.898.517,05 zł (87,20%),
z tego:**

- I. Wydatki na realizację zadań ustawowych oraz na współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE
1. §§ 2440, 2449 dotacje zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 239.254.789,05 zł (87,55%),
2. § 2450 dotacje zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych 4.352.030.218,72 zł (94,29%),
3. § 2170 środki na realizację zadań bieżących przekazane innym podmiotom 579.152,69 zł (3,17%),
4. §§ 6260, 6269 dotacje zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 188.364.482,95 zł (75,78%),
5. § 6270 dotacje zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych 154.277.484,98 zł (23,58%),

6. § 2960 przelewy redystrybucyjne do samorządów wojewódzkich i powiatowych na realizację zadań z zakresu zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań 1.908.382.652,20 zł (99,84%),
 7. § 3030 transfery na rzecz ludności 225.322.062,80 zł (94,19%),
 8. wydatki bieżące własne 406.405.937,50 zł (70,21%),
z tego:
 - a) § 4810 odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek i odsetek od pożyczek oraz innych należności 144.972.649,89 zł (52,44%),
 - b) § 3020 wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń 642.916,57 zł (97,41%),
 - c) wydatki na działalność bieżącą 260.790.371,04 zł (86,43%),
z tego:
 - §§ 4010, 4019 wynagrodzenia osobowe 94.365.660,38 zł (99,59%),
 - § 4170 wynagrodzenia bezosobowe 1.463.347,33 zł (45,60%),
 - §§ 4110, 4119 składki na ubezpieczenia społeczne 15.367.081,87 zł (92,68%),
 - §§ 4120, 4129 składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy 1.838.223,75 zł (76,12%),
 - Pozostałe 147.756.057,71 zł (79,96%),
- z tego:
- §§ 4000, 4009 grupa wydatków bieżących jednostki 107.973.673,00 zł (90,11%),
- z tego:
- §§ 4210, 4219 zakup materiałów i wyposażenia 59.824.224,09 zł,
 - § 4220 zakup środków żywności 227.904,60 zł,
 - § 4260 zakup energii 4.108.112,70 zł,
 - § 4280 zakup usług zdrowotnych 120.384,00 zł,
 - §§ 4300, 4309 zakup usług pozostałych 34.167.204,83 zł,
 - § 4360 zakup usług telekomunikacyjnych 1.458.876,45 zł,
 - § 4380 zakup usług obejmujących tłumaczenia 113.270,82 zł,
 - § 4390 wykonanie ekspertyz, analiz i opinii 1.126.799,80 zł,
 - § 4400 czynsze za pomieszczenia biurowe 6.826.895,71 zł,
 - § 4270 zakup usług remontowych 765.668,81 zł (34,80%),
 - §§ 4410, 4419 podróże służbowe krajowe 869.516,98 zł (89,18%),
 - § 4420 podróże służbowe zagraniczne 17.512,46 zł (97,29%)
 - § 4430 różne opłaty i składki 275.511,19 zł (59,25%),
 - § 4440 odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 1.833.916,00 zł (96,52%),
 - § 4480 podatek od nieruchomości 68.840,00 zł (93,03%),
 - § 4510 opłata z tytułu wieczystego użytkowania gruntu 38.680,14 zł (71,63%),
 - § 4520 opłaty na rzecz budżetów JST 14.403,00 zł (18,23%),
 - § 4540 składki do organizacji międzynarodowych 13.872,49 zł (81,60%),
 - § 4580 pozostałe odsetki 3.568.991,81 zł (67,00%),

- § 4590 kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych 2.508.449,82 zł (99,94%),
 - § 4600 kary i odszkodowania na rzecz osób prawnych i innych jednostek 13.262.431,64 zł (84,64%),
 - § 4610 koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego 1.395.221,34 zł (30,21%),
 - § 4700 szkolenia pracowników 1.377.098,18 zł (93,68%),
 - §§ 4710, 4719 wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający 522.545,66 zł (36,82%),
 - § 4720 amortyzacja majątku trwałego 13.244.703,18 zł (47,30%),
 - § 4950 różnice kursowe 5.022,01 zł (16,74%),
9. §§ 6110, 6119 wydatki inwestycyjne (własne) 12.717.006,76 zł (41,21%),
10. § 6120 zakupy inwestycyjne (własne) 1.230.130,97 zł (10,89%),
- II. Wydatki na realizację programów i projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej:
1. § 2447 dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 67.680.716,89 zł (82,86%),
2. § 6267 na dotacje zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych 11.107.259,99 zł (69,60%),
3. Wydatki na działalność bieżącą 5.592.338,69 zł (95,96%),
z tego:
- § 4017 wynagrodzenia osobowe 1.330.674,27 zł (95,87%),
 - § 4117 składki na ubezpieczenia społeczne 209.523,50 zł (89,16%),
 - § 4127 składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy 30.645,68 zł (90,13%),
 - § 4007 grupa wydatków bieżących jednostki 3.979.573,90 zł (96,43%),
z tego:
 - § 4217 zakup materiałów i wyposażenia 489.144,48 zł,
 - § 4307 zakup usług pozostałych 3.490.429,42 zł,
 - § 4417 podróże służbowe krajowe 31.430,09 zł (98,22%),
 - § 4717 wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający 10.491,25 zł (87,43%),
4. § 6117 wydatki inwestycyjne 1.954.282,86 zł (99,45%).

5. Zadania wspierające zatrudnienie i przeciwdziałające bezrobociu osób niepełnosprawnych

5.1 Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych - art. 26a – 26 c ustawy o rehabilitacji

W planie finansowym na rok 2023 na zadanie dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych przeznaczono: 3.600.000 tys. zł, z czego w okresie do 31.12.2023 roku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wypłacił 3.481.730.654,32 zł, co stanowi 96,71% z kwoty przewidzianej w planie finansowym.

Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych przysługuje pracodawcy zatrudniającemu osoby niepełnosprawne, które zostały ujęte w prowadzonej przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Ewidencji Zatrudnionych Osób Niepełnosprawnych (wykorzystując numer PESEL oraz pozostałe dane z przekazywanych drogą elektroniczną i papierową informacji).

Począwszy od okresu 04/2014 wysokość kwot dofinansowania, która wyliczana jest na podstawie art. 26a (ust. 1 i 1b) ustawy o rehabilitacji (...), przyznawana jest w takiej samej wysokości bez względu na typ pracodawcy. Za okres sprawozdawczy od 01/2023 do 12/2023 kwoty dofinansowania wyniosły:

1. 2.400 zł – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
2. 1.350 zł – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
3. 500 zł – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Ponadto w przypadku osób niepełnosprawnych, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych, kwoty dofinansowania zwiększa się o:

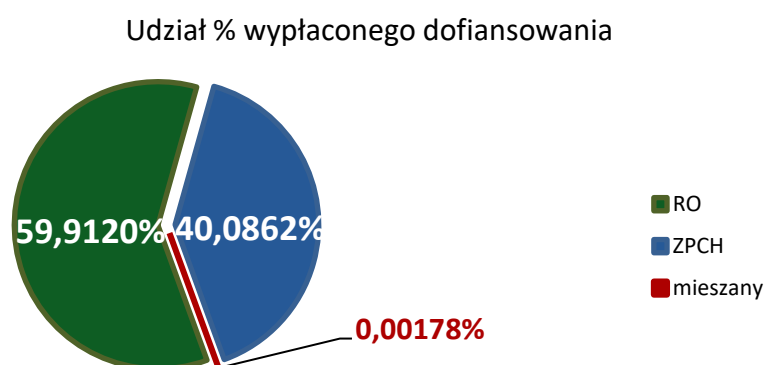
- 1.200 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- 900 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 600 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć kwoty 90 % faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy, a w przypadku pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, 75 % tych kosztów. Przez koszty płacy należy rozumieć wynagrodzenie brutto oraz finansowane przez pracodawcę obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczone od tego wynagrodzenia i obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Solidarnościowy.

Wyплаты miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, realizowane na podstawie art. 26a-26c ustawy o rehabilitacji, w okresie 01.01.2023 roku – 31.12.2023 roku wyniosły 3.481.730.654,32 zł, gdzie:

- 2.085.974.595,69 zł, przekazano zakładom innym niż zakłady pracy chronionej (tzw. rynek otwarty)
- 1.395.694.015,56 zł, przekazano zakładom pracy chronionej (tzw. rynek chroniony)
- 62.043,07 zł, przekazano zakładom mieszanym¹

Wykres nr 1 Struktura wypłaconego dofinansowania w podziale na rynek: Rynek Chroniony, Rynek Mieszany oraz Rynek Otwarty (RO)

W 2023 roku najwyższe kwoty wypłat dofinansowania nastąpiły za okresy sprawozdawcze od 12/2022 roku do 11/2023 roku. Podmiotom z rynku otwartego, za wskazane wyżej okresy wypłacono łącznie 2.062.012.321,20 zł dofinansowania, co stanowiło 98,85% wszystkich wypłat podmiotom z tego rynku, a dla rynku chronionego wypłacono za wskazane okresy łącznie 1.388.992.561,37 zł co stanowiło 99,52% wszystkich wypłat podmiotom z tego rynku

¹ Pracodawca, który w złożonych dokumentach na pracowników niepełnosprawnych wykazał część etatu pracownika u pracodawcy prowadzącego Zakład Pracy Chronionej oraz część etatu u pracodawcy nieprowadzącego Zakładu Pracy Chronionej.

w analizowanym okresie. Na pozostałą kwotę złożyły się wypłaty z tytułu złożonych korekt za okresy sprawozdawcze (11/2015 – 11/2022) oraz 12/2023.

W roku 2023 ogólna liczba podmiotów wnioskujących o dofinansowanie do wynagrodzeń utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Widać wzrost liczby pracodawców na rynku otwartym oraz spadek liczby pracodawców posiadających status Zakładu Pracy Chronionej. Za 12/2022 liczba pracodawców funkcjonujących na rynku otwartym wyniosła 32.097, a za 11/2023 stanowiła 32.161 (wzrost o 64). Liczba pracodawców posiadających status Zakładu Pracy Chronionej, przyjmuje trwałą tendencję spadkową, za miesiąc 12/2022 wyniosła ona 677 pracodawców, zaś za 11/2023 wyniosła ona 632 (spadek o 45).

Szczegółowa analiza pokazuje, iż spośród podmiotów posiadających status ZPCh w 12/2022 z wnioskiem o dofinansowanie za 11/2023 (również jako ZPCh) wystąpiło 622 pracodawców. Ponadto w 11/2023 w stosunku do 12/2022:

- 36 podmiotów zmieniło status z ZPCh na RO,
- 6 podmiotów zmieniło status z RO na ZPCh,
- 19 podmiotów posiadających status ZPCh nie ubiegało się o dofinansowanie,
- zgłosiło się 4 nowych podmiotów posiadających status ZPCh.

Wykres nr 2 Liczba pracodawców składających wnioski o dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych przez pracodawców z Otwartego Rynku Pracy (RO)

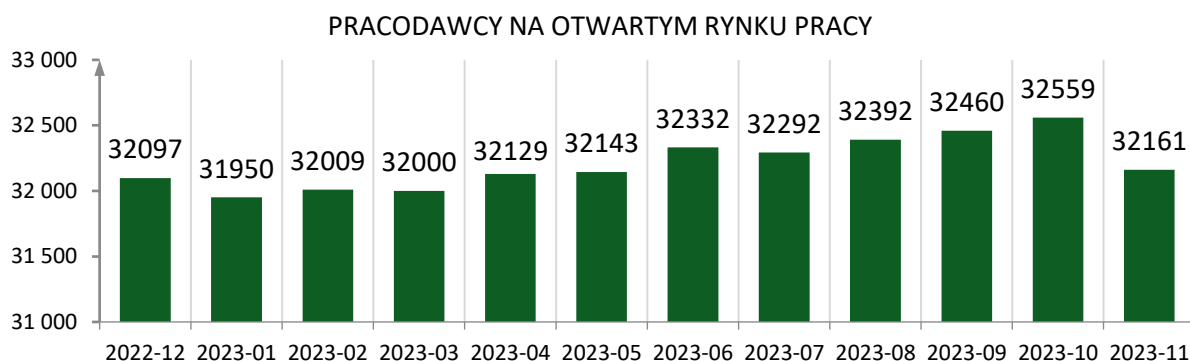

Tabela do wykresu nr 2

Okres sprawozdawczy	Liczba pracodawców z otwartego rynku pracy (RO)
2022-12	32097
2023-01	31950
2023-02	32009
2023-03	32000
2023-04	32129
2023-05	32143
2023-06	32332

Okres sprawozdawczy	Liczba pracodawców z otwartego rynku pracy (RO)
2023-07	32292
2023-08	32392
2023-09	32460
2023-10	32559
2023-11	32161

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Wykres nr 3 Liczba pracodawców składających wnioski o dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych przez Zakłady Pracy Chronionej (ZPCH)

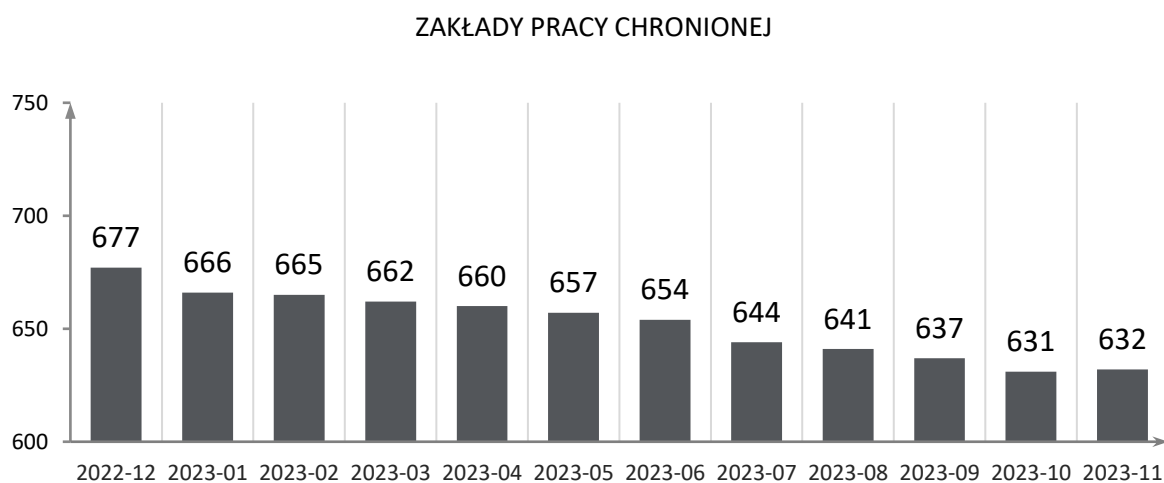
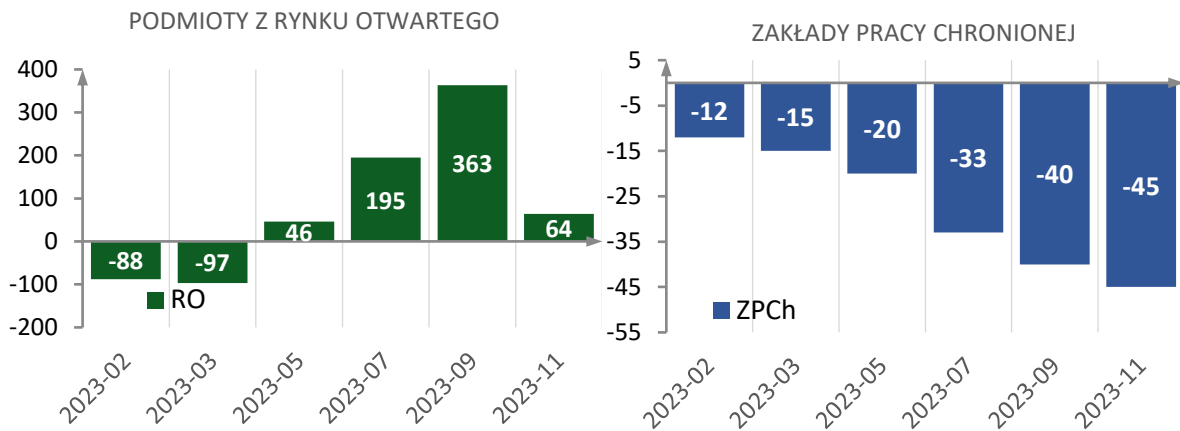

Tabela do wykresu nr 3

Okres sprawozdawczy	Liczba pracodawców z chronionego rynku pracy (ZPCH)
2022-12	677
2023-01	666
2023-02	665
2023-03	662
2023-04	660
2023-05	657
2023-06	654
2023-07	644
2023-08	641
2023-09	637
2023-10	631
2023-11	632

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Wykres nr 4 Różnica pomiędzy liczbą pracodawców (w podziale na typ beneficjenta) ubiegających się o dofinansowanie za poszczególne okresy w stosunku do liczby pracodawców ubiegających się o dofinansowanie za 12/2022 roku.

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2022 są niepełne.

Liczba osób niepełnosprawnych zgłoszonych do SODiR przez wszystkich pracodawców za 12/2022 roku wynosiła 221.405 osób (210.199,619 etatów), natomiast za 11/2023 roku 214.415 osób (202.751,091 etatów). Począwszy od 01/2023, widoczny jest spadek liczby osób zgłaszanych do wypłaty miesięcznego dofinansowania.

Wykres nr 5 Liczba pracowników ogółem zgłoszonych do dofinansowań do wynagrodzeń.

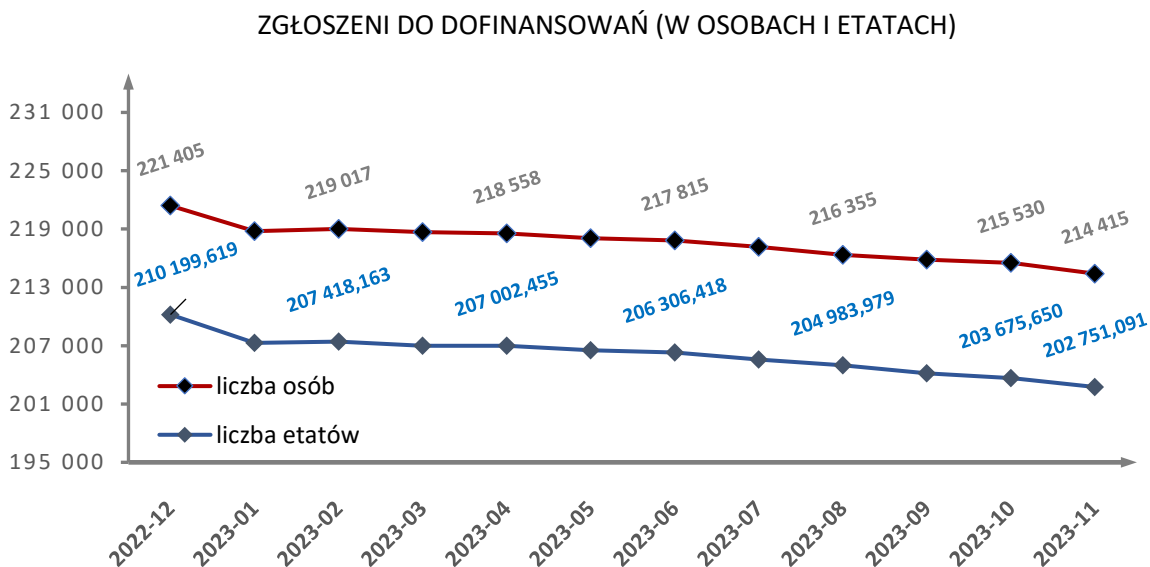

Tabela do wykresu nr 5

Okres sprawozdawczy	Liczba pracowników niepełnosprawnych (w osobach)	Liczba pracowników niepełnosprawnych (w etatach)
2022-12	221405	210199,619
2023-01	218798	207294,056
2023-02	219017	207418,163
2023-03	218672	207002,049
2023-04	218558	207002,455
2023-05	218067	206540,555
2023-06	217815	206306,418
2023-07	217182	205565,927
2023-08	216355	204983,979
2023-09	215857	204174,512
2023-10	215530	203675,650
2023-11	214415	202751,091

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Analiza liczby osób niepełnosprawnych w podziale na stopnie niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń specjalnych za 11/2023 pokazuje, iż najmniejszą grupę pracowników stanowią osoby w stopniu lekkim ze schorzeniami, a największą stanowią pracownicy ze stopniem umiarkowanym bez schorzeń. Liczba osób niepełnosprawnych zgłoszonych do dofinansowania w podziale na stopnie niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń specjalnych od 12/20212 do 11/2023 odnotowuje tendencję spadkową. Największy spadek odnotowany został wśród osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności bez schorzeń specjalnymi tj. o 2.832 osoby z 43.833 do 41.001. Wyjątkiem są osoby zgłoszone ze znacznym stopniem ze schorzeniami specjalnymi, odnotowano wzrost tj. o 49 osób z 9.710 do 9.759.

Wykres nr 6 Liczba osób niepełnosprawnych zgłaszanych do dofinansowań do wynagrodzeń według stopnia niepełnosprawności, z którymi jest zgłaszanych najmniej osób niepełnosprawnych

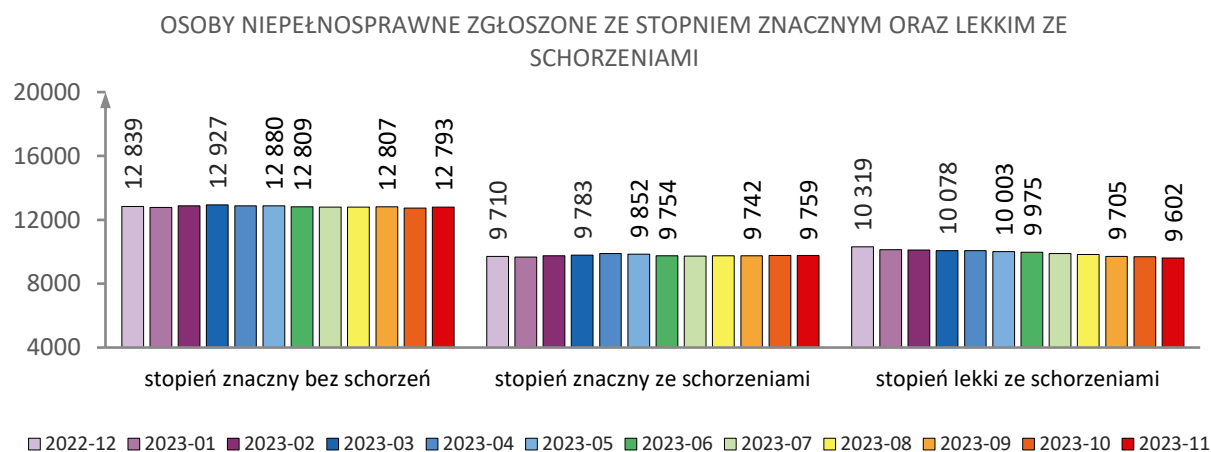

Tabela do wykresu nr 6

Okres sprawozdawczy	Stopień znaczny bez schorzeń	Stopień znaczny ze schorzeniami	Stopień lekki ze schorzeniami
2022-12	12839	9710	10319
2023-01	12767	9676	10130
2023-02	12869	9754	10113
2023-03	12927	9783	10078
2023-04	12868	9883	10060
2023-05	12880	9852	10003
2023-06	12809	9754	9975
2023-07	12805	9727	9888
2023-08	12787	9744	9836
2023-09	12807	9742	9705
2023-10	12743	9763	9683
2023-11	12793	9759	9602

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Wykres nr 7 Liczba osób niepełnosprawnych zgłaszanych do dofinansowań do wynagrodzeń według stopnia niepełnosprawności, z którymi jest zgłaszanych najwięcej osób niepełnosprawnych

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE ZGŁOSZONE ZE STOPNIEM UMIARKOWANYM ORAZ LEKKIM BEZ SCHORZEŃ

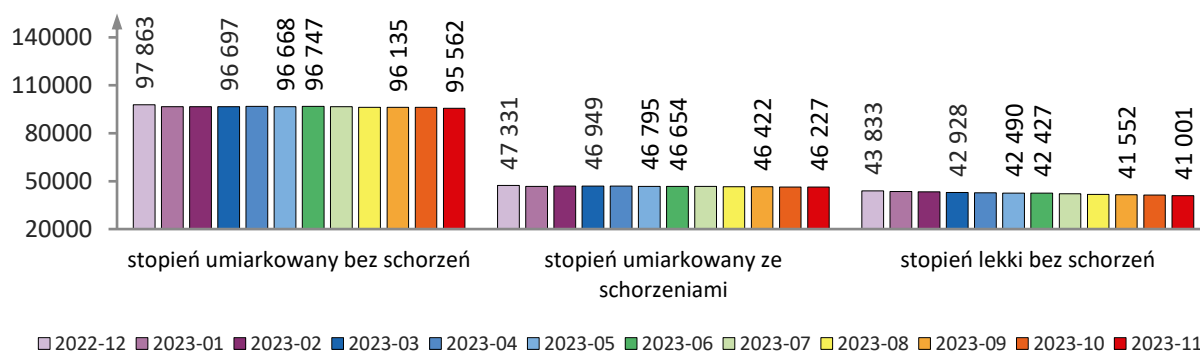

Tabela do wykresu nr 7

Okres sprawozdawczy	Stopień umiarkowany bez schorzeń	Stopień umiarkowany ze schorzeniami	Stopień lekki bez schorzeń
2022-12	97863	47331	43833
2023-01	96571	46806	43419
2023-02	96706	46969	43230
2023-03	96697	46949	42928
2023-04	96735	46917	42740
2023-05	96668	46795	42490
2023-06	96747	46654	42427
2023-07	96615	46617	42156
2023-08	96239	46610	41678
2023-09	96135	46422	41552
2023-10	96167	46354	41382
2023-11	95562	46227	41001

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Analizując dane w podziale na rynki pracy (ZPCh, RO) zauważalny jest stały spadek liczby zgłoszonych do dofinansowań pracowników przez Zakłady Pracy Chronionej oraz pracodawców z rynku otwartego. Należy zaznaczyć, że liczba osób zgłoszonych do dofinansowania przez pracodawców z RO przez cały analizowany okres przyjmuje wartości wyższe niż przez ZPCh. Za okres sprawozdawczy 11/2023 różnica pomiędzy liczbą pracowników zgłoszonych przez RO a ZPCh wyniosła 59.613 osoby (54.287,987 etatów).

Wykres nr 8 Liczba pracowników zgłoszonych do dofinansowań do wynagrodzeń (w osobach)

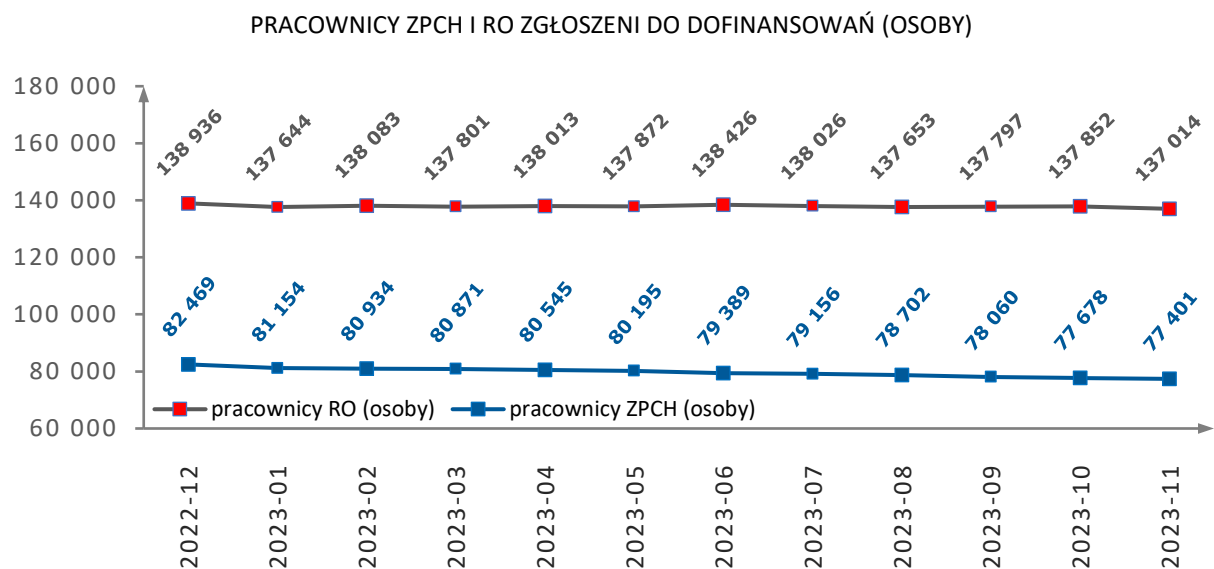

Tabela do wykresu nr 8

Okres sprawozdawczy	Liczba pracowników zgłoszonych przez podmioty z otwartego rynku pracy (RO)	Liczba pracowników zgłoszonych przez podmioty z chronionego rynku pracy (ZPCH)
2022-12	138936	82469
2023-01	137644	81154
2023-02	138083	80934
2023-03	137801	80871
2023-04	138013	80545
2023-05	137872	80195
2023-06	138426	79389
2023-07	138026	79156
2023-08	137653	78702
2023-09	137797	78060
2023-10	137852	77678
2023-11	137014	77401

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2022 są niepełne

Wykres nr 9 Liczba pracowników zgłoszonych do dofinansowań do wynagrodzeń (w etatach)

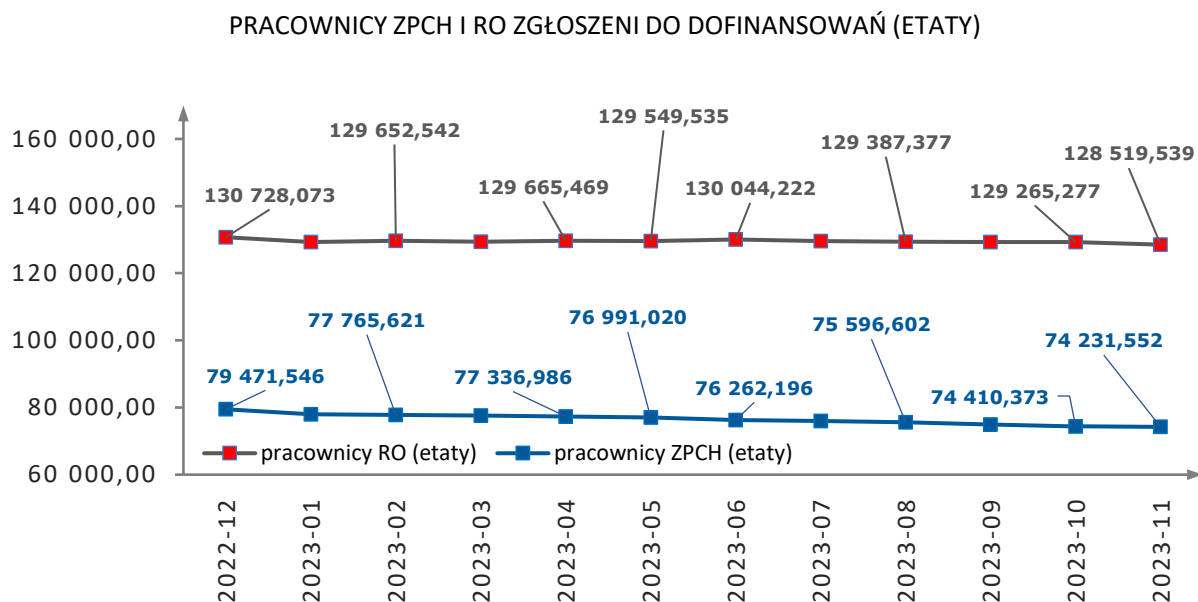

Tabela do wykresu nr 9

Okres sprawozdawczy	Liczba pracowników zgłoszonych przez podmioty z otwartego rynku pracy (RO)	Liczba pracowników zgłoszonych przez podmioty z chronionego rynku pracy (ZPCH)
2022-12	130728,073	79471,546
2023-01	129331,870	77962,186
2023-02	129652,542	77765,621
2023-03	129399,578	77602,471
2023-04	129665,469	77336,986
2023-05	129549,535	76991,020
2023-06	130044,222	76262,196
2023-07	129619,432	75946,495
2023-08	129387,377	75596,602
2023-09	129278,457	74896,055
2023-10	129265,277	74410,373
2023-11	128519,539	74231,552

Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Wykres nr 10 Średnie koszty płacy osób niepełnosprawnych (w przeliczeniu na etat), wykazane przez pracodawców za okresy od 12/2022 do 11/2023 w celu pozyskania dofinansowania do wynagrodzeń w podziale na stopień niepełnosprawności i występowanie schorzeń specjalnych

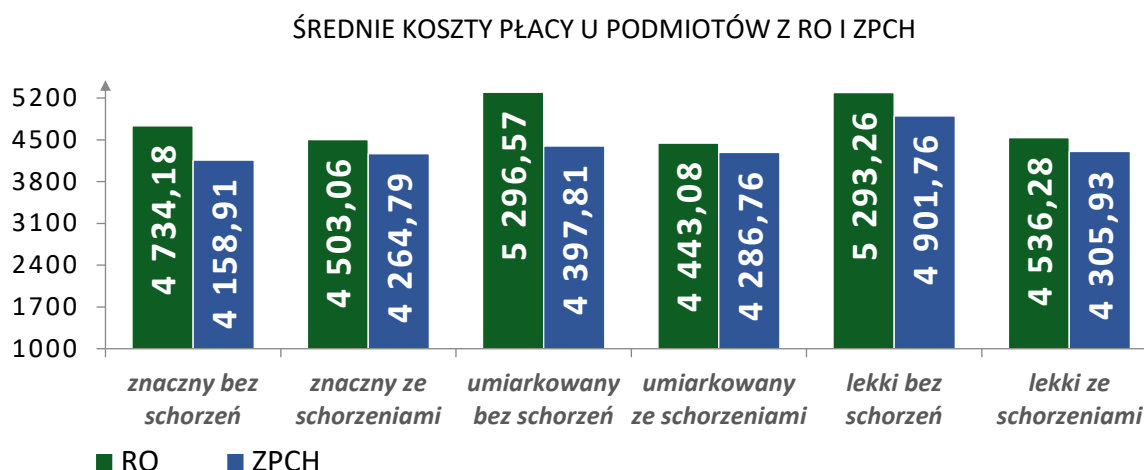

Tabela do wykresu nr 10

znaczny bez schorzeń (RO)	znaczny ze schorzeniami (RO)	umiarkowany bez schorzeń (RO)	umiarkowany ze schorzeniami (RO)	lekki bez schorzeń (RO)	lekki ze schorzeniami (RO)
4734,18	4503,06	5296,57	4443,08	5293,26	4536,28

Tabela do wykresu nr 10

znaczny bez schorzeń (ZPCH)	znaczny ze schorzeniami (ZPCH)	umiarkowany bez schorzeń (ZPCH)	umiarkowany ze schorzeniami (ZPCH)	lekki bez schorzeń (ZPCH)	lekki ze schorzeniami (ZPCH)
4.158,91	4.264,79	4.397,81	4.286,76	4.901,76	4.305,93

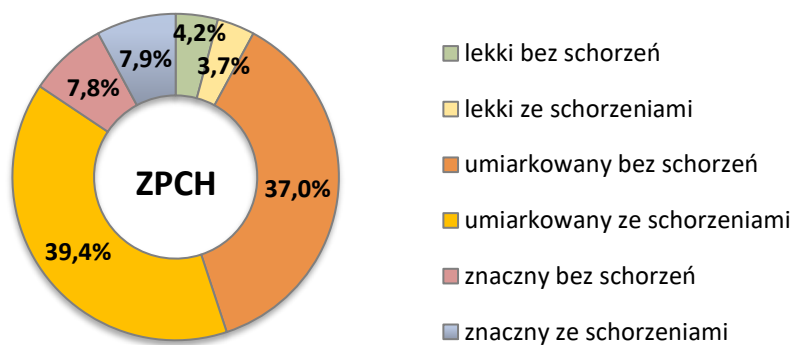
Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Z analizy danych wynika, iż najwyższe średnie koszty płacy wykazywane są w przypadku pracodawców z rynku otwartego (RO) dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności bez schorzeń specjalnych (5.296,57zł) natomiast w przypadku zakładów pracy chronionej (ZPCh) dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności bez schorzeń specjalnych (4.901,76 zł). Jednocześnie najniższe średnie koszty płacy w przypadku pracodawców z rynku otwartego (RO) wykazywane są u osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ze schorzeniami 4.443,08 zł, zaś w ZPCh u osób ze stopniem znacznym bez schorzeń specjalnych 4.158,91 zł.

Struktura wydatków dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w podziale na stopień niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń specjalnych dla podmiotów z rynku chronionego (ZPCh) wykazała, iż największe wydatki na tym rynku generują osoby ze stopniem umiarkowanym ze schorzeniami specjalnymi (39,4%) i bez schorzeń specjalnych (37,0%). Wynika to z ilości zgłaszanych z tymi stopniami osób jak i relatywnie wysokiej dla tego stopnia kwoty dofinansowania. Najmniejszy udział procentowy wypłaconego dofinansowania odnotowano dla stopnia lekkiego ze schorzeniami specjalnymi (3,7%). Jest to wynik niskiej ilości zgłaszanych do dofinansowania osób z tymi stopniami.

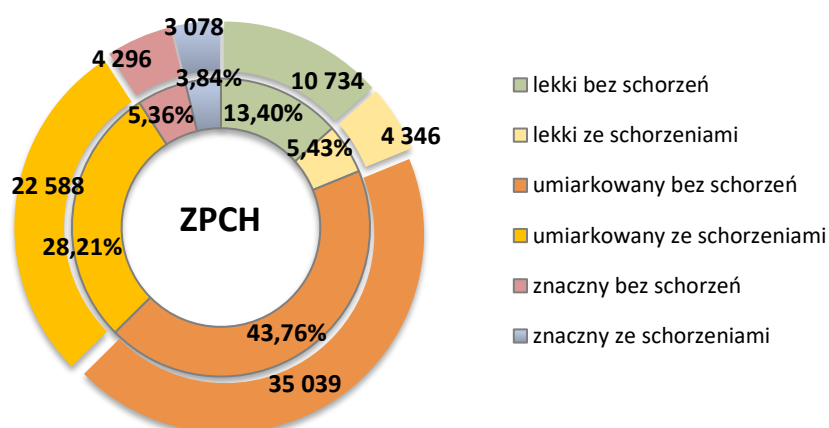
Wykres nr 11 Struktura wydatków dofinansowania w podziale na stopnie niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń w 2023 roku dla podmiotów z rynku chronionego

STRUKTURA WYDATKÓW W PODZIALE NA STOPNIE (ZPCH)

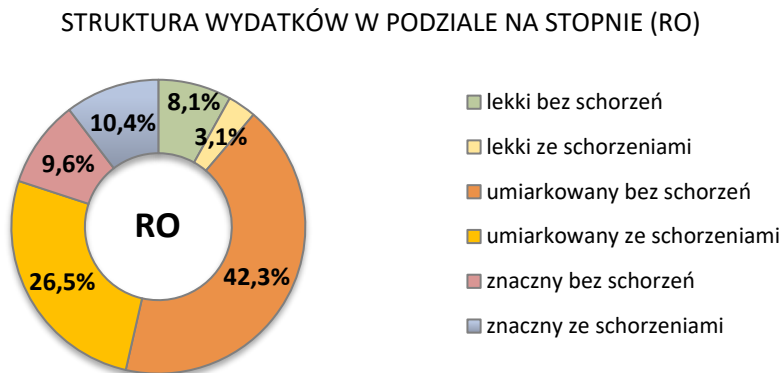
Wykres nr 12 Średnia liczba osób zgłaszanych za okresy 12/2022 – 11/2023 przez podmioty z rynku chronionego w podziale na stopnie niepełnosprawności i występowanie schorzeń specjalnych

ŚREDNIA LICZBA NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZA 12/2022 - 11/2023 (ZPCH)

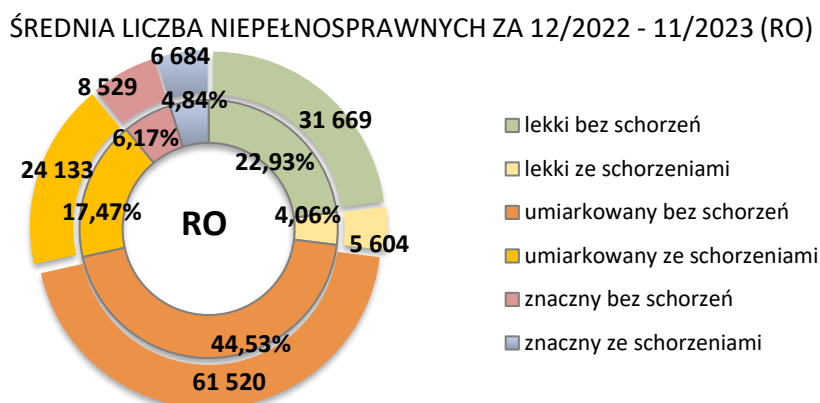

Dla podmiotów z rynku otwartego (RO) największy udział dofinansowania odnotowany został podobnie jak w przypadku rynku chronionego, dla pracowników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności bez schorzeń (42,3%) i ze schorzeniami specjalnymi (26,5%). Najmniejszy zaś udział wydatków dofinansowania dla RO, zanotowano dla lekkiego ze schorzeniami specjalnymi (3,1%) oraz stopnia lekkiego bez schorzeń (8,1%). Istotną różnicę można zaobserwować w przypadku osób z umiarkowanym stopniem ze schorzeniami, gdzie wydatki dla ZPCh stanowiły 39,4% a dla RO 26,5% oraz w przypadku pracowników z lekkim stopniem niepełnosprawności bez schorzeń specjalnych, gdzie wydatki dla ZPCh stanowiły 4,2% a dla RO 8,1%.

Wykres nr 13 Struktura wydatków dofinansowania w podziale na stopnie niepełnosprawności oraz występowanie schorzeń w roku 2023 dla podmiotów z rynku otwartego

Wykres nr 14 Średnia liczba osób zgłaszanych za okresy 12/2022 – 11/2023 przez podmioty z rynku otwartego w podziale na stopnie niepełnosprawności i występowanie schorzeń specjalnych

5.2 Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych - art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji

Na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dokonuje na rzecz gmin wypłat z tytułu zrekompensowania im utraconych dochodów na skutek zastosowania wobec prowadzących zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz z podatku od czynności cywilnoprawnych zgodnie z art. 31 ust.1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji.

Wypłaty rekompensat realizowane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 sierpnia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad obliczania i trybu przekazywania gminom dotacji celowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 166 poz. 1616, ze zm.) na podstawie art. 46 a ust.1 pkt 2 oraz art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji odpowiednio tj. w 50% ze środków budżetowej dotacji celowej i w 50% ze środków Funduszu.

Wypłat rekompensat dokonuje się w dwóch transzach, tj. w terminie do dnia 15 października roku podatkowego w wysokości stanowiącej 50% kwot wykazanych we wnioskach składanych przez gminy wykazujących przewidywane roczne skutki zwolnień, według stanu na 30 czerwca roku podatkowego, za który sporządzane są wnioski oraz do dnia 31 maja roku następującego po roku podatkowym w wysokości wykazanej we wnioskach faktycznych rocznych skutków zwolnień pomniejszonych o wypłacone już środki.

W ramach przyjętej w planie finansowym PFRON kwoty na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zwolnień ustawowych w wysokości 47.000 tys. zł, w tym 23.500 tys. zł dotacji z budżetu państwa, Fundusz zrealizował w 2023 roku wypłaty w kwocie 40.716.663,00 zł (86,63%), (w tym 20.358.331,50 zł dotacji z budżetu państwa), po uwzględnieniu zwrotów z gmin z dotacji za rok 2023, w tym:

- 1) rekompensaty wynikające z wniosków gmin złożonych do dnia 25.03.2023 roku według stanu na dzień 31.12.2022 roku za rok podatkowy 2022, w wysokości 19.890.306,00,
- 2) rekompensaty wynikające z wniosków gmin złożonych do dnia 31.07.2023 roku według stanu na dzień 30.06.2023 roku, w wysokości 20.830.604,00 zł,

Z kwoty rekompensaty wypłaconej w 2023 roku trzy gminy dokonały również zwrotów z tytułu korekt wniosków o zrekompensowanie utraconych dochodów za 2022 rok w łącznej

kwocie 4.247,00 zł w tym z dotacji 2.123,50 zł. Środki zostały zwrócone do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 09 listopada 2023 roku.

Niewykorzystana dotacja w wysokości 3.141.668,50 zł została zwrócona na rachunek bankowy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 30.10.2023 roku.

W ramach budżetu zadaniowego, przyjęto planowaną wartość miernika w liczbie 288 gmin. W działaniu „dofinansowanie do rekompensat dla gmin art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji (...)” faktyczna liczba gmin, które otrzymały rekompensatę utraconych dochodów w okresie 2023 roku wyniosła 269.

5.3 Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą, wypłacona na podstawie przepisów art. 25a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku poz. 44)

W planie finansowym na rok 2023 na zadanie refundacji składek dla osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą przeznaczono: 134.434. tys. zł, a do końca roku 2023 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydał 134.006.786,82 zł, co stanowi 99,68% kwoty przewidzianej w planie finansowym.

Zgodnie z art. 25a ustawy o rehabilitacji (...), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych refunduje osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2023 roku poz. 1230, z późn. zm.), pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek (z możliwością uchybienia terminu nieprzekraczającego 14 dni) oraz w całości najpóźniej w dniu złożenia wniosku.

Zgodnie z ww. przepisami ustawy o rehabilitacji od 01 czerwca 2011 roku kwoty miesięcznej refundacji zostały zróżnicowane w zależności od stopnia niepełnosprawności. Wysokość refundacji począwszy od wniosków za okres 06/2011 roku jest następująca:

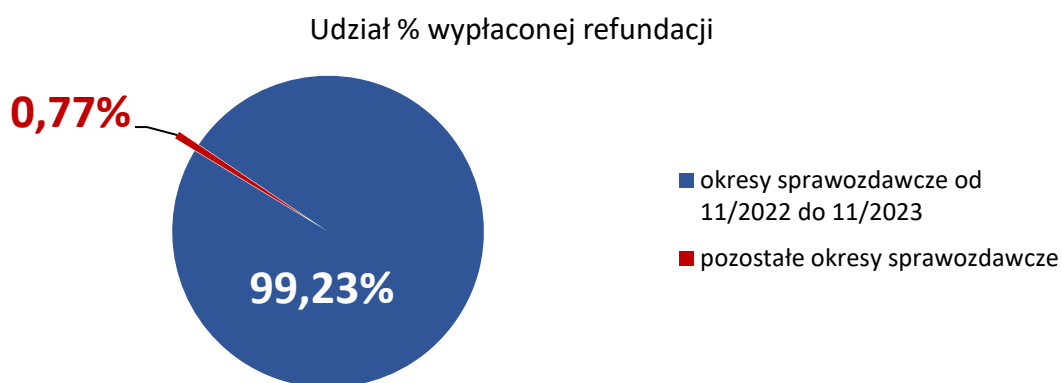
- 100% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 60% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;

- 30% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

W 2023 roku najwyższe kwoty wypłat refundacji nastąpiły za okresy sprawozdawcze od 11/2022 roku do 11/2023 roku. Była to kwota łączna 132.970.066,72 zł, co stanowiło 99,23% wszystkich wypłat osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność w tym roku.

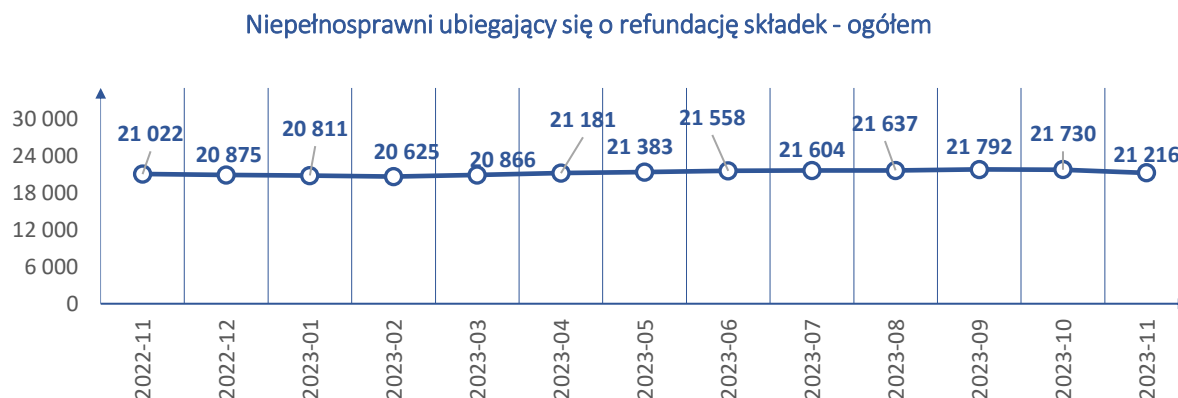
Na pozostałą kwotę złożyły się wypłaty z tytułu korekt złożonych za okresy sprawozdawcze (07/2008 – 10/2021).

Wykres nr 15 Struktura wypłaconej refundacji osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność gospodarczą w 2023 roku

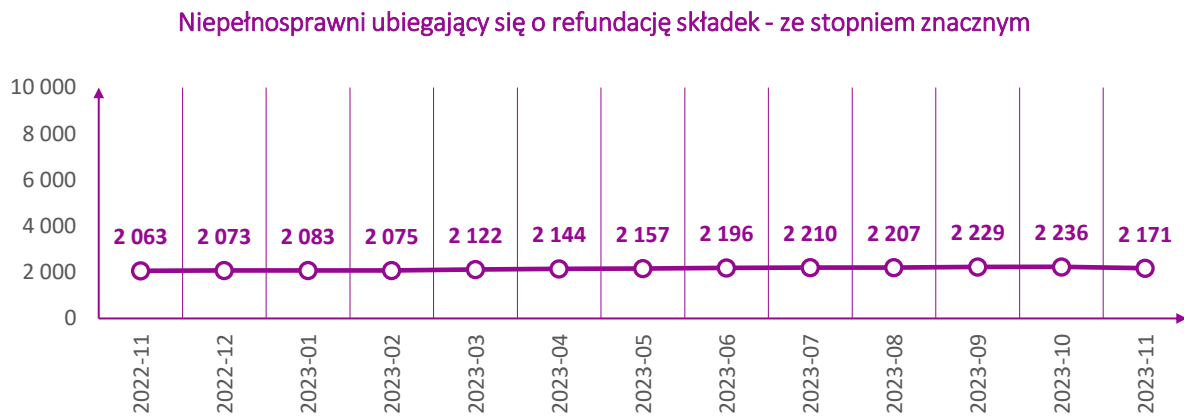

Liczba osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą, które wystąpiły z wnioskiem o wypłatę miesięcznej refundacji składek za okresy sprawozdawcze od 11/2022 roku do 11/2023 roku utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Największą grupą osób ubiegających się o refundację składek stanowią osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym, najmniejszą zaś osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym.

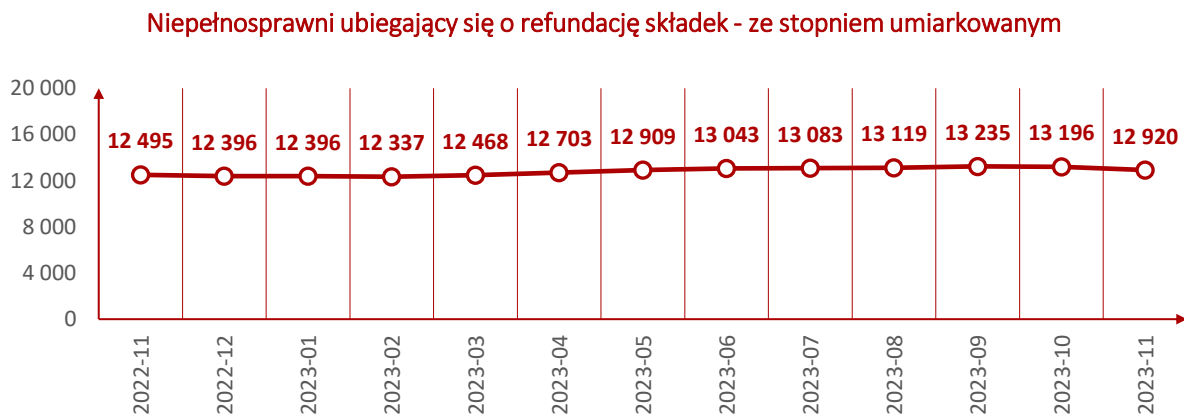
Wykres nr 16 Liczba osób niepełnosprawnych wykonujących działalność ubiegających się o wypłatę miesięcznej refundacji składek w poszczególnych stopniach niepełnosprawności

Wykres nr 17 Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem znacznym

Wykres nr 18 Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem umiarkowanym

Wykres nr 19 Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem lekkim

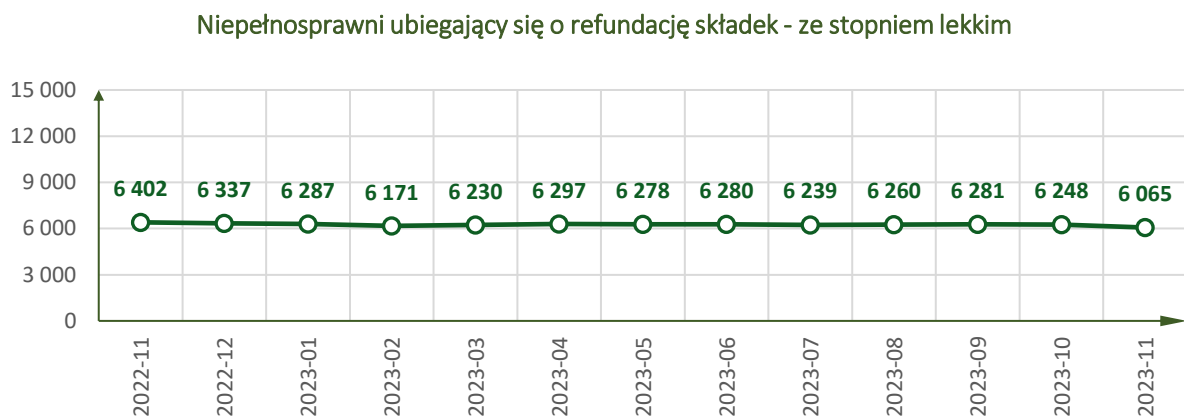

Tabela do wykresu nr 17,18 i 19

Okres sprawozdawczy	Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ogółem	Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem znacznym	Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem umiarkowanym	Niepełnosprawni ubiegający się o refundację składek - ze stopniem lekkim
2022-11	21022	2063	12495	6402
2022-12	20875	2073	12396	6337
2023-01	20811	2083	12396	6287
2023-02	20625	2075	12337	6171
2023-03	20866	2122	12468	6230
2023-04	21181	2144	12703	6297
2023-05	21383	2157	12909	6278
2023-06	21558	2196	13043	6280
2023-07	21604	2210	13083	6239
2023-08	21637	2207	13119	6260
2023-09	21792	2229	13235	6281
2023-10	21730	2236	13196	6248
2023-11	21216	2171	12920	6065

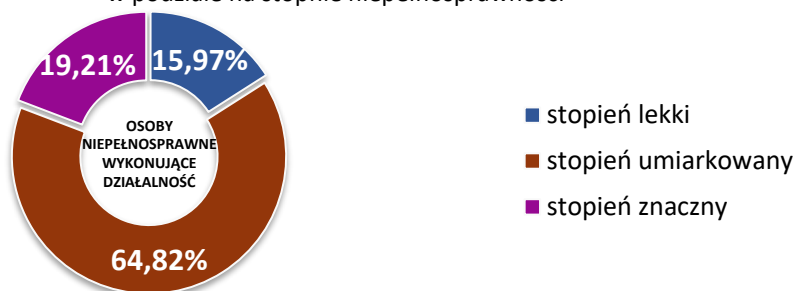
Dane wg stanu na dzień 15.02.2024 roku. Dane za 11/2023 są niepełne.

Z uwagi na termin składania wniosku oraz ze względu na preferowany przez wiele osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą sposób wymiany dokumentacji (papierowy) dane za miesiąc 11/2023 są niepełne.

Wyplata refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą w roku 2023 była najwyższa dla beneficjentów z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i stanowiła 64,82% wszystkich wypłat, zaś najniższa dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności, która stanowiła 15,97% wszystkich wypłat.

Wykres nr 20 Struktura wypłaconej refundacji w 2023 roku osobom niepełnosprawnym wykonującym w podziale na stopnie niepełnosprawności

Udział % wypłat refundacji niepełnosprawnym wykonującym działalność w 2023 roku w podziale na stopnie niepełnosprawności

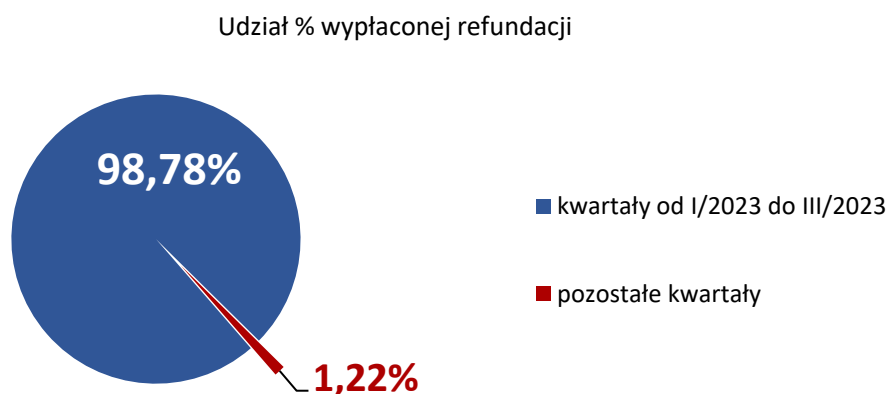
5.4 Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla niepełnosprawnych rolników lub rolników zobowiązanych do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika na podstawie przepisów art. 25a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku poz. 44)

W planie finansowym na rok 2023 na zadanie refundacji składek niepełnosprawnym rolnikom lub rolnikom zobowiązanym do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika przeznaczono: 5.130 tys. zł, a do końca roku 2023 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydał: 4.819.653,10 zł, co stanowi 93,95% planu finansowego.

Fundusz refunduje niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe, pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek (z możliwością uchybienia terminu nieprzekraczającego 14 dni) oraz w całości najpóźniej w dniu złożenia wniosku.

W roku 2023 najwyższe kwoty wypłat refundacji nastąpiły za okresy od I do III kwartału 2023 roku. Była to kwota 4.760.837,10 zł, co stanowiło 98,78% wszystkich wypłat niepełnosprawnym rolnikom lub rolnikom zobowiązanym do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika w tym roku. Na pozostałą kwotę złożyły się wypłaty korekt za inne kwartały (IV/2020 – IV/2022) oraz IV kwartał 2023 roku.

Wykres nr 21 Struktura wypłaconej refundacji rolnikom w roku 2023

W 2023 roku zanotowano spadek liczby beneficjentów uprawnionych do refundacji składek dla niepełnosprawnych rolników oraz rolników zobowiązanych do opłacania składek za

niepełnosprawnego domownika, tj. z 2.560 za I kwartał 2023 roku do 2.369 za IV kwartał 2023 roku (spadek o 191).

Wykres nr 22 Liczba beneficjentów uprawnionych do otrzymania refundacji składek na ubezpieczenia KRUS za I – IV kwartał 2023 roku.

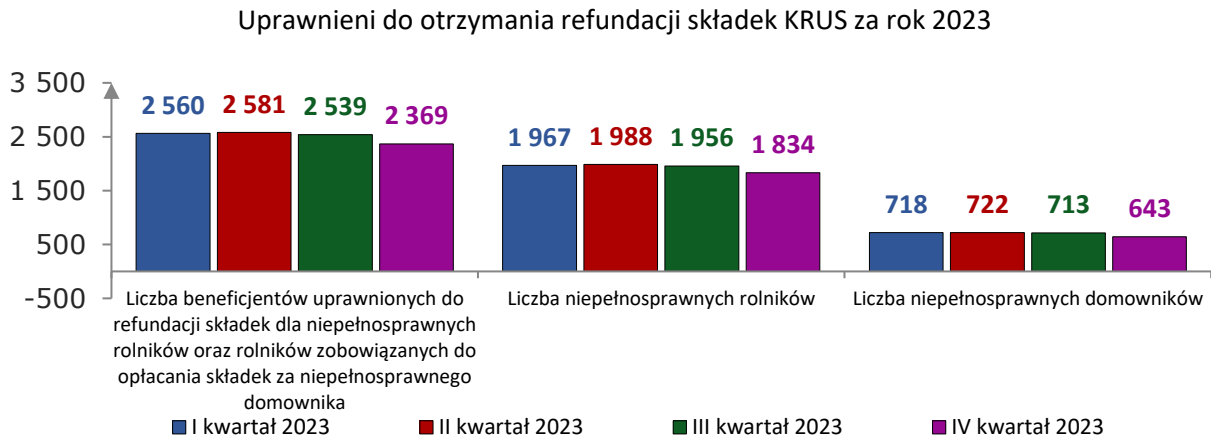

Tabela do wykresu nr 22

Okres sprawozdawczy	Liczba beneficjentów uprawnionych do refundacji składek dla niepełnosprawnych rolników oraz rolników zobowiązanych do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika	Liczba niepełnosprawnych rolników	Liczba niepełnosprawnych domowników
I kwartał 2023	2 560	1 967	718
II kwartał 2023	2 581	1 988	722
III kwartał 2023	2 539	1 956	713
IV kwartał 2023	2 369	1 834	643

Dane wg stanu na dzień 15.02.2023 roku. Dane z 11/2023 są niepełne

5.5 Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne na podstawie przepisów art. 25a ust. 2 - 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2008 roku.

W planie finansowym na rok 2023 na ww. zadanie przewidziano kwotę 50 tys. zł. Kwota ta zarezerwowana jest na ewentualne przypadki rozstrzygnięć postępowań administracyjnych

dotyczących zadania za okresy jego obowiązywania tj. 12/2007 – 12/2008. W roku 2023 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nie wydał żadnych środków w związku z realizacją tego zadania.

5.6 Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 - w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19

Ustawa z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 roku, poz.1327, z późn. zm.) nałożyła na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dodatkowe zadanie związane z wypłatą rekompensaty wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym dla pracodawcy będącego zakładem aktywności zawodowej pn. „Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 – w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19”.

W związku z przeciwdziałaniem COVID-19, pracodawca będący zakładem aktywności zawodowej mógł ubiegać się o rekompensatę wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 roku, poz. 44), pokrywanego ze środków pochodzących z działalności wytwórczej lub usługowej zakładu aktywności zawodowej lub innych źródeł, w części proporcjonalnej do występującej w danym miesiącu liczby dni przestoju w działalności zakładu aktywności zawodowej lub zmniejszenia przychodu z tej działalności.

Pracodawca będący zakładem aktywności zawodowej w celu uzyskania rekompensaty, o której mowa w ust. 1, składał wniosek o rekompensatę do właściwego ze względu na siedzibę zakładu aktywności zawodowej oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wniosek o rekompensatę powinien być zawierać w szczególności:

- nazwę zakładu aktywności zawodowej, jego adres i siedzibę;
- wskazanie miesiąca, za który pracodawca ubiega się o rekompensatę;
- określenie wysokości wynagrodzeń podlegających rekompensacie, o której mowa w ust. 1.

Przy rozpatrywaniu i rozstrzyganiu spraw przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych stosowane były przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 roku, poz. 775, z późn. zm.).

Wypłacona kwota rekompensaty była księgowana i wydatkowana analogicznie do środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wypłacanych jako miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o którym mowa w art.

26a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W planie finansowym na 2023 rok Fundusz zabezpieczył 2.200. tys. zł na realizację wyżej wymienionego zadania, a wykonie wyniosło 625.490,08 zł.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosiła 2.700 osób, osiągnięta – 366 osób.

6. Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych – art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji (...)

Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej lub będący przedsiębiorstwem społecznym może na wniosek, otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów:

- budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu,
- transportowych,
- administracyjnych.

Refundacja może być udzielona wyłącznie w odniesieniu do dodatkowych kosztów pracodawcy bezpośrednio wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych, pod warunkiem udokumentowania osiągnięcia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 50%.

Refundacją mogą być objęte koszty poniesione przez pracodawcę w okresie od dnia 1 stycznia roku, którego dotyczy wnioski o refundację, nie wcześniej jednak niż po dniu złożenia tego wniosku.

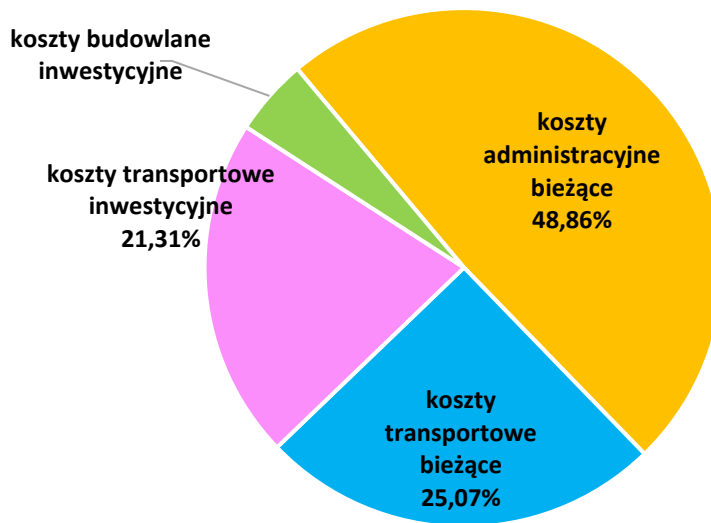
Na realizację zadania zaplanowano środki w kwocie 14.142 tys. zł, z tego na:

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 2450) 9.142 tys. zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 6270) 5.000 tys. zł.

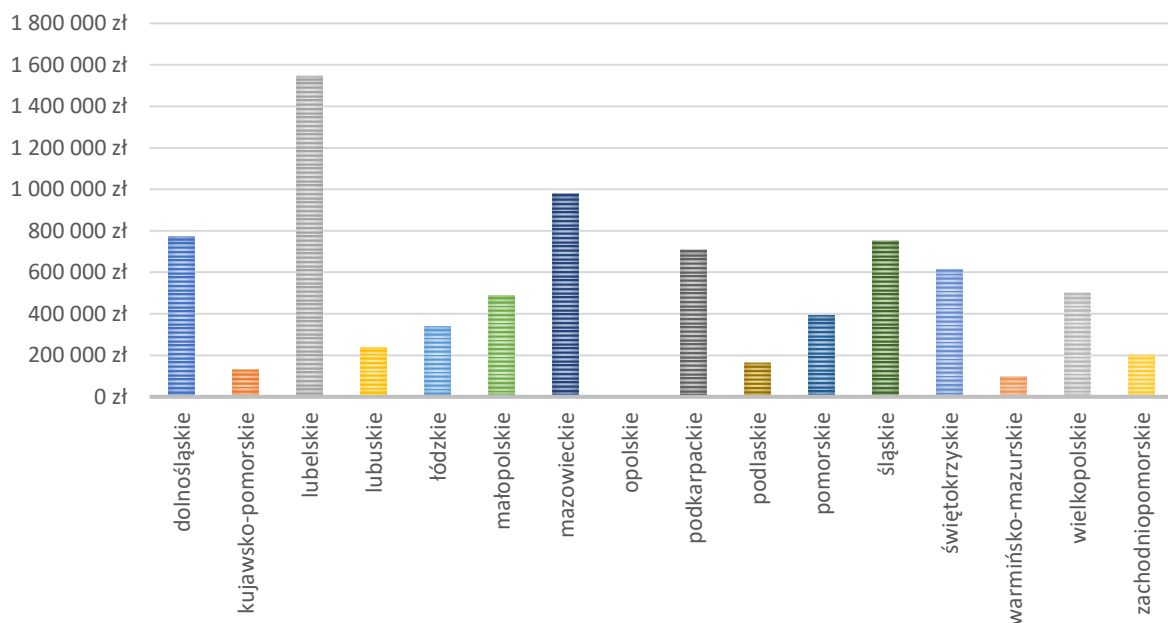
Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 7.912.784,85 zł (55,95 % planu), z tego na:

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 2450) 5.849.604,42 zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 6270) 2.063.180,43 zł.

Wykres nr 23 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów

Wykres nr 24 Kwota wypłat wg województw

Przyczyny niższej efektywności zrealizowanych działań:

- 1) opóźnienie wejścia w życie zmian wprowadzonych ustawą o ekonomii społecznej w zakresie poszerzenia adresatów zadania o przedsiębiorstwa społeczne. W ramach zadania zabezpieczono środki finansowe na udzielanie wsparcia dla nowej grupy wnioskodawców. Z uwagi na późne wydanie nowych przepisów wykonawczych, nowa grupa adresatów zadania mogła ubiegać się o wsparcie praktycznie najwcześniej od IV kwartału 2023 roku. Refundacja za ten okres jest wypłacana dopiero w I kwartale 2024 roku – zabezpieczone środki na ten cel nie zostały wykorzystane,

- 2) kwoty zawartych umów były wyliczane na podstawie wstępnej kalkulacji kosztów dokonywanej przez wnioskodawców, natomiast środki były wypłacane w formie refundacji i odzwierciedlają realną wysokość kosztów poniesionych przez zakłady pracy chronionej,
 - 3) w przypadkach niespełnienia warunków umowy w trakcie jej realizacji, umowa była rozwiązywana a koszty poniesione w następnych kwartałach nie podlegały refundacji.
- Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosi 16.000 osób, osiągnięta – 16.779 osób.

Szczegółowe dane dotyczące zadania znajdują się w **Tabeli nr 1**.

7. Przekazywanie środków dysponentom zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji - art. 33b ustawy o rehabilitacji

Dysponentami zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji są zakłady aktywności zawodowej, zakłady pracy chronionej jak również zakłady pracy chronionej, które utraciły status.

W ramach tego zadania zostało przekazane 41.081.397,00 zł. w tym dla zakładów aktywności zawodowej 53.456.00 zł. (0,13%), dla zakładów pracy chronionej 39.871.826,00 zł. (97,06%) oraz 1.156.114,00 zł. (2,81%) dla zakładów pracy chronionej, które utraciły status.

W ramach budżetu zadaniowego, przyjęto planowaną wartość miernika w liczbie 51.500 osób niepełnosprawnych objętych wsparciem, objęto wsparciem 32.320 osób niepełnosprawnych.

8. Program wyrównywania różnic między regionami III

Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. Trzecia edycja programu zatwierdzona została przez Radę Nadzorczą PFRON w 2015 roku, a następnie istotnie zmodyfikowana została 6 września 2019 roku (uchwałą nr 8/2019), obejmując rozszerzenie zakresu udzielanego dotychczas wsparcia. W 2023 roku program realizowany był w następujących obszarach wsparcia:

- obszar A – zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych,
- obszar B - likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania,

- obszar C - tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych,
- obszar D - likwidacja barier transportowych,
- obszar E - dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych,
- obszar F - tworzenie warsztatów terapii zajęciowej albo przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej,
- obszar G - finansowanie zadań ustawowych powiatu dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Adresatami programu mogą być: zarządcy w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne lub środowiskowe domy samopomocy bądź warsztaty terapii zajęciowej.

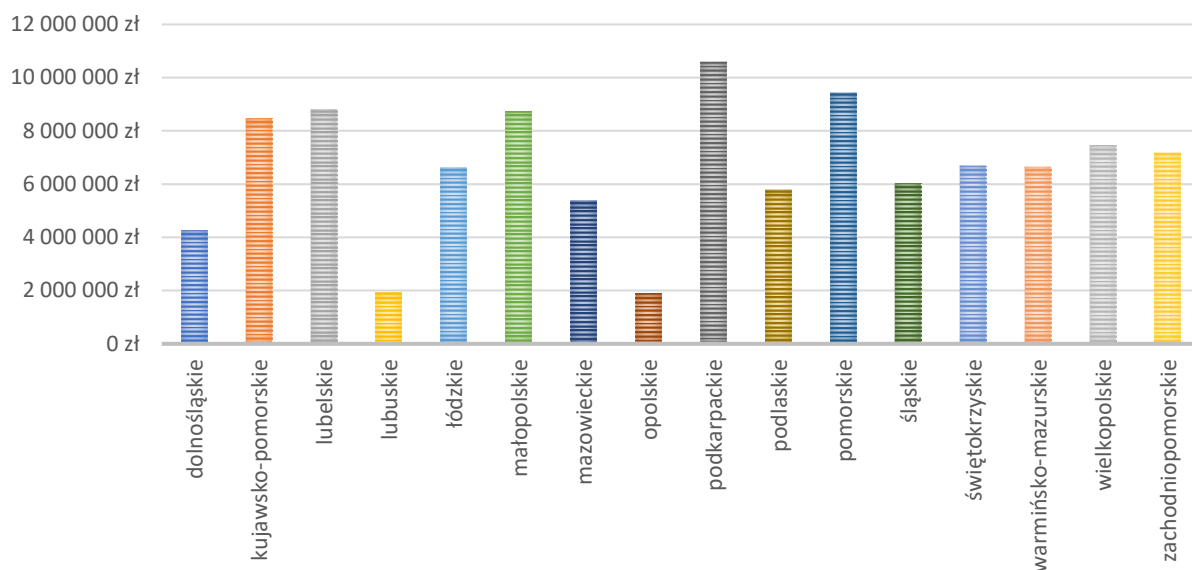
Na realizację zadania zaplanowano środki w kwocie 119.300 tys. zł, z tego na:

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 2440) 2.740 tys. zł,
- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 2450) 2.300 tys. zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 6260) 107.260 tys. zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 6270) 7.000 tys. zł.

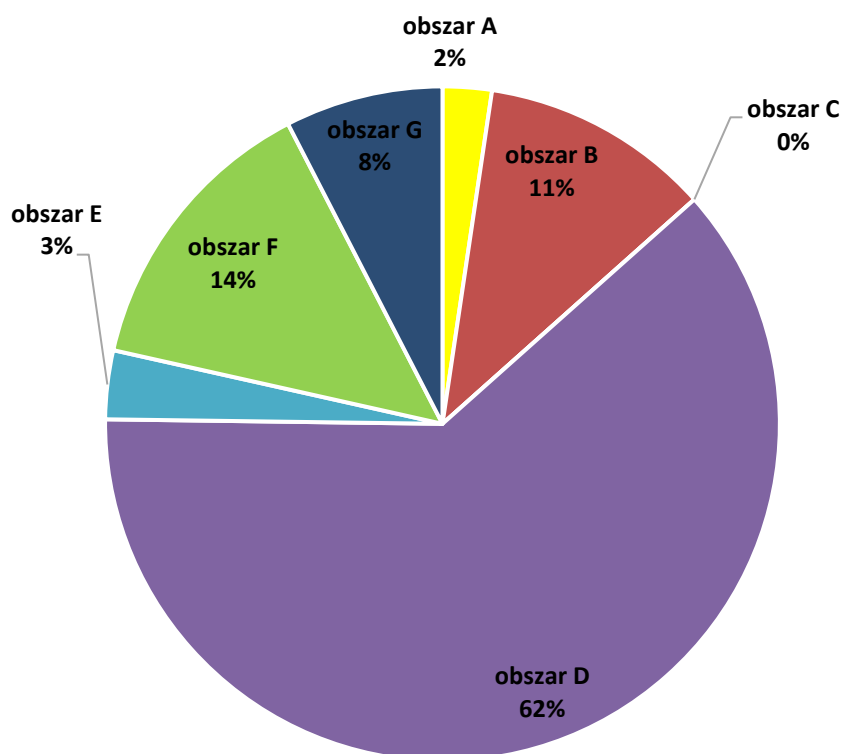
Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 105.700.897,08 zł (88,60 % planu), z tego na:

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 2440) 2.007.797,30 zł,
- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 2450) 846.245,21 zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 6260) 98.770.320,84 zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 6270) 4.076.533,73 zł.

Wykres nr 25 Kwota wypłacona wg województw

Wykres nr 26 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów

Niewydatkowanie wszystkich środków zaplanowanych na zadanie wynikało:

- 1) z mniejszej od zakładanej ilości wniosków złożonych w obszarze A, pomimo że realizacja wymienionego obszaru w 2023 roku była większa niż w 2022 roku,
- 2) ze specyfiki realizacji obszaru E, w którym dofinansowania ze środków programu przyznawane są jako refundacja wkładu własnego w projektach dofinansowanych

z innych źródeł, w tym ze środków europejskich, gdzie niewielka liczba nowych naborów w rozpoczynającej się perspektywie finansowej 2021 – 2027 obejmującej Fundusze Europejskie, przełożyła się na spadek zainteresowania realizacją obszaru E,

- 3) z niższej liczby nowych wniosków w obszarze E, w związku z kończąca się perspektywą finansową na lata 2014-2020,
- 4) z rezygnacji wnioskodawców z realizacji projektów.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 30.000 osób, osiągnięta – 27.937 osób.

Szczegółowe dane dotyczące programu znajdują się w **Tabeli nr 2 i 3**.

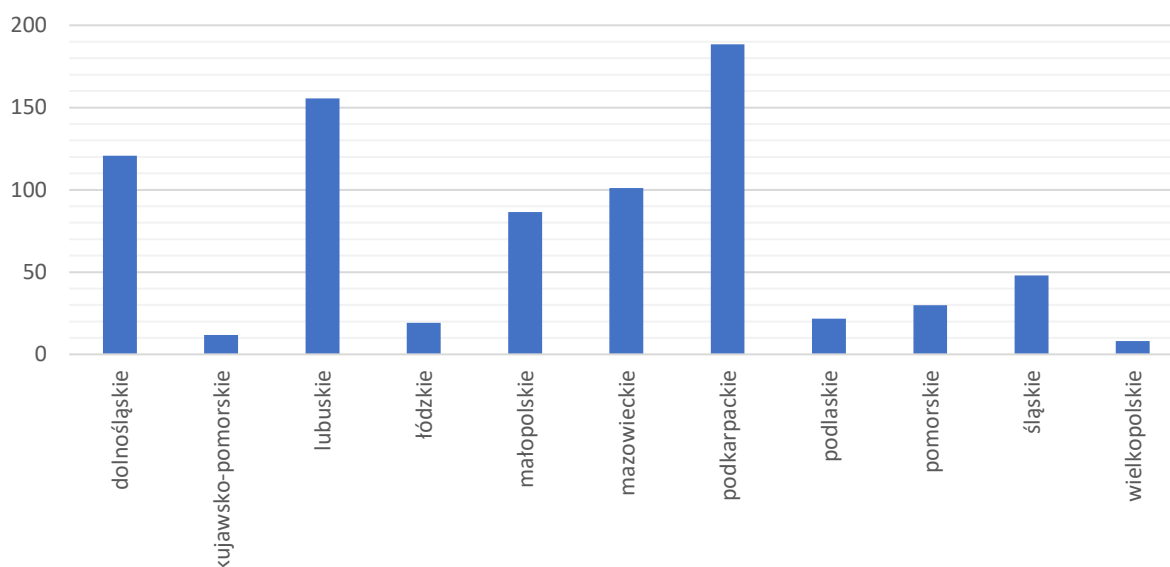
9. Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych – art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji (...)

W ramach zadania dofinansowanie przyznawane było podmiotowi prowadzącemu zakład pracy chronionej lub podmiotowi będącemu przedsiębiorstwem społecznym w wysokości do 50% oprocentowania zaciągniętych kredytów bankowych i w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, pod warunkiem wykorzystywania tych kredytów na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

Na realizację zadania zaplanowano środki w wysokości 1.720 tys. zł (wydatki bieżące dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych - § 2450).

Fundusz wypłacił środki w wysokości 791.009,62 zł (tj. 45,99% środków zaplanowanych).

Wykres nr 27 Kwota wypłacona wg województw (w tys. zł)

Szczegółowe dane dotyczące zadania znajdują się w tabelach poniżej.

Tabela: Realizacja zadania ustawowego: „Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych – art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji”.

Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych	Wartość
Liczba podmiotów, którym wypłacono środki	22
Liczba pracowników niepełnosprawnych (w przeliczeniu na etaty)	3 083
Kwota wypłat łącznie	791 009,62 zł
Kwota wypłacona z umów zawartych w 2023 roku	592 641,23 zł
Kwota wypłacona z umów zawartych w 2022 roku – zobowiązania	198 368,39 zł

Tabela: Wydatki na realizację zadania ustawowego: „Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych – art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji” wg województw.

Lp.	Województwo	Kwota wypłat (w zł)
1	Dolnośląskie	120 665,56
2	Kujawsko-Pomorskie	11 723,65
3	Lubuskie	155 600,47
4	Łódzkie	19 256,44
5	Małopolskie	86 510,99
6	Mazowieckie	101 069,21
7	Podkarpackie	188 452,89
8	Podlaskie	21 735,72
9	Pomorskie	29 957,61
10	Śląskie	47 999,47
11	Wielkopolskie	8 037,61
	Razem	791 009,62

Niewydatkowanie wszystkich środków zaplanowanych na zadanie wynika:

- 1) z opóźnień związanych z wydaniem rozporządzenia w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej lub pracodawcom będącym przedsiębiorstwami społecznymi ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 2) z niewywiązywania się przez pracodawców z warunków zawartych w umowach o dofinansowanie, co skutkowało brakiem wypłaty środków z tego tytułu, tj.: zmniejszeniem średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych o więcej niż 10 % w okresie korzystania z dofinansowania, nieterminową spłatą przez pracodawców rat kapitału i odsetek określonych w umowie kredytu objętej

dofinansowaniem lub z utratą uprawnień do występowania o dofinansowanie, tj. utratą statusu zakładu pracy chronionej,

- 3) z wyliczenia wysokości dofinansowania do odsetek przy założeniu pełnego wykorzystania kredytu (szczególnie duże różnice pomiędzy wysokością odsetek planowanych do zapłaty wyliczonych na podstawie ww. założeń a wysokością odsetek faktycznie zapłaconych występują w przypadku kredytów w rachunku bieżącym i w linii kredytowej, w których zadłużenie może ulegać ciągłym zmianom),
- 4) ze spłaty kredytów przez pracodawców przed terminem określonym w umowie kredytu,
- 5) z występowania przez pracodawców z wnioskiem o dofinansowanie w IV kwartale 2023 roku, co skutkuje wypłatą środków finansowych w następnym roku.

Kwota przewidziana w planie na 2023 rok uwzględniała zmianę przepisów w zakresie rozszerzenia grupy podmiotów uprawnionych do otrzymywania dofinansowań na podstawie rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lipca 2023 roku.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosi 3.100 osób, osiągnięta – 3.083 osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na pełne etaty.

10. Zadania rehabilitacji społecznej realizowane przez PFRON

10.1 Zadania zlecane art. 36 ustawy o rehabilitacji

Zgodnie z przepisami art. 36 ustawy o rehabilitacji (...), zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogą być realizowane przez fundacje oraz organizacje pozarządowe, a także kościelne osoby prawne, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne oraz spełniające szczególne warunki spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, kluby sportowe będące spółkami:

- 1) na zlecenie Funduszu,
- 2) na zlecenie samorządu województwa lub powiatu – ze środków PFRON (przekazanych wg algorytmu).

Rodzaje zadań, które mogą być zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym wskazane zostały w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2016 rok poz. 1945).

Zlecenie realizacji zadań następuje po przeprowadzeniu otwartego konkursu, który ogłaszany jest na podstawie art. 11 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 rok poz. 1057, z późn. zm.). W przypadku

konkursów ogłaszanych przez PFRON zadania, o których mowa w rozporządzeniu muszą być zgłaszane do Funduszu w formie projektów. Cele tych projektów muszą zawierać się w jednym z sześciu kierunków pomocy:

- 1) „wejście osób niepełnosprawnych na rynek pracy”,
- 2) „zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych”,
- 3) „wzrost aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia”,
- 4) „zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji”,
- 5) „poprawa jakości funkcjonowania otoczenia osób niepełnosprawnych”
- 6) „upowszechnianie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych i wiedzy dotyczącej niepełnosprawności”.

Należy dodać, iż organizacje pozarządowe od 2020 roku do 30 czerwca 2023 roku miały możliwość składania ofert dotyczących realizacji zadania publicznego na podstawie art. 15zzm ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Na mocy postanowień ww. ustawy w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii organ administracji publicznej mógł zlecać organizacjom pozarządowym realizację zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19, z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Zgodnie z wytycznymi PFRON realizowane projekty obejmowały działania w zakresie wsparcia psychologicznego na rzecz osób niepełnosprawnych lub otoczenia osób niepełnosprawnych, w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii, w szczególności konsekwencjom zaniechania lub ograniczenia działań terapeutycznych. W dniu 12 października 2023 roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ogłosił konkurs „Możemy więcej” (nr 1/2023). Wnioski o zlecenie realizacji zadań składano w systemie iPFRON+ w okresie od dnia 24 października 2023 roku do dnia 12 grudnia 2023 roku. Konkurs dotyczy projektów realizowanych od dnia 1 stycznia 2024 roku do dnia 31 marca 2025 roku. W ramach konkursu można było zgłaszać również projekty wieloletnie. Projekty wieloletnie mogą być realizowane w okresie od 1 stycznia 2024 roku do 31 marca 2027 roku. Decyzje dotyczące udzielenia dofinansowań na realizację projektów w konkursie „Możemy więcej” podejmowane będą w 2024 roku.

W 2023 roku realizowane były umowy zawarte przez PFRON w konkursie:

- „Pokonamy bariery” (nr 1/2020) – trzeci okres finansowania projektów wieloletnich trwający maksymalnie od 1 kwietnia 2023 roku do 31 marca 2024 roku (tryb pozakonkursowy),
- „Sięgamy po sukces” (nr 1/2021) – drugi okres realizacji trwający maksymalnie od 1 kwietnia 2023 roku do 31 marca 2024 roku (tryb pozakonkursowy),
- „Działamy razem” (nr 1/2022) - okres realizacji trwający maksymalnie od 1 stycznia 2023 roku do 31 marca 2024 roku (w przypadku projektów wieloletnich pierwszy okres finansowania).

Widząc potrzebę zastosowania rozwiązań, pozwalających na zminimalizowanie skutków wzrostu cen towarów i usług, wpływających na realizację umów wieloletnich zawartych w konkursach: „Pokonamy bariery” (nr 1/2020) i „Sięgamy po sukces” (1/2021), PFRON wyraził zgodę na zwiększenie w 2023 roku kwoty dofinansowań (odpowiednio o 13,6% i 8,0%) na warunkach określonych w uchwale nr 12/2023 Zarządu PFRON z dnia 17 stycznia 2023 roku.

W 2023 roku, łącznie z zobowiązaniami, wypłacono środki na podstawie 1 111 umów, tj.:

- 1 umowy zawartej w ramach konkursu „Kierunek AKTYWNOŚĆ” (nr 1/2019),
- 172 umów zawartych w ramach konkursu „Pokonamy bariery” (nr 1/2020)
- 293 umów zawartych w ramach konkursu „Sięgamy po sukces” (nr 1/2021),
- 586 umów zawartych w ramach konkursu „Działamy razem” (nr 1/2022),
- 59 umów zawartych z pominięciem procedury konkursowej (art. 15zzm ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych).

Koszty związane z obsługą zadania (§ 2440) dotyczą wynagrodzenia 11 ekspertów zewnętrznych uczestniczących w pracach komisji z głosem doradczym, opiniujących projekty zgłoszone w konkursie „Działamy razem” (kierunek pomocy 1, 4 i 6).

W 2023 roku na realizację zadania zaplanowano środki finansowe w łącznej wysokości 734.006 tys. zł, w tym dla jednostek:

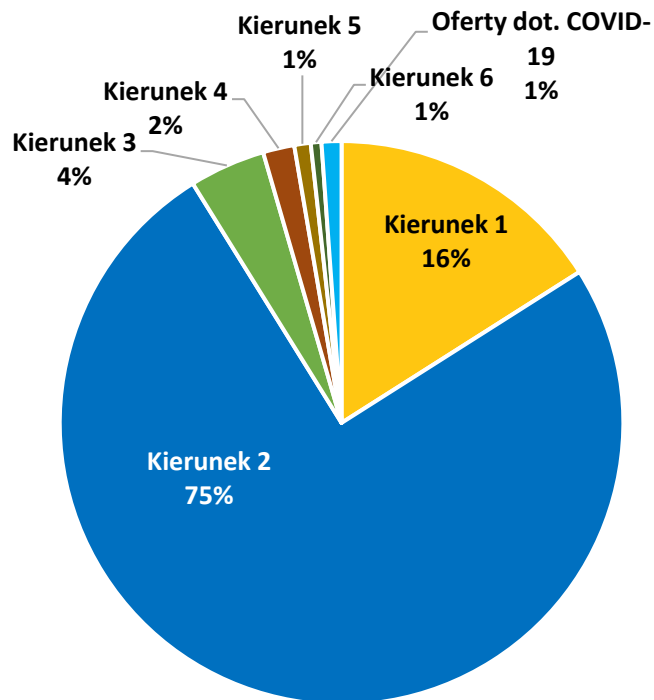
- zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 50 tys. zł (§ 2440),
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 730.956 tys. zł (§ 2450),
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 3.000 tys. zł (§ 6270).

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 712.888.530,70 zł (97,12% środków zaplanowanych), w tym dla jednostek:

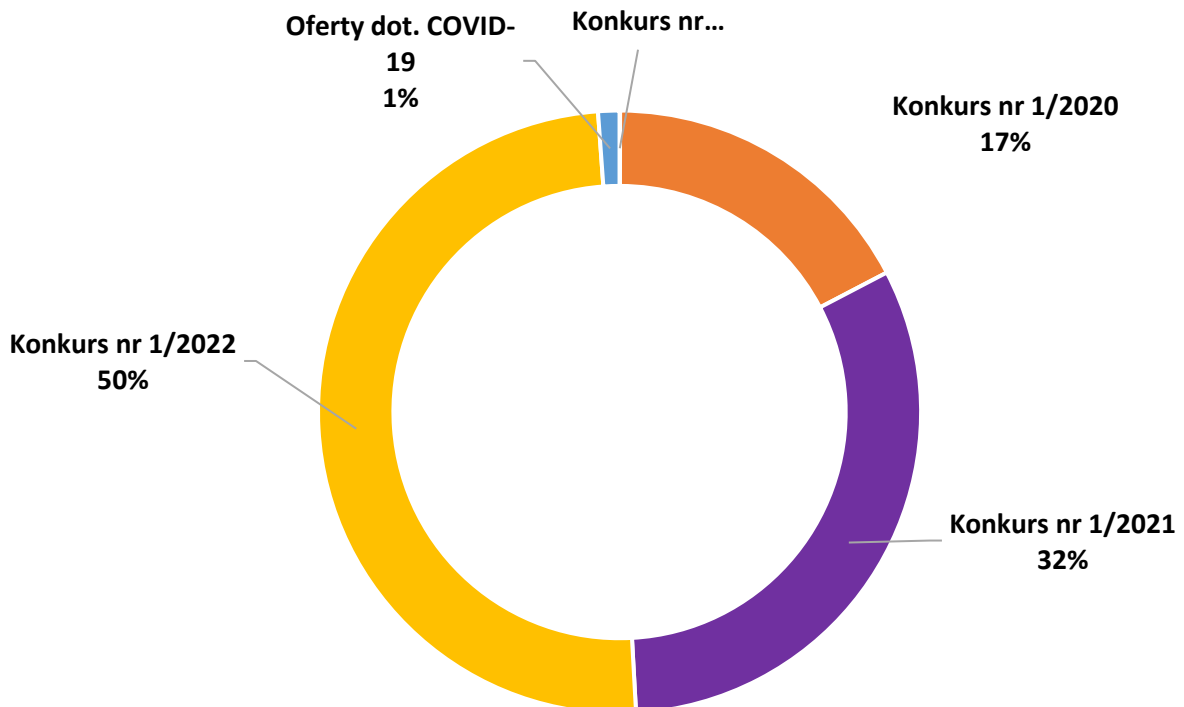
- zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 10.806,32 zł (§ 2440),
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 711.034.629,38 zł (§ 2450),
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 1.843.095,00 zł (§ 6270).

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosi 300 tys. osób, osiągnięta – 323.198 osób (z uwzględnieniem realizacji zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert).

Wykres nr 28 przedstawia strukturę wypłat wg kierunków pomocy.

Wykres nr 29 przedstawia strukturę wypłat wg konkursu.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji zadania znajdują się w Tabeli nr 4, 5 i 6.

10.2 Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rehabilitacji (...)

PFRON finansuje realizację projektów badawczych obejmujących badania, ekspertyzy i analizy dotyczące rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rehabilitacji (...).

Finansowanie projektów badawczych w 2023 roku odbywało na podstawie „Zasad finansowania badań, ekspertyz i analiz dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych” zatwierdzonych przez Zarząd PFRON w dniu 5 kwietnia 2019 roku.

PFRON finansuje realizację projektów badawczych dotyczących problematyki rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które obejmują:

- badania diagnozujące sytuację społeczną i ekonomiczną osób niepełnosprawnych oraz ich aktywność zawodową,
- badania dotyczące dobrych praktyk w zakresie integracji oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
- badania, których wynikiem jest ocena sprawności działania systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej,
- badania dotyczące stosowanych w polityce społecznej Polski, innych krajów UE i świata rozwiązań w obszarze niepełnosprawności, z uwzględnieniem osiągniętych rezultatów i możliwości zastosowania rozwiązań zagranicznych w warunkach polskich,
- badania monitorujące i ewaluacyjne, umożliwiające ocenę realizowanych działań i interwencji publicznych w obszarze niepełnosprawności,
- badania na temat różnych aspektów społecznego i kulturowego funkcjonowania osób niepełnosprawnych i postrzegania niepełnosprawności,
- inne badania z różnych dziedzin nauki i techniki, których tematyka dotyczy rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Finansowanie realizacji badań realizowane było w następujących modułach:

- Moduł A - zamawianie badań przez zamawiających (ministerstwa, urzędy centralne, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych),
- Moduł B - dofinansowanie badań na wniosek podmiotu badawczego w ramach projektów dotyczących badań aplikacyjnych,
- Moduł C - finansowanie badań, których tematyka określana jest przez PFRON,
- Moduł D – finansowanie badań statystyki publicznej.

W ramach zadania ogłoszono dwa konkursy badawcze:

1. VII otwarty konkurs badawczy pt. „Innowacje społeczne i technologiczne w procesie aktywizacji osób niepełnosprawnych”,

2. Ogólnopolski Konkurs „OTWARTE DRZWI” na najlepsze prace magisterskie i doktorskie, których tematem badawczym jest problematyka niepełnosprawności w wymiarze: zdrowotnym, zawodowym lub społecznym oraz projekty kół naukowych w obszarze problematyki niepełnosprawności.

Zawarcie umów w ramach wyżej wymienionych konkursów na realizację projektów badawczych jest zgodnie z „Zasadami finansowania badań, ekspertyz i analiz dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych” w ramach modułu B.

W 2023 roku wypłacono łącznie kwotę 169.500,00 zł. - (§ 2440) z tytułu zawarcia umów zleceń z ekspertami zewnętrznymi w sprawie oceny merytorycznej wniosków realizowanych w trybie konkursowym:

1. XVIII Konkurs „Otwarte Drzwi” - 21 umów eksperckich na kwotę: 127.500,00 zł,
2. VI Konkurs „Innowacje społeczne i technologiczne w procesie aktywizacji osób z niepełnosprawnościami” – 11 umów na kwotę: 42 tys. zł.

W 2023 roku PFRON zawarł łącznie 39 umów, w tym 32 umowy zlecenie z ekspertami zewnętrznymi oraz 7 umów na dofinansowanie badań.

Na realizację zadania zaplanowano środki w łącznej wysokości 4.500 tys. zł, w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 2440)	1.876 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 2450)	2.124 tys. zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 6260)	0,00 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 6270)	500 tys. zł.

PFRON wypłacił środki w łącznej wysokości 1.924.390,35 zł (42,76 % planu), w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 2440)	846.236,58 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 2450)	1.035.153,77 zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 6260)	0,00 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie (§ 6270).	43 tys. zł.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosi 13 umów, osiągnięta – 11 umów.

10.3 Refundacja kosztów wydania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących – art. 20b ustawy o rehabilitacji (...)

Zadanie było realizowane w Biurze PFRON na podstawie Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2010 roku w sprawie wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego (Dz. U. Nr 64, poz. 399).

Na realizację zadania zaplanowano środki finansowe w wysokości 20 tys. zł. PFRON wypłacił środki w wysokości 5.238,44 zł (26,19 % środków zaplanowanych).

Zadanie to ma charakter obligatoryjny i w przypadku pozytywnej weryfikacji wniosku (uznania wydatków), PFRON jest zobowiązany do wypłaty środków finansowych w maksymalnej wysokości 630 zł za wydanie 1 certyfikatu. W związku z powyższym Fundusz zobowiązany jest do zabezpieczenia środków niezbędnych do wypłaty refundacji dla ewentualnych wniosków. W rejestrze podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego, prowadzonym przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zarejestrowane są aktualnie 22 podmioty. Środki w wysokości 20 tys. zł pozwalały na refundację kosztów wydania około 31 certyfikatów. W 2023 roku wypłacono refundację dotyczącą wydania 9 certyfikatów.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosi 31 osób, osiągnięta – 9 osób. Szczegółowe dane dotyczące zadania znajdują się w tabeli.

Tabela: Realizacja zadania ustawowego: „Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących – art. 20b ustawy o rehabilitacji”.

Nazwa Wnioskodawcy	Siedziba	Liczba wniosków	Liczba certyfikatów	Kwota wypłacona (w zł)
DOG & ROLL SEBASTIAN GOLISZ	GDAŃSK	5	5	3.150,00
TRESURA PSÓW JERZY PRZEWIĘDA	PIŁA	3	4	2.088,44
Razem		8	9	5.238,44

10.4 Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się – art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rehabilitacji (...)

Zadanie realizowane było przez Oddziały PFRON. Dofinansowanie przyznawane było osobom uprawnionym (doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się), członkom ich rodzin oraz osobom mającym stały lub bezpośredni kontakt z osobami uprawnionymi.

Od kwietnia 2023 roku wnioski o dofinansowanie można także składać poprzez system iPFRON+.

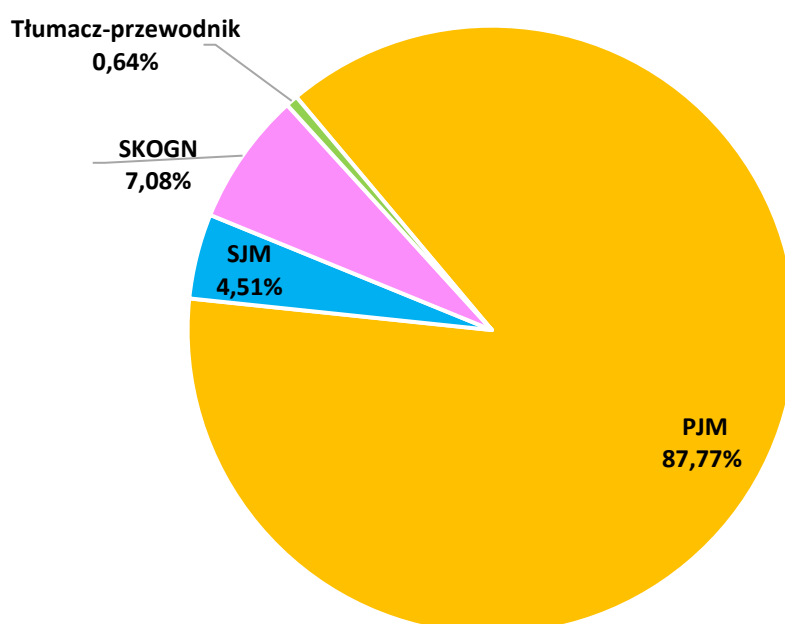
W ramach zadania dofinansowanie może być przyznane na:

- język polski w piśmie nauczany metodą glottodydaktyczną,
- PJM – polski język migowy,
- SJM – system językowo-migowy,
- SKOGN – sposób komunikowania się osób głuchoniewidomych,
- tłumacz-przewodnik.

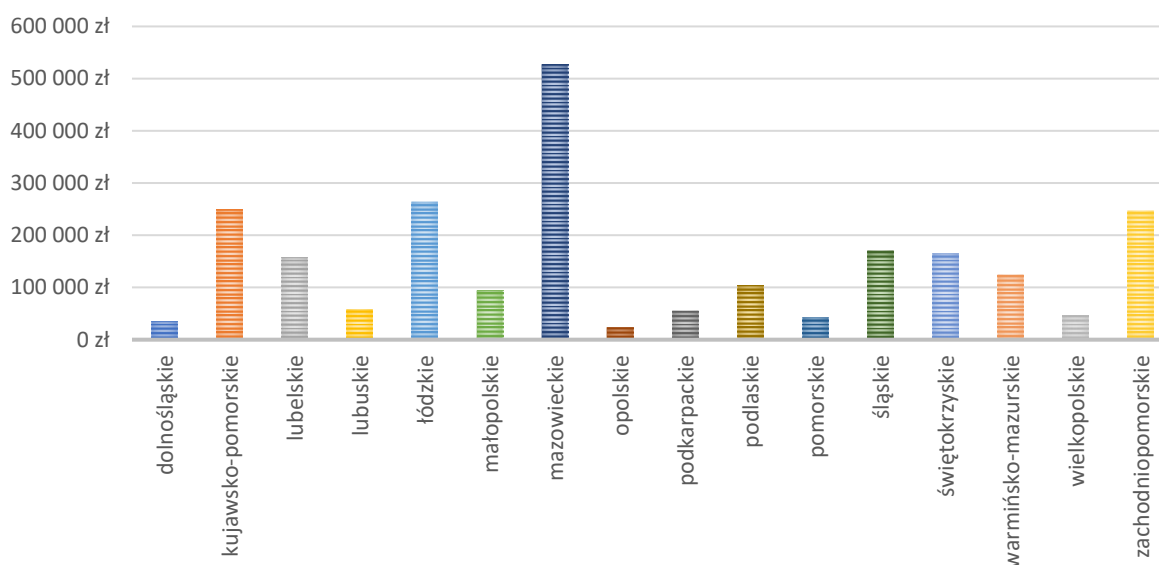
Na realizację zadania zaplanowano środki w wysokości 4.500 tys. zł na transfery dla ludności (§ 3030).

PFRON wypłacił środki finansowe w wysokości 2.355.612,20 zł (52,35 % środków zaplanowanych).

Wykres nr 30 Struktura wypłat wg rodzajów szkoleń

Wykres nr 31 Kwota wypłacona wg województw

Przyczyny niższej efektywności zrealizowanych działań:

- 1) refundacyjny charakter zadania (wypłata środków następuje po zakończeniu szkolenia i złożeniu dokumentów rozliczeniowych), co w przypadku szkoleń odbywających się pod koniec 2023 roku skutkuje wypłatą środków w kolejnym roku,
- 2) rezygnacja beneficjentów z uczestnictwa w szkoleniu po podpisaniu umowy o dofinansowanie,
- 3) utrata mocy dotychczasowego rozporządzenia i opóźnienie w wydaniu nowego rozporządzenia. Nowe rozporządzenie weszło w życie dopiero z dniem 22 marca 2023 roku. W połączeniu z refundacyjnym charakterem zadania, skutkowało to znaczącym spadkiem wydatkowanych środków w porównaniu do poprzednich lat.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla zadania wynosi 3.700 osób, osiągnięta – 2.437 osób.

Szczegółowe dane dotyczące zadania znajdują się w **Tabeli nr 7**.

11. Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej na rzecz osób niepełnosprawnych - art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji (...)

Na realizację zadania zaplanowano środki w łącznej wysokości 112.398 tys. zł, w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 81.676 tys. zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 12.135 tys. zł,
- środki z budżetu UE (§ 6267) 15.958 tys. zł,

- środki z budżetu państwa (§ 6269) 2.629 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 90.695.460,71 zł (80,69 % planu), w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 67.680.716,89 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 10.060.659,07 zł,
- środki z budżetu UE (§ 6267) 11.107.259,99 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 6269) 1.846.824,76 zł.

W ramach zadania w 2023 roku wydatkowano środki na realizację 11 projektów, tj.:

- 1) Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy,
- 2) Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania,
- 3) Szkolenia dla pracowników sektora transportu zbiorowego w zakresie potrzeb osób o szczególnych potrzebach w tym osób z niepełnosprawnościami,
- 4) Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych,
- 5) Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych,
- 6) Kultura bez barier,
- 7) Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących TOPON,
- 8) Obszar chroniony obszar dostępny,
- 9) Dostępny samorząd – granty,
- 10) Ośrodek wsparcia architektury dostępnej,
- 11) Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

- 1) Niższa od planowanej intensywność realizowanego wsparcia w zakresie usług rehabilitacji kompleksowej w 6 ośrodkach rehabilitacji kompleksowej (ORK).
- 2) Wycofanie części psów ze szkolenia z przyczyn niezależnych od realizatorów projektu.
- 3) Niewypłacenie zakładanych płatności realizatorowi szkoleń dla pracowników sektora transportu, który ostatecznie nie przeszkolił wszystkich zrekrutowanych na szkolenie pracowników.
- 4) Niepełny poziom wykorzystania środków przez grantobiorców lub nierozliczenie niektórych umów grantowych.
- 5) Niższy niż planowano poziom wykorzystania środków przez partnerów w projektach.
- 6) Niższy niż planowano na etapie planowania usług, poziom faktycznego wynagrodzenia za usługi zrealizowane w projektach.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 10 umów, osiągnięta – 11 umów.

11.1 Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Działanie 2.6: Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Celem projektu było opracowanie i przetestowanie efektywnego, optymalnego pod względem społecznym i finansowym, modelu kompleksowej rehabilitacji. Kompleksowa rehabilitacja to nowe na gruncie polskim rozwiązanie, mające na celu ułatwienie podjęcia lub powrotu do pracy osobom, które wskutek doznanego urazu lub choroby w różnych okresach życia utraciły zdolność do pracy. To również oferta dla tych osób, które ze względów zdrowotnych nigdy nie pracowały, lecz chciałyby zmienić tę sytuację – zdobyć zawód i podjąć satysfakcjonującą pracę odpowiednią do ich możliwości zdrowotnych. Celem projektu było także uzyskanie zatrudnienia przez jego uczestników na otwartym rynku pracy lub uruchomienie przez nich działalności gospodarczej.

Projekt zrealizowano w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Projekt został zrealizowany przez PFRON we współpracy z następującymi partnerami:

- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.
- Centralnym Instytutem Ochrony Pracy - Państwowym Instytutem Badawczym.

Łączna kwota wydatków kwalifikowanych projektu wynosi 85.285.146,57 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE	71.878.321,52 zł,
➤ środki z budżetu państwa	13.406.825,05 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Kwalifikowano uczestników do kompleksowej rehabilitacji - w sumie wydano 805 orzeczeń o potrzebie kompleksowej rehabilitacji oraz 444 orzeczeń o braku potrzeby kompleksowej rehabilitacji.
- 2) Kontynuowano pilotażowe wdrożenie modelu rehabilitacji kompleksowej - według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku do 6 ośrodków rehabilitacji kompleksowej (ORK) skierowano w sumie 733 uczestników zaś pobyt w ośrodku ukończyły 564 osoby. Realizację pilotażu zakończono 31 sierpnia 2023 roku. Sumarycznie, w ramach projektu zrealizowano wsparcie w następującym wymiarze:
 - Moduł zawodowy: doradztwo zawodowe – sesje indywidualne – 7.141 godzin; pośrednictwo pracy – sesje indywidualne – 3.836 godzin; warsztaty funkcjonowania na rynku pracy – 17.497 osobogodzin; wyrównywanie deficytów edukacyjnych – 1.231 osobogodzin; szkolenia w zakresie doskonalenia kompetencji ICT – 42.951 osobogodzin; szkolenia zawodowe – 116.062 osobogodzin;
 - Moduł psychospołeczny: sesje indywidualne z psychologiem – 8.110 godzin; warsztaty grupowe – 16.221 osobogodzin.

- Moduł medyczny: rehabilitacja – zajęcia indywidualne – 47.322 godziny; rehabilitacja – zajęcia grupowe – 23.280 godzin.
- 3) Zakończono realizację badania ewaluacyjnego pilotażu modelu realizowanego w trzech cyklach od 2022 roku. Kluczowe wyniki dotyczące zatrudnienia potwierdziły skuteczność nowego rozwiązania: wraz z czasem upływającym od opuszczenia ośrodka coraz więcej osób znajduje zatrudnienie - po upływie 3 miesięcy od ukończenia projektu (a przed upływem 6 miesięcy) pracę posiadało 39% uczestników, 6 miesięcy od ukończenia projektu było to już 49 % uczestników. Rok po zakończeniu projektu zatrudnienie deklarowało 52% uczestników, a po dwóch latach pracę posiadało 69 % uczestników. Wraz z upływem czasu od zakończenia kompleksowej rehabilitacji rośnie udział osób, które zmieniły pracę, co świadczy o mobilności uczestników. Jeśli chodzi o subiektywną ocenę skuteczności rehabilitacji kompleksowej wśród uczestników, którzy po opuszczeniu ośrodka pracują, to większość, tj. 70 % uważa, że bez udziału w projekcie nie miałyby pracy. 75% uczestników pracujących po ukończeniu projektu uważa, że udział w rehabilitacji kompleksowej pomógł im podjąć pracę zarobkową.
 - 4) Zorganizowano konsultacje społeczne modelu rehabilitacji kompleksowej - w ramach konsultacji społecznych ostatecznej wersji modelu rehabilitacji kompleksowej zrealizowano 4 seminaria regionalne, w których wzięło udział 707 uczestników. W seminarium podsumowującym konsultacje społeczne modelu uczestniczyło 90 uczestników.
 - 5) Opracowano ostateczną wersję modelu rehabilitacji kompleksowej. Model rehabilitacji kompleksowej powstał na podstawie wyników pilotażu przeprowadzonego w okresie od 2 września 2019 roku do 31 sierpnia 2023 roku w 6 ośrodkach rehabilitacji kompleksowej. Model uwzględni uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych.
 - 6) Opracowano projekty zmian legislacyjnych służących systemowemu wdrożeniu modelu rehabilitacji kompleksowej wraz z oceną skutków regulacji.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości

37.988.266,65 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	32.016.252,33 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	5.972.014,32 zł.

Fundusz wypłać środków w łącznej wysokości 28.609.029,88 zł (75,31 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	24.111.690,23 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	4.497.339,65 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

Kluczowym czynnikiem mającym wpływ na niewydatkowanie zaplanowanych środków była mniejsza niż zakładano intensywność realizowanego wsparcia w zakresie usług rehabilitacji kompleksowej w 6 ORK.

11.2 Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

Działanie 4.1 Innowacje społeczne.

Celem projektu było stworzenie warunków do podniesienia poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, poprzez opracowanie i przetestowanie kompleksowego systemu służącego zapewnieniu osobom niewidomym w Polsce dostępu do psów przewodników oraz włączenie go do polityk publicznych w obszarze rehabilitacji społecznej osób niewidomych. Zgodnie z założeniami w wyniku realizacji projektu miało zostać wyszkolonych i przekazanych co najmniej 48 psów.

Projekt zrealizowano w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 31 października 2023 roku.

Projekt realizowany był przez PFRON we współpracy z następującymi partnerami:

- Polskim Związkiem Niewidomych, Zarząd Główny z siedzibą w Warszawie,
- Fundacją na rzecz Osób Niewidomych LABRADOR PIES PRZEWODNIK z siedzibą w Poznaniu,
- Fundacją „PIES PRZEWODNIK” z siedzibą w Warszawie,
- Fundacją VIS MAIOR z siedzibą w Warszawie.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych w projekcie wynosi 12.245.381,50 zł, w tym:

- środki z budżetu UE 11.546.170,22 zł,
- środki z budżetu państwa 699.211,28 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Prowadzono szkolenie specjalistyczne psów przewodników z udziałem instruktorów i aplikantów. Pozyskano do projektu łącznie 78 psów (19 psów w roku 2019, 29 psów w 2020, 29 psów w 2021 roku, 1 pies w 2022 roku). Od początku realizacji projektu 22 psy zostały wycofane z programu szkoleniowego.
- 2) Kontynuowano proces dopasowania klient-pies oraz przekazania psa. W okresie sprawozdawczym przekazano 16 psów osobom niewidomym. Łącznie od początku realizacji projektu przekazano 56 psów. Na bieżąco realizowane były wizyty serwisowe po przekazaniu psa do klienta.
- 3) Prowadzono działania w zakresie budowania wolontariatu w organizacjach partnerskich.
- 4) Prowadzono sukcesywnie szkolenie wolontariuszy – rodzin zastępczych, pogotowia oraz wolontariuszy wspierających. Od początku projektu zrekrutowano 149 wolontariuszy.
- 5) Aplikanci na trenerów psów przewodników sukcesywnie uczestniczyli w szkoleniach indywidualnych i grupowych.
- 6) Realizowano bieżące działania fundraisingowe polegające m. in na: organizacji zbiórek, organizacji spotkań związanych z pozyskiwaniem darczyńców, przygotowaniem do kampanii 1%, działaniach w mediach społecznościowych i organizacji kampanii AdWords,

utrzymywaniu stałego kontaktu ze sponsorami, przygotowywaniu postów na FB, organizacji wydarzeń eventowych.

- 7) Koordynatorki ds. przekazywania psów przewodników utrzymywały stały kontakt z klientami na psy przewodniki.
- 8) Złożono wnioski aplikacyjne do International Guide Dog Federation.
- 9) Po etapie testowania opracowano ostateczną wersję standardów dotyczących szkolenia i udostępniania psów przewodników oraz wdrożenia fundraisingu w organizacjach szkolących psy przewodniki dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
- 10) Wydano standardy a także inne publikacje opracowane w projekcie w druku powiększonym i w brajlu.
- 11) W okresie sprawozdawczym odbyło się 10 spotkań upowszechniająco-wdrożeniowych z udziałem przedstawicieli różnych instytucji: służby zdrowia, transportu, policji, sądownictwa - w trakcie spotkań wykorzystywane były materiały opracowane w projekcie. Od początku realizacji projektu odbyło się łącznie 39 spotkań, w tym 29 spotkań z osobami z niepełnosprawnością wzroku upowszechniających ideę posiadania psa przewodnika.
- 12) Realizacja działań informacyjnych: popularyzowanie dwóch filmów: „Mój pies moje oczy” – film zachęcający do posiadania przez osoby z niepełnosprawnością wzroku psów przewodników; „Pies przewodnik przyjaciel w codzienności” – film promujący ideę psa przewodnika wśród społeczeństwa. Oba filmy dostępne są m.in. na YouTube.
- 13) Opracowano publikację dotyczącą standardów dostępności przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej dla instytucji i innych podmiotów, w których mogą przebywać osoby niewidome z psami przewodnikami. Opracowanie zawiera między innymi projekty zmian legislacyjnych w kontekście poruszania się osób z niepełnosprawnością wzroku z psem przewodnikiem w przestrzeni publicznej.
- 14) Dokonano modyfikacji aplikacji ds. monitorowania psów przewodników do potrzeb związanych z realizacją projektów dotyczących szkolenia psów przewodników w ramach zadań zleczanych przez PFRON.
- 15) Wdrożono do praktyki standardów szkolenia i udostępniania psów przewodników – podmioty uzyskujące dofinansowanie ze środków PFRON na realizację projektów dotyczących szkolenia psów przewodników zobowiązane zostały do przestrzegania wypracowanych w projekcie standardów.
- 16) Opracowano projekty zmian legislacyjnych służących systemowemu wdrożeniu standardów szkolenia i udostępniania psów przewodników wraz z oceną skutków regulacji.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 4.070 tys. zł, w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 3.837 tys. zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 233 tys. zł.

Fundusz wypłać środków w łącznej wysokości 1.128.739,61 zł (27,73 % limitu), w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 1.064.288,52 zł,

- środki z budżetu państwa (§ 2449) 64.451,09 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

Niewydatkowanie wszystkich środków zaplanowanych na realizację projektu w 2023 roku związane jest ze zmniejszeniem kosztów projektu w związku z wycofaniem części psów ze szkolenia z różnych przyczyn (zdrowotnych, charakterologicznych, śmierci psa), co wpłynęło także na obniżenie wydatkowania środków na wynagrodzenie personelu zaangażowanego w szkolenie i udostępnianie psów przewodników, a także zmniejszenie kosztów związanych z utrzymaniem i wyposażeniem osobistym psów. Mniejsze wydatkowanie środków związane jest także z mniejszym niż pierwotnie planowano kosztem dotyczącym opracowania weryfikacji standardów dostępności i obiektów użyteczności publicznej.

11.3 Szkolenia dla pracowników sektora transportu zbiorowego w zakresie potrzeb osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) 2014 – 2020.

Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Celem głównym projektu było podniesienie kompetencji pracowników sektora transportu zbiorowego w zakresie profesjonalnej obsługi osób o szczególnych potrzebach, w tym w szczególności osób z niepełnosprawnościami poprzez:

- opracowanie standardów obsługi osób o szczególnych potrzebach korzystających z transportu zbiorowego,
- działania szkoleniowe,
- opracowanie poradnika dotyczącego dostosowania kluczowych typów usług w zakresie transportu zbiorowego do potrzeb osób o szczególnych potrzebach.

Projekt zrealizowano w okresie od 1 lipca 2019 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Projekt został zrealizowany przez PFRON we współpracy z następującymi partnerami:

- Urzędem Transportu Kolejowego.
- Instytutem Transportu Samochodowego.

Całkowity budżet projektu wynosi 9.398.533,11 zł, w tym:

- środki z budżetu UE 7.921.083,70 zł,
- środki z budżetu państwa 1.477.449,41 zł.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych zakontraktowanych dla PFRON oraz ITS w projekcie wynosi: 9.066.699,94 zł, w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 7.641.414,71 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 1.425.285,23 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Prowadzono rekrutację uczestników szkolenia „Różni podróżni – obsługa bez barier”, która zakończyła się w listopadzie 2023 roku. Do udziału w szkoleniu zrekrutowano łącznie 4.861 osób co stanowi 97,22% wskaźnika produktu, a w pełni przeszkolonych zostało 4.767 osób, co stanowi około 100,29% wskaźnika rezultatu w projekcie.
- 2) Od czerwca do października 2023 roku w całej Polsce odbyło się 30 seminariów regionalnych, w których udział wzięło 300 pracowników przewoźników i organizatorów transportu zbiorowego, którzy nie zgłosili się do udziału w szkoleniu „Różni podróżni – obsługa bez barier”.
- 3) Przygotowano poradnik dostosowania kluczowych usług w transporcie zbiorowym do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, który został także opracowany graficznie i wydrukowany w 1.000 egzemplarzy, które rozesłano do uczestników szkolenia, a wersję elektroniczną zamieszczono na stronie www projektu.
- 4) Do sierpnia 2023 roku pracowała Grupa Doradcza, której zadaniem było: podsumowanie prac nad standardami, omówienie infografik opracowywanych do standardów, omówienie projektu poradnika i jego skrótów, omówienie scenariuszy i prezentacja 11 animowanych filmów instruktażowych i edukacyjno-informacyjnych, przyjęcie ostatecznych wersji standardów, prezentacja raportu z ewaluacji szkoleń i dyskusja dotycząca zmian w materiałach szkoleniowych uwzględniająca wnioski i rekomendacje zawarte w raporcie.
- 5) Podpisano kolejnych 38 porozumień na przeszkolenie łącznie 1.932 osób.
- 6) W grudniu 2023 roku zorganizowano w Warszawie konferencję pn. „Partnerstwo na rzecz dostępnej obsługi różnych podróżnych”, w której wzięli udział przedstawiciele przewoźników i organizatorów transportu zbiorowego - uczestników szkolenia „Różni podróżni – obsługa bez barier”. Podczas konferencji 13 przewoźników i organizatorów transportu zbiorowego podpisało deklarację kierowania się w prowadzonej działalności opracowanymi w projekcie standardami.

Na realizację projektu w 2023 rok zaplanowano środki w łącznej wysokości 5.185 tys. zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	4.369.918,00 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	815.082,00 zł.

W 2023 roku Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości: 4.678.185,40 zł (90,23 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	3.942.774,62 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	735.410,78 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

- Niewypłacenie zakładanych płatności realizatorowi szkoleń dla pracowników sektora transportu, który ostatecznie nie przeszkolił wszystkich zrekrutowanych na szkolenie pracowników.

- Niższy niż wynikało to z szacowania koszt organizacji 30 seminariów regionalnych, opracowania graficznego i druku poradnika i organizacji konferencji pn. „Partnerstwo na rzecz dostępnej obsługi różnych podróży”.
- Mniejsza liczba godzin pracy nad modyfikacją materiałów szkoleniowych, co skutkowało wypłatą niższego wynagrodzenia dla eksperta wiodącego ds. metodyki szkoleń.

11.4 Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Działanie 2.8: Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Celem projektu było ułatwienie integracji społeczno-zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) usług indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawę dostępności wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Projekt zrealizowano w okresie od 1 sierpnia 2019 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Łączna kwota wydatków kwalifikowanych projektu wynosi 64.412.973,21 zł, w tym:

➤	środki z budżetu UE	54.287.253,82 zł,
➤	środki z budżetu państwa	10.125.719,39 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Zakończono realizację audytów dostępności dostosowań architektonicznych w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych oraz dostosowań samochodów do realizacji usługi indywidualnego transportu door-to-door u wybranych grantobiorców na terenie całego kraju. Łącznie w ramach projektu zrealizowano 20 audytów, z czego 3 w 2023 roku.
- 2) Zakończono realizację wizyt monitoringowych, które miały na celu weryfikację zgodności zrealizowanych działań z założeniami konkursu grantowego dla JST oraz umożliwienie podjęcia przez grantobiorców ewentualnych działań korygujących. Łącznie w ramach projektu zrealizowano 23 wizyty, z czego 5 w 2023 roku.
- 3) Sukcesywnie, aż do kwietnia 2023 roku, samorzady kończyły realizację projektów. Zgodnie z zapisami wniosków grantowych, grantobiorcy kontynuowali świadczenie usługi indywidualnego transportu door-to-door przez okres co najmniej 12 miesięcy, już ze środków własnych.
Grantobiorcy, którzy uzyskali finansowanie również na dostosowania architektoniczne w budynkach wielorodzinnych, zostali zobowiązani do zapewnienia ich trwałości przez okres 5 lat.

- 4) Do końca czerwca 2023 roku rozliczono wszystkie sprawozdania końcowe grantobiorców. Dzięki zrealizowanym projektom uruchomiono w 176 jednostkach samorządu terytorialnego usługi indywidualnego transportu door-to-door dla osób o ograniczonej mobilności oraz zrealizowano 171 usprawnień w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych. Wskaźnik liczby osób korzystających z infrastruktury zwiększającej dostępność architektoniczną budynków osiągnięto na poziomie 872 osób.
- 5) W okresie maj-wrzesień 2023 roku przeprowadzono ewaluację projektu badającą efektywność wdrażanego systemu i wpływ interwencji na aktywizację społeczno-zawodową osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności. Opracowano także rekomendacje dla systemu finansowania usług door to door ze środków publicznych. Wersja wstępna raportu końcowego z ewaluacji projektu została zaprezentowana na konferencji podsumowującej projekt w dniu 22 listopada 2023 roku. Na podstawie wniosków i rekomendacji podnoszonych przez uczestników konferencji, raport końcowy z ewaluacji projektu został zaktualizowany, a następnie upubliczniony na stronie projektu.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 6.440 tys. zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	5.006.232,00 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	933.768,00 zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	421.400,00 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	78. 600,00 zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości: 5.360.502,70 zł (83,24% limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	4.429.927,13 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	826.275,37 zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	87.904,20 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	16.396,00 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

Niewydatkowanie wszystkich zaplanowanych na projekt środków związane jest z niepełnym poziomem wykorzystania środków przez grantobiorców.

11.5 Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) 2014 – 2020.

Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Celem projektu było przygotowanie kompleksowej propozycji wdrożenia do systemu prawnego modyfikacji i nowych instrumentów w zakresie rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami zapewniających możliwie samodzielne ich funkcjonowanie

w społeczeństwie, w tym podniesienie jakości i efektywności działań realizowanych przez warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz wypracowanie, przetestowanie, wdrożenie i upowszechnienie standardu usług asystenckich świadczonych.

Projekt zrealizowano w okresie od 1 października 2020 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Projekt realizowany był w partnerstwie 4 organizacji. Liderem projektu było Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zaś partnerami były następujące organizacje:

- PFRON.
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (PSONI).
- Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi.

Całkowity budżet projektu wynosi 39.210.065,84 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE	33.046.243,48 zł,
➤ środki z budżetu państwa	6.163.822,36 zł.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych zakontraktowanych dla PFRON w projekcie wynosi: 6.663.945,60 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	1.672.069,35 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	311.876,25 zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	3.944.304,00 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	735.696,00 zł.

W okresie sprawozdawczym PFRON jako partner w projekcie zrealizował następujące działania:

- 1) Dokonano weryfikacji i zatwierdzenia rozliczenia dofinansowania kosztów dostosowania pomieszczeń i wyposażenia Warsztatów Terapii Zajęciowej, niezbędnych do testowania Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej w trakcie pilotażu (72 umowy).
- 2) Dokonano weryfikacji i zatwierdzenia rozliczenia dofinansowania kosztów dofinansowania wynagrodzenia dla Liderów pilotażu w WTZ (72 umowy).
- 3) Opracowano „Raport PFRON - potrzeby wdrożeniowe w zakresie wyposażenia Warsztatów Terapii Zajęciowej”. Raport ten, stanowiący element raportu zbiorczego z ewaluacji pilotażu standardów WTZ, został wykorzystany do modyfikacji treści standardów oraz przygotowania propozycji zmian legislacyjnych.
- 4) Opracowano „Raport PFRON - analiza diagnoz z pilotażu standardów Warsztatów Terapii Zajęciowej”. Raport ten został wykorzystany przy modyfikacji Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej, w tym modelu diagnozy funkcjonalnej uczestników WTZ.
- 5) W oparciu o wyniki pilotażu oraz rekomendacje wynikające z konsultacji środowiskowych dokonano modyfikacji i opracowania ostatecznej treści Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej.
- 6) Opracowano „Poradnik dobrych praktyk w zakresie wdrażania Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej”.

- 7) Opracowano projekty zmian legislacyjnych służących systemowemu wdrożeniu Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej wraz z oceną skutków regulacji.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 603 tys. zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	507.472,80 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	95.527,20 zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości: 478.138,75 zł (79,29 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	404.316,69 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	73.822,06 zł.

Wnioskodawcy realizujący umowy o dofinansowanie pilotażu standardów funkcjonowania WTZ dokonali w 2023 roku zwrotu niewykorzystanych środków, wypłaconych im w 2022 roku, w wysokości 29.406,23 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

- Mniejsze niż pierwotnie planowano, wykorzystanie środków na dofinansowanie dostosowania i wyposażenia Warsztatów Terapii Zajęciowej uczestniczących w pilotażu.
- Brak wydatkowania kosztów związanych z podróżami służbowymi.
- Mniejsze wydatkowanie środków na przygotowanie „Poradnika dobrych praktyk w zakresie wdrażania Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej”.
- Niewydatkowanie środków na przeprowadzenie konsultacji Standardów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej, gdyż konsultacje standardów zostały przeprowadzone w ramach badań oraz z wykorzystaniem platformy konsultacyjnej.

11.6 Kultura bez barier

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

Celem projektu było wypracowanie i wdrożenie modelu zapewniania dostępności oferty i zasobów instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami.

Projekt realizowany był w okresie od 1 maja 2021 roku do 30 listopada 2023 roku.

Projekt został zrealizowany przez PFRON we współpracy z następującymi partnerami:

- Strategiczny partner krajowy - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN).
- Partner ponadnarodowy - Institut für Bildung und Kultur e.V. (IBK) i działające przy nim Kompetenzzentrum für Kulturelle Bildung im Alter und Inklusion (KUBIA) z siedzibą w Niemczech.

- Pozarządowy partner krajowy - Fundacja Kultury bez Barrier (FKbB) z siedzibą w Warszawie.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych w projekcie wynosiła 32.119.600,00 zł, w tym:

- środki z budżetu UE 30.285.570,84 zł,
- środki z budżetu państwa 1.834.029,16 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Kontynuowano realizację przedsięwzięć grantowych. W ramach projektu do 15 czerwca 2023 roku instytucje kultury zrealizowały 164 przedsięwzięcia grantowe, a kwota wydatków grantowych wyniosła 24.493.521,92 zł. Oświadczenie o wdrożeniu Modelu dostępnej kultury podpisało 162 grantobiorców.
- 2) Prowadzono webinaria dla grantobiorców dotyczące rozliczeń i kwestii formalno-organizacyjnych.
- 3) Grantobiorcy korzystali z indywidualnego lub grupowego wsparcia doradczego, realizowanego przez pracowników zaangażowanych przez partnera FKbB.
- 4) Zrealizowano warsztaty dla przedstawicieli grantobiorców, z zakresu pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami.
- 5) Odbyły się spotkania sieciujące. Istotą spotkań sieciujących było stworzenie płaszczyzny do wymiany doświadczeń między grantobiorcami, nawiązanie i pogłębienie kontaktów między instytucjami. Zapraszając uczestników zaproponowano im udział w spotkaniach „branżowych” – w pierwszym terminie domy kultury i biblioteki, w drugim – muzea, w trzecim - teatry i instytucje muzyczne.
- 6) Zakończono prace nad publikacją końcową. Publikacja Modelu dostępnej kultury – finalny produkt projektu został przyjęty przez Komitet Sterujący 6 listopada 2023 roku. Publikacja składa się z czterech części: Modelu udostępniania oferty i zbiorów instytucji kultury osobom ze szczególnymi potrzebami, Instrukcji, Dobrych praktyk i Rekomendacji.
- 7) W dniach 27-28 listopada 2023 roku odbyło się seminarium wdrożeniowe, w którym uczestniczyli przedstawiciele instytucji kultury, które zrealizowały przedsięwzięcia grantowe w projekcie.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 15.700 tys. zł, w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 13.644.710,47 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 826.294,37 zł,
- środki z budżetu UE (§ 6267) 1.158.819,55 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 6269) 70.175,61 zł.

Fundusz wypłać środków w łącznej wysokości 14.618.496,47 zł (93,11 % limitu), w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 12.624.961,04 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 764.540,27 zł,
- środki z budżetu UE (§ 6267) 1.158.819,55 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 6269) 70.175,61 zł.

Niewydatkowanie wszystkich zaplanowanych na projekt środków związane jest z niepełnym poziomem wykorzystania środków przez grantobiorców i partnerów projektu.

11.7 Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących (TOPON)

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

Celem projektu było opracowanie, przetestowanie i wdrożenie nowego standardu kształcenia i doksztalcania instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności oraz standardu nauczania orientacji przestrzennej i mobilności osób niewidomych i słabowidzących.

Projekt realizowany był w okresie od 1 czerwca 2021 roku do 30 listopada 2023 roku.

Projekt został zrealizowany przez PFRON we współpracy z następującymi partnerami:

- Polskim Związkiem Niewidomych, Zarząd Główny z siedzibą w Warszawie
- Towarzystwem Opieki nad Ociemniałymi Stowarzyszenie z siedzibą w Warszawie
- Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z siedzibą w Warszawie
- Fundacją Instytut Rozwoju Regionalnego z siedzibą w Krakowie
- oraz z partnerem ponadnarodowym Instituttet for Blinde og Svagsynede (IBOS) z Danii

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych w projekcie wynosi 6.208.708,00 zł, w tym:

- środki z budżetu UE 5.854.190,77 zł,
- środki z budżetu państwa 354.517,23 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Zespół ekspertów dokonał zmian i korekt w dwóch dokumentach, wypracowanych i testowanych w ramach projektu: Standard kształcenia instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności oraz Standard nauczania orientacji przestrzennej i mobilności. Przygotowano finalne wersje.
- 2) Opracowano i zatwierdzono rekomendacje dotyczące finansowania i organizacji treningów orientacji przestrzennej.
- 3) Przeprowadzono badanie ewaluacyjne w postaci indywidualnych wywiadów telefonicznych wśród instruktorów orientacji i mobilności osób z niepełnosprawnością wzroku oraz wśród uczestników biorących udział w treningach orientacji przestrzennej i mobilności. Wypracowano raport wraz z rekomendacjami.
- 4) Do dnia 30 września 2023 roku instruktorzy orientacji przestrzennej i mobilności zakończyli treningi z osobami z niepełnosprawnością wzroku. Treningiem orientacji przestrzennej i mobilności objęto łącznie 310 osób niewidomych lub słabowidzących potrzebujących nabyć lub udoskonalić umiejętności orientacji w terenie.
- 5) Przeprowadzono walidację efektów uczenia wśród zgłoszonych trenerów.
- 6) Zorganizowano seminarium podsumowujące realizację projektu.

7) Złożono wnioski o włączenie kwalifikacji instruktora orientacji przestrzennej i mobilności do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 3.127 tys. zł, w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 2.948 tys. zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 179 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 2.819.932,48 zł (90,18 % limitu), w tym:

- środki z budżetu UE (§ 2447) 2.658.914,32 zł,
- środki z budżetu państwa (§ 2449) 161.018,16 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

Niewydatkowanie wszystkich zaplanowanych na projekt środków związane jest z niskim poziomem wykorzystania środków przez partnera ponadnarodowego.

11.8 Obszar chroniony obszar dostępny

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

Celem projektu było opracowanie ramowego modelu dostępnego parku narodowego i krajobrazowego. Model jest dedykowanym narzędziem wspomagającym parki w procesie poprawy dostępności oferty turystycznej dla osób o szczególnych potrzebach w tym z niepełnosprawnościami. Elementy modelu zostały wdrożone przez 16 parków (narodowych i krajobrazowych) w Polsce, którym przyznano granty w wysokości do 520 tys. zł.

Projekt realizowany był w okresie od 1 czerwca 2021 roku do 30 listopada 2023 roku.

Projekt został zrealizowany przez PFRON we współpracy z następującymi partnerami:

- Partner krajowy: Ministerstwo Klimatu i Środowiska.
- Partner ponadnarodowy: Global Nature Fund (Niemcy).

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych w projekcie wynosi 10.219.638,62 zł, w tym:

- środki z budżetu UE 9.636.097,25 zł,
- środki z budżetu państwa 583.541,37 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Wdrożono założenia Modelu dostępnego parku przyrodniczego w 16 parkach narodowych i krajobrazowych.
- 2) Przeprowadzono audyty dostępności i monitoringi u grantobiorców projektu.
- 3) Przygotowano wystawę nt. dostępności w parkach przyrodniczych.
- 4) Przygotowano publikację elektroniczną pt.: „Model dostępnego parku przyrodniczego”.
- 5) Zorganizowano seminarium podsumowujące projekt.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 5.206 tys. zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	4.119 tys. zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	250 tys. zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	789 tys. zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	48 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 4.874.371,31 zł (93,63 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	3.969.283,56 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	240.371,43 zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	626.760,97 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	37.955,35 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

Niewydatkowanie wszystkich zaplanowanych na projekt środków związane jest z niepełnym poziomem wykorzystania środków przez grantobiorców.

11.9 Dostępny samorząd - granty

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne.

Celem projektu była poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez wsparcie ich w spełnieniu wymogów dostępności określonych w ustawie z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Projekt realizowany był w okresie od 1 lipca 2021 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Łączna kwota wydatków kwalifikowanych projektu wynosi 118.799.994,79 zł, w tym:

➤ Środki z budżetu UE	100.124.635,60 zł,
➤ środki z budżetu państwa	18.675.359,19 zł.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Zgodnie z warunkami umów zawartych w roku 2022, grantobiorcy kontynuowali realizację przedsięwzięć grantowych.
- 2) Na podstawie sprawozdań częściowych składanych kwartalnie przez grantobiorców, monitorowano ich postęp rzeczowy.
- 3) Zarząd PFRON w dniu 24 maja 2023 roku udzielił dodatkowo 28 małych grantów jednostkom samorządu terytorialnego na realizację przedsięwzięć grantowych na łączną kwotę 2.493.068,17 zł. Łącznie w projekcie granty otrzymało 861 jednostek samorządu terytorialnego na łączną kwotę 107.953.387,74 zł, w tym: w kategorii „małego grantu” 615 wniosków na łączną kwotę 54.106.659,09 zł, w kategorii „dużego grantu” 246 wniosków na łączną kwotę 53.846.728,65 zł.
- 4) W ramach projektu podpisano łącznie 860 umów o powierzenie grantu, w tym 102 umowy podpisano w 2023 roku.

- 5) Dzięki udzielonym grantom, jednostki samorządu terytorialnego (JST) realizowały działania poprawiające dostępność poprzez:
- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
 - instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
 - zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
 - zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób,
 - zapewnienie dostępności cyfrowej, poprzez spełnienie wymagań określonych w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 roku o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
 - obsługę osób korzystających z usług JST z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 roku o języku migowym i innych środkach komunikowania się, lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
 - instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,
 - zapewnienie na stronie internetowej JST informacji o zakresie jej działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
 - zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z JST w formie określonej w tym wniosku.
- 6) W ramach monitorowania prawidłowości realizacji przedsięwzięć przeprowadzono kontrole u 43 grantobiorców. W żadnym z kontrolowanych grantów nie stwierdzono nieprawidłowości, które skutkowałyby uznaniem wydatków za niemożliwe do sfinansowania z grantu.
- 7) W 2023 roku rozliczono 836 grantów na łączną kwotę 97.639.524,47 zł.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości

30.949.048,67 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	13.312.914,49 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	2.483.849,26 zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	12.770.345,72 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	2.381.939,20 zł.

Fundusz wypłać środków w łącznej wysokości 26.392.523,30 zł (85,28 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	13.009.837,19 zł,

➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	2.426.613,04 zł,
➤ środki z budżetu UE (§ 6267)	9.233.775,27 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 6269)	1.722.297,80 zł.

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

Niewydatkowanie wszystkich zaplanowanych na projekt środków związane jest z niepełnym poziomem wykorzystania środków przez grantobiorców.

11.10 Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS).

Działanie 03.03 Systemowa poprawa dostępności.

Celem projektu jest poprawa dostępności instytucji kultury (IK) w projektowaniu i realizacji oferty kulturalnej oraz otwarcie IK na współpracę z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi.

Realizację projektu zaplanowano od 1 października 2023 roku do 31 marca 2027 roku.

Projekt realizowany jest w partnerstwie 2 organizacji. Liderem projektu jest Narodowe Centrum Kultury, zaś PFRON jest jego partnerem.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych w projekcie wynosi 2.134.440,00 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE	2.134.440,00 zł,
-----------------------	------------------

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) Odbyły się spotkania lidera i partnera – on-line i stacjonarne. Pierwsze spotkanie miało na celu ustalenie działań na najbliższy okres, kolejne dotyczyły prac nad procedurą grantową.
- 2) Do realizacji projektu zaangażowano jednego pracownika. Pracownik partnera opiniował dokumenty dotyczące procedury grantowej otrzymywane od lidera.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 33.300,00 zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	33.300,00 zł.
--------------------------------	---------------

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 12.785,33 zł (38,39 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	12.785,33 zł.
--------------------------------	---------------

Przyczyny niewydatkowania wszystkich zaplanowanych na realizację projektu środków w 2023 roku:

W okresie sprawozdawczym nie udało się zaangażować wszystkich członków zespołu projektowego. Ekspert ds. dostępności w instytucjach kultury oraz eksperci ds. szkoleń w obszarze dostępności dołączyli do zespołu w styczniu 2024 roku.

11.11 Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA) – kompleksowe usługi w zakresie dostępności architektonicznej dla podmiotów publicznych

„Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA) - kompleksowe usługi w zakresie dostępności architektonicznej dla podmiotów publicznych” to projekt zrealizowany przez Fundację Aktywnej Rehabilitacji w partnerstwie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz ARQiteka Biuro projektowe Marta Kulik na podstawie umowy nr 2021/08/312 zawartej w dniu 26 lipca 2021 roku.

Projekt dofinansowany był ze środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.19, na podstawie umowy o dofinansowanie nr POWR.02.19.00-00-OW05/20 zawartej z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej. Udział w projekcie był bezpłatny. Przystąpić do niego mogły podmioty publiczne wskazane w art. 3 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym:

- wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy,
- oddziały ZUS, OPS i PCPR,
- oddziały NFZ i SPZOZ, zwłaszcza świadczące usługi z zakresu rehabilitacji,
- szkoły, uczelnie wyższe, placówki oświatowe i wychowawcze,
- instytucje kultury i wychowania fizycznego,
- organy administracji państwowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Zakres i rodzaj przyznanego wsparcia dostosowano do potrzeb każdego z podmiotów na podstawie opracowanego „Indywidualnego programu wsparcia w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej”.

Cel główny projektu: Uruchomienie ośrodka wsparcia dla podmiotów publicznych (PP) z zakresu dostępności architektonicznej budynków i przestrzeni publicznych, w tym w spełnieniu wymagań Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Cel strategiczny: Stworzenie standardu kompleksowej usługi w zakresie dostępności architektonicznej dla PP.

Cel szczegółowy: Udzielanie PP kompleksowego wsparcia z zakresu dostępności architektonicznej budynków i projektowania uniwersalnego (wsparcie merytoryczne, doradcze, informacyjne oraz audytowe).

Instytucja Zarządzająca: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Okres realizacji: od 1 czerwca 2021 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Wsparcie w ramach projektu było realizowane w ramach dwóch ścieżek. W ramach pierwszej ścieżki podmioty otrzymały pomoc między innymi w zakresie:

- realizacji audytów dostępności budynków i przestrzeni publicznych przed procesami inwestycyjnymi na podstawie metodologii audytu,
- doradztwa architektonicznego i inwestycyjnego,
- doradztwa finansowego.
- audytu uproszczonego (od marca 2023 roku), który polegał na ocenie dostępności pojedynczego pomieszczenia lub określonej, ograniczonej funkcjonalnie strefy budynku

W ramach drugiej ścieżki podmioty publiczne mogły uzyskać wsparcie dotyczące jednostkowego zagadnienia lub problemu związanego z dostępnością architektoniczną obiektu lub jego otoczenia. Wsparcie to zostało realizowane w następujących formach:

- odpowiedź pisemna w postaci opinii przygotowana przez eksperta OWDA,
- konsultacje indywidualne z ekspertem architektem – online lub stacjonarnie,
- spotkania grupowe online poświęcone wskazanemu zagadnieniu z zakresu dostępności architektonicznej.

Rekrutacja podmiotów prowadzona była sukcesywnie. W okresie od początku realizowania projektu do 31 grudnia 2023 roku wsparciem objęto 514 Podmiotów Publicznych i 563 obiekty.

Realizując przyjęty harmonogram prac i zadań realizacji projektu „Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA)”, w uzgodnieniu z Liderem i Partnerem projektu:

- 1) uzupełniano sukcesywnie portal OWDA,
- 2) w czterech miastach na terenie kraju (Katowice, Białystok, Szczecin i Zielona Góra) zorganizowano spotkania informacyjne z podmiotami publicznymi, w których wzięło udział łącznie ponad 150 osób,
- 3) 11 grudnia 2023 roku w Warszawie zorganizowano konferencję podsumowującą projekt OWDA, w której wzięli udział zaproszeni przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, przedstawiciele Lidera i Partnerów projektu oraz przedstawiciele podmiotów publicznych; łącznie w konferencji wzięło udział niemalże 80 osób,
- 4) ogłoszono trzy kolejne nabory wniosków do audytu uproszczonego oraz kontynuowano nabór PP do drugiej ścieżki,
- 5) infolinia oraz biuro OWDA udzieliło wyjaśnień i informacji w zakresie dostępności architektonicznej dla około 1 tys. PP,
- 6) w ramach trzech naborów wniosków do audytu uproszczonego w 2023 roku do projektu przyjęto zgłoszenia od 115 PP i 33 PP w ramach drugiej ścieżki,
- 7) do udzielenia wsparcia w ramach pierwszej ścieżki zakwalifikowano 107 PP w ramach audytu uproszczonego oraz 42 PP zakwalifikowano do realizacji w ramach drugiej ścieżki,
- 8) do 31 grudnia 2023 roku zostały zrealizowane wszystkie usługi dla PP zakwalifikowanych do projektu,
- 9) opracowano raport końcowy projektu.

Ponadto projekt OWDA prezentowany był na różnego rodzaju spotkaniach czy konferencjach dotyczących problematyki dostępności, między innymi na Konferencji „Wdrażanie

i monitorowanie dostępności w instytucjach publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami” we Wrocławiu, w dniu 5 września 2023 roku czy na Konferencji "Dostępność, podmiotowość, samodzielność", która odbyła się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie, dniu 5 grudnia 2023 roku.

Na realizację projektu w 2023 roku zaplanowano środki w łącznej wysokości 1.744 tys. zł, w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	1.469.843,20 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	274.156,80 zł.

Fundusz wypłać środków w łącznej wysokości: 1.722.755,48 zł (98,78 % limitu), w tym:

➤ środki z budżetu UE (§ 2447)	1.451.938,26 zł,
➤ środki z budżetu państwa (§ 2449)	270.817,22 zł.

12. Programy służące rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON art. 47 ust. 1 pkt. 4 ustawy o rehabilitacji

12.1 Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi

Celem programu jest zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także objęcie wsparciem samorządów powiatowych i samorządów gminnych, które w wyniku sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi uruchomiły dodatkowe wsparcie dla osób niepełnosprawnych.

Zarząd PFRON uchwałą nr 39/2023 z dnia 15.03.2023 roku zatwierdził dokument „Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące w 2023 roku realizatorów Modułu I oraz Modułu II programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.

Wnioski o przyznanie świadczenia mogły być składane w ramach Modułu I i II programu przez osoby niepełnosprawne do realizatora programu w trybie ciągłym, jednakże nie

później niż do dnia 2 grudnia 2023 roku. W 2023 roku nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie.

W związku z brakiem wniosków, środki zaplanowane na realizację programu zostały przeznaczone na realizację innych programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON.

12.2 Zajęcia klubowe w WTZ

Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Beneficjentami programu są:

- osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
- osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, znajdujące się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób (o której mowa w art. 10f ust. 2a ustawy o rehabilitacji), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

Adresatami programu są podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej. Pomoc finansowa w ramach programu udzielana jest adresatom programu ze środków PFRON przez samorządy powiatowe, które przystąpią do realizacji programu.

Program „Zajęcia klubowe w WTZ” realizowany jest na terenie całego kraju w cyklu lat realizacyjnych trwających od dnia 1 lutego danego roku kalendarzowego do dnia 31 stycznia kolejnego roku kalendarzowego. Nabór wystąpień samorządów powiatowych o przyznanie środków finansowych na realizację programu odbywa się w dwóch odrębnych turach w roku realizacyjnym.

Wystąpienia samorządów powiatowych w zakresie realizacji programu w 2023 roku przyjmowane były w terminie:

- od dnia 1 do dnia 30 listopada 2022 roku – w ramach I tury naboru dotyczącego prowadzenia zajęć klubowych od dnia 1 lutego 2023 roku do dnia 31 stycznia 2024 roku,
- od dnia 1 czerwca do dnia 30 czerwca 2023 roku – w ramach II tury naboru dotyczącego prowadzenia zajęć klubowych od dnia 1 sierpnia 2023 r roku do dnia 31 stycznia 2024 roku.

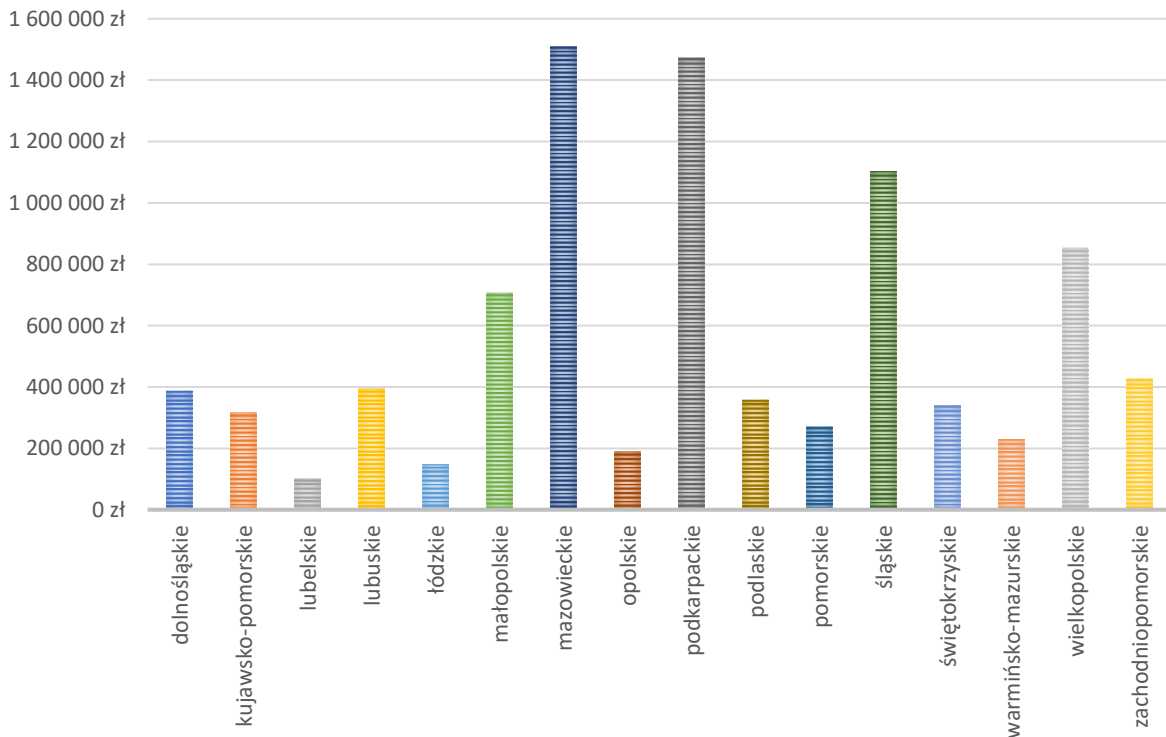
Miesięczna stawka osobowa obowiązująca w okresie od dnia 1 lutego 2023 roku do dnia 31 stycznia 2024 roku – wyniosła 515,00 zł.

W ramach środków przeznaczonych na realizację programu finansowane są wydatki samorządów powiatowych, ponoszone na obsługę programu – do wysokości 2,5% środków przekazanych samorządom powiatowym na realizację programu.

Na realizację programu zaplanowano środki w wysokości 9.200 tys. zł na wydatki bieżące dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440).

Fundusz wypłacił środki w wysokości 8.801.796,13 zł (tj. 95,67 % planu).

Wykres nr 32 Kwota wypłacona wg województw

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 1.450 osób, osiągnięta – 1.439 osób.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 8**.

12.3 Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”

Celem programu jest zebranie doświadczeń służących wypracowaniu rozwiązań zapewniających absolwentom ciągłość oddziaływań terapeutycznych w zakresie utrzymania samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym ich aktywności zawodowej.

W ramach programu placówki edukacyjne mogą zapewnić dzienny pobyt niezatrudnionym osobom niepełnosprawnym z niepełnosprawnością intelektualną (w tym sprzężoną z innymi niepełnosprawnościami), będącym absolwentami OREW (ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy) bądź ORW (ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy), bądź

absolwentami SPdP (szkół specjalnych przysposabiających do pracy), lub innych placówek edukacyjnych, jeżeli osoby te nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej).

Beneficjentom programu może być udzielane wsparcie w zakresie:

- usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, w tym pomocy w utrzymaniu higieny osobistej;
- udziału w zajęciach usprawniających, terapeutycznych i wspierających ruchowo;
- udziału w zajęciach prowadzonych w ramach kół zainteresowań;
- pomocy w rozwinięciu i wzmacnianiu aktywności oraz samodzielności życiowej oraz utrzymaniu nabytych wcześniej umiejętności;
- pomocy psychologicznej, poradnictwa i wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego;
- działań aktywizujących zawodowo w przypadku absolwentów SPdP;
- transportu.

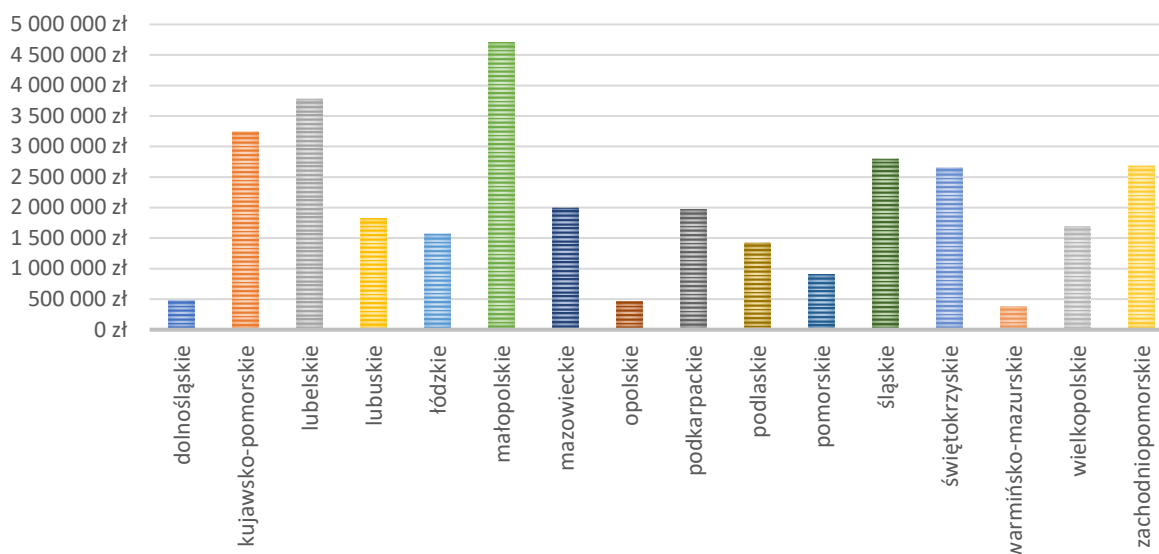
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 32.994 tys. zł, w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	15.750 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	16.700 tys. zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260)	254 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270)	290 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 32.481.425,46 zł (98,45 % planu), w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440),	15.557.260,07 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	16.519.631,07 zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260)	232.680,00 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270)	171.854,32 zł.

Wykres nr 33 Kwota wypłacona wg województw

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 800 osób, osiągnięta – 1.162 osoby.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 9**.

12.4 Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W dniu 2 lutego 2023 roku Zarząd PFRON uchwałą nr 14/2023 przyjął dokument pn. Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2023 roku.

W ww. dokumencie wskazano do realizacji następujące formy wsparcia:

- 1) Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
 - a) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
 - Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
 - Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,

- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,
- b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,
 - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,
 - Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,
 - Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,
 - Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
 - Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
 - Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,

- Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,
- d) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka;
- 2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Ponadto, środki finansowe zabezpieczone w planie finansowym na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” zgodnie z zapisami programu przeznacza się dla:

➤ PFRON, na:

- promocję programu – do wysokości 0,2%,
- wynagrodzenia ekspertów PFRON - do wysokości 0,6%,
- ewaluację programu – do wysokości 0,2%,

- środków zaplanowanych na realizację programu,

➤ samorządów powiatowych, na:

- promocję programu - do wysokości 1%,
- ewaluację programu - do wysokości 0,5%,
- obsługę programu - do wysokości 5%,

- środków przekazanych samorządom powiatowym na realizację programu.

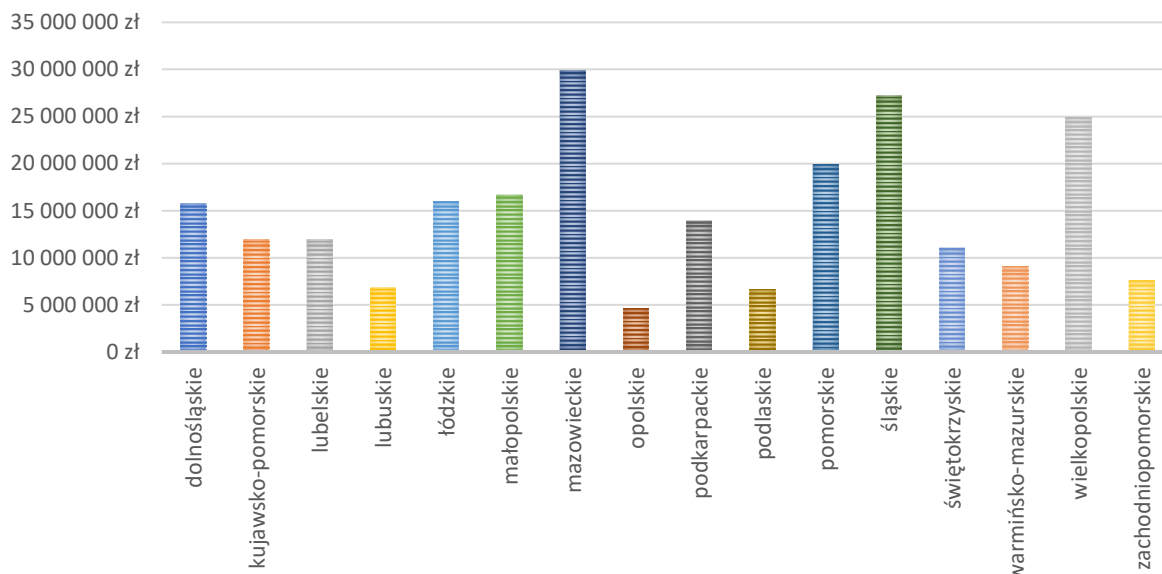
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 241.507 tys. zł, z tego na:

- wydatki bieżące dla jednostek sektora finansów publicznych
(§ 2440) 14.783 tys. zł,
- transfery dla ludności
(§ 3030) 226.724 tys. zł,

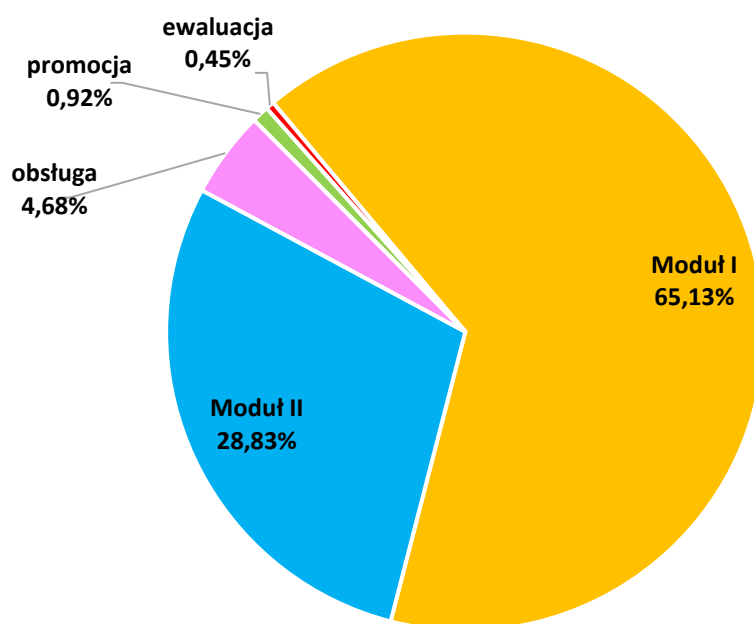
Fundusz wypłacił na realizację programu środki w łącznej wysokości 233.696.974,87 zł (96,77 % planu), z tego na:

- wydatki bieżące dla jednostek sektora finansów publicznych
(§ 2440) 14.123.932,03 zł,
- transfery dla ludności
(§ 3030) 219.573.042,84 zł.

Wykres nr 34 Kwota wypłacona wg województw

Wykres nr 35 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 24.000 osób, osiągnięta – 24.219 osób.

Szczegółowe dane dotyczące programu znajdują się w **Tabeli nr 10**.

12.5 Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami

Celem strategicznym programu jest wzrost aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami osiągany poprzez zintensyfikowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, którym wsparcie uzyskane w programie umożliwi realizację projektów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami, dofinansowanych ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO, tj. EFS i/lub EFRR).

Pierwsze Porozumienie na rzecz współpracy w ramach programu zawarte zostało w dniu 17 października 2016 roku z Województwem Podkarpackim, w celu współfinansowania projektów organizacji pozarządowych wyłonionych do dofinansowania w drodze konkursów organizowanych przez Zarząd Województwa. Województwo przyjęło rolę Realizatora programu „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami”. W 2019 roku do programu przystąpiły Zarządy Województw: Małopolskiego, Świętokrzyskiego i Podlaskiego, zaś w 2020 roku Łódzkiego, które zawarły porozumienia na rzecz współpracy w ramach programu.

Organizacje pozarządowe, spełniające warunki określone w programie i ubiegające się o dofinansowanie projektów skierowanych do osób z niepełnosprawnościami ze środków RPO w konkursach organizowanych przez ww. Zarządy Województw, mogą ubiegać się o sfinansowanie wkładu własnego ze środków PFRON wymaganego od organizacji pozarządowych.

Przekazywanie środków finansowych PFRON Zarządom Województw, które przystąpiły do programu następuje na podstawie zawartych umów realizacyjnych w danym konkursie RPO (EFS i/lub EFRR).

Spośród województw, które przystąpiły do realizacji programu uruchomienie środków w 2023 roku nastąpiło w 4 województwach (łódzkim, małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim) w ramach 5 umów realizacyjnych zawartych w roku 2023 (1 umowa), jak również w latach ubiegłych (4 umowy). Program dotyczył dofinansowania projektów w perspektywie finansowej 2014 – 2020 i w 2023 roku nastąpiła wypłata ostatnich dofinansowań.

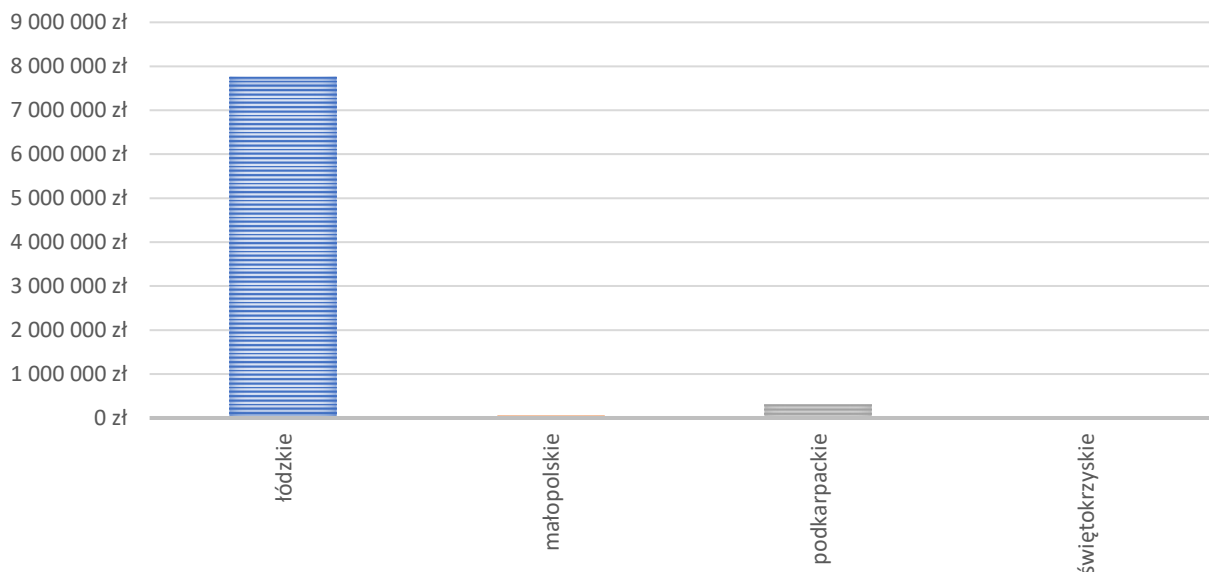
Na realizację programu zaplanowano środki w kwocie 10.400 tys. zł, w tym na wydatki:

- bieżące dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 400 tys. zł,
- inwestycyjne dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270) 10.000 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w wysokości 8.113.621,11 zł (tj.78,02 % planu), w tym na wydatki:

- bieżące dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 359.519,34 zł,
- inwestycyjne dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270) 7.754.101,77 zł.

Wykres nr 36 Kwota wypłacona wg województw

Niewydatkowanie wszystkich środków zaplanowanych na program związane było z możliwością składania wniosków w trybie ciągłym oraz zróżnicowanym poziomem wnioskowanych dofinansowań.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi – 4 umowy (porozumienia), osiągnięta wartość wynosi – 4 umowy (porozumienia).

Szczegółowe dane dotyczące programu znajdują się w **Tabeli nr 11**.

12.6 Pilotażowy program „ABSOLWENT”

Celem pilotażowego programu „ABSOLWENT” jest umożliwienie wejścia na rynek pracy osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które na dzień przystąpienia do projektu pozostają bez zatrudnienia oraz są absolwentami szkoły wyższej lub realizują ostatni lub przedostatni semestr nauki w szkole wyższej. Cel programu jest realizowany poprzez kompleksowe i indywidualnie wsparcie beneficjentów ostatecznych programu w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych.

W 2023 roku realizowane były umowy zawarte w konkursie ogłoszonym w 2019 roku (drugi okres finansowania) oraz w konkursie ogłoszonym w 2022 roku (pierwszy i drugi okres finansowania).

Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 14.516 tys. zł, w tym dla jednostek:

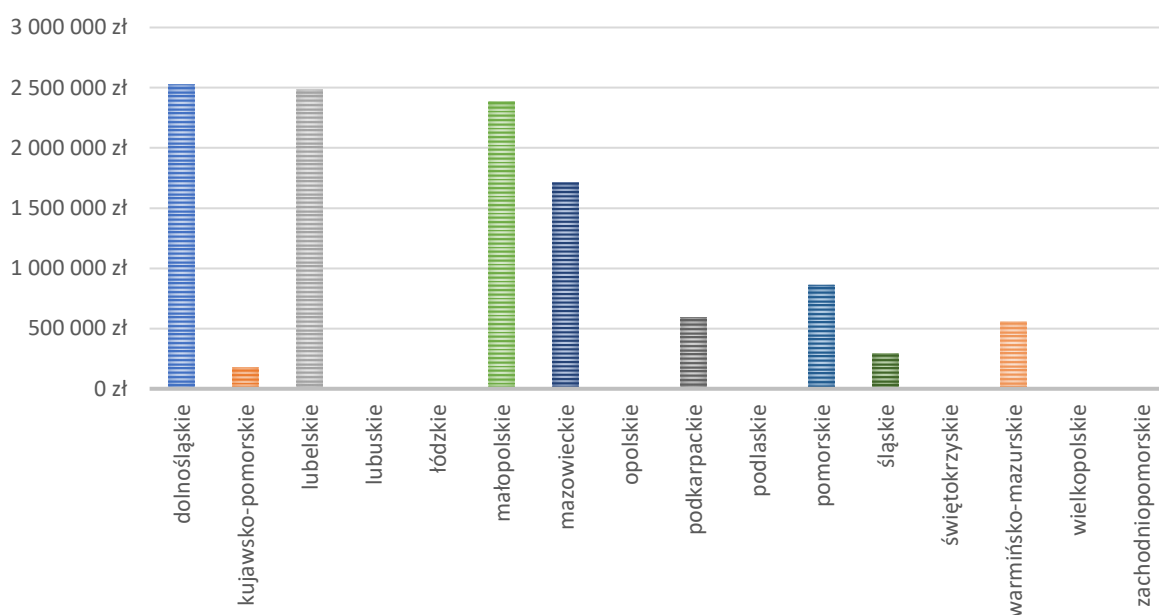
- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 884 tys. zł,

- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450) 13.606 tys. zł,
- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260) 0,00 zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270) 26 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 11.571.960,75 zł (79,72 % planu), w tym dla jednostek:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440), 172.930,07 zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450) 11.373.430,68 zł,
- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260) 0,00 zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270) 25.600,00 zł.

Wykres nr 37 Kwota wypłacona wg województw

Niewydatkowanie wszystkich środków zaplanowanych na zadanie wynikało:

- 1) z wydatkowania środków w ramach trybu pozakonkursowego z konkursu z 2022 roku w kwocie mniejszej niż zabezpieczono na ten cel,
- 2) z rozwiązania umów z wnioskodawcami.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 796 osób, osiągnięta – 813 osób.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 12**.

12.7 STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej

Celem programu „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej” jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej.

Program realizowany jest w ramach dwóch modułów:

- moduł I „Instytucje” – adresowany do organów i instytucji wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej, jednostek samorządu terytorialnego oraz państwowych i samorządowych instytucji kultury, które w ramach programu zatrudnią osoby niepełnosprawne;
- moduł II „Staże zawodowe” – adresowany do organizacji pozarządowych, które w ramach programu przygotowują i skierują osoby niepełnosprawne na staż zawodowy w administracji rządowej.

Adresatami programu są:

1) w ramach modułu I:

- organy i instytucje, wykonujące zadania z zakresu administracji publicznej,
- samorząd gminny, samorząd powiatowy, samorząd województwa,
- państwowe oraz samorządowe instytucje kultury;

2) w ramach modułu II – organizacje pozarządowe posiadające statutowy zapis o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat.

W 2023 roku został ogłoszony konkurs nr 1/2023 pn. „Stażysta Plus” w ramach modułu II programu. Wnioski były przyjmowane w terminie od dnia 25 maja 2023 roku do dnia 20 czerwca 2023 roku. W dniu 1 sierpnia 2023 roku Zarząd PFRON przyznał dofinansowanie w łącznej kwocie 15.915.192,00 zł na realizację 3 projektów celem skierowania na staż 396 osób niepełnosprawnych. Na dzień 31.12.2023 roku zrekrutowano 108 osób niepełnosprawnych do udziału w projekcie i 36 osób skierowano do odbycia stażu.

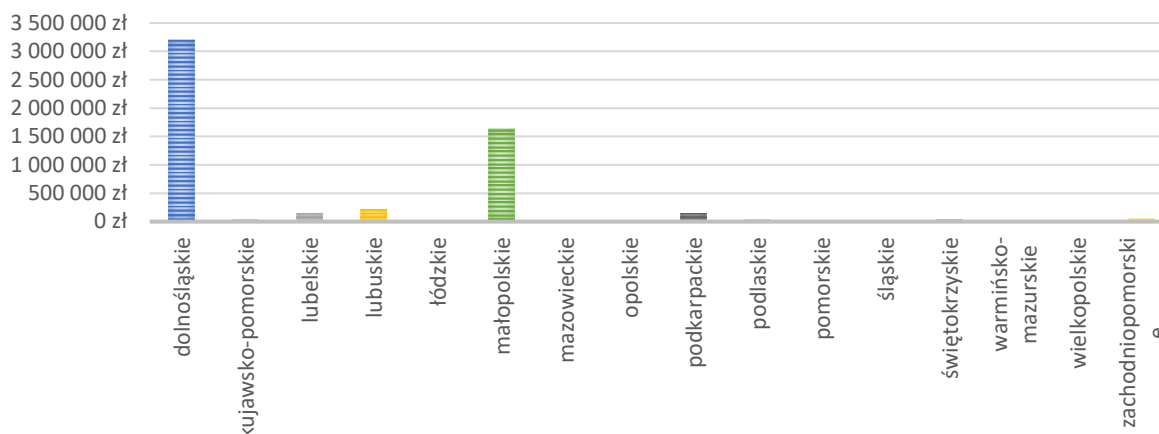
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 13.184 tys. zł, w tym dla jednostek

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	1.100 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	9.550 tys. zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260)	650 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270)	1.884 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 5.471.199,07 zł (41,50 % planu), w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	453.537,16 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	4.774.557,60 zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260)	243.104,31 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270)	0,00 zł.

Wykres nr 38 Kwota wypłacona wg województw

Przyczyny niższej efektywności zrealizowanych działań:

- 1) wpływ mniejszej liczby wniosków w module I niż było oczekiwane,
- 2) niewydatkowanie II trzasy dofinansowania w module II – w 2023 roku zabezpieczono środki na ten cel, ale z uwagi na niespełnienie przez wnioskodawców warunków do ich wypłaty, środki te nie zostały uruchomione w 2023 roku,
- 3) brakiem zgłoszonych potrzeb przez wnioskodawców w module II w zakresie wydatków inwestycyjnych.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 440 osób, osiągnięta – 420 osób.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 13**.

12.8 Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością

Program realizowany jest w podziale na trzy moduły.

- **Moduł I** zakłada działanie sieci centrów informacji i usług doradczych w oparciu o strukturę Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, świadczących kompleksowe usługi informacyjne i doradcze dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, a także usługi eksperckie mające na celu optymalne zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w szeroko pojmowane technologie asystujące.

- **Moduł II** programu to funkcjonowanie 19 Ośrodków Wsparcia i Testów (tzw. OWT), w których osoby z niepełnosprawnością mogą przetestować oraz wypożyczyć bezpłatnie wysoko specjalistyczne technologie asystujące, które obejmują sprzęt, urządzenia i oprogramowania służące zwiększaniu lub poprawianiu możliwości samodzielnego funkcjonowania.
- W ramach modułu II organizowana jest również sieć współpracy pomiędzy realizatorami zadań finansowanych ze środków PFRON, ośrodkami akademickimi, jednostkami systemu oświaty lub innymi instytucjami czy jednostkami praktycznie zaangażowanymi w ułatwianie osobom z niepełnosprawnościami pełnego i skutecznego udziału w życiu społecznym.
- **Moduł III** to szkolenia i warsztaty dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie poprawnego użytkowania dofinansowanych technologii asystujących oraz szkolenia i warsztaty dla ekspertów i doradców, a także kadr realizatorów zadań finansowanych ze środków PFRON, w tym placówek Ośrodków Wsparcia i Testów. Celem tego działania jest zapewnienie wysokiej jakości usług oferowanych w programie, zwiększenie dostępności do tych usług, wzrost liczby doradców i ekspertów, a także ich kompetencji.

W ramach realizacji programu od 1 września 2021 roku przy każdym z Oddziałów PFRON powstało Centrum informacyjno-doradcze (Moduł I), w którym osoba z niepełnosprawnością, czy też jej opiekun, a także pracodawca może uzyskać informacje m.in. w zakresie programów realizowanych przez PFRON, projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, obowiązujących systemach orzecznictwa, zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny, w sprzęt rehabilitacyjny oraz w środki pomocnicze, likwidacji barier funkcjonalnych, architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się i wiele innych. Ponadto osoby, które uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności po raz pierwszy, mogą uzyskać wsparcie w postaci usługi specjalisty ds. zarządzania rehabilitacją.

W ramach Modułu II od 2022 funkcjonuje i przyjmuje Beneficjentów 19 Ośrodków Wsparcia i Testów. Ponadto w maju 2023 roku prowadzony był dodatkowy nabór na realizację zadania uzupełniającego w związku z uruchomieniem nowego programu pn. Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością. Od września 2023 roku Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością oraz wszystkie Ośrodki Wsparcia i Testów udzielają konsultacji i wsparcia dla beneficjentów wypożyczalni technologii wspomagających. Do zadań Ośrodków Wsparcia i Testów należy m.in.: świadczenie porad osobom z niepełnosprawnościami w zakresie doboru technologii wspomagającej oferowanej przez wypożyczalnię, przeprowadzanie instruktaży w zakresie wybranej technologii wspomagającej oferowanej przez wypożyczalnię utworzoną w ramach programu pn. „Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością”.

W ramach Modułu III programu w 2023 roku zrealizowano szkolenia podnoszące kwalifikacje personelu OWIT-ów w związku z realizacją nowych zadań związanych z wypożyczalnią technologii wspomagających. W szkoleniach wzięło udział 50 osób. Pracownicy Ośrodków odbyli cykl szkoleń w formule on-line z zakresu omówienia i prezentacji funkcjonujących i dostępnych na rynku technologii asystujących dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, z niepełnosprawnościami narządu słuchu, z niepełnosprawnościami narządu wzroku, z zaburzeniami w komunikowaniu się, w tym komunikacje alternatywne oraz dotyczących rozwoju kompetencji miękkich w zakresie komunikacji z osobą z niepełnosprawnością oraz współpracownikami.

W roku 2023 w centrach informacyjno-doradczych udzielono łącznie 26.018 porad. Z kolei w ramach budowania sieci współpracy zorganizowano łącznie 245 spotkań.

Z oferty Ośrodków Wsparcia i Testów skorzystało 2.214 osób z niepełnosprawnością, którym udzielono 6.986 porad z różnego zakresu. Należy podkreślić, że liczba porad dedykowana dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością wynosi 2.277.

W ośrodkach przeprowadzono 3.724 szkolenia i instruktaże z zakresu technologii asystujących, po których wypożyczono 2.336 technologii.

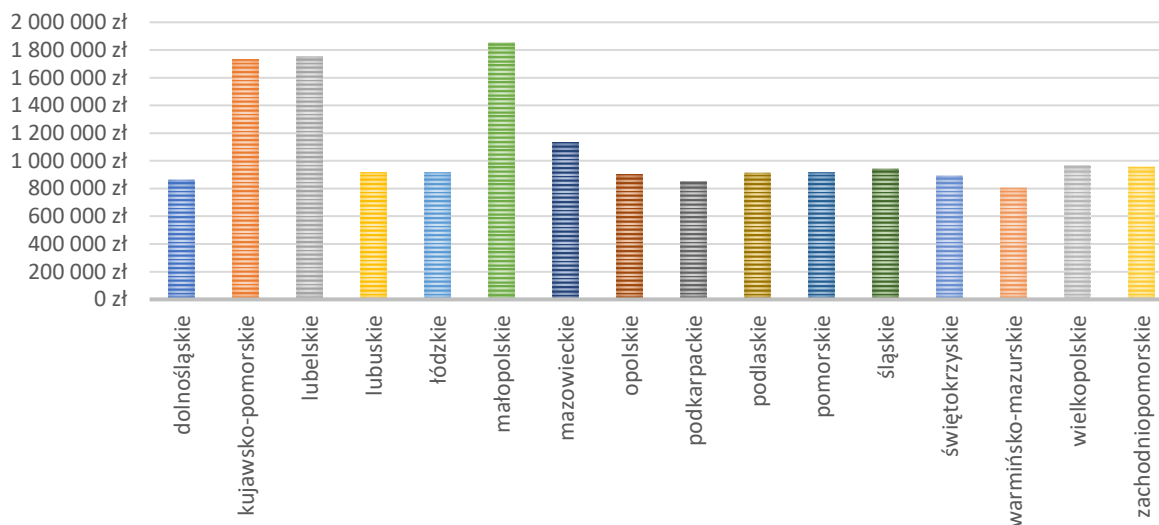
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 19.334 tys. zł, w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	8.811 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	4.643 tys. zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260)	3.380 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270)	2.500 tys. zł.

Fundusz wypłać środków w łącznej wysokości 17.280.990,23 zł (89,38 % planu), w tym dla jednostek:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	8.155.537,06 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	4.642.817,17 zł,
➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260)	2.835.723,00 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270)	1.646.913,00 zł.

Wykres nr 39 Kwota wypłacona wg województw

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 18 umów, osiągnięta – 19 umów.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 14**.

12.9 Pilotażowy program „Dostępność ponad barierami”

Celem programu jest rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.

Program jest realizowany poprzez finansowanie ze środków Funduszu grantów na wsparcie lokalnych inicjatyw, które służyć mają poprawie poziomu dostępności, w szczególności dostępności bazy i oferty turystyczno-rekreacyjnej oraz kulturalnej dla osób o specjalnych potrzebach związanych z niepełnosprawnościami.

W 2022 roku realizowane były 4 umowy, które otrzymały granty w ramach konkursu grantowego nr 1/2021 ogłoszonego w 2021 roku. W 2023 roku wypłaty nastąpiły do 3 umów.

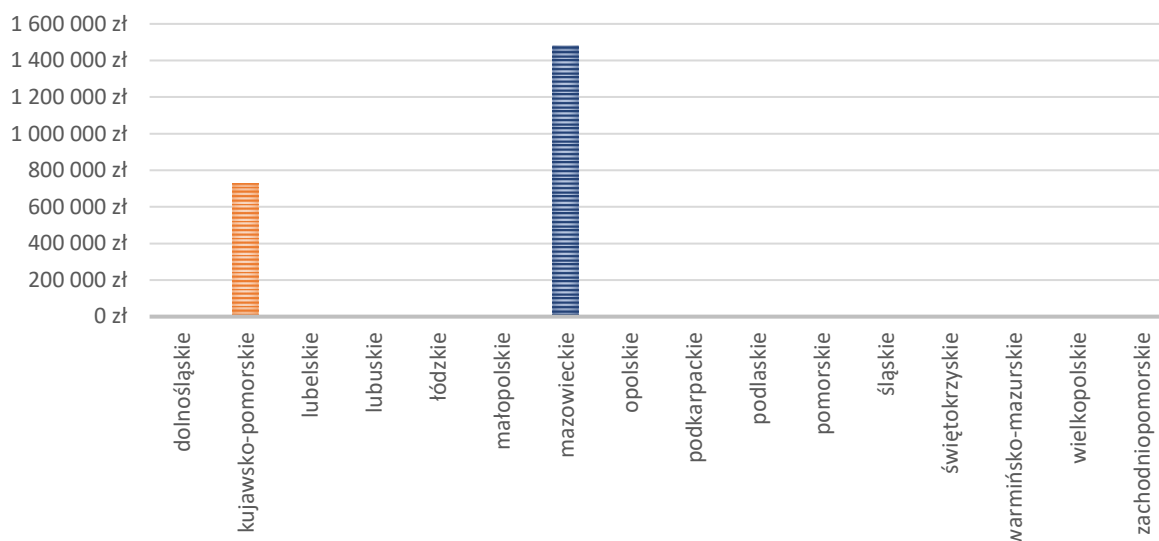
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 2.706 tys. zł, w tym dla jednostek:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 147 tys. zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450) 1.507 tys. zł,
- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260) 1.052 tys. zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270) 0,00 zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 2.206.933,91 zł (81,56 % planu), w tym dla jednostek:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 146.684,99 zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450) 1.504.669,88 zł,
- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6260) 555.579,04 zł,
- niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 6270) 0,00 zł.

Wykres nr 40 Kwota wypłacona wg województw

Przyczyny niższej efektywności zrealizowanych działań:

- 1) z uwagi na trudności z realizacją zawartych umów, Zarząd PFRON uchwałą nr 57/2023 z dnia 9 maja 2023 roku wyraził zgodę na zwiększenie wysokości grantów lub na wprowadzenie do umów zmian w zakresie rzeczowym. Z tej możliwości skorzystali wnioskodawcy, co skutkowało zwolnieniem środków w roku 2023 i przesunięciem wypłaty części środków na 2024 roku.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 3 umowy, osiągnięta – 3 umowy.

12.10 Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością

Celem programu jest zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy.

Pomoc finansowa udzielana jest ze środków PFRON w ramach:

- Modułu I – w formie świadczenia na sfinansowanie Beneficjentom programu, wymaganego udziału własnego w zakupie lub naprawie wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, wskazanych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia

29 maja 2017 roku w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie,

- Modułu II – w formie finansowania albo dofinansowania kosztów poniesionych przez samorządy wojewódzkie, samorządy powiatowe lub samorządy gminne, w związku z uruchomieniem dodatkowego wsparcia dla Beneficjentów programu,
- Modułu III – w formie finansowania realizacji zadań przez organizacje.

Realizatorem programu w Module I jest samorząd powiatowy, który przystąpi do realizacji programu, natomiast realizatorem programu w Module II oraz w Module III jest PFRON.

W ramach Modułu III został ogłoszony trzeci nabór w dniu 30 czerwca 2023 r roku.

W ramach tego naboru mogło zostać zgłoszone zadanie, którego celem jest wsparcie procesu aktywizacji zawodowej Beneficjentów programu i przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy.

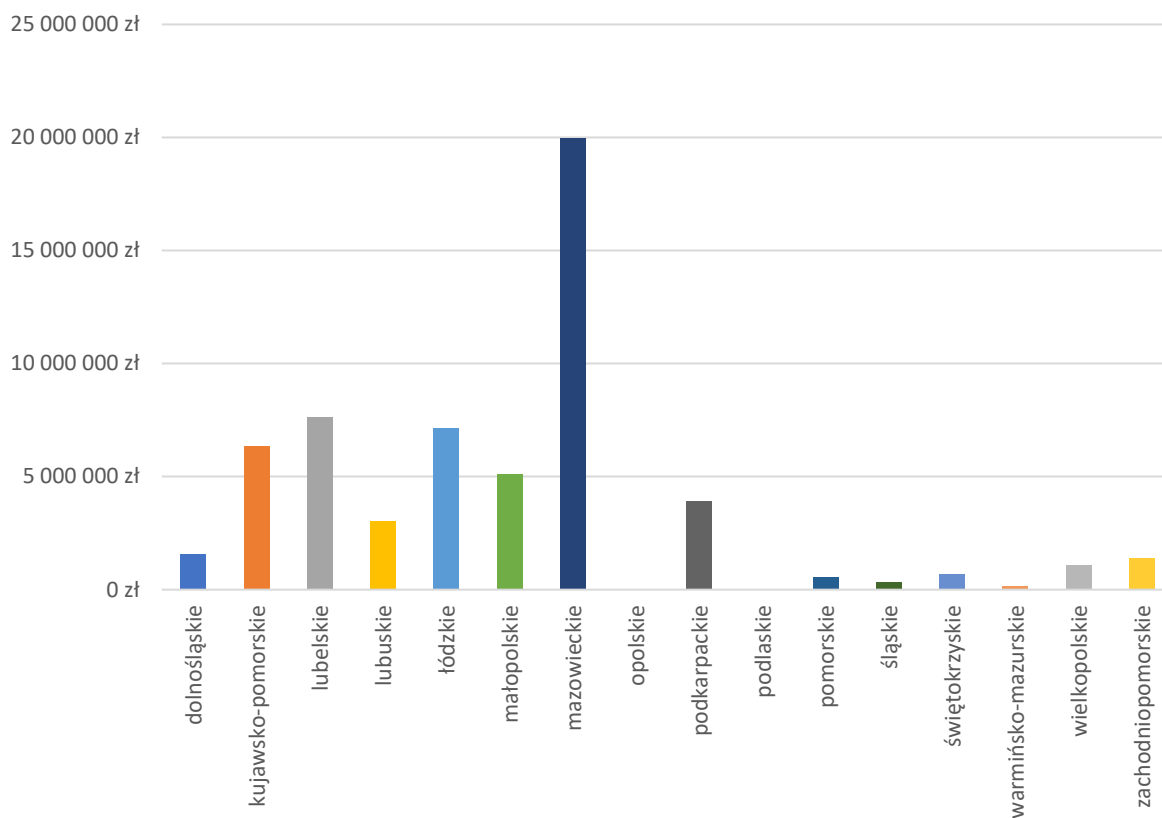
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 72.500 tys. zł, w tym na:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	15.000 tys. zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	56.000 tys. zł,
➤ transfery dla ludności (§ 3030)	1.500 tys. zł.

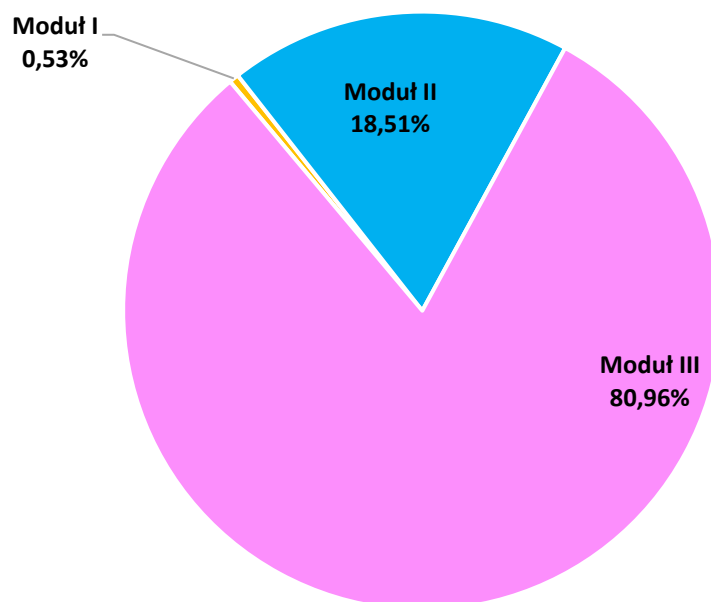
Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 58.922.344,00 zł (81,27 % planu), w tym:

➤ zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440)	10.912.747,52 zł,
➤ niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2450)	47.699.116,48 zł,
➤ transfery dla ludności (§ 3030)	310.480,00 zł.

Wykres nr 41 Kwota wypłacona wg województw

Wykres nr 42 Struktura wypłat wg rodzajów kosztów

Niższe wykonanie planowanych wydatków związane jest z:

- 1) małym zainteresowaniem wnioskodawców w Module I i Module II programu,
- 2) terminem rozpoczęcia realizacji części projektów w 2024 roku, co uniemożliwiło wypłatę środków w 2023 roku. do tych projektów.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 12.000 osób, osiągnięta – 4.288 osób.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 15**.

12.11 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta.

Wsparcie w ramach programu udzielane jest w formie dofinansowania na wynajęcie lokali mieszkalnych lub domów jednorodzinnych spełniających indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta, które obejmuje maksymalnie okres 36 miesięcy (od dnia 1 marca 2024 roku dofinansowanie będzie udzielane maksymalnie na okres 60 miesięcy, przy czym do umów zawartych zastosowanie będą miały przepisy dotychczasowe).

Dofinansowanie udzielane było maksymalnie na okres 36 miesięcy i miało charakter degresywny. Wysokość dofinansowania wynosi:

- od 1 do 12 miesięcy – 100% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 100% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- od 13 do 24 miesięcy – 70% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 70% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- od 25 do 36 miesięcy – 40% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 40% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Realizatorem programu jest samorząd powiatowy.

Samorząd powiatowy otrzymuje 5% kwoty, na którą zawarta jest umowa na obsługę realizacji programu.

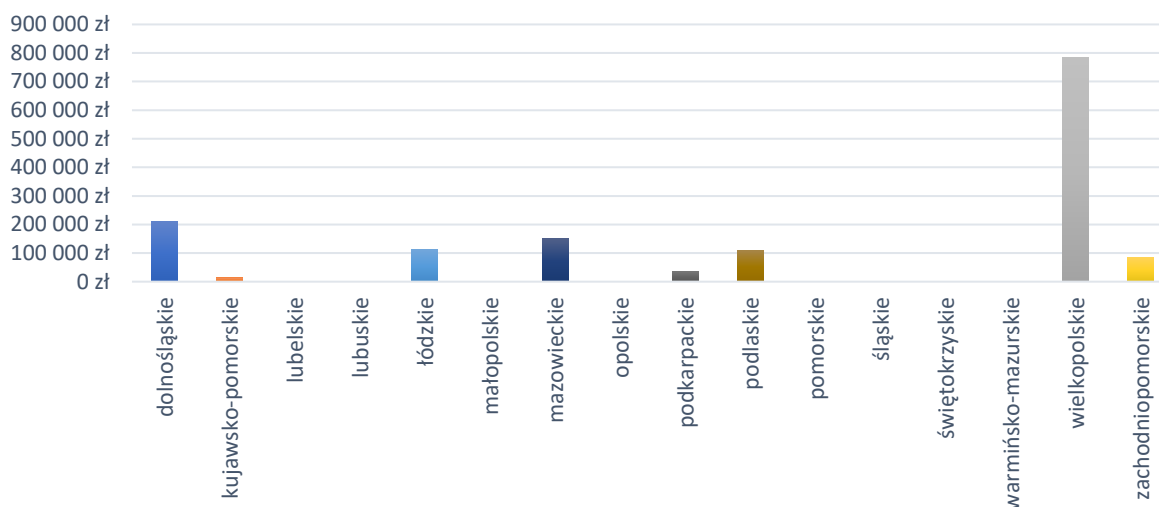
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 4.460 tys. zł, w tym na:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 960 tys. zł,
- transfery dla ludności (§ 3030) 3.500 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 1.505.754,04 zł (33,76 % planu), w tym:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 73.786,50 zł,
- transfery dla ludności (§ 3030) 1.431.967,54 zł.

Wykres nr 43 Kwota wypłacona wg województw

Niższe wykonanie planowanych wydatków związane jest z:

- 1) nieprzystąpieniem do realizacji programu przez wszystkie samorzady powiatowe,
- 2) małym zainteresowaniem programem ze strony beneficjentów ostatecznych.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 100 osób, osiągnięta – 69 osób.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 16**.

12.12 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem

Realizatorem programu jest samorząd powiatowy.

Samorząd powiatowy otrzymuje 5% kwoty, na którą zawarta jest umowa na obsługę realizacji programu.

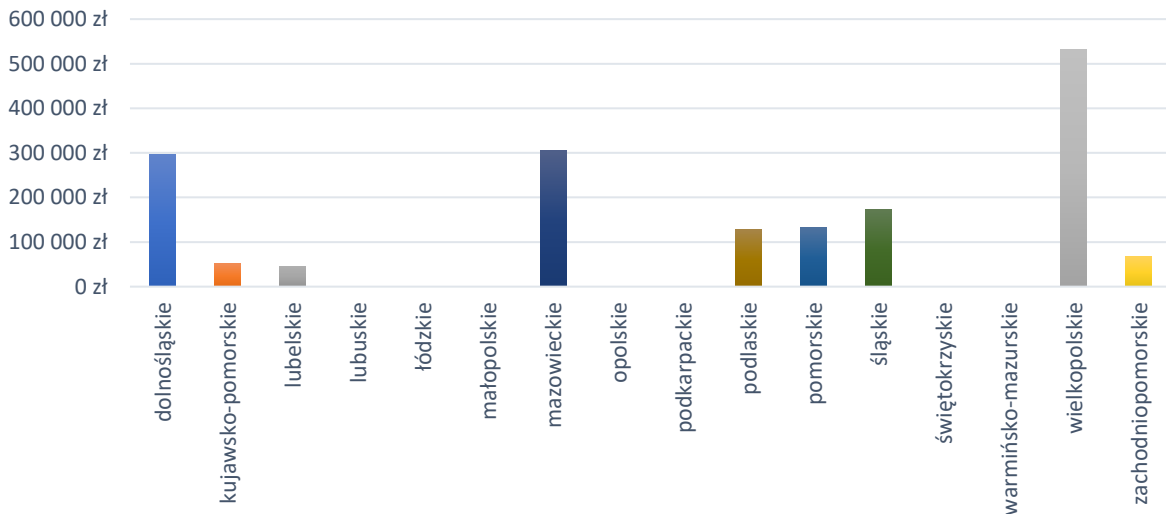
Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 3.940 tys. zł, w tym na:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 940 tys. zł,
- transfery dla ludności (§ 3030) 3.000 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 1.733.359,07 zł (43,99 % planu), w tym:

- zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2440) 82.398,85 zł,
- transfery dla ludności (§ 3030) 1.650.960,22 zł.

Wykres nr 44 Kwota wypłacona wg województw

Niższe wykonanie planowanych wydatków związane jest z:

- 1) nieprzystąpieniem do realizacji programu przez wszystkie samorządy powiatowe,
- 2) małym zainteresowaniem programem ze strony beneficjentów ostatecznych.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 40 osób, osiągnięta – 25 osób.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 17**.

12.13 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe

Celem programu jest stworzenie infrastruktury Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych (WSM). WSM mają służyć zapewnieniu niezależności osobom z niepełnosprawnościami w zakresie stylu życia i codziennych czynności. WSM mają jednocześnie umożliwiać świadczenie całodobowych usług wspomagających dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańców WSM.

W roku 2022 prowadzony był I nabór wniosków o utworzenie wspomaganych społeczności mieszkaniowych z terminem składania wniosków do dnia 15 października 2022 roku. Wnioski zostały złożone przez 55 wnioskodawców. Złożone wnioski były oceniane w I etapie do dnia 31 stycznia 2023 roku.

Po zakończonej ocenie wniosków przesłanych w I etapie naboru, 26 projektów odrzucono ze względu na błędy formalne oraz merytoryczne w dokumentach aplikacyjnych. Do II etapu zakwalifikowano projekty 29 organizacji, spośród których reprezentanci 6, złożyli rezygnacje z możliwości ubiegania się o pozyskanie środków na przygotowanie infrastruktury WSM. Pozostali Wnioskodawcy, do dnia 30 czerwca 2023 roku, zobowiązani byli do dostarczenia: projektów architektoniczno-budowlanych wraz z wymaganymi dokumentami.

Po analizie nadesłanych materiałów, Zespół Oceny Wniosków przedstawił Zarządowi PFRON listę 23 pozytywnie ocenionych projektów, która w dniu 3 października 2023 roku została zatwierdzona.

Do końca ubiegłego roku, w Oddziałach PFRON właściwych ze względu na lokalizację Wnioskodawcy, podpisano umowy na realizację projektów WSM. Łączny kwota przyznanego dofinansowania wynosi 128.385.216,55 zł. Beneficjenci na realizację prac będą otrzymywać środki w transzach, zgodnie z harmonogramami zaakceptowanymi przez Zespół Oceny Wniosków.

W ramach programu budują się 23 Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe, w których powstanie łącznie 259 mieszkań, pierwsze w roku 2024.

Na realizację programu zaplanowano środki w § 6270 w wysokości 108.970 tys. zł.

Fundusz w 2023 roku wypłacił środki w § 6270 w wysokości 11.000 tys. zł (10,09 % planu).

Przyczyny niższej efektywności zrealizowanych działań:

- 1) pierwszy etap naboru wniosków wydłużony został o 4 miesiące, co wpłynęło na kolejne etapy oceny, która zakończyła się ostatecznie w III kwartale 2023 roku,
- 2) część organizacji nie uzyskało w zakładanym terminie pozwolenia na budowę, co uniemożliwiło wypłatę zaplanowanych na 2023 rok transz dofinansowania,
- 3) część wnioskodawców pozytywnie ocenionych w I etapie zrezygnowała z udziału w dalszym procedowaniu projektów.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 29 umów, osiągnięta – 10 umów.

12.14 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!”

Mobilność osób z niepełnosprawnością

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.

W 2023 roku przeprowadzono dwa nabory wniosków: 1-31 marca i 1-31 sierpnia.

Dofinansowanie dotyczy części kosztów zakupu dostosowanego samochodu osobowego.

Wysokość dofinansowania ma charakter degresywny i uzależniona jest od ceny zakupu dostosowanego samochodu osobowego.

Progi cenowe zakupu dostosowanego samochodu osobowego są dofinansowywane kumulatywnie w następującej wysokości:

- 1) dla samochodów dostosowanych do ich prowadzenia przez osobę niepełnosprawną:
 - a) do kwoty 150 tys. zł - 80%,
 - b) nadwyżka ponad kwotę 150 tys. zł do kwoty 250 tys. zł - 50%,
 - c) nadwyżka ponad kwotę 250 tys. zł do kwoty 300 tys. zł - 30%,
 - d) nadwyżka ponad kwotę 300 tys. zł - 0%;
- 2) dla samochodów dostosowanych do podróży osoby z niepełnosprawnością jako pasażera:
 - a) do kwoty 130 tys. zł - 85%,
 - b) nadwyżka ponad kwotę 130 tys. zł do kwoty 200 tys. zł - 50%,
 - c) nadwyżka ponad kwotę 200 tys. zł do kwoty 230 tys. zł - 30%,
 - d) nadwyżka ponad kwotę 230 tys. zł - 0%.

Na realizację programu zaplanowano środki w § 6270 w wysokości 500.000 tys. zł.

Fundusz w 2023 roku wypłacił środki w § 6270 w wysokości 113.505.916,32 zł (22,70 % planu)

Niewydatkowanie wszystkich środków związane jest z tym, że zgodnie z umową dofinansowania, wnioskodawca ma 15 miesięcy od daty jej podpisania na złożenia rozliczenia. To skutkowało tym, że PFRON był zmuszony zabezpieczyć środki w 2023 roku na ewentualną wypłatę do wszystkich przyznanych dofinansowań.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 3.333 osoby, osiągnięta – 844 osoby.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu znajdują się w **Tabeli nr 18**.

12.15 Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością

Celem programu jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami większej dostępności do sprzętu i wysoko zaawansowanych rozwiązań technologicznych, dzięki którym będą mogły zwiększyć swoje szanse na niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia, na równi z innymi osobami.

Realizatorami programu są PFRON oraz Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych (RARS) odpowiedzialna za usługi logistyczne.

Fundusz realizuje w szczególności obsługę wnioskodawców poprzez CIDON-y oraz OWiT-y, które świadczą usługi doboru, doradztwa i instruktażu w zakresie oferowanych technologii wspomagających.

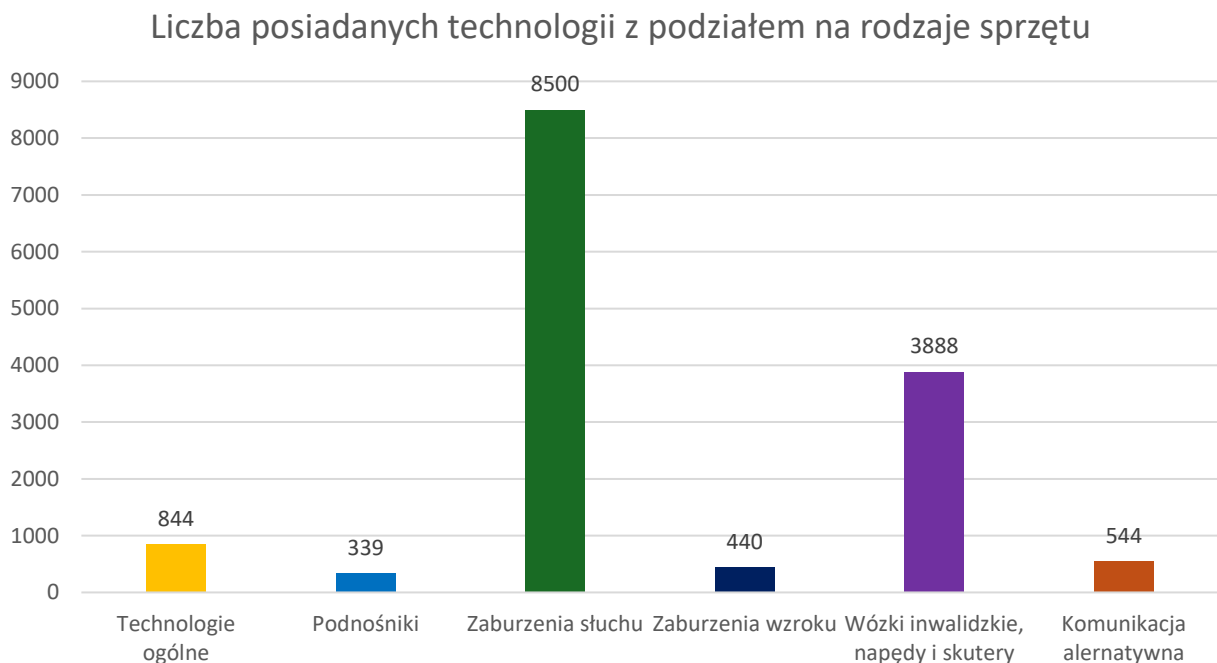
Do zadań RARS należą m.in.: zawieranie umów wypożyczenia technologii wspomagających z osobami z niepełnosprawnościami w imieniu Funduszu, zapewnienie usługi dostawy, serwisu, dostosowania i skonfigurowania oraz przeprowadzenia podstawowego instruktażu obsługi technologii wspomagających.

Od 04 września 2023 roku w ramach wypożyczalni istnieje możliwość wypożyczenia czterech rodzajów technologii wspomagających:

- a) technologie wspomagające dla osób z zaburzeniami wzroku, np. linijka Brajlowska, powiększalniki przenośne;
- b) technologie wspomagające dla osób z zaburzeniami słuchu, np. urządzenia wspomagające słyszenie, systemy wspomagające słyszenie;
- c) technologie wspomagające ogólne, np. koncentratory tlenu, łóżka rehabilitacyjne;
- d) technologie wspomagające komunikację alternatywną, np. oprogramowanie wspierające komunikację alternatywną, zestawy (tablet i telefon) wspierające komunikację alternatywną.

Od 8 grudnia 2023 roku w wypożyczalni dostępne są również aparaty słuchowe.

Wykres nr 45 Liczba posiadanych technologii z podziałem na rodzaje sprzętu

W okresie od 04 września do 31 grudnia 2023 roku łącznie w systemie SOW zostało złożonych 795 wniosków.

Wykres nr 46 Status Podział technologii pod względem zainteresowania osób wypożyczających konkretnymi sprzętami

Na realizację programu zaplanowano środki w łącznej wysokości 18.243 tys. zł:

- dla jednostek sektora finansów publicznych (§ 2170) 18.243 tys. zł.

Fundusz w 2023 roku wypłacił środki w łącznej wysokości 579.152,69 zł (3,17 % planu):

- dla jednostek sektora finansów publicznych (§ 2170) 579.152,69 zł.

Kwota zabezpieczona na przedmiotowy program zaplanowana była z dużym wyprzedzeniem czasowym. Z uwagi na fakt, że na etapie planowania budżetu termin uruchomienia wypożyczalni, a także formuła finansowania i rozliczania umowy z RARS nie była jeszcze znana, należało planować środki ze znacznym marginesem (negocjacje umowy dot. m.in. sposobu wypłaty środków w formule zaliczkowej lub na podstawie faktycznie poniesionych kosztów).

Ostateczny kształt umowy przyjęty został decyzją Zarządu PFRON pod koniec września bieżącego roku, dlatego pierwsze wydatki Funduszu związane z jej realizacją nastąpiły dopiero w listopadzie bieżącego roku.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 1 umowa, osiągnięta – 1 umowa.

12.16 Dostępna przestrzeń publiczna

Celem Programu jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.

Program realizowany jest w podziale na cztery moduły:

- Moduł A: likwidacja barier architektonicznych lub informacyjno-komunikacyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne,
- Moduł B: likwidacja barier architektonicznych lub informacyjno-komunikacyjnych przez kościoły lub inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne,
- Moduł C: utworzenie dostępnych lub poprawa dostępności placów zabaw przez jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne, kościoły lub inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne, a także organizacje pozarządowe,
- Moduł D: likwidacja barier technicznych, informacyjno-komunikacyjnych oraz wyposażenie w technologie wspomagające i urządzenia umożliwiające skorzystanie przez osoby z niepełnosprawnością z usług ginekologiczno-położniczych świadczonych przez podmioty lecznicze.

Adresatami programu są:

- jednostki samorządu terytorialnego tzn. gminy, powiaty i województwa w rozumieniu Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa lub ich jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej;
- kościoły lub inne związki wyznaniowe, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, czyli wspólnoty religijne, zakładane w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej, posiadające własny ustrój, doktrynę i obrzędy kultowe oraz ich osoby prawne;
- organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- podmioty lecznicze wymienione w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej, czyli samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz spółki prawa handlowego utworzone z przekształcenia tych podmiotów, w których większość udziałów ma Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, świadczące opiekę ginekologiczną, w tym opiekę

prekoncepcyjną (opieka w okresie przed planowaną ciążą), opiekę podczas ciąży oraz po porodzie.

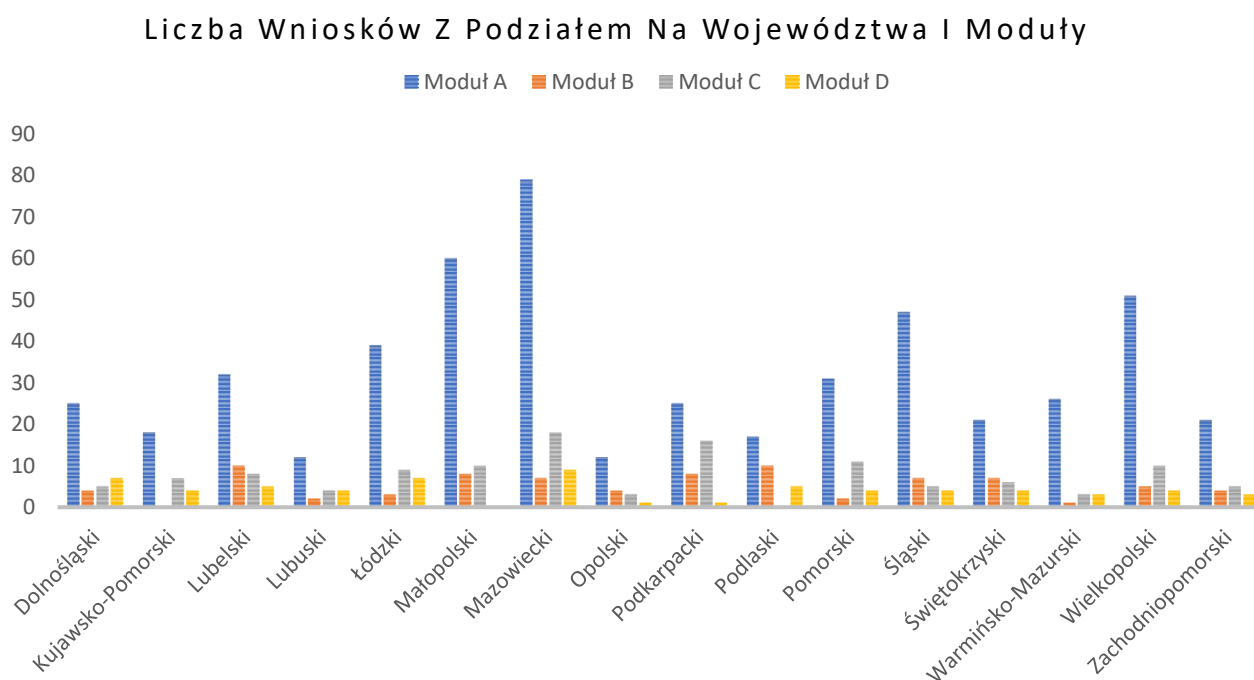
1 maja 2023 roku został ogłoszony pierwszy nabór wniosków. W ramach naboru trwającego do 15 lipca 2023 roku, za pośrednictwem generatora wniosków, wpłynęły łącznie 1.352 wnioski, w tym:

- moduł A: 844
- moduł B: 114
- moduł C: 305
- moduł D: 89

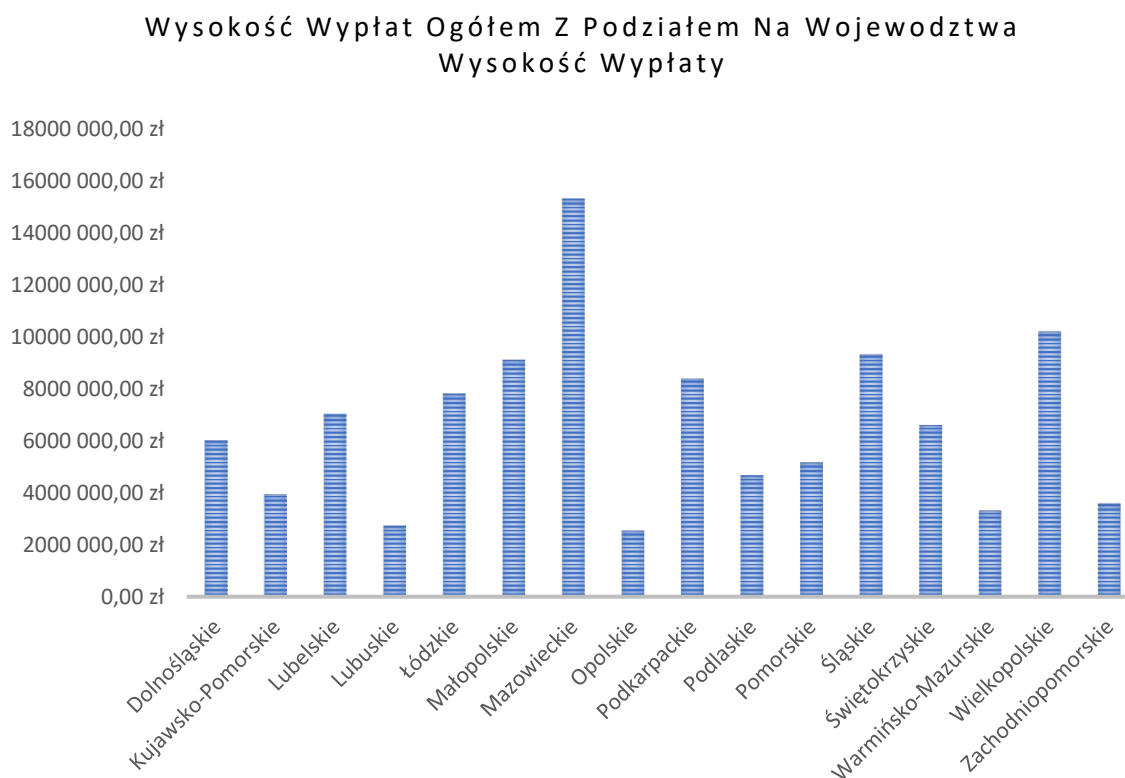
Komisja Oceny Wniosków (KOW) pozytywnie oceniła, 783 wnioski na łączną kwotę: 164.541.464,49 zł, w tym w ramach:

- Modułu A – dla 516 wniosków na kwotę 100.909.963,68 zł,
- Modułu B – dla 82 wniosków na kwotę 15.327.582,16 zł,
- Modułu C – dla 120 wnioski na kwotę 44.112.663,14 zł,
- Modułu D – dla 65 wniosków na kwotę 4.191.255,51 zł.

Wykres nr 47 Liczba wniosków z podziałem na województwa i moduły

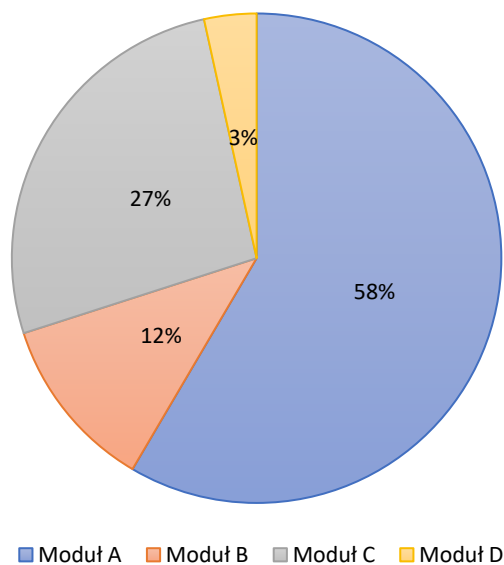

Wykres nr 48 Wysokość wypłat w podziale na województwa

Wykres nr 49 Struktura wypłat z podziałem na moduły

Struktura wypłat z podziałem na moduły

Na realizację zadania zaplanowano środki w kwocie 164.642 tys. zł, z tego na:

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 2440) 14.100 tys. zł,

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 2450) 2.000 tys. zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 6260) 133.342 tys. zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 6270) 15.200 tys. zł.

Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 105.884.043,29 zł (64,31 % planu), z tego na:

- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 2440) 8.207.185,30 zł,
- dofinansowanie zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 2450) 1.649.316,58 zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych (§ 6260) 83.880.251,00 zł,
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (§ 6270) 12.147.290,41 zł.

Niższe wykonanie planowanych wydatków związane jest z tym, że dla części projektów objętych dofinansowaniem, wypłata środków była możliwa najwcześniej w kolejnym roku. Dotyczyło to projektów rozpoczynających się w 2024 roku.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 750 umów, osiągnięta – 536 umowy.

12.17 „Wsparcie Inicjatyw”

Strategicznym celem programu było szeroko rozumiane promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych, poprzez m.in.:

- promowanie kompetentnej kadry współpracującej z osobami niepełnosprawnymi,
- promocję dokonań artystycznych osób niepełnosprawnych,
- kreowanie wspólnej, europejskiej polityki promującej inkluzję społeczną osób niepełnosprawnych,
- upowszechnianie i rozwijanie dobrych praktyk w zakresie problematyki niepełnosprawności.

Na realizację programu zaplanowanych było 900 tys. zł (§ 2440).

W 2023 roku w ramach programu PFRON wypłacił środki dla jednostek sektora finansów publicznych w § 2440 w wysokości 606.129,09 (67,35 % planu).

Wydatki w 2023 roku dotyczyły przede wszystkim:

- 1) organizacji gali XX edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „Sztuka Osób Niepełnosprawnych” i zakupu nagród dla laureatów etapu centralnego tej edycji;
- 2) zakupu nagród na etapy wojewódzkie XXI edycji;
- 3) organizacji etapów wojewódzkich XXI edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „Sztuka Osób Niepełnosprawnych”;
- 4) organizacji gal XVIII i XIX edycji konkursu „Otwarte Drzwi” (Moduł A programu) oraz wypłaty nagród dla laureatów wskazanych dwóch edycji tego konkursu.

W programie „Wsparcie Inicjatyw” miernikiem jest liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym dla uczestników warsztatów terapii zajęciowej, uczestników środowiskowych domów samopomocy oraz niepełnosprawnych mieszkańców domów pomocy społecznej „Sztuka Osób Niepełnosprawnych” (Moduł B programu), za prace wykonane w kategoriach określonych w regulaminie tego Konkursu.

Planowana wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla programu wynosi 2.000 osób, osiągnięta – 1.714 osób.

W 2023 roku zgłoszono 1674 prace do etapu wojewódzkiego XXI edycji konkursu. Przyznano w nim także nagrody dla 40 uczestników etapu centralnego wcześniejszej, XX edycji. Łącznie, w roku 2023, beneficjentami konkursu było zatem 1.714 osób.

Odchylenie w stosunku do wskazanego miernika wynikało z mniejszego zainteresowania ze strony potencjalnych uczestników konkursu, w porównaniu do wcześniejszych edycji.

13. Zadania realizowane przez samorządy wojewódzkie

Na zadania samorządów wojewódzkich zaplanowano kwotę 335.071 tys. zł.

Samorządy wykorzystały środki w łącznej kwocie 332.763.360,00 zł (99,31%) środków wyliczonych według algorytmu, z czego na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wykorzystano kwotę 237.624.302,00 zł (71,41%), a na zadania dotyczące rehabilitacji społecznej kwotę 95.139.058,00 zł (28,59%), wraz z kosztami obsługi w kwocie 8.119.322,00 zł wykorzystały łącznie 340.882.682,00 zł.

Szczegółowe dane dotyczące zadań realizowanych przez samorządy wojewódzkie znajdują się w **Tabeli nr 19**.

13.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej - art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy o rehabilitacji

Dofinansowano koszty działania 140 ZAZ na kwotę 230.021.115,00 zł, z tego 135 zakłady aktywności zawodowej powstałe w latach ubiegłych w kwocie 229.127.456,00 zł i 5 nowoutworzonych w okresie sprawozdawczym w kwocie 893.659,00 zł.

Spośród 6 zakładów aktywności zawodowej, które rozpoczęły swoją działalność 5 z nich były finansowane ze środków PFRON.

Na koniec okresu sprawozdawczego funkcjonowało 141 zakładów aktywności zawodowej, w których zatrudnionych było 6.814 osób niepełnosprawnych, w tym 2.991 to kobiety a 2.495 to mieszkańcy wsi. W stosunku do 2022 roku liczba zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych wzrosła o 486 osób.

W omawianym okresie sześciu organizatorom na tworzenie zakładów aktywności zawodowej wypłacono kwotę w wysokości 7.603.187,00 zł.

Z ogólnej liczby 689 osób niepełnosprawnych, które w roku 2023 opuściły zakłady aktywności zawodowej 156 osób podjęło zatrudnienie, co stanowi ok. 23%, w tym:

- 21 osób w zakładach pracy chronionej,
- 3 osoby w spółdzielniach socjalnych,
- 13 osób w przedsiębiorstwach społecznych,
- 27 osób w organizacjach pozarządowych.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej znajdują się w **Tabeli nr 20 i 21**.

13.2 Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów - art. 35 ust. 1 pkt 5 ustawy o rehabilitacji w związku z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. ze zm. – Prawo budowlane

Łącznie marszałkowie województw otrzymali 198 wniosków na kwotę 143.316.423,00 zł. Z jednostek należących do sektora finansów publicznych wpłynęło 123 wnioski na kwotę 84.413.317,00 zł, a 75 wniosków na kwotę 58.903.106,00 zł wpłynęło z jednostek spoza sektora finansów publicznych.

Zawarto 163 umowy na kwotę 70.264.762,00 zł, z czego 107 umów na kwotę 44.946.390,00 zł zawarto z jednostkami sektora finansów publicznych, a 56 umów na

kwotę 25.318.372,00 zł zawarto z jednostkami spoza tego sektora. W stosunku do roku 2022 liczba umów zwiększyła się o 14.

W ramach 170 umów wypłacono dofinansowania kosztów robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji na kwotę 71.052.635,00 zł, z czego na 109 inwestycji podmiotów z sektora finansów publicznych przeznaczono kwotę 44.010.180,00 zł, a na 61 inwestycji jednostek spoza tego sektora kwotę 27.042.455,00 zł. 7 umów realizowanych w 2023 r. zostało zawartych w roku 2022.

Średnie wypłacone dofinansowanie inwestycji wyniosło 417.957,00 zł.

Na roboty budowlane dotyczące 46 obiektów służących rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wykorzystane zostały środki w wysokości 20.546.915,00 zł. W zakresie obiektów służących rehabilitacji niepełnosprawnych mieszkańców wsi dofinansowano 46 inwestycji w wysokości 18.344.952,00 zł.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów znajdują się w **Tabeli nr 22**.

13.3 Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym - art. 36 ust. 1 ustawy o rehabilitacji

Zadanie to realizowało 16 samorządów wojewódzkich, do których wpłynęło 1.237 wniosków z fundacji i organizacji pozarządowych prowadzących działalność o charakterze regionalnym na kwotę łączną 50.706.906,00 zł.

Marszałkowie podpisali 755 umów na kwotę 24.117.790,00 zł w zakresie 12 rodzajów zadań przewidzianych do zlecenia.

Zrealizowano 754 umowy, na które wypłacono środki w wysokości ogółem 24.086.423,00 zł.

Zadania zlecane przez samorzady wojewódzkie były realizowane przez 719 podmiotów.

Szczegółowe dane dotyczące zadań zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym znajdują się w **Tabeli nr 23**.

14. Zadania realizowane przez samorzady powiatowe

Na realizację zadań ustawowych przez samorzady powiatowe zaplanowano środki w wysokości 1.529.756 tys. zł, a na koszty obsługi w wysokości 38.244 tys. zł.

Na podstawie wniosków starostów Fundusz przekazał na realizację zadań kwotę 1.527.927.889,00 zł. Środki te zostały wykorzystane w kwocie łącznej 1.524.662.471,00 zł

(99,67% środków określonych według algorytmu), a na koszty obsługi wykorzystano 38.047.882,00 zł. Na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wykorzystano kwotę 62.495.313,00 zł (4,10%), a na zadania dotyczące rehabilitacji społecznej kwotę 1.462.167.158,00 zł (95,90%).

Szczegółowe dane liczbowe przedstawione w dalszej części sprawozdania dotyczące realizacji przez samorzady powiatowe zadań prezentowane są w tabelach według województw.

Szczegółowe dane dotyczące zadań realizowanych przez samorzady powiatowe znajdują się w Tabeli nr 24.

14.1 Zwrot pracodawcom kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz kosztów rozpoznania przez służby medycyny pracy tych potrzeb - art. 26 ustawy o rehabilitacji

W roku 2023 złożono 6 wniosków na kwotę 191.621,00 zł. W ramach złożonych wniosków podpisana została jedna umowa na kwotę 10.000,00 zł i wypłacona.

14.2 Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy - art. 26d ustawy o rehabilitacji

Starostowie 25 powiatów podpisali 80 umów na kwotę 873.430,00 zł. Wypłacone dofinansowanie z tytułu zwrotu kosztów zatrudnienia 168 pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym wyniosło 744.818,00 zł i było wyższe o 50.146,00 zł w stosunku do roku poprzedniego.

Zwrot kosztów w kwocie 4.873,00 zł dotyczył wynagrodzenia dla 1 pracownika jednostki sektora finansów publicznych oraz w kwocie 739.945,00 zł dla 167 pracowników

zatrudnionych w jednostkach spoza tego sektora, w tym 20 osób było pracownikami zakładów pracy chronionej. Na koszty szkolenia 38 pracowników pomagających wydatkowano 134.520,00 zł.

W wyniku wypłaconych dofinansowań udzielono pomocy w zakładach pracy 217 osobom niepełnosprawnym, z czego 1 pracownik był zatrudniony w jednostce sektora finansów publicznych a 216 pracowników w jednostkach spoza tego sektora, w tym 54 osób (24,88%) było pracownikami zakładów pracy chronionej, 38 osób było mieszkańcami wsi (17,51%), a 121 osób (55,76%) stanowiły kobiety.

Szczegółowe dane dotyczące zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy znajdują się w **Tabeli nr 25**.

14.3 Zwrot pracodawcom kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej - art. 26e ustawy o rehabilitacji

Pracodawcy złożyli 621 wniosków (o 0,16% więcej niż w roku poprzednim) na kwotę 49.582.590,00 zł, z czego 45 wniosków na kwotę 3.867.883,00 zł pochodziło z jednostek sektora finansów publicznych i 576 wniosków na kwotę 45.714.707,00 zł spoza tego sektora. Starostowie zawarli 425 umów na zwrot kosztów w wysokości 30.555.498,00 zł dotyczących wyposażenia łącznie 462 stanowisk pracy (o 14 stanowisk mniej niż w 2022 roku). Umowy zawarte z 36 pracodawcami z sektora finansów publicznych na kwotę 2.950.004,00 zł dotyczyły 37 stanowisk pracy. Natomiast umowy zawarte z 389 pracodawcami nie należącymi do tego sektora na kwotę 27.605.494,00 zł dotyczyły 425 stanowisk.

Samorzady 138 powiatów wykorzystały 29.676.497,00 zł (47,49% środków z rehabilitacji zawodowej i 1,95% kwoty wydatkowanej). Na wyposażenie łącznie 455 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, z tego kwotę 3.013.470,00 zł (10,15%) tytułem zwrotu kosztów wyposażenia 39 stanowisk otrzymali pracodawcy sektora finansów publicznych, natomiast pozostali pracodawcy uzyskali dofinansowanie w kwocie 26.663.027,00 zł (89,85%) dotyczące 416 stanowisk. Średnie dofinansowanie kosztu wyposażenia stanowiska wyniosło 65.223,00 zł.

Wypłacone na rzecz pracodawców zakładów pracy chronionej środki w kwocie 2.255.421,00 zł (7,60%) dotyczą wyposażenia 47 stanowisk.

Na wyposażonych stanowiskach pracy zatrudniono 464 osoby niepełnosprawne (spadek o 6 osób w stosunku do roku poprzedniego), z czego 41 osób (8,84%) zostało zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych i 423 osoby (91,16%) w jednostkach spoza tego

sektora. Zakłady pracy chronionej zatrudniły 49 pracowników niepełnosprawnych (10,56%), 129 pracowników (27,80%) jest mieszkańcami wsi, a 179 osób (38,58%) stanowią kobiety.

Szczegółowe dane dotyczące zwrotu pracodawcom kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej znajdują się w **Tabeli nr 26 i 27**.

14.4 Zwrot spółdzielni socjalnej kosztów tworzenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej - art. 26g ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji

W roku 2023 nie został złożony żaden wniosek.

14.5 Finansowanie kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w spółdzielni socjalnej - 26g ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji

W ramach tego zadanie nie został złożony żaden wniosek i nie dokonywano wypłat.

14.6 Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu - art. 11 ustawy o rehabilitacji

O dofinansowanie ubiegało się 904 osoby niepełnosprawne. W ramach podpisanych umów przez 212 powiatów oraz zobowiązań z tytułu umów zawartych w roku poprzednim urzędy pracy wykorzystywały kwotę 7.448.838,00 zł z przeznaczeniem dla 807 osób niepełnosprawnych, w tym kwotę 2.889.362,00 zł (38,79%) dla 303 mieszkańców wsi oraz kwotę 3.951.747,00 zł (53,05%) dla 416 kobiet. Średnia kwota dofinansowania wyniosła 9.230,00 zł i była wyższa niż w roku poprzednim o 1.255,00 zł.

W stosunku do roku poprzedniego o 17,20% wzrosła kwota wykorzystana na ten cel (w 2022 roku – 6.355.827,00 zł), a liczba osób, które skorzystały z pomocy finansowej wzrosła o 1,25% (w 2022 roku – 797 osób).

Szczegółowe dane dotyczące zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu znajdują się w **Tabeli nr 28**.

14.7 Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu art. 40 ustawy o rehabilitacji

O dofinansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy ubiegało się 153 osoby (w 2022 roku – 143 osób). Na podstawie umów zawartych przez 41 powiatów na kwotę 511.844,00 zł, na szkolenia skierowano 102 osoby (o 1 osobę mniej niż w roku 2022).

Samorządy wypłaciły 462.372,00 zł za ukończone szkolenia dla 98 osób. Dofinansowanie z tego zadania otrzymało 48 kobiet (48,98% liczby osób, które ukończyły szkolenie) oraz 30 mieszkańców wsi (30,61%). W stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek liczby przeszkolonych osób o 3,92% oraz wzrost wysokości środków wykorzystanych na to zadanie o 14,68%.

Spośród 98 przeszkolonych zatrudnienie uzyskało 12 osób, co stanowi 12,24% osób przeszkolonych, w tym 5 kobiet i 2 mieszkańiec wsi. Dla porównania w roku 2022 zatrudnienie znalazło 15 osób, stanowiących 14,71% osób przeszkolonych.

Szczegółowe dane dotyczące finansowania szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu znajdują się w **Tabeli nr 29**.

14.8 Zwrot kosztów szkoleń organizowanych przez pracodawców art. 41 ustawy o rehabilitacji

Wnioski o dofinansowanie kosztów szkoleń na kwotę 48.611,00 zł złożyło 7 pracodawców jednostek sektora finansów niepublicznych.

Starostowie 4 powiatów z województw: mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego dokonali zwrotu kosztów za ukończone szkolenia dla 25 osób w wysokości 40.161,00 zł.

Średni koszt szkolenia wyniósł 1.606,00 zł. W grupie przeszkolonych było 15 osób zatrudnionych w zakładach pracy chronionej, 9 kobiet, nie było mieszkańców wsi.

14.9 Udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej - art. 12 ustawy o rehabilitacji

Zadanie realizowane było do 29 lipca 2007 roku, wobec czego sprawozdawczość w 2023 roku dotyczy wyłącznie rozliczeń.

W roku sprawozdawczym spłaty rat pożyczek wraz z odsetkami łącznie wyniosły 392.738,00 zł, natomiast należności na 31.12.2023 roku dotyczą 166 pożyczek na kwotę 7.991.960,00 zł. Jednocześnie zostały umorzone 2 pożyczki na kwotę 13.881,00 zł.

14.10 Przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - art. 12a ustawy o rehabilitacji

Wnioski o przyznanie środków złożyło 706 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 43.140.962,00 zł. Starostowie 174 powiatów podpisali 474 umowy, przyznając ogółem środki w wysokości 24.212.871,00 zł. Wydatki zrealizowano w kwocie 24.008.868,00 zł (1,57% ogółu wykorzystanych środków) w ramach 470 umów/beneficjentów (średnie dofinansowanie wyniosło 51.083,00 zł).

Szczegółowe dane dotyczące przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej znajdują się w **Tabeli nr 30**.

14.11 Dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego przez osobę niepełnosprawną prowadzącą działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne na kontynuowanie tej działalności - art. 13 ustawy o rehabilitacji

Do starostów wpłynęło 16 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 221.467,00 zł. Zawartych zostało przez 15 starostów 17 umów na kwotę 134.973,00 zł. W minionym roku dofinansowanie do art. 13 ustawy o rehabilitacji otrzymało 16 osób niepełnosprawnych na kwotę 103.758,00 zł. W porównaniu do roku poprzedniego wykorzystanie środków na ten cel wzrosło o 4,20%, tj. o kwotę w wysokości 4.181,00 zł. Wśród tych osób było 7 kobiet, które otrzymały dofinansowanie w kwocie 25.497,00 zł i 4 mieszkańców wsi, którzy otrzymali dofinansowanie w kwocie 27.334,00 zł.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego przez osobę niepełnosprawną prowadzącą działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne na kontynuowanie tej działalności znajdują się w **Tabeli nr 31**.

14.12 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. a ustawy o rehabilitacji

O dofinansowanie kosztów turnusu rehabilitacyjnego ubiegało się 156.605 osób, z tego 111.959 osób niepełnosprawnych oraz 44.646 opiekunów osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie zostało przyznane dla ogółem 101.109 osób na łączną kwotę 155.033.184,00 zł.

Na realizację zadania w zakresie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych 375 samorządów wypłaciło kwotę 140.396.296,00 zł na rzecz 87.772 osób, z czego: na rzecz 52.878 dorosłych osób niepełnosprawnych 91.490.667,00 zł i na rzecz 8.390 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej 15.919.219,00 zł oraz kwotę 32.986.410,00 zł na rzecz 26.504 opiekunów. Przeciętne dofinansowanie na osobę wyniosło 1.600,00 zł.

W porównaniu do roku poprzedniego wykorzystanie środków na ten cel zwiększyło się o 17,56%, tj. o kwotę w wysokości 20.970.578,00 zł, a liczba osób, które uczestniczyły w turnusach była większa o 4.072 osoby (wzrost o 4,86%).

Wśród w/w osób dofinansowano 18.175 mieszkańców wsi (20,71%) na kwotę w wysokości 31.915.137,00 zł oraz 36.499 kobiety (41,58%) na kwotę 62.743.699,00 zł.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych znajdują się w **Tabeli nr 32**.

14.13 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej - art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy o rehabilitacji

Środki na finansowanie kosztów działania warsztatów wyliczone wg algorytmu uwzględniają zobowiązania z tytułu umów zawartych w tym zakresie do 31 grudnia roku poprzedzającego realizację tego zadania. Przypadająca powiatom kwota na wypłatę zobowiązań w tym zakresie wyniosła 852.758.856,00 zł.

Dofinansowania kosztów działania udzielono organizatorom 3 warsztatów powstałych w roku sprawozdawczym na kwotę 1.204.562,00 zł.

Dofinansowania kosztów działania udzielono organizatorom 729 warsztatów powstałych w latach poprzednich z tego 129 warsztatów, których organizatorem jest jednostka sektora

finansów publicznych na kwotę 145.000.841,00 zł oraz 600 warsztatom prowadzonym przez jednostki spoza sektora finansów publicznych na kwotę 706.040.253,00 zł.

Na koniec okresu sprawozdawczego 28.976 uczestników WTZ odbywało terapię zajęciową - 232 osoby w warsztatach przy zakładach pracy chronionej (0,80%), 12.932 osoby to kobiety (44,63%), 36 to młodzież do 18 roku włącznie (0,12%).

Spośród 1.965 uczestników, którzy opuścili warsztaty 245 osoby niepełnosprawne podjęły zatrudnienie w tym:

- 111 osób w zakładach aktywności zawodowej,
- 19 osób w zakładach pracy chronionej,
- 9 osób w spółdzielniach socjalnych,
- 12 osób w przedsiębiorstwach społecznych,
- 20 osób w organizacjach pozarządowych.

Pozostałe 74 osoby pracowały na otwartym rynku pracy.

W stosunku do roku 2022 liczba uczestników WTZ wzrosła o 284 osoby.

W roku sprawozdawczym w 132 samorządach powiatowych funkcjonowało 216 warsztatów terapii zajęciowej, w których uczestniczyło 1.312 osób niepełnosprawnych przebywających w jednostkach organizacyjnych obowiązanych do zapewnienia terapii zajęciowej na podstawie odrębnych przepisów (m.in. w domach pomocy społecznej).

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej znajdują się w **Tabeli nr 33 i 34**.

14.14 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy o rehabilitacji

Organizatorzy przedsięwzięć złożyli 2.923 wniosków na ogólną kwotę 27.325.784,00 zł, z czego wnioskodawcami w 431 przypadkach były jednostki z sektora finansów publicznych - na kwotę 3.280.994,00 zł, a w 2.492 przypadkach jednostki spoza sektora finansów publicznych na kwotę 24.044.790,00 zł.

Starostowie 311 powiatów podpisali 2.544 umów na łączną kwotę 15.622.550,00 zł, z czego w 412 umowach na kwotę 2.319.954,00 zł stroną były podmioty z sektora finansów publicznych, w 2.132 umowach na kwotę 13.302.596,00 zł - podmioty spoza tego sektora.

Samorzady wykorzystaly środki w kwocie 15.090.876,00 zł (0,99% ogółu środków) na rzecz 129.977 osób niepełnosprawnych, z czego kwota 2.247.930,00 zł na rzecz 24.314 osób niepełnosprawnych została wypłacona jednostkom sektora finansów publicznych, a dofinansowanie w wysokości 12.842.946,00 zł na rzecz 105.663 osób niepełnosprawnych -

jednostkom spoza tego sektora. Pomoc finansowa ze środków Funduszu dotyczyła imprez zorganizowanych na rzecz 114.731 dorosłych osób niepełnosprawnych w kwocie 12.442.850,00 zł, z czego 1.847.845,00 zł wykorzystali jednostki sektora finansów publicznych i 10.595.005,00 zł organizatorzy spoza sektora finansów publicznych. Imprezy na rzecz 15.246 dzieci i młodzieży zostały dofinansowane w kwocie 2.648.026,00 zł, z czego kwotę 400.085,00 zł otrzymały jednostki sektora finansów publicznych, kwotę 2.247.941,00 zł - organizatorzy spoza sektora finansów publicznych. Na imprezy z udziałem 37.804 mieszkańców wsi wykorzystano kwotę 5.699.311,00 zł, z czego organizatorzy z jednostek z sektora finansów publicznych otrzymali 1.052.032,00 zł, a organizatorzy spoza sektora finansów publicznych kwotę 4.647.279,00 zł.

W stosunku do roku poprzedniego w 2023 roku wykorzystano więcej środków o kwotę 2.898.621,00 zł, co stanowi wzrost o 23,77%.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych znajdują się w **Tabeli nr 35**.

14.15 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c ustawy o rehabilitacji

Do samorządów wpłynęło 299.850 wniosków od osób indywidualnych na łączną kwotę 536.272.385,00 zł, po rozpatrzeniu których 380 samorządów wypłaciło kwotę 307.616.345,00 zł na rzecz 166.360 osób, w tym dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego obejmowało wypłaty w ramach 7.201 osób na kwotę 16.165.786,00 zł.

Wykorzystanie środków dotyczyło dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wypłaconego:

- na rzecz 149.736 dorosłych osób niepełnosprawnych w kwocie 260.069.303,00 zł,
- na rzecz 16.624 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w kwocie 47.547.042,00 zł.

W ramach zadania pomoc finansową otrzymało 65.867 osób będących mieszkańcami wsi w wysokości 118.919.326,00 zł, jak również 96.951 kobiet w kwocie 160.419.662,00 zł.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym znajdują się w **Tabeli nr 36**.

14.16 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej - art. 35a ust. 4 ustawy o rehabilitacji

Do samorządów w zakresie realizacji zadania wpłynęły 453 wnioski na łączną kwotę 11.648.622 zł, z czego 60 wniosków na kwotę 1.595.080 zł złożyły podmioty z sektora finansów publicznych i 393 wnioski na kwotę 10.053.542 zł - jednostki spoza sektora finansów publicznych.

Starostowie 99 powiatów zawarli 158 umów na łączną kwotę 2.305.228 zł, z czego stroną w 26 umowach na kwotę 388.205 zł były podmioty z sektora finansów publicznych, a w 132 umowach na kwotę 1.917.023 zł - jednostki spoza tego sektora. Przeciętne dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego wyniosło 14.270 zł.

Powiaty te wykorzystały kwotę 2.254.684 zł, z czego 387.688 zł otrzymało 26 podmiotów sektora finansów publicznych, a kwotę 1.866.996 zł – 128 jednostek spoza sektora finansów publicznych.

Na zakup sprzętu do rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wykorzystano 1.269.444 zł (56,30%).

W 2023 roku zanotowany został wzrost wykorzystanych środków o 79,78% w stosunku do roku poprzedniego, w którym realizacja tego zadania wynosiła 1.254.159 zł.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej znajdują się w **Tabeli nr 37**.

14.17 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dokonywane na wniosek osób niepełnosprawnych - art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. d ustawy o rehabilitacji

Osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie złożyły 39.107 wniosków na łączną kwotę 343.379.897 zł. Starostowie 380 powiatów podpisali 27.140 umów na wartość 145.124.355 zł. Beneficjentom w liczbie 26.316 osób zostały wypłacone środki na likwidację barier w kwocie 137.397.443 zł, z tego:

- barier architektonicznych w kwocie 74.869.197 zł (54,49%) dla 6.856 osób – średnie dofinansowanie 10.920 zł,

- barier w komunikowaniu się w kwocie 24.968.620 zł (18,17%) dla 10.116 osób – średnie dofinansowanie 2.468 zł,
- barier technicznych w kwocie 37.559.626 zł (27,34%) dla 9.344 osób - średnie dofinansowanie 4.020 zł.

W ogólnej liczbie 26.316 osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania likwidacji barier funkcjonalnych stanowią:

- 21.635 dorosłe osoby niepełnosprawne,
w tym: 9.174 mieszkańców wsi,
12.950 kobiet
- 4.681 dzieci i młodzież niepełnosprawna.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dokonane na wniosek osób niepełnosprawnych znajdują się w **Tabeli nr 38**.

14.18 Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza – przewodnika - art. 35a ust.1 pkt 7 lit. f ustawy o rehabilitacji

Osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie złożyły 70 wniosków na łączną kwotę 424.966 zł. Starostowie 27 powiatów przyznali dofinansowanie 52 beneficjentom na kwotę 151.641 zł. W ramach tego zadania została wypłacona kwota w wysokości 129.652 zł na dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza – przewodnika, z której skorzystało 48 osób niepełnosprawnych, w tym: 10 mieszkańców wsi oraz 27 kobiet. W porównaniu do roku poprzedniego wykorzystanie środków na ten cel zmalało o 27,92%, tj. o kwotę w wysokości 50.225 zł.

Szczegółowe dane dotyczące dofinansowania usług tłumacza migowego lub tłumacza przewodnika znajdują się w **Tabeli nr 39**.

14.19 Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym - art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji

Starostowie 44 powiatów podpisali 260 umów na wartość 7.053.480 zł z przeznaczeniem środków na prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W ramach zrealizowanych 266 umów została wypłacona kwota w wysokości 7.036.207 zł, w tym największy udział miały następujące zadania:

- prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć usprawniających – 32 %,
- organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych – 17 %,

- prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek – 11 %,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej – 9 %,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy – 7 %,
- świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych – 7 %,
- promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego – 6 %.

Szczegółowe dane dotyczące zadań zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym znajdują się w **Tabeli nr 40**.

15. Realizacja zadań w powiatach i województwach w układzie zadaniowym

Realizacja zadań jednostek samorządów terytorialnych w układzie zadaniowym, w ubiegłym roku wyniosła:

- 8.912 osób niepełnosprawnych, otrzymało wsparcie w zakresie rehabilitacji zawodowej (o 472 osoby więcej w porównaniu z rokiem 2022), tj. 95,31 planowanej wartości miernika w roku 2023 w liczbie 9.351 osób niepełnosprawnych,
- 386.682 dorosłych osób niepełnosprawnych oraz 52.767 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych otrzymało wsparcie w zakresie rehabilitacji społecznej (więcej o 32.302 osoby dorosłe, mniej o 1.533 dzieci otrzymało wsparcie w porównaniu z rokiem 2022), tj. 82,25% planowanej wartości miernika w roku 2023 w liczbie 534.304 osób.

Wartość miernika dotycząca liczby osób niepełnosprawnych, które otrzymały wsparcie w zakresie rehabilitacji zawodowej, jest niższa niż planowana, z uwagi na wysokie zaangażowanie środków PFRON na realizację zadań rehabilitacji społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych dorosłych oraz dzieci i młodzieży, w tym szczególnie na ZAZ i WTZ. Natomiast wartość miernika dotycząca liczby osób niepełnosprawnych, które otrzymały wsparcie w zakresie rehabilitacji społecznej jest niższa

niż planowana, ponieważ mimo zaangażowania wyższych środków nastąpił także wzrost przeciętnej wysokości udzielonej pomocy.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji zadań w powiatach i województwach w układzie zadaniowym znajdują się w **Tabeli nr 41**.

16. Wykonanie mierników Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w układzie budżetu zadaniowego za 2023 rok z wyjaśnieniem odchyleń

Funkcja 13 „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny”

Zadania 13.1 „Pomoc i integracja społeczna”

Podzadanie 13.1.3 „Wyrównywanie szans zawodowych i integracja społeczna osób niepełnosprawnych”:

1. Cel: Wsparcie osób niepełnosprawnych różnymi formami rehabilitacji społecznej adekwatnymi do profilu niepełnosprawności;
2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji społecznej:
 - 2.1. plan według ustawy budżetowej wynosił 929.685 osób,
 - 2.2. plan po zmianach wynosił 911.758 osób,
 - 2.3. osiągnięty poziom miernika wyniósł 826.790 osób.

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- przeniesienia środków finansowych pomiędzy poszczególnymi pozycjami wydatków, skutkujące aktualizacją wielkości mierników w zadaniach ustawowych.
- zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, które samodzielnie w formie uchwały określają zadania, na które przeznaczają środki PFRON oraz ich wysokość zgodnie z art. 35 ust. 2 oraz art. 35 a ust. 3 ustawy o rehabilitacji (...).
- zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez PFRON, w których wykonanie mierników odbiegało od planu.

W ramach ww. podzadania Fundusz realizował następujące działania:

1. Działanie 13.1.3.1 Koordynacja i wspieranie rehabilitacji społecznej, realizowanej przez jednostki samorządu terytorialnego (JST):
 - 1.1. Cel: Utrzymanie poziomu wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej udzielanego za pośrednictwem JST;

- 1.2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem pośrednim w zakresie zadań rehabilitacji społecznej realizowanych przez JST:
 - 1.2.1. plan według ustawy budżetowej 534.304 osoby,
 - 1.2.2. plan po zmianach 534.304 osoby,
 - 1.2.3. wykonanie 439.449 osób.

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, które samodzielnie w formie uchwały określają zadania, na które przeznaczają środki PFRON oraz ich wysokość zgodnie z art. 35 ust. 2 oraz art. 35 a ust. 3 ustawy o rehabilitacji (...).

2. Działanie 13.1.3.2 Wspieranie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym:

- 2.1. Cel: Utrzymanie poziomu wsparcia osób niepełnosprawnych zadaniami i programami realizowanymi przez PFRON w ramach rehabilitacji społecznej;
- 2.2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy w życiu społecznym:
 - 2.2.1. plan według ustawy budżetowej 95.381 osób,
 - 2.2.2. plan po zmianach 77.454 osoby,
 - 2.2.3. wykonanie 64.143 osoby.

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami – art.47 ust.1 pkt 1 – w przypadku tego zadania liczba osób objętych wsparciem zależy od rodzaju i charakteru poszczególnych projektów i nie ma bezpośredniego związku z wyłaconą kwotą dofinansowania. Wskazany miernik został zaplanowany w oparciu o wyniki realizacji tego zadania w poprzednich latach, ale z uwagi na charakter i rodzaj objętych dofinansowaniem projektów, wartość miernika nie osiągnęła wartości planowanej.
- Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących - nieosiągnięcie zaplanowanego miernika związane jest z zabezpieczeniem dodatkowych środków na realizację zadania ze względu na jego obligatoryjny charakter i termin składania wniosków w trybie ciągłym.
- Dofinansowanie kosztów szkoleń, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się - nieosiągnięcie zaplanowanego miernika związane jest ze zmianą przepisów wykonawczych ustawy i rozpoczęciem realizacji zadania dopiero od dnia 22 marca 2023 roku. W połączeniu z refundacyjnym charakterem zadania (wyплата środków następuje po zakończeniu

szkolenia i złożeniu dokumentów rozliczeniowych) skutkowało to znaczącym spadkiem liczby osób objętych wsparciem w porównaniu do lat poprzednich.

- Program „Wsparcie inicjatyw” – nieosiągnięcie zaplanowanego miernika wynikało z mniejszego zainteresowania ze strony uczestników konkursu, w porównaniu do wcześniejszych edycji.
 - Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Mobilność osób z niepełnosprawnościami – nieosiągnięcie zaplanowanego miernika związane jest z tym, że zgodnie z umową dofinansowania, wnioskodawca ma 15 miesięcy od daty jej podpisania na złożenie rozliczenia. To skutkowało koniecznością zabezpieczenia środków w 2023 roku przez PFRON na ewentualną wypłatę do wszystkich przyznanych dofinansowań. Ostatecznie wypłaty nastąpiły tylko do części zawartych umów.
 - Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Mieszkanie dla Absolwenta – nieosiągnięcie zaplanowanego miernika związane jest z nieprzystąpieniem do realizacji programu przez wszystkie samorządy powiatowe i małym zainteresowaniem ze strony beneficjentów ostatecznych.
 - Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Dostępne mieszkanie - nieosiągnięcie zaplanowanej wartości miernika związane jest z nieprzystąpieniem do realizacji programu przez wszystkie samorządy powiatowe i małym zainteresowaniem ze strony beneficjentów ostatecznych.
 - Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – zaplanowana wartość miernika nie została osiągnięta ze względu na małe zainteresowanie wnioskodawców w Module I i Module II programu. Dodatkowo wpływ na poziom miernika miało uruchomienie nowego konkursu w Module III wyłącznie w zakresie rehabilitacji zawodowej, co skutkowało znacząco mniejszą liczbą beneficjentów w porównaniu do 2022 roku, gdzie poprzednie konkursy dotyczyły także rehabilitacji społecznej.
 - Dostępna przestrzeń publiczna – niższe wykonanie miernika związane jest z tym, że dla części projektów objętych dofinansowaniem (rozpoczynających się w 2024 roku), wypłata środków była możliwa najwcześniej w kolejnym roku.
3. Działanie 13.1.3.4 Wspieranie organizacji pozarządowych, realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz tworzenie płaszczyzny współpracy:
- 3.1. Cel: Dotarcie za pośrednictwem NGO do osób niepełnosprawnych biernych społecznie;
 - 3.2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe:
 - 3.2.1. plan według ustawy budżetowej 300.000 osób,
 - 3.2.2. plan po zmianach 300.000 osób,
 - 3.2.3. wykonanie 323.198 osób.

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- Zadania zlecane art. 36 - miernik został osiągnięty w wysokości większej niż planowana ze względu na kontynuację wsparcia w ramach ofert dotyczących realizacji zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Funkcja 14 „Rynek pracy”

Zadania 14.1 „Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu”

Podzadanie 14.1.5 „Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych”:

1. Cel: Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo;
2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji zawodowej:
 - 2.1. plan według ustawy budżetowej wynosił 399.051 osób,
 - 2.2. plan po zmianach wynosił 393.387 osób,
 - 2.3. osiągnięty poziom miernika wynosił 354.555 osób.

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- przeniesienia środków finansowych pomiędzy poszczególnymi pozycjami wydatków, skutkujące aktualizacją wielkości mierników w zadaniach ustawowych.
- zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, które samodzielnie w formie uchwały określają zadania, na które przeznaczają środki PFRON oraz ich wysokość zgodnie z art. 35 ust. 2 oraz art. 35 a ust. 3 ustawy o rehabilitacji (...).
- zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez PFRON, w których wykonanie mierników odbiegało od planu.

W ramach ww. podzadania Fundusz realizował następujące działania:

1. Działanie 14.1.5.1 Wsparcie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu osób niepełnosprawnych;
 - 1.1. Cel: Wzrost poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych wspartych działaniami PFRON;
 - 1.2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem PFRON w okresie sprawozdawczym (okres n) w stosunku do liczby osób niepełnosprawnych objętych działaniami PFRON w poprzednim okresie sprawozdawczym (okres n-1):
 - 1.2.1. plan według ustawy budżetowej 83,7
 - 1.2.2. plan po zmianach 109,9

1.2.3. wykonanie 98,0

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- w ramach miernika w mianowniku uwzględniono faktyczne wykonanie liczby osób niepełnosprawnych za 2022 rok.
 - Zadanie Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych art. 26a – wykonanie miernika w tym tytule było niższe od planowanego z powodu nieobjęcia dofinansowaniem większej liczby osób w związku ze zwiększeniem stawek dofinansowań obowiązujących w 2023 roku. Największy udział w spadku był widoczny dla stopnia lekkiego bez schorzeń szczególnych. Biorąc pod uwagę 10-krotny wzrost minimalnego wynagrodzenia względem wzrostu stawki dofinansowania do wynagrodzenia dla lekkiego stopnia niepełnosprawności mogło mieć to zasadniczy wpływ na zaistniałą sytuację.
 - zadanie Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 - w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 - niski poziom miernika w zadaniu wynika z faktu, iż mniejsza liczba Zakładów Aktywności Zawodowej skorzystała z tej formy wsparcia (w 2022 roku było to 19 ZAZ a w 2023 roku 9 ZAZ).
 - zadanie Wypłata środków PFRON dla dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji art. 33b – zgodnie z art. 33b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych na wniosek dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji Fundusz przekazuje na rachunek wskazany przez dysponenta miesięczne środki w wysokości równej iloczynowi stanu zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych dysponenta oraz 4% najniższego wynagrodzenia. Zaplanowany miernik nie został osiągnięty z uwagi na niski poziom zainteresowania wnioskodawców.
 - Program "Stabilne zatrudnienie" – nieosiągnięcie zaplanowanego miernika związane jest z wpływem mniejszej liczby wniosków w Module I niż to było oczekiwane, co przełożyło się na mniejszą liczbę osób objętych wsparciem.
2. Działanie 14.1.5.2 Wsparcie osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą oraz niepełnosprawnych rolników;
- 2.1. Cel działania: Utrzymanie poziomu wsparcia osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą oraz niepełnosprawnych rolników;
- 2.2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą/rolniczą, objętych w stosunku do liczby osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą/rolniczą, objętych wsparciem w poprzednim okresie sprawozdawczym:
- 2.2.1. plan według ustawy budżetowej 82,7
- 2.2.2. plan po zmianach 100,9

2.2.3. wykonanie 101,3

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- W ramach miernika w mianowniku uwzględniono faktyczne wykonanie liczby osób niepełnosprawnych za 2022 rok.

3. Działanie 14.1.5.3 Koordynacja i wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowanej przez JST;

3.1. Cel działania: Utrzymanie poziomu wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej udzielanego za pośrednictwem JST;

3.2. Miernik: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem pośrednim w zakresie zadań rehabilitacji zawodowej realizowanych przez JST:

3.2.1. plan według ustawy budżetowej 9.351 osób,

3.2.2. plan po zmianach 9.351 osób,

3.2.3. wykonanie 8.912 osób.

Zasadniczy wpływ na poziom miernika miały między innymi:

- zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, które samodzielnie w formie uchwały określają zadania, na które przeznaczają środki PFRON oraz ich wysokość zgodnie z art. 35 ust. 2 oraz art. 35 a ust. 3 ustawy o rehabilitacji (...).

17. Wydatki bieżące (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej

W planie finansowym na 2023 rok na wydatki bieżące (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej (§§ 4010 – 4950 oraz § 3020) przewidziano środki w łącznej wysokości 584.667 tys. zł w tym:

- 301.339 tys. zł – wydatki i koszty działalności bieżącej Funduszu, (w tym 28.000 tys. zł na amortyzację majątku trwałego);
- 276.441 tys. zł – koszty związane z odpisami aktualizującymi wartości należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności,
- 6.887 tys. zł – projekt pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym - System iPFRON+” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020,

Oś Priorytetowa nr 2 „E-administracja i otwarty rząd”, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.”

W 2023 roku wydatki bieżące (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej (§§ 4010–4950 oraz § 3020) wyniosły 411.998.276,19 zł w tym:

- 260.417.640,31 zł (w tym 13.244.703,18 zł na amortyzację majątku trwałego), co stanowi 86,42 % środków zaplanowanych – wydatki i koszty działalności bieżącej Funduszu;
- 144.972.649,89 zł, co stanowi 52,44 % środków zaplanowanych – koszty związane z odpisami aktualizującymi wartości należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności,
- 6.607.985,99 zł, co stanowi 95,95 % środków zaplanowanych – projekt pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym - System iPFRON+” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Oś Priorytetowa nr 2 „E-administracja i otwarty rząd”, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.”

17.1 Projekt pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym – System iPFRON+”

W ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Oś Priorytetowa nr 2 „E-administracja i otwarty rząd”, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych” PFRON (Beneficjent) realizuje projekt pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym - System iPFRON+”.

Projekt jest odpowiedzią na potrzebę zwiększenia dostępności cyfrowej pomocy oferowanej przez Fundusz, tj. zwiększenia dostępności e – usług i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez ułatwienie uzyskania wsparcia ze środków PFRON i zmniejszenia obszaru wykluczenia cyfrowego osób z niepełnosprawnościami w naszym kraju. Tworzony System iPFRON+ pozwoli na bardzo szybkie przejście procesu od zidentyfikowania potrzeb dla grupy ON, zaprojektowania nowego Programu Wsparcia, aż do podpisania umowy i rozliczenia środków, co przełoży się na zwiększenie efektywności udzielanej pomocy, lepsze jej dopasowanie do potrzeb i bezpośrednie dotarcie z pomocą do osób potrzebujących. Przedsięwzięcie obejmuje w szczególności: budowę uniwersalnej platformy elektronicznej iPFRON+ umożliwiającej składanie wniosków o wsparcie finansowe ze środków PFRON,

wdrożenie funkcjonalności umożliwiających samodzielne projektowanie przez PFRON ulepszonych Programów Wsparcia w ramach wdrażanych e-usług, wdrożenie funkcjonalności pozwalających na inteligentne, oparte na wiedzy śledzenie wykorzystania środków Funduszu w ramach różnych form pomocy PFRON, wprowadzenie narzędzi ułatwiających komunikację w procesie dystrybucji pomocy ze środków Funduszu.

Realizację projektu zaplanowano na okres 46 miesięcy – od 1 marca 2020 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Całkowity koszt projektu zamyka się w kwocie 23.172.403,29 zł. Finansowanie projektu realizowane jest z budżetu środków europejskich w wysokości 84,63% tj. w kwocie 19.610.804,90 zł i ze środków budżetu państwa - 15,37%, tj. w kwocie 3.561.598,39 zł.

Całkowity koszt wydatkowania projektu wyniósł 21.767.121,17 zł, w podziale na budżet środków europejskich w wysokości 84,63% tj. w kwocie 18.421.514,64 zł i ze środków budżetu państw w wysokości 15,37% tj. w kwocie 3.345.606,53 zł.

W planie finansowym na 2023 roku na realizację projektu zaplanowano kwotę w wysokości 9.209 tys. zł.

Fundusz wydatkował środki w kwocie 8.917.194,14 zł, co stanowi 96,83 % realizacji planu. Z wydatkowanej kwoty 6.607.985,99 zł stanowiły wydatki bieżące (w tym na wynagrodzenia osobowe UE §4017 i §4019: 1.572.343,37 zł), natomiast 2.309.208,15 zł wydatki inwestycyjne.

Niewydatkowanie wszystkich zaplanowanych środków związane jest z oszczędnościami, które powstały w wyniku zawarcia umów z wykonawcami zewnętrznymi na kwoty niższe niż pierwotnie planowano.

W 2023 roku prowadzono działania wynikające z harmonogramu realizacji projektu, takie jak:

- 1) przygotowanie i uruchomienie kompleksowej usługi Infolinii polegającej na obsłudze połączeń telefonicznych, wiadomości przesyłanych za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz formularzy zgłoszeniowych, w tym zgłoszeń użytkowników systemu dotyczących zdarzeń, które wystąpiły podczas eksploatacji systemu oraz udzielaniu informacji na temat procesów obsługiwanych w systemie iPFRON+,
- 2) przeprowadzenie kampanii promującej system iPFRON+,
- 3) przeprowadzenie szkoleń dla użytkowników systemu, łącznie przeszkolono 2.105 osób.

Planowana i osiągnięta wartość miernika ustalona w ramach budżetu zadaniowego dla projektów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej wynosi - 1 umowa.

17.2 Wydatki bieżące (własne) Funduszu

W planie finansowym na 2023 rok na wydatki i koszty bieżące własne Funduszu (§§ 4010 – 4950 oraz § 3020) przewidziano środki w wysokości 577.780 tys. zł z tego: 301.339 tys. zł na

wydatki i koszty działalności bieżącej Funduszu w (§§ 4010 – 4950 oraz § 3020), w tym 28.000 tys. zł na amortyzację majątku trwałego oraz 276.441 tys. zł w §4810 koszty związane z odpisami aktualizującymi wartości należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności.

W 2023 roku wydatki i koszty bieżące własne Funduszu (§§ 4010–4950 oraz § 3020) wyniosły 405.390.290,20 zł z tego: 260.417.640,31 zł na działalność bieżącą Funduszu w (§§4010 – 4950 oraz § 3020), w tym (13.244.703,18 zł na amortyzację majątku trwałego, co stanowi 41,41 % kwoty planowanej) oraz w części na koszty związane z odpisami aktualizującymi (§4810) w kwocie 144.972.649,89 zł, co stanowi 52,44 % planu. Wydatki w (§§ 4010 – 4950 oraz § 3020) były zrealizowane w ramach kwot planowanych.

Wynagrodzenia osobowe wypłacone zostało na koniec roku w wysokości 94.123.991,28 zł. Przeciętne wynagrodzenie zasadnicze w 2023 roku wyniosło 5.894,17 zł.

Kwota poniesionych wydatków na działalność bieżącą i inwestycyjną Funduszu stanowi 3,44% wydatków ogółem zrealizowanych w 2023 roku.

W ramach dokonywanych w 2023 roku wydatków bieżących własnych Fundusz:

- wdrożył nowoczesne rozwiązanie, polegające na całkowitym przeniesieniu usług pocztowych PFRON do chmury Microsoft. Podniosło to bezpieczeństwo oraz odporność na incydenty w zakresie poczty elektronicznej, wzmacniając tym samym właściwą komunikację zarówno między jednostkami organizacyjnymi PFRON jak i interesariuszami z zewnątrz,
- opracował i wdrożył nowe e-usługi na platformie e-rejestry w pełnomocnictwa i upoważnienia, porządki posiedzeń i protokoły posiedzeń,
- opracował i wdrożył nową e-usługę PFRON w celu obsługi Programu Rady Nadzorczej "Dostępna Przestrzeń Publiczna", która wspiera cały proces składania, oceny oraz rozliczenia wniosków w tym zakresie,
- wdrożył zmianę podejścia w zakresie kierowania ruchem sieciowym poprzez przeniesienie bram domyślnych podsieci z przełączników sieciowych na firewalle. Zapewniono dzięki temu możliwość dokładnego filtrowania ruchu sieciowego dla systemów dziedzicznych. Funkcjonalność ta w sposób bezpośredni wpłynęła na podwyższenie poziomu bezpieczeństwa w zakresie dostępu do systemów teleinformatycznych PFRON,
- zapewnił wszystkim systemom dziedzicznym możliwość realizacji dostępów w oparciu o oprogramowanie zabezpieczająco-monitorujące CyberArk. Oprogramowanie to umożliwia nagrywanie oraz weryfikowanie czynności realizowanych przez Administratorów oraz znacząco zwiększa ochronę dostępu do kont administracyjnych,

- wdrożył dodatkowe szyfrowane repozytorium umiejscowione w zasobach chmurowych Oracle, w którym deponowane są kopie bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych PFRON, co zapewniło najwyższy poziom bezpieczeństwa danych przetwarzanych w infrastrukturze Funduszu,
- wyposażył pracowników Funduszu w sprzęt mobilny (laptopy), w ramach realizacji zadania strategicznego pn.: „Poprawa efektywności pracy zdalnej”,
- zapewnił pracownikom Funduszu najwyższy standard bezpieczeństwa poprzez zaktualizowanie systemu operacyjnego na stacjach roboczych do systemu operacyjnego Windows 11,
- zrealizował integrację systemu PAWOR z systemem EZD, umożliwiając tym samym możliwość prowadzenia spraw w formie elektronicznej w obszarze systemu SODIR,
- rozbudował komponent integracyjny WSO2 oraz uruchomił kolejne integracje na szynie danych, w tym integracje pomiędzy systemami Funduszu a systemami i rejestrami zewnętrznymi,
- wdrożył nowe funkcje do aplikacji internetowej (Portalu Pracownika), które umożliwiają, m.in. rejestr czasu pracy zdalnej, wniosków urlopowych, wniosków o pracę zdalną, sporządzanie planu urlopów oraz obsługi spraw ZFŚS.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków bieżących (własnych) Funduszu znajdują się w **Tabeli nr 42**.

17.3 Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej

W planie finansowym na 2023 rok na wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej (§§ 6110- 6120) przewidziano środki w łącznej wysokości 44.121 tys. zł, w tym:

- 41.799 tys. zł - wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu,
- 2.322 tys. zł - wydatki inwestycyjne dotyczące projektu pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym – System iPFRON+” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Oś Priorytetowa nr 2 „E-administracja i otwarty rząd”, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.”

W 2023 roku wydatki inwestycyjne(własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu wraz z projektem wspieranym ze środków pomocowych Unii Europejskiej (§§ 6110–6120) wyniosły 15.901.420,59 zł w tym:

- 13.592.212,44 zł, co stanowi 32,52 % środków zaplanowanych – wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu;
- 2.309.208,15 zł, co stanowi 99,45 % środków zaplanowanych – projektu pn. „Uniwersalna platforma do projektowania i realizacji programów wsparcia ON wraz ze zintegrowanym modułem analitycznym – System iPFRON+” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Oś Priorytetowa nr 2 „E-administracja i otwarty rząd”, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.”

17.4 Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu

W 2023 roku PFRON na wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) zaplanował kwotę 41.799 tys. zł w tym:

➤ wydatki inwestycyjne (własne) (§ 6110) kwotę	30.499 tys. zł,
➤ zakupy inwestycyjne (§ 6120) kwotę	11.300 tys. zł.

W 2023 roku wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) Funduszu (§§ 6110–6120) wyniosły 13.592.212,44 zł, co stanowi (32,52%) planu rocznego, z tym:

➤ wydatki inwestycyjne (własne) (§ 6110) kwotę	12.362.081,47 zł,
➤ zakupy inwestycyjne (§ 6120) kwotę	1.230.130,97 zł.

Wykonanie wydatków inwestycyjnych na poziomie 32,52 % spowodowane było m.in. działania inwestycyjne są zazwyczaj długotrwałe i przebiegają na przestrzeni kilku lat budżetowych, co skutkuje rozłożeniem wpływu środków finansowych w perspektywie wieloletniej. Fundusz koncentrował się głównie na realizacji działań rozwojowych zaplanowanych w Strategii Informatyzacji PFRON na lata 2021 – 2025 utrzymując wysoki wskaźnik dynamiki realizacji rozwiązań informatycznych, a także na utrzymaniu ciągłości działania oraz bezpieczeństwa istniejących systemów. Wszelkie działania inwestycyjne podejmowane przez Fundusz zmierzają do poprawy współpracy i obsługi beneficjentów Funduszu. Ponadto charakter procedur związanych z postępowaniami przetargowymi, które Fundusz zobowiązany był stosować przy podejmowaniu działań zmierzających do wszechstronnego rozwoju instytucji.

W ramach dokonywanych w 2023 roku wydatków inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych Fundusz:

- wykonał modyfikacje systemu ePFRON2, która służy do składania deklaracji przez teletransmisję danych. W ramach wykonanych modyfikacji:
 - wprowadzono nowe wzory deklaracji zgodnie z wprowadzonymi zmianami prawa,

- zrealizowano modyfikacje związaną z przepisaniem konsoli m.in. zaktualizowano wersję oprogramowania systemowego realizując zalecenia audytu bezpieczeństwa,
 - umożliwiono wysłanie szablonu wiadomości odnoszącej się do wniosku o wydanie zaświadczenia o braku zaległości we wpłatach na PFRON w obszarze Pracodawcy,
 - dokonano zmiany sposobu obsługi podpisywania Profilem Zaufanym tj. wdrożenie obsługi podpisu kwalifikowanego i podpisu osobistego w e – dowodzie,
 - w zakresie ZAP kontrola zgodności NIP i REGON z nr TECZKI dodano nowe walidacje miękkie na formularzu zgłoszenia administratora podmiotu (ZAP) z poziomu niezalogowanego użytkownika w Module Pracodawcy oraz dodatkowego mechanizmu wymuszającego potwierdzenie złożenia formularza z rozbieżnymi danymi podmiotu.
- wykonał modyfikacje systemu NEO, która służy do prowadzenie ewidencji pracodawców zobowiązanych i zwolnionych z wpłat oraz rozliczanie wpłat w oparciu o dokumenty składane przez pracodawców. W ramach wykonanych modyfikacji:
- wprowadzono nowe wzory deklaracji, poszerzające system NEO o diagnostykę, prezentację, ewidencję i rozliczanie dokumentów,
 - uruchomiono archiwizację danych AKZ (Aplikacja Komunikacji ZUS): wprowadzono dwie nowe skrzynki e-mail, (do grupowej rejestracji maili w korespondencji przychodzącej oraz załączników do e-PUAP),
 - rozbudowano system NEO Repozytorium,
 - rozbudowano system NEO Zaświadczenia e-PUAP tj. implementacja obsługi nowego formularza e-PUAP w systemie EPW- NEO,
 - wdrożono zmiany metody dekretacji deklaracji, obsługą binarnych załączników w Module e-Doręczeń oraz wykorzystanie ewidencji organów rejestrowych jako adresów przesyłek e-Doręczeń.
- wykonał modyfikację systemu SOF2. W ramach wykonanych modyfikacji:
- dostosowano moduł KP do zmian prawnych wynikających z Kodeksu Pracy,
 - wdrożono zmiany prawne w module kadrowo-płacowym w zakresie aktualizacji formularzy PIT za 2022,
 - wdrożono aplikację mobilną do przeprowadzenia procesu Inwentaryzacji oraz modyfikacja funkcjonalności,
 - zintegrowano system SOF2 z bazą REGON oraz rozszerzono moduł Dane Rejestrów Zewnętrznych DRZ o obsługę interfejsu do usługi sieciowej (webservice) rejestru REGON w wersji BIR1.1 zapewniającego dostęp do otwartych danych publicznych podmiotów gospodarki narodowej, rozszerzenie modułu Kontrahentów (DIC) o funkcjonalność pobierania danych z bazy REGON podczas rejestrowania nowych kontrahentów,

- zintegrowano systemy SOF2 z iPFRON+ w zakresie obsługi wniosków PW1, PW9, umów, wypłat.
- wykonał modyfikację systemu SOW, który dedykowany jest wnioskodawcom, jednostkom samorządu terytorialnego oraz PFRON, w ramach którego osoby niepełnosprawne jak i jednostki działające na ich rzecz mogą elektronicznie aplikować o wsparcie finansowane ze środków PFRON. W ramach wykonanych modyfikacji:
 - rozbudowano kartoteki Wnioskodawcy o możliwość zapisu i kopiowania danych,
 - wdrożono sprawozdawczość z zadań algorytmowych,
 - zaktualizowano wnioski i procesy dla zadań programu Aktywny samorząd na rok 2023.
- wykonał modyfikację systemu SODiR, który wspiera realizację zadań związanych z wypłatą dofinansowań i refundacji. W ramach wykonanych modyfikacji:
 - wprowadzono nowe kwoty dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w oparciu o zmiany w prawie,
 - wdrożono integrację systemu SODiR z systemem iPFRON+ polegającą na przygotowaniu interfejsu (API) po stronie systemu SODiR, która umożliwia pobranie informacji o udzielonych beneficjentowi dofinansowaniach, informacji o zobowiązaniach beneficjenta, informacji o udzielonych beneficjentowi refundacjach, informacji o zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej,
 - wprowadzono zmiany w zakresie prawidłowej ewidencji księgowej wypłat środków dla podmiotów zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz dokonywanych przez nich zwrotów,
 - wypracowano analizy oraz przygotowano do testów akceptacyjnych oprogramowania w zakresie spełnienia przez system SODiR wymagań do doręczeń elektronicznych.

18. Stany Funduszu na początek i koniec 2023 roku

Na 1 stycznia 2023 roku, zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za 2022 rok stan Funduszu wynosił 2.892.367.647,49 zł, w tym:

1)	Wartości niematerialne i prawne	25.426.368,72 zł,
2)	Rzeczowe aktywa trwałe	20.085.469,06 zł,
	➤ środki trwałe	20.085.469,06 zł.

W okresie sprawozdawczym zwiększyły się wartości niematerialne i prawne o 5.757.964,44 zł i wyniosły 31.184.333,16 zł, nastąpił wzrost rzeczowych aktywów trwałych o kwotę

38.047.395,15 zł do kwoty 58.132.864,21 zł, zwiększyła się wartość środków trwałych o 38.047.395,15 zł do poziomu 58.132.864,21 zł.

Koszty amortyzacji majątku trwałego wyniosły 13.244.703,18 zł.

Majątek obrotowy 2.846.855.809,71 zł, w tym:

- środki pieniężne (z lokatami) na 01.01.2023 roku wynosiły 2.815.485.029,69 zł,

W 2023 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 roku PFRON lokował wolne środki pieniężne w formie automatycznych depozytów overnight oraz depozytów terminowych u Ministra Finansów.

Stan środków pieniężnych (z lokatami) w okresie sprawozdawczym zwiększył się o kwotę 906.436.789,07 zł do poziomu 3.721.921.818,76 zł. Wysokość lokat PFRON w formie depozytu terminowego u Ministra Finansów na koniec grudnia 2023 roku wyniosła 2.800.000.000,00 zł.

- należności brutto na 01.01.2023 rok (przed pomniejszeniem o odpisy aktualizujące ich wartość) wyniosły 1.053.466.865,68 zł, w tym:

- z tytułu udzielonych pożyczek 1.635.103,24 zł,
- z tytułu wpłat pracodawców na PFRON 323.148.308,27 zł,
- z tytułu pozostałych należności 728.683.454,17 zł.

W 2023 roku nastąpił wzrost należności z tytułu udzielonych pożyczek o kwotę 100.132,49 zł i na koniec roku wyniósł 1.735.235,73 zł, z tytułu wpłat pracodawców nastąpił spadek należności o kwotę 1.284.678,27 zł i zamknął się kwotą 321.863.630,00 zł, jak również z tytułu pozostałych należności nastąpił spadek o kwotę 34.716.311,19 zł i wyniósł 693.967.142,98 zł. Po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wartość należności netto na 01.01.2023 rok wyniosły 110.846.695,13 zł i spadły o 13.613.364,84 zł, zamykając 2023 rok na poziomie 97.233.330,29 zł.

- zobowiązania na 01.01.2023 roku wynosiły 81.225.232,32 zł, w tym:

- z tytułu wpłat pracodawców na PFRON 39.664.386,10 zł

W 2023 roku nastąpił spadek zobowiązań z tytułu wpłat pracodawców o kwotę 2.095.827,62 zł i na koniec roku wyniosły 37.568.558,48 zł.

Fundusz podjął wiele działań, które spowodowały zmniejszenie wysokości zobowiązań z tytułu wpłat obowiązkowych. Do najważniejszych z nich należało m.in. wysyłanie wezwań o uzupełnienie brakujących deklaracji i monitorowanie podmiotów z wywiązania się z tego obowiązku, aby zmniejszyć wysokość zobowiązań. W przypadku niezpełnienia dokumentacji prowadzone były postępowania zmierzające do określenia wysokości zobowiązań.

- z tytułu pozostałych zobowiązań 41.560.846,22 zł

W 2023 roku nastąpił spadek zobowiązań z tytułu pozostałych zobowiązań o kwotę 2.616.012,59 zł i na koniec roku wyniosły 38.944.833,63 zł.

➤ odpisy aktualizujące wartość należności na dzień 01.01.2023 roku wyniosły 942.620.170,55 zł, w tym:

- z tytułu wpłat pracodawców na PFRON 280.211.972,19 zł,
- pozostałych należności i roszczeń 662.408.198,36 zł.

W 2023 roku stan odpisów aktualizujących wartość należności zmniejszył się o 22.287.492,13 zł i wyniósł na koniec roku 920.332.678,42 zł, w tym zmniejszyły się odpisy aktualizujące wartości pozostałych należności i roszczeń o 13.186.585,00 zł do kwoty 649.221.613,36 zł, jak również z tytułu wpłat pracodawców na PFRON odpisy zmniejszyły się o 9.100.907,13 zł do kwoty 271.111.065,06 zł.

Stan Funduszu na 31.12.2023 roku wyniósł 3.804.859.634,68 zł i jest wyższy w stosunku do 01.01.2023 roku o 912.491.987,19 zł.

19. Działalność kontrolna Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W 2023 roku działalność kontrolna prowadzona była w oparciu o „Plan działań kontrolnych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na 2023 rok”, zwany dalej „Planem działań kontrolnych”. Plan działań kontrolnych zakładał przeprowadzenie łącznie 43 kontroli, w następujących obszarach:

1. art. 26a-c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwanej dalej „ustawą” (dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych) – 25 kontroli;
2. art. 22 ustawy (wystawianie przez sprzedającego usługi lub produkcję informacji kwocie obniżenia wpłat na Fundusz oraz korzystanie z informacji umożliwiających obniżenie wpłat na Fundusz przez nabywcę) – 2 kontrole;
3. art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy (środki przekazane samorządom terytorialnym według algorytmu) – 8 kontroli;
4. art. 36 ust. 1 ustawy (zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane na zlecenie Funduszu przez fundacje i organizacje pozarządowe) – 6 kontroli;
5. art. 47 ust.1 pkt 4 ustawy (programy zatwierdzane przez Radę Nadzorczą PFRON) – 2 kontrole.

Ponadto Plan działań kontrolnych zakładał w obszarze art. 26a-c ustawy przeprowadzenie 2.500 postępowań sprawdzających pracodawców zarejestrowanych w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji.

19.1 Realizacja Planu działań kontrolnych w 2023 roku

W ramach realizacji Planu działań kontrolnych w 2023 roku:

1. przeprowadzono łącznie 45 kontroli, tj. 104,65% kontroli zaplanowanych do realizacji w Planie działań kontrolnych na 2023 rok, przy czym w jednym przypadku kontrolą objęto dwa obszary, tj. zrealizowano kontrolę w zakresie art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy oraz art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy. W związku z powyższym informacje odnoszące się do realizacji kontroli w poszczególnych obszarach różnią się od danych dotyczących ogólnej liczby kontroli;
2. wykonanie kontroli wynosiło:
 - 108% w obszarze art. 26a-c ustawy,
 - 100% w obszarze art. 22 ustawy,
 - 112,5% w obszarze art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy,
 - 100% w obszarze art. 36 ust. 1 ustawy,
 - 100% w obszarze art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy;
3. kwota podlegająca kontroli wynosiła 169.706.691,33 zł, w tym:
 - kwota 166.099.768,37zł dotyczyła środków finansowych przekazanych beneficjentom Funduszu,
 - kwota 3.606.922,96 zł to kwota, na jaką sprzedający usługi lub produkcję wystawili informacje umożliwiające obniżenie wpłat na PFRON;
4. w przypadku 8 kontroli art. 26a-c ustawy ujętych w sprawozdaniu, podmioty kontrolowane przed podpisaniem protokołu kontroli zgłosiły zamiar skorzystania z przysługującego im prawa wniesienia w terminie 7 dni umotywowanych zastrzeżeń do treści protokołu kontroli. Zastrzeżenia zostały złożone w ramach realizacji 5 kontroli.

Ponadto w przypadku jednej kontroli art. 22 ustawy realizowanej w 2023 roku, protokół kontroli został podpisany w styczniu 2024 roku. Zgodnie z przyjętą zasadą klasyfikacji kontroli do danego okresu sprawozdawczego na podstawie daty podpisania protokołu, wyniki tej kontroli zostaną ujęte w sprawozdaniu za rok 2024.

Odstąpiono od realizacji dwóch kontroli art. 26a-c ustawy z uwagi na brak możliwości przeprowadzenia kontroli w podmiocie (przyczyny: brak kontaktu z kierownikiem podmiotu kontrolowanego oraz brak podmiotu pod adresem wskazanym w rejestrach, uniemożliwienie przez podmiot kontrolowany przeprowadzenia kontroli).

W roku 2023 wyłoniono do objęcia postępowaniem sprawdzającym 2.586 pracodawców zarejestrowanych w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji oraz zlecono i koordynowano ich realizację, w tym: 2.151 postępowań sprawdzających zlecono do realizacji 15 Oddziałom PFRON (bez Oddziału Mazowieckiego PFRON), a 435 postępowań przekazano do realizacji komórce organizacyjnej Funduszu.

Przeprowadzono łącznie 2.635 postępowań sprawdzających pracodawców zarejestrowanych w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji, tj. 105,4% szacowanej do realizacji w 2023 roku liczby postępowań sprawdzających, w tym:

- 450 postępowań zostało zrealizowanych przez pracowników Departamentu ds. Kontroli,
- 2185 postępowań sprawdzających zostało zrealizowanych przez pracowników Oddziałów.

Należy zaznaczyć, że część postępowań sprawdzających zrealizowana w roku sprawozdawczym, została wytypowana do realizacji w roku 2022 (stąd wynika różnica między liczbą postępowań zleconych do przeprowadzenia a postępowaniami zrealizowanymi).

19.2 Wyniki kontroli

W ramach realizacji Planu działań kontrolnych w 2023 roku:

1. nieprawidłowości stwierdzono w 40 kontrolach, tj. w 88,89% kontroli;
2. nieprawidłowości skutkujące żądaniem zwrotu środków stwierdzono w 31 kontrolach na 43 kontrole (liczba ta nie uwzględnia 2 kontroli art. 22 ustawy), tj. w 72,09% kontroli;
3. kwota zakwestionowanych środków ogółem wynosiła 2.553.654,42 zł;
4. nieprawidłowości skutkujące żądaniem zwrotu środków stwierdzono w:
 - 100% kontroli realizowanych w obszarze art. 26a-c ustawy,
 - 33,33% kontroli realizowanych w obszarze art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy,
 - 16,67% kontroli realizowanych w obszarze art. 36 ust 1 ustawy,
 - żadnej z kontroli realizowanych w obszarze art. 47 ust 1 pkt 4 ustawy;
5. kwota zakwestionowanych środków w kontrolach obszaru art. 26a-c ustawy stanowiła 83,32% kwoty zakwestionowanych środków ogółem;
6. w 100% kontroli obszaru art. 22 ustawy przeprowadzonych u sprzedającego stwierdzono nieprawidłowości. W jednej z kontroli na sprzedającego na podstawie art. 22b ustawy nałożono sankcje, suma nałożonych sankcji wynosiła 468,00 zł;
7. kwota na jaką sprzedający usługi lub produkcję zawyżyli lub zaniżyli wystawione informacje umożliwiające obniżenie wpłat na PFRON wynosiła 9.997,34 zł.

19.3 Analiza porównawcza

W 2023 roku w odniesieniu do roku 2022:

1. o 5,56 punktu procentowego nastąpił wzrost liczby kontroli, w których w odniesieniu do liczby przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości. W 2023 roku nieprawidłowości dotyczyły 88,89% kontroli, a w 2022 roku nieprawidłowości stwierdzono w 83,33% kontroli;
2. o 3,13 punktu procentowego (w odniesieniu do liczby przeprowadzonych kontroli) spadła liczba kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości skutkujące żądaniem zwrotu środków (wylczenie nie uwzględnia kontroli art. 22 ustawy). Należy podkreślić, że wynika to między innymi z realizacji mniejszej liczby kontroli w

obszarze art. 26a-c ustawy, w których Fundusz corocznie odnotowuje wysoki wskaźnik kontroli z żądaniem kwoty do zwrotu;

3. udział kwoty zakwestionowanych środków w kontrolach w obszarze art. 26a-c ustawy w odniesieniu do kwoty zakwestionowanych środków ogółem spadł z poziomu 99,39% w 2022 roku do 83,32%, tj. o 16,06 punktu procentowego, z przyczyn opisanych w punkcie 2);
4. kwota zakwestionowanych środków stanowiła 1,54% kwoty podlegającej kontroli (bez kontroli w obszarze art. 22 ustawy) i była o 0,43 punktu procentowego niższa od wyniku osiągniętego w tym zakresie w kontrolach realizowanych w 2022 roku;
5. w przypadku kontroli w obszarze art. 22 ustawy, podobnie jak to miało miejsce w 2022 roku, udział kontroli ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w ogólnej liczbie kontroli przeprowadzonych w tym obszarze utrzymał się na maksymalnym poziomie, tj. 100%;
6. sankcje nałożone w 2023 roku na podstawie art. 22b ustawy o rehabilitacji na sprzedających w kwocie 468 zł były niższe od wyniku osiągniętego w 2022 roku 7.062.832,04 zł. Należy zaznaczyć, że w dwóch z siedmiu zrealizowanych w 2022 roku kontroli w obszarze art. 22 ustawy naliczona została kwota sankcji w wysokości 6.983.076,04 zł.

20. Działalność windykacyjna i egzekucyjna Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych prowadzi windykację i egzekucję należności cywilnoprawnych, administracyjnoprawnych oraz z tytułu wpłat obowiązkowych na Fundusz. Departament prowadzi także obsługę postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

W wyniku działań windykacyjnych i egzekucyjnych w 2023 roku została odzyskana kwota 128.862.430,22 zł, co stanowi 22,5 % dochodzonych należności.

W ciągu 12 miesięcy było prowadzonych 457 spraw dotyczących należności cywilnoprawnych. W wyniku działań windykacyjnych odzyskano 1.503.901,88 zł.

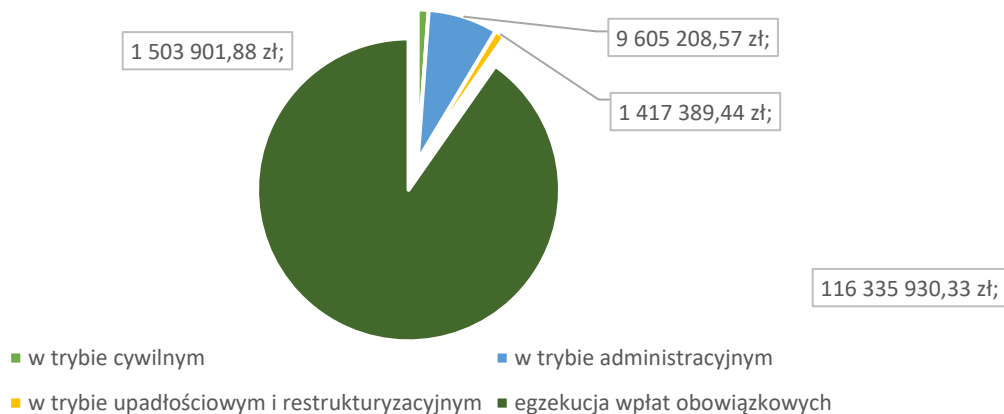
W obszarze należności administracyjnoprawnych wystawiono 247 upomnień na kwotę 6.760.236,47 zł. W wyniku wystawionych upomnień dłużnicy spłacili kwotę 2.939.995,77 zł.

Wystawiono 360 tytułów wykonawczych na kwotę 11.259.109,56 zł. Łącznie odzyskano należności administracyjnoprawne o wartości 9.605.208,57 zł.

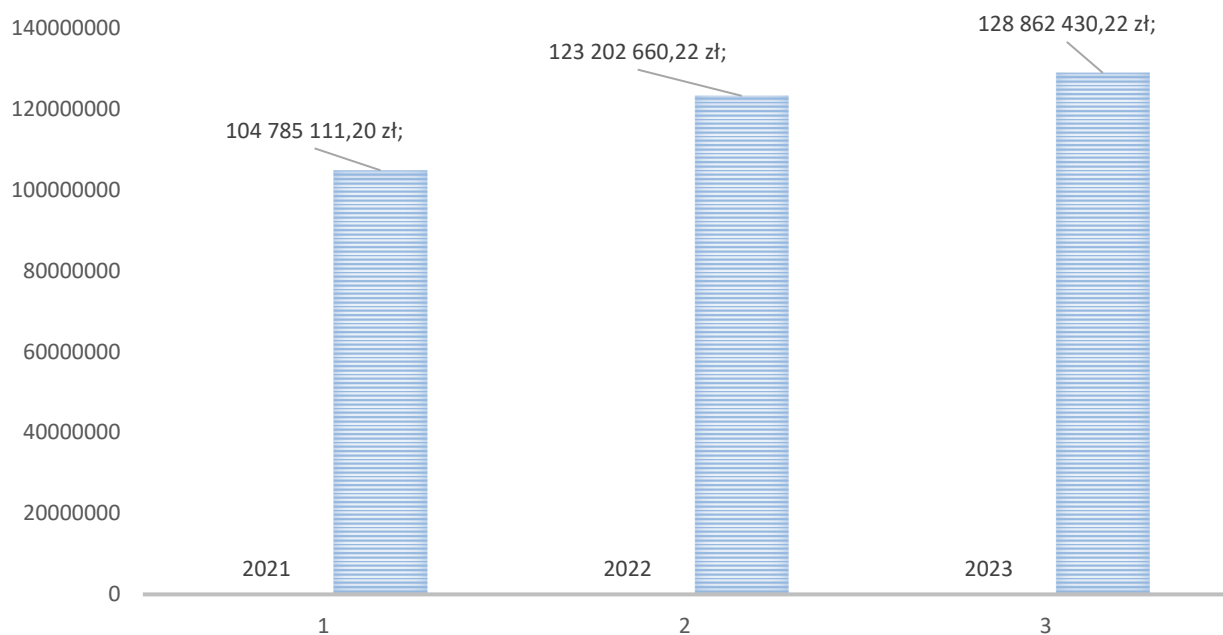
Wartość odzyskanych w 2023 roku należności z tytułu wpłat obowiązkowych wyniosła 116.335.930,33 zł. Zostało wystawionych 10.947 upomnień na łączną kwotę 147.576.939,23 zł oraz 3844 tytuły wykonawcze na kwotę 62.639.070,23 zł. W 2023 roku z tytułu wpłat obowiązkowych dla 326 podmiotów zostały otwarte postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne, w stosunku do których dochodzono kwotę kapitału w wysokości

16.823.163,28 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 roku zostały zgłoszone i liczone narastająco wierzytelności na łączną kwotę 101.340.130,98 zł. W postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych w roku 2023 odzyskano kwotę 1.417.389,44 zł.

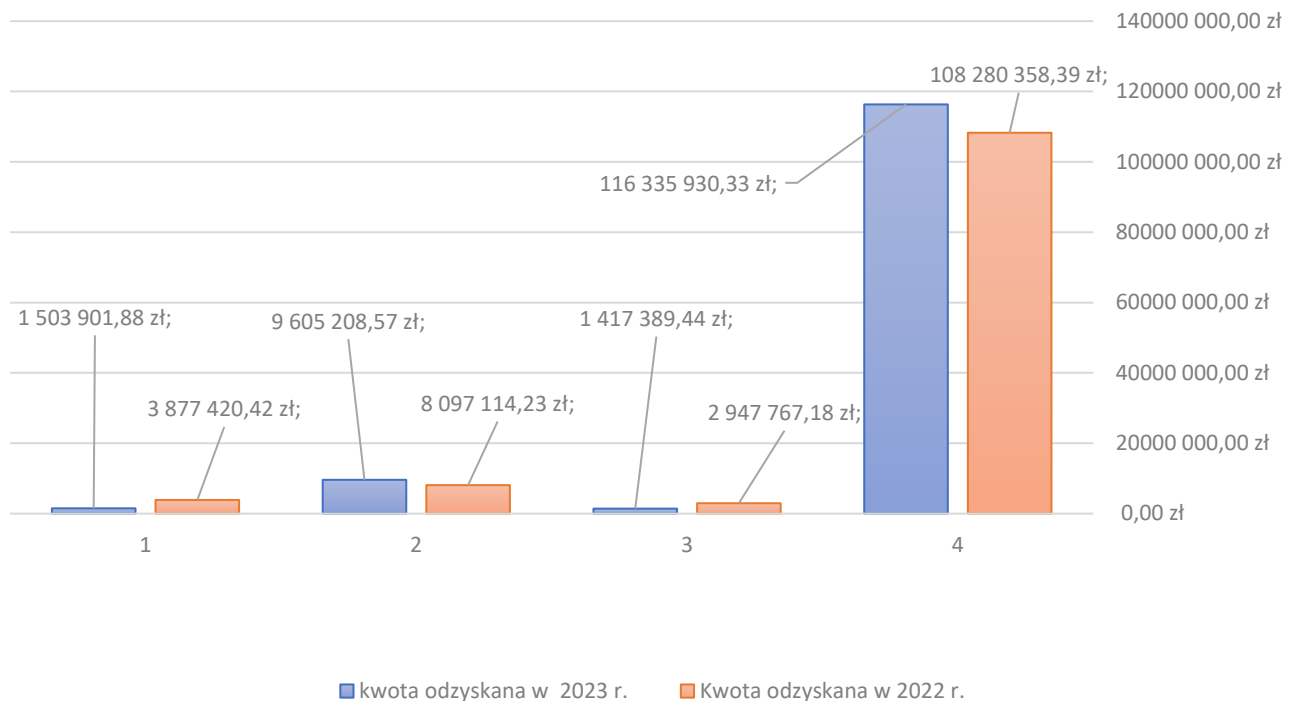
Wykres nr 50 Struktura należności odzyskanych w windykacji w 2023 roku.

Wykres nr 51 Kwota odzyskana. Porównanie lat 2021, 2022 i 2023.

Wykres nr 52 Porównanie kwot odzyskanych w latach 2023 i 2022 w podziale na tryb dochodzonych należności: 1-tryb cywilny, 2-tryb administracyjny, 3-postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne, 4-egzekucja wpłat obowiązkowych.

21. Pozostała działalność

21.1 Działalność Audytu i Jakości

W 2023 roku zgodnie z planem audytu wewnętrznego zrealizowano siedemnaście działań audytowych, w podziale na:

- 7 zadań zapewniających;
- 4 czynności doradcze;
- 6 czynności sprawdzających dotyczących zadań audytowych

Zakończono realizację dwóch zadań zapewniających oraz jednych czynności doradczych ujętych w planie audytu wewnętrznego na 2022 rok.

W ramach czynności doradczych, w zakresie prowadzenia doradztwa dla kierujących jednostkami i komórkami organizacyjnymi Funduszu, zaopiniowano 66 projektów aktów prawnych – głównie w zakresie regulacji wewnętrznych. W przypadku zgłaszania uwag, w wydawanych opiniach wskazywano przede wszystkim na potencjalne ryzyka wynikające z wprowadzonych zmian oraz projektowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych, konieczność wprowadzenia zmian na podstawie wydanych zaleceń przez audyt wewnętrzny, czy doprecyzowania zapisów mogących powodować niezrozumienie lub błędną interpretację.

W sprawozdaniach z przeprowadzonych i zakończonych w 2023 roku zadań zapewniających audytorzy wewnętrzni przedstawili dla badanych obszarów opisowe oceny funkcjonowania kontroli zarządczej, w których m.in. w głównej mierze wskazywano na potrzeby usprawnień lub podjęcia działań korygujących.

Zrealizowano wszystkie zaplanowane zadania wynikające z planu audytu wewnętrznego na rok 2023.

21.2 Działalność w zakresie zarządzania procesami i zarządzania ryzykiem w PFRON.

Zarządzanie procesami w PFRON

W zakresie zarządzania procesami przeprowadzono następujące działania:

- 1) Przeprowadzono szkolenia dla:
 - a) 372 pracowników Biura Funduszu w zakresie podniesienia kompetencji/ przekazania wiedzy z zakresu zarządzania procesowego w powiązaniu z zarządzaniem ryzykiem oraz wskazaniem znaczenia zarządzania procesowego dla realizacji skutecznej kontroli zarządczej;
 - b) 2 pracowników z zakresu praktycznego wykorzystania ARIS Express celem mapowania/ modelowania procesów PFRON.
- 2) Wdrożono 23 Karty Megaprocesów wraz z załącznikami, w związku z wydanym zarządzeniem nr 2/2023 Prezesa Zarządu PFRON w sprawie obowiązujących Megaprocesów.
- 3) Opracowano przy wsparciu analityka biznesowego (IT): specyfikację wymagań do systemu zarządzania dokumentacją procesową (e - procesy); zapytanie o wycenę szacunkową wartości zamówienia na zaprojektowanie, budowę, wdrożenie oraz utrzymanie i rozwój Systemu do Zarządzania i Automatyzacji Procesów Biznesowych w PFRON.
- 4) Przeprowadzono szacunkową wycenę wdrożenia narzędzia e – procesy.
- 5) Udzielono wsparcia dla:
 - a) Właścicieli Megaprocesów/ Procesów przy określaniu zmian w ramach istniejących Megaprocesów/ Procesów;
 - b) wszystkich pracowników opracowujących niezbędną dokumentację procesową podczas jej tworzenia, opiniowania, nadzoru nad procesem zatwierdzania.

Zarządzanie ryzykiem w PFRON

W 2023 roku w ramach przyjętej w PFRON metodyki zarządzania ryzykiem:

- 1) Zapewniono monitorowanie ryzyka poprzez przeprowadzone cykliczne oceny ryzyk z wykorzystaniem wdrożonego narzędzia informatycznego e-risk.
- 2) Prowadzono prace związane z kontynuacją działań lub opracowaniem nowych planów postępowania z ryzykiem nieakceptowalnym (dotyczy planów do sześciu ryzyk nieakceptowalnych). Przeprowadzono cykliczne oceny stopnia wdrożenia działań minimalizujących ryzyko dla planów przyjętych do wdrożenia.
- 3) Przeprowadzono działania mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie zarządzania ryzykiem w organizacji. W tym celu zrealizowano:
 - a) szkolenia wewnętrzne dla 372 osób z zarządzania ryzykiem jako jednego z elementów kontroli zarządczej;
 - b) dedykowane warsztaty dla Oddziałów (z udziałem 20 osób), podczas których poddano przeglądowi i weryfikacji referencyjną listę ryzyk, opracowaną pomocniczo dla Oddziałów.
 - c) szkolenia indywidualne dla dwóch osób z zarządzania ryzykiem i z obsługi narzędzia informatycznego e-risk.
- 4) Przeprowadzono aktualizację systemu e-risk z wersji 5.1.27 do 5.1.30 (działania wykonane przez pracownika Departamentu ds. Teleinformatyki)

21.3 Działalność w zakresie Kontroli Zarządczej

W ramach monitorowania funkcjonowania kontroli zarządczej w 2023 roku w PFRON przeprowadzono następujące działania:

- przeprowadzenie i podsumowanie wyników samooceny kontroli zarządczej po zakończeniu roku budżetowego w oparciu o elektroniczną ankietę pracowników;
- przygotowanie dokumentów sprawozdawczych z zakresu kontroli zarządczej do przekazania Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych zgodnie z zarządzeniem nr 3 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 stycznia 2022 roku w sprawie kontroli zarządczej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz obowiązków jednostek podległych Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowanych w ramach kontroli zarządczej.

21.4 Działalność z zakresu obsługi prawnej

Zestawienie zakończonych spraw sądowych prowadzonych w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku:

Liczba spraw zakończonych w okresie sprawozdawczym	312
Sprawy cywilne	2
Sprawy administracyjne	289
Sprawy karne	21

Liczba spraw zakończonych w okresie sprawozdawczym	312
Liczba spraw rozstrzygniętych na korzyść Funduszu (wygranych)	175
Kwota wynikająca z orzeczeń w sprawach wygranych	3.904.569,85 zł
Liczba spraw rozstrzygniętych na niekorzyść Funduszu (przegranych)	137
Kwota do wypłaty wynikająca ze spraw przegranych	494.563,21 zł

21.5 Działalność w zakresie Dostępności w 2023 roku

W zakresie dostępności w 2023 roku przeprowadzono następujące działania:

- 1) Zgodnie ze sporządzonym planem działania:
 - a) przeprowadzono prace związane z oceną dostępności architektonicznej budynków;
 - b) dokonano oceny dostępności architektonicznej nowych lokalizacji;
 - c) zakupiono 37 sztuk znaczników Totupoint dla 15 lokalizacji PFRON;
 - d) zapewniono możliwość kontaktu sms z PFRON we wszystkich lokalizacjach;
 - e) rozpoczęto prace nad wprowadzeniem jednolitego systemu odnajdowania drogi;
 - f) realizowano audyty dostępności cyfrowej/samoocenę serwisów internetowych Funduszu;
 - g) zapewniono dostępność treści i stron www, aplikacji oraz dokumentów cyfrowych;
 - h) zrealizowano „Dostępne poniedziałki” – 11 webinarów poświęconych dostępności oraz spotkaniom z ekspertami zewnętrznymi skierowanych do pracowników;
 - i) prowadzono szkolenia wewnętrzne w zakresie tworzenia dokumentów dostępnych cyfrowo, również dla nowozatrudnionych pracowników oraz szkolenia z prostego języka;
 - j) rozpatrzono jedno żądanie dotyczące zapewnienia dostępności cyfrowej systemu IPFRON+;
 - k) opracowano Strategię Prostego Języka oraz Politykę dostępności, która została wprowadzona zarządzeniem Prezesa Zarządu PFRON;
 - l) rozpoczęto zapewnianie informacji o wybranych działaniach PFRON w tekście łatwym do czytania i rozumienia, zgodnych z ETR.
- 2) Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne, w tym:
 - a) dodrukowano broszury i poradniki o prawie do dostępności, opracowywano wkłady merytoryczne do publikacji o tym jak wnioskować o zapewnienie dostępności i składać skargę na jej brak;
 - b) wydrukowano plakaty dla organizacji pozarządowych o spotkaniach informacyjnych z zakresu prawa do dostępności i postępowania skargowego;
 - c) udzielano odpowiedzi na pytania dotyczące dostępności podmiotom spoza PFRON, które wpływały m.in. na skrzynkę dostepnosc@pfron.org.pl oraz informowaliśmy podmioty publiczne o braku dostępności na podstawie pism kierowanych do Funduszu bezpośrednio przez osoby fizyczne lub instytucje publiczne;

- d) zapewniono ciągłość informacji na stronie <https://dostepnosc.pfron.org.pl>;
 - e) przeprowadzono 130 spotkań z organizacjami i podmiotami publicznymi działającymi na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorów i osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności;
 - f) brano udział w wydarzeniach:
 - konferencjach regionalnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pod tytułem: „Wdrażanie i monitorowanie dostępności w instytucjach publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami”;
 - konferencji na Wojskowej Akademii Technicznej dotyczącej Dostępności i mobilności;
 - konferencji dotyczącej projektu „Dostępna szkoła”;
 - II Opolskich Targach Dostępności;
 - pierwszej edycji Forum Dostępności;
 - konferencji współorganizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski pt. „Dostępność, podmiotowość, samodzielność”;
 - g) zrealizowano podcast o dostępności na kanale Fundacji Chodzę i Biegam, gdzie mówiliśmy o prawie do dostępności;
 - h) 11 września 2023 roku zorganizowaliśmy konferencję pod tytułem „Realizacja ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”;
 - i) organizowano webinaria z serii „PFRON wspiera dostępność”, od marca do grudnia odbyło się 10 webinariów na tematy związane z różnymi aspektami dostępności;
 - j) kontynuowano działania w ramach infolinii nt. dostępności (nr 4);
 - k) organizowano szkolenia stacjonarne: „Ocena zapewniania dostępności przez podmioty publiczne w toku postępowania skargowego” oraz „Wyznaczanie sposobu zapewnienia dostępności przez podmiot publiczny”. W szkoleniach uczestniczyło 22 pracowników PFRON;
 - l) współpracowano z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie konsultacji zapisów ustawy o zapewnianiu dostępności;
 - m) podpisano porozumienie o współpracy z Rzecznikiem Finansowym dotyczące w szczególności popularyzowaniu wiedzy dotyczącej zapewniania dostępności, wspierania projektów i programów edukacyjnych, podejmowania działań promujących zapewnianie dostępności, realizacji wspólnych projektów i innych wydarzeń.
- 3) Realizowano projekt partnerski pn. „Ośrodek Wsparcia Dostępności Architektonicznej”, którego celem jest pomoc podmiotom publicznym w zapewnieniu dostępności architektonicznej obiektów i ich otoczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez indywidualne wsparcie doradcze, informacyjne lub audytorskie.
- 4) Realizowano program Dostępna Przestrzeń Publiczna.
- 5) Przygotowano fiszkę projektu dotyczącego podnoszenia kompetencji kadr odpowiedzialnych za wdrażanie ustawy o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności

niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze. Prace obejmowały również ustalenie ramowego budżetu projektu.

- 6) Uczestniczono w pracach nad projektem ustawy wdrażającej dyrektywę EAA.
- 7) Rozpatrywano skargi na podmioty publiczne, które na wniosek nie zapewniły dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej.

W 2023 roku wpłynęło łącznie 37 skarg, w tym 26 dotyczyło dostępności architektonicznej (DA), a 10 dostępności informacyjno-komunikacyjnej (DIK), a 1 na brak DA lub DIK.

Rozpatrzono łącznie 33 sprawy, w tym 21 na brak dostępności architektonicznej i 12 na brak dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

21.6 Działalność w zakresie bezpieczeństwa w 2023 roku

PFRON realizuje zadania z zakresu ochrony informacji, w tym ochrony informacji niejawnych, ochrony danych osobowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz obronności.

Główne obszary działań zrealizowanych w zakresie bezpieczeństwa w 2023 roku to:

Działania z zakresu Pełnomocnika ds. Bezpieczeństwa Informacji pełniącego funkcję Inspektora Ochrony Danych

- 1) Udział w ocenie skutków dla ochrony danych osobowych w związku z nowymi procesami przetwarzania danych osobowych.
- 2) Udział w czynnościach wyjaśniających i usprawniających dotyczących naruszenia ochrony danych, w tym ocena stanu faktycznego naruszenia, ocena prawdopodobieństwa naruszenia praw i wolności osób fizycznych, zawiadamianie o naruszeniu Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- 3) Koordynacja działań związanych z kontrolą przeprowadzoną przez Urząd Ochrony Danych Osobowych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w systemie SOW.
- 4) Opracowanie projektu zarządzenia wprowadzającego Politykę Bezpieczeństwa Danych Osobowych.
- 5) Opracowanie 13 procedur do procesu 3.6.2 wraz ze wzorami dokumentów dedykowanych do obsługi poszczególnych zadań wynikających z przepisów o ochronie danych osobowych.
- 6) Opracowanie listy podatności, zagrożeń i środków bezpieczeństwa do modułu analizy ryzyka w systemie e-risk.

Działania z zakresu Pełnomocnika Prezesa Zarządu ds. obronnych, informacji niejawnych i zarządzania kryzysowego

I. Obszar ochrony informacji niejawnych:

Realizowano bieżące działania wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 roku o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2023 rok, poz. 756, z późn.zm.), w tym wydawano upoważnienia dostępu do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „zastrzeżone” oraz organizowano szkolenia w zakresie ochrony informacji niejawnych wydając stosowne dokumenty stwierdzające odbycie tych szkoleń.

II. Obszar spraw obronnych:

- 1) Opracowano i zredagowano dokumentację organizacyjną i operacyjną dotyczącą funkcjonowania Stanowiska Kierowania PFRON wchodzącego w skład Systemu Kierowania Bezpieczeństwem Narodowym w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- 2) Opracowano dokumentację związaną z funkcjonowaniem Stałego Dyżuru, w tym instrukcję Stałego Dyżuru zawierającą zadania Stałego Dyżuru, jego organizację, czas i miejsce pełnienia służby, sposób powiadamiania, obsadę Stałego Dyżuru i ich szczegółowe zadania oraz zasady podległości, organizację łączności i obiegu informacji, terminy składania meldunków, procedury i terminy przekazywania obowiązków przez poszczególne zmiany.
- 3) Opracowano Instrukcję dla Punktów Kontaktowych w PFRON.
- 4) Opracowano i przesłano do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokumenty analityczno-sprawozdawcze z realizacji zadań obronnych w 2023 roku (Narodowy Kwestionariusz Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych).
- 5) Sporządzono i uzgodniono z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Plan szkolenia obronnego PFRON na 2024 rok” w oparciu, o którego zrealizowano wszystkie szkolenia obronne.
- 6) Dokonano pełnej analizy zasobów, szczególnie tych, gdzie PFRON jest właścicielem nieruchomości bądź części nieruchomości, pod kątem możliwości ich wykorzystania (w zakresie bazy lokalowej, zakwaterowania i wyżywienia) na potrzeby realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza (HNS) oraz przesłano informacje w tej sprawie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

III. Obszar zarządzania kryzysowego

- 1) Zadania realizowane jako priorytetowe związane były z wprowadzanymi sukcesywnie przez Prezesa Rady Ministrów stopniami alarmowymi.

Na podstawie Zarządzenia nr 23/2022 Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 1 kwietnia 2022 roku w sprawie Procedur realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP wykonywano:

- a) procedury realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych,
- b) procedury realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych CRP.

W 2023 roku na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obowiązywały wprowadzone przez Prezesa Rady Ministrów stopnie alarmowe: CHARLIE-CRP, BRAVO. Stopnie alarmowe CHARLIE-CRP i BRAVO obowiązują od lutego 2022 roku, a PFRON każdego dnia jest zaangażowany w realizację zadań z tym związanych.

Działania z zakresu ochrony informacji

- 1) W ramach szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa zorganizowano i przeprowadzono przy udziale firmy zewnętrznej szkolenia dla kadry kierowniczej PFRON i pracowników Biura ds. Bezpieczeństwa.
- 2) Opracowano wykaz zasobu danych chronionych PFRON, które przekazano do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- 3) Skoordynowano prace związane z realizacją procedury Audytu Bezpieczeństwa Teleinformatycznego, Audytu Bezpieczeństwa Fizycznego i Audytu KRI.
- 4) Dokonano aktualizacji Rejestru Kwalifikacji Informacji.

Działania z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpożarowej

- 1) W ramach działań Służby BHP w szczególności znalazło się podejmowanie zadań zapewniających sprawne i zgodne z przepisami wykonywanie czynności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz w zakresie ochrony przeciwpożarowej.
- 2) Przeprowadzono szkolenia:
 - a) wstępne (w tym stanowiskowe) dla 40 pracowników,
 - b) okresowe w zakresie bhp dla 153 pracowników,
 - c) okresowe w zakresie pierwszej pomocy dla 362 pracowników,
 - d) okresowe w zakresie przepisów przeciwpożarowych dla 271 pracowników,
 - e) okresowe dla pracowników wykonujących zadania służby bhp dla 5 pracowników.
- 3) Opracowano Zarządzenie nr 63/2023 Prezesa Zarządu określającego zasady zwrotu kosztu za okulary korygujące wzrok dla pracowników zatrudnionych w PFRON.
- 4) Inne działania kontrolne oraz rozpoznawcze m.in. dotyczące stanowisk pracy, dostępności i wyposażenia obiektów w środki pierwszej pomocy.

Powyższe sprawozdanie z działalności i realizacji planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za 2023 rok przedstawia w sposób rzetelny informacje o zrealizowanych zadaniach, na podstawie sporządzonego sprawozdania finansowo – księgowego na dzień 22 lutego 2024 roku.

22. Załączniki

- 1) informacja z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 roku,
- 2) informacja z wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Celowego – Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 r.

22.1 Informacja z wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 roku

Lp.	Treść	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy	
			Plan po zmianach	Wykonanie
1	2	3	4	5
1	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	6 636 563 827,33	8 687 132 000,00	7 574 898 517,05
1	Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami	90 050 238,63	119 300 000,00	105 700 897,08
2	Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej	153 092 399,50	112 398 000,00	90 695 460,71
3	Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	3 274 852 799,14	3 600 000 000,00	3 481 730 654,32
4	Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych	39 907 870,00	47 000 000,00	40 716 663,00
5	Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz	631 100,56	4 500 000,00	1 924 390,35
6	Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących	4 945,98	20 000,00	5 238,44
7	Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej	367 332 671,61	1 217 496 000,00	613 361 600,03
8	Dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych	607 143,73	1 720 000,00	791 009,62
9	Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych	6 738 738,36	14 142 000,00	7 912 784,85
10	Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne	117 066 956,93	139 614 000,00	138 826 439,92
11	Zadania zlecane	557 446 760,70	734 006 000,00	712 888 530,70
12	Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się	3 498 451,21	4 500 000,00	2 355 612,20
13	Przelewy redystrybucyjne	1 611 997 759,36	1 911 448 000,00	1 908 382 652,20
14	Wydatki bieżące	360 067 642,39	584 667 000,00	411 998 276,19
14.1	- wynagrodzenia osobowe	89 835 902,78	96 142 000,00	95 696 334,65
14.2	- wynagrodzenia bezosobowe	963 048,90	3 209 000,00	1 463 347,33
14.3	- składki na ubezpieczenia społeczne	14 574 904,36	16 815 000,00	15 576 605,37
14.4	- składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 729 415,37	2 449 000,00	1 868 869,43
14.5	- zakup usług	47 418 107,53	126 278 000,00	112 718 915,71
14.6	- pozostałe, z tego:	20 253 780,76	62 673 000,00	39 058 637,24
14.6.1	- amortyzacja (umorzenia)	12 552 404,87	28 000 000,00	13 244 703,18
14.6.2	- inne	7 701 375,89	34 673 000,00	25 813 934,06
14.7	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	185 019 788,36	276 441 000,00	144 972 649,89
14.8	- wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń	272 694,33	660 000,00	642 916,57
15	Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne)	15 883 805,37	44 121 000,00	15 901 420,59
16	Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	957 032,51	2 200 000,00	625 490,08
17	Wypłata środków PFRON dla dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji	36 334 126,85	150 000 000,00	41 081 396,77

18	Zwrot niewykorzystanych dotacji oraz płatności	93 384,50	0,00	0,00
Część B				
I	Stan funduszu na początek roku	2 396 714 995,55	2 137 323 000,00	2 892 367 647,49
	w tym:			
1	Środki pieniężne	2 314 987 936,11	2 060 412 000,00	2 815 485 029,69
2	Należności	123 284 477,16	63 320 000,00	110 846 695,13
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	1 288 094,01	1 220 000,00	1 635 103,24
2.2	w tym: z tytułu wpłat obowiązkowych	46 095 329,66	62 000 000,00	42 936 336,08
3	Zobowiązania, z tego:	75 189 346,20	29 500 000,00	81 225 232,32
3.1	Pozostałe	75 189 346,20	29 500 000,00	81 225 232,32
II	Przychody	7 116 332 673,90	8 207 968 000,00	8 471 489 083,65
1	Dotacje z budżetu państwa, z tego:	712 712 573,06	1 277 198 000,00	1 141 670 726,09
1.1	dla państwowego funduszu celowego	695 953 935,00	1 253 500 000,00	1 105 963 964,56
1.1.1	- zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych	19 953 935,00	23 500 000,00	20 358 331,50
1.1.2	- dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	676 000 000,00	1 080 000 000,00	1 044 524 236,29
1.1.3	- środki dla dysponentów zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji	0,00	150 000 000,00	41 081 396,77
1.2	celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	8 104 843,96	13 003 000,00	31 732 695,85
1.3	celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	8 653 794,10	10 695 000,00	3 974 065,68
2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	97 723 764,50	152 797 000,00	111 053 166,71
3	Składki i opłaty	5 921 515 439,09	6 387 718 000,00	6 741 511 070,83
4	Przelewy redystrybucyjne, z tego:	7 905 669,94	5 902 000,00	8 415 325,74
4.1	Przelewy redystrybucyjne (zwroty przez samorządy wojewódzkie i powiatowe środków niewykorzystanych w poprzednim roku)	7 905 669,94	5 902 000,00	8 415 325,74
5	Pozostałe przychody, z tego:	376 475 227,31	384 353 000,00	468 838 794,28
5.1	odsetki	151 589 975,88	78 735 000,00	218 463 607,82
5.2	inne	224 885 251,43	305 618 000,00	250 375 186,46
III	Koszty realizacji zadań	6 636 563 827,33	8 687 132 000,00	7 574 898 517,05
1	Dotacje na realizację zadań bieżących	4 151 045 998,71	4 888 858 000,00	4 591 285 007,77
2	Transfery na rzecz ludności, z tego na:	263 575 131,15	239 224 000,00	225 322 062,80
2.1	różne wydatki na rzecz osób fizycznych	263 575 131,15	239 224 000,00	225 322 062,80
3	Środki z Unii Europejskiej	139 992 255,49	105 427 000,00	86 334 598,43
4	Koszty własne	355 720 952,55	578 839 000,00	406 405 937,50
4.1	wynagrodzenia, z tego:	89 137 317,67	97 963 000,00	95 829 007,71
4.1.1	- osobowe	88 174 268,77	94 754 000,00	94 365 660,38
4.1.2	- bezosobowe	963 048,90	3 209 000,00	1 463 347,33
4.2	Składki na ubezpieczenia społeczne	14 307 765,61	16 580 000,00	15 367 081,87
4.3	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 690 705,96	2 415 000,00	1 838 223,75
4.4	Wpłaty na pracownicze plany kapitałowe	405 498,12	1 419 000,00	522 545,66
4.5	Zakup usług	45 069 718,39	122 151 000,00	108 739 341,81
4.6	Pozostałe, z tego:	205 109 946,80	338 311 000,00	184 109 736,70

4.6.1	- amortyzacja (umorzenia)	12 552 404,87	28 000 000,00	13 244 703,18
4.6.2	- odsetki od kredytów i pożyczek	102 103,96	5 327 000,00	3 568 991,81
4.6.3	- inne	7 162 955,28	27 883 000,00	21 680 475,25
4.6.4	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	185 019 788,36	276 441 000,00	144 972 649,89
4.6.5	- wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	272 694,33	660 000,00	642 916,57
5	Koszty inwestycyjne, w tym:	114 138 345,57	945 093 000,00	356 589 105,66
5.1	dotacje inwestycyjne	102 359 443,93	902 937 000,00	342 641 967,93
6	Przelewy redystrybucyjne, z tego na:	1 611 997 759,36	1 911 448 000,00	1 908 382 652,20
6.1	- realizację zadań przez samorządy wojewódzkie	255 240 756,12	335 071 000,00	333 907 903,47
6.2	- pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań przez samorządy wojewódzkie	6 381 102,00	8 377 000,00	8 348 041,67
6.3	- realizację zadań przez samorządy powiatowe	1 317 438 169,10	1 529 756 000,00	1 527 927 888,85
6.4	- pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań przez samorządy powiatowe	32 937 732,14	38 244 000,00	38 198 818,21
7	Zwrot niewykorzystanych dotacji oraz płatności	93 384,50	0,00	0,00
8	Środki na realizację zadań bieżących przekazane innym podmiotom	0,00	18 243 000,00	579 152,69
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III) *	2 892 367 647,49	1 702 280 000,00	3 804 859 634,68
	w tym:			
1.	Środki pieniężne	2 815 485 029,69	1 618 919 000,00	3 721 921 818,76
2.	Należności	110 846 695,13	81 250 000,00	97 233 330,29
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	1 635 103,24	1 150 000,00	1 735 235,73
2.2	w tym: z tytułu wpłat obowiązkowych	42 936 336,08	80 000 000,00	50 752 564,94
3	Zobowiązania, z tego:	81 225 232,32	41 000 000,00	76 513 392,11
3.1	Pozostałe:	81 225 232,32	41 000 000,00	76 513 392,11

Część E Dane uzupełniające

Lp.	Treść	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy	
			Plan po zmianach	Wykonanie
1	2	3	5	6
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów	2 815 009 806,03	1 618 919 000,00	3 716 347 756,66
1.1	- overnight (O/N)	915 009 806,03	315 419 000,00	916 347 756,66
1.2	- terminowe	1 900 000 000,00	1 303 500 000,00	2 800 000 000,00

*)

Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 15 884 tys. zł

Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Plan według Ustawy Budżetowej" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 45 318 tys. zł

Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Plan po zmianach" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 44 121 tys. zł

Stan funduszu na koniec roku w kolumnie " Wykonanie 2023 roku" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 15 901 tys. zł

22.2 Informacja z wykonania planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 roku

Lp.	Funkcja/zadania/podzadania/działania (nr i nazwa)	kod	Wydatki/koszty	Miernik		
			Wykonanie	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie
1	2	3	4	5	6	7
	WYDATKI OGÓŁEM	5	7 574 898 517,05	x	1 305 145	1 181 345
13.1	Pomoc i integracja społeczna	5.1	3 203 637 925,26	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym w gospodarstwach domowych z co najmniej jedną osobą niepełnosprawną - miernik zdefiniowany przez MRPiPS	x	x
13.1.3	Wyrównywanie szans zawodowych i integracja społeczna osób niepełnosprawnych	5.1.1	3 203 637 925,26	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji społecznej	911 758	826 790
13.1.3.1	Koordinacja i wspieranie rehabilitacji społecznej, realizowanej przez JST	5.1.1.1	1 674 971 821,50	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem pośrednim w zakresie zadań rehabilitacji społecznej realizowanych przez JST	534 304	439 449
13.1.3.1.1	Samorządy wojewódzkie na realizację zadań	5.1.1.1.1	98 235 705,20	Liczba umów	1 004	924
13.1.3.1.2	Samorządy wojewódzkie na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań	5.1.1.1.2	2 456 828,66	x	x	x
13.1.3.1.3	Samorządy powiatowe na realizację zadań	5.1.1.1.3	1 454 128 971,82	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	534 304	439 449
13.1.3.1.4	Samorządy powiatowe na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań	5.1.1.1.4	36 353 815,29	x	x	x
13.1.3.1.5	Koszty własne (20%)	5.1.1.1.5	83 796 500,53	x	x	x
13.1.3.1.5.1	wydatki stałe	5.1.1.1.5.1	81 078 058,04	x	x	x
13.1.3.1.5.2	wydatki inwestycyjne	5.1.1.1.5.2	2 718 442,49	x	x	x
13.1.3.2	Wspieranie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	5.1.1.2	761 575 876,66	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy w życiu społecznym	77 454	64 143
13.1.3.2.1	Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami art. 47 ust. 1 pkt 1	5.1.1.2.1	105 700 897,08	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	30 000	27 937
13.1.3.2.2	Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących art. 20b	5.1.1.2.2	5 238,44	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	31	9

13.1.3.2.3	Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. a	5.1.1.2.3	1 924 390,35	Liczba umów	13	11
13.1.3.2.4	Dofinansowanie kosztów szkoleń, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się art. 47 ust.1 pkt 5 lit. b	5.1.1.2.4	2 355 612,20	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	3 700	2 437
x	Projekty UE	x	x	Liczba umów	1	1
13.1.3.2.5	Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, w tym:	5.1.1.2.5	588 204 819,10	x	43 723	33 760
13.1.3.2.5.1	Program Wsparcia Inicjatyw	5.1.1.2.5.1	606 129,09	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	2 000	1 714
13.1.3.2.5.2	Aktywny Samorząd	5.1.1.2.5.2	233 696 974,87	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	24 000	24 219
13.1.3.2.5.3	Dostępność ponad barierami	5.1.1.2.5.3	2 206 933,91	Liczba umów	3	3
13.1.3.2.5.4	Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	5.1.1.2.5.5	0,00	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	0	0
13.1.3.2.5.5	Zajęcia klubowe w WTZ	5.1.1.2.5.6	8 801 796,13	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	1 450	1 439
13.1.3.2.5.6	Rehabilitacja 25 plus	5.1.1.2.5.7	32 481 425,46	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	800	1 162
13.1.3.2.5.7	Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością	5.1.1.2.5.8	17 280 990,23	Liczba umów	18	19
13.1.3.2.5.8	Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność " Mobilność osób z niepełnosprawnością	5.1.1.2.5.10	113 505 916,32	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	3 333	844
13.1.3.2.5.9	Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność " Wspomagane społeczności mieszkaniowe	5.1.1.2.5.11	11 000 000,00	Liczba umów	29	10
13.1.3.2.5.12	Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność " Mieszkanie dla absolwenta	5.1.1.2.5.12	1 505 754,04	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	100	69
13.1.3.2.5.13	Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność „Dostępne mieszkanie	5.1.1.2.5.13	1 733 359,07	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	40	25
13.1.3.2.5.10	Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością	5.1.1.2.5.9	58 922 344,00	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	12 000	4 288
13.1.3.2.5.14	Dostępna przestrzeń publiczna	5.1.1.2.5.14	105 884 043,29	Liczba umów	750	536
13.1.3.2.5.15	Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnością	5.1.1.2.5.15	579 152,69	Liczba umów	1	1
13.1.3.2.5.10	Inne programy	5.1.1.2.5.4	0,00	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem dla poprawy życia społecznego	0	0
13.1.3.2.6	Koszty własne (13%)	5.1.1.2.6	63 384 919,49	x	x	x
	wydatki stałe	x	59 308 723,72	x	x	x
13.1.3.2.6.1	wydatki stałe	5.1.1.2.6.1	52 700 737,73	x	x	x
13.1.3.2.6.3	wydatki stałe - UNIA	5.1.1.2.6.3	6 607 985,99	x	x	x

	wydatki inwestycyjne	x	4 076 195,77	x	x	x
13.1.3.2.6.2	wydatki inwestycyjne	5.1.1.2.6.2	1 766 987,62	x	x	x
13.1.3.2.6.4	wydatki inwestycyjne- UNIA	5.1.1.2.6.4	2 309 208,15	x	x	x
13.1.3.4	Wspieranie organizacji pozarządowych, realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz tworzenie płaszczyzny współpracy	5.1.1.3	767 090 227,10	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe	300 000	323 198
13.1.3.4.1	Zadania zlecane - art. 36	5.1.1.3.1	712 888 530,70	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe	300 000	323 198
13.1.3.4.2	Program Wsparcia Międzynarodowych Imprez Sportowych dla Osób Niepełnosprawnych	5.1.1.3.2	0,00	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe	0	0
13.1.3.4.3	Inne programy	5.1.1.3.3	0,00	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe	0	0
13.1.3.4.4	Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami - Program współpracy z Zarządami Województw w celu współfinansowania projektów organizacji pozarządowych wyłonionych przez Zarządy Województw w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych	5.1.1.3.6	8 113 621,11	Liczba umów	4	4
13.1.3.4.7	Koszty własne (11%)	5.1.1.3.7	46 088 075,29	x	x	x
x	wydatki stałe	x	44 592 931,92	x	x	x
13.1.3.4.7.1	wydatki stałe	5.1.1.3.7.1	44 592 931,92	x	x	x
13.1.3.4.7.2	wydatki inwestycyjne	5.1.1.3.7.2	1 495 143,37	x	x	x
14.1.	Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu	5.2	4 371 260 591,79	Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych (w%) - miernik zdefiniowany przez MRPiPS	x	x
14.1.5	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	5.2.1	4 371 260 591,79	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji zawodowej	393 387	354 555
14.1.5.1	Wsparcie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu osób niepełnosprawnych	5.2.1.1	3 890 087 870,49	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem PFRON w okresie sprawozdawczym (okres n) w stosunku do liczby osób niepełnosprawnych objętych działaniami PFRON w poprzednim okresie sprawozdawczym (okres n-1)	354 536	316 037
14.1.5.1.1	Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych art. 26a	5.2.1.1.1	3 481 730 654,32	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	109,9	98,0
					280 000	262 256

14.1.5.1.2	Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 -w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	5.2.1.1.9	625 490,08	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	2 700	366
14.1.5.1.3	Wypłata środków PFRON dla dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji art. 33b	5.2.1.1.10	41 081 396,77	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	51 500	32 320
14.1.5.1.4	Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych UE art.47 ust.1 pkt 2	5.2.1.1.2	90 695 460,71	Liczba umów	10	11
14.1.5.1.5	Dofinansowanie do rekompensat dla gmin art. 47 ust. 2	5.2.1.1.3	40 716 663,00	Liczba gmin	288	269
14.1.5.1.6	Dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych art.32 ust.1 pkt1	5.2.1.1.4	791 009,62	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	3 100	3 083
14.1.5.1.7	Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych art. 32 ust. 1 pkt 2	5.2.1.1.5	7 912 784,85	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	16 000	16 779
14.1.5.1.8	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości i zwrot niewykorzystanych dotacji oraz płatności	5.2.1.1.6	0,00	x	x	x
14.1.5.1.9	Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, w tym:	5.2.1.1.8	17 043 159,82	x	1 236	1 233
14.1.5.1.9.1	"Stabilne Zatrudnienie - osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej"	5.2.1.1.8.1	5 471 199,07	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	440	420
14.1.5.1.9.2	"Absolwent"	5.2.1.1.8.2	11 571 960,75	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	796	813
14.1.5.1.9.3	"Praca Integracja"	5.2.1.1.8.3	0,00	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	0	0
14.1.5.1.9	Koszty własne (50%)	5.2.1.1.7	209 491 251,32	x	x	x
14.1.5.1.9.1	wydatki stałe	5.2.1.1.7.1	202 695 145,10	x	x	x
14.1.5.1.9.2	wydatki inwestycyjne	5.2.1.1.7.2	6 796 106,22	x	x	x
14.1.5.2	Wsparcie osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą oraz niepełnosprawnych rolników	5.2.1.2	147 206 089,97	Liczba osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą/rolniczą, objętych wsparciem w stosunku do liczby osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą/rolniczą, objętych wsparciem w poprzednim okresie sprawozdawczym	100,9	101,3
14.1.5.2.1	Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne art. 25a	5.2.1.2.1	138 826 439,92	Liczba osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą/rolniczą objętych wsparciem	29 500	29 606
14.1.5.2.2	Koszty własne (2%)	5.2.1.2.2	8 379 650,05	x	x	x
14.1.5.2.2.1	wydatki stałe	5.2.1.2.2.1	8 107 805,80	x	x	x
14.1.5.2.2.2	wydatki inwestycyjne	5.2.1.2.2.2	271 844,25	x	x	x
14.1.5.3	Koordinacja i wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowanej przez JST	5.2.1.3	333 966 631,33	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem pośrednim w zakresie zadań rehabilitacji zawodowej realizowanych przez JST	9 351	8 912
14.1.5.3.1	Samorządy wojewódzkie na realizację zadań	5.2.1.3.1	235 672 198,27	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	6 572	6 814

14.1.5.3.2	Samorządy wojewódzkie na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań	5.2.1.3.2	5 891 213,01	x	x	x
14.1.5.3.3	Samorządy powiatowe na realizację zadań	5.2.1.3.3.	73 798 917,03	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	2 779	2 098
14.1.5.3.4	Samorządy powiatowe na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań	5.2.1.3.4	1 845 002,92	x	x	x
14.1.5.3.5	Koszty własne (4%)	5.2.1.3.5	16 759 300,10	x	x	x
14.1.5.3.5.1	wydatki stałe	3.2.1.3.5.1	16 215 611,61	x	x	x
14.1.5.3.5.2	wydatki inwestycyjne	5.2.1.3.5.2	543 688,49	x	x	x

Tabela nr 1 Wydatki na realizację zadania Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych – art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji (...)

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba zakładów pracy chronionej	222	6	2	4	2	7	8	10	0	8	142	7	9	4	4	8	1
Liczba pracowników niepełnosprawnych (w przeliczeniu na etaty)	16 778,39	602,50	82,18	365,01	47,34	758,17	1 772,90	4 968,42	0,00	1 305,21	141,58	1 289,06	1 389,73	128,65	765,56	3 047,32	114,75
Kwota wypłacona, w tym:	7 912 784,85	770 536,81	130 606,19	1 546 170,57	237 119,37	338 407,46	488 527,52	980 639,31	0,00	707 443,45	162 900,13	391 325,29	750 625,44	612 953,29	95 973,07	498 719,78	200 837,17
§ 2450 koszty administracyjne	3 865 964,03	71 054,72	129 423,08	515 858,37	59 871,61	183 312,44	462 903,46	736 151,65	0,00	369 433,45	162 900,13	209 844,09	195 988,58	34 890,29	91 867,28	474 320,53	168 144,35
§ 2450 koszty transportowe	1 983 640,39	699 482,09	1 183,11	653 242,37	8 392,16	95 903,02	25 624,06	4 487,66	0,00	38 010,00	0,00	51 481,20	344 636,86	0,00	4 105,79	24 399,25	32 692,82
§ 6270 koszty transportowe	1 686 110,60	0,00	0,00	0,00	168 855,60	59 192,00	0,00	240 000,00	0,00	300 000,00	0,00	130 000,00	210 000,00	578 063,00	0,00	0,00	0,00
§ 6270 koszty budowlane	377 069,83	0,00	0,00	377 069,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kwota wypłacona z umów zawartych w 2023 r., w tym:	6 028 793,31	598 727,96	93 232,19	1 281 127,25	55 499,10	291 908,06	373 835,26	783 393,31	0,00	542 703,11	129 174,06	285 028,30	536 330,02	432 113,90	55 849,63	417 579,23	152 291,93
§ 2450 koszty administracyjne	2 895 502,46	51 038,20	93 232,19	392 783,42	49 601,95	154 813,04	353 211,20	540 733,98	0,00	242 703,11	129 174,06	121 201,37	149 881,50	32 400,90	55 849,63	399 325,94	129 551,97
§ 2450 koszty transportowe	1 507 316,02	547 689,76	0,00	511 274,00	5 897,15	77 903,02	20 624,06	2 659,33	0,00	0,00	0,00	33 826,93	266 448,52	0,00	0,00	18 253,29	22 739,96
§ 6270 koszty transportowe	1 248 905,00	0,00	0,00	0,00	0,00	59 192,00	0,00	240 000,00	0,00	300 000,00	0,00	130 000,00	120 000,00	399 713,00	0,00	0,00	0,00
§ 6270 koszty budowlane	377 069,83	0,00	0,00	377 069,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kwota wypłacona z umów zawartych w 2022 r. (zobowiązania), w tym:	1 883 991,54	171 808,85	37 374,00	265 043,32	181 620,27	46 499,40	114 692,26	197 246,00	0,00	164 740,34	33 726,07	106 296,99	214 295,42	180 839,39	40 123,44	81 140,55	48 545,24
§ 2450 koszty administracyjne	970 461,57	20 016,52	36 190,89	123 074,95	10 269,66	28 499,40	109 692,26	195 417,67	0,00	126 730,34	33 726,07	88 642,72	46 107,08	2 489,39	36 017,65	74 994,59	38 592,38
§ 2450 koszty transportowe	476 324,37	151 792,33	1 183,11	141 968,37	2 495,01	18 000,00	5 000,00	1 828,33	0,00	38 010,00	0,00	17 654,27	78 188,34	0,00	4 105,79	6 145,96	9 952,86
§ 6270 koszty transportowe	437 205,60	0,00	0,00	0,00	168 855,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90 000,00	178 350,00	0,00	0,00	0,00
§ 6270 koszty budowlane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela nr 2 Efekty realizacji "Programu wyrównywania różnic między regionami III"

Obszar	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba osób objętych wsparciem, w tym:	27 937	1 674	2 520	1 565	484	1 441	2 126	1 466	493	2 598	1 581	2 874	1 623	1 581	2 331	1 502	2 078
obszar A	97	6	14	13	0	0	13	4	0	0	0	20	18	0	0	7	2
obszar B	3 610	114	544	443	7	204	143	107	0	306	225	555	29	243	430	72	188
obszar C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
obszar D	17 111	1 262	1 356	328	404	851	1 071	1 098	324	1 444	928	1 974	1 141	1 050	1 633	721	1 526
obszar E	1 557	200	267	251	28	168	193	0	134	0	166	25	78	0	0	0	47
obszar F	5 416	92	335	523	45	197	701	242	35	827	248	296	352	266	261	681	315
obszar G	146	0	4	7	0	21	5	15	0	21	14	4	5	22	7	21	0
Liczba wielorodzinnych budynków - obszar A	26	2	7	1	0	0	3	2	0	0	0	1	6	0	0	3	1
Liczba lokali w wielorodzinnym budynku mieszkalnym - obszar A	87	6	14	10	0	0	6	4	0	0	0	20	18	0	0	7	2
Liczba środowiskowych domów samopomocy - obszar B	5	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Liczba urzędów - obszar B	71	6	6	3	0	3	9	6	1	3	1	6	4	2	5	8	8
Liczba placówek edukacyjnych - obszar B	111	3	11	13	1	5	11	4	0	18	2	21	4	5	4	6	3
Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych - obszar C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba utworzonych miejsc pracy - obszar C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba WTZ - obszar D	73	2	1	5	0	6	7	6	2	7	3	9	7	7	3	4	4
Liczba placówek służących rehabilitacji - obszar D	220	11	16	17	8	14	15	12	7	17	10	21	9	13	20	12	18
Liczba gmin, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek	86	7	10	5	3	4	4	4	1	8	6	9	1	5	6	5	8
Liczba mikrobusów - obszar D	304	17	23	20	8	21	19	16	10	23	15	33	12	19	24	18	26
Liczba autobusów - obszar D	76	3	4	7	2	3	7	6	0	9	4	6	6	6	6	3	4
Liczba dostosowanych pojazdów - obszar D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba utworzonych WTZ - obszar F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba utworzonych miejsc dla osób - obszar F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba WTZ w których przeciwdziałano degradacji infrastruktury - obszar F	134	2	8	14	1	6	19	6	1	16	6	10	8	5	5	17	10
Liczba osób w WTZ, w których przeciwdziałano degradacji infrastruktury - obszar F	5 416	92	335	523	45	197	701	242	35	827	248	296	352	266	261	681	315

Tabela nr 3 Wydatki na realizację "Programu wyrównywania różnic między regionami III"

Obszar	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba projektów, w tym:	795	34	68	68	13	46	74	42	14	74	36	79	46	39	45	60	57
obszar A	27	2	7	1	0	0	3	2	0	0	0	1	7	0	0	3	1
obszar B	187	9	18	17	1	8	20	10	1	22	3	27	8	7	9	14	13
obszar C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
obszar D	376	20	27	27	10	24	26	22	10	32	19	39	17	23	29	21	30
obszar E	31	1	6	5	1	3	3	0	2	0	5	0	3	0	0	0	2
obszar F	134	2	8	14	1	6	19	6	1	16	6	10	8	5	5	17	10
obszar G	40	0	2	4	0	5	3	2	0	4	3	2	3	4	2	5	1
Kwota wypłacona w tym:	105 700 897,08	4 249 217,04	8 458 205,17	8 792 495,21	1 910 335,54	6 621 321,08	8 728 380,52	5 382 640,57	1 886 125,65	10 573 600,85	5 766 588,78	9 407 229,63	6 018 865,15	6 674 733,45	6 634 058,53	7 432 791,64	7 164 308,27
obszar A	2 488 523,19	269 652,00	532 214,79	112 000,00	0,00	0,00	294 111,00	126 071,42	0,00	0,00	0,00	149 000,00	454 701,73	0,00	0,00	495 000,00	55 772,25
obszar B	11 693 878,38	294 819,06	1 375 294,81	1 042 255,63	19 833,15	730 054,49	1 421 732,13	556 109,59	165 000,00	1 427 228,50	442 621,80	1 437 460,51	404 517,02	440 313,66	643 973,65	633 566,84	659 097,54
obszar C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
obszar D	65 318 611,77	3 148 246,66	4 411 875,00	4 893 050,52	1 706 529,55	3 789 375,00	4 779 824,69	4 012 100,00	1 377 000,00	6 147 125,00	3 316 074,80	6 353 573,97	3 591 172,64	4 437 213,58	5 215 324,36	3 272 876,00	4 867 250,00
obszar E	3 478 495,98	167 663,32	944 771,53	823 663,52	3 467,79	27 070,45	112 487,16	0,00	334 814,98	0,00	284 444,78	57 003,26	603 613,86	0,00	0,00	0,00	119 495,33
obszar F	14 719 104,18	368 836,00	855 799,04	1 552 525,54	180 505,05	716 183,64	1 846 475,54	421 859,56	9 310,67	2 003 972,35	799 276,65	1 098 066,06	883 885,40	408 331,21	518 510,52	1 977 248,80	1 078 318,15
obszar G	8 002 283,58	0,00	338 250,00	369 000,00	0,00	1 358 637,50	273 750,00	266 500,00	0,00	995 275,00	924 170,75	312 125,83	80 974,50	1 388 875,00	256 250,00	1 054 100,00	384 375,00

Tabela nr 4 Wydatki na realizację Zadań zleczonych - art. 36 ustawy o rehabilitacji (...) w 2021 r. wg jednostek organizacyjnych PFRON

Wydatki w 2023 roku Zadania zlecane - art. 36	Razem	Biuro Funduszu	O/Dołnośląski	O/Kujawsko-Pomorski	O/Lubelski	O/Lubuski	O/Łódzki	O/Malopolski	O/Mazowiecki	O/Opolski	O/Podkarpacki	O/Podlaski	O/Pomorski	O/Śląski	O/Świętokrzyski	O/Warmińsko-Mazurski	O/Wielkopolski	O/Zachodniopomorski
Razem wydatki (obsługa + konkursy)	712 888 530,70	131 007 826,11	46 515 626,58	39 544 975,00	71 098 663,06	18 461 468,46	40 202 108,62	63 335 535,15	84 048 274,63	8 917 220,11	24 584 340,73	28 913 782,85	29 111 995,69	35 975 734,50	14 522 869,66	19 238 987,97	40 610 944,04	16 798 177,54
w tym zobowiązania	10 104 532,64	0,00	3 821 116,83	0,00	0,00	275 608,00	0,00	0,00	4 825 647,34	65 250,63	0,00	172 391,00	0,00	6 488,82	0,00	0,00	938 030,02	0,00
Wydatki na obsługę zadania, związane z oceną merytoryczną wniosków	10 806,32	10 806,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wypłaty wg konkursów, w tym:	712 877 724,38	130 997 019,79	46 515 626,58	39 544 975,00	71 098 663,06	18 461 468,46	40 202 108,62	63 335 535,15	84 048 274,63	8 917 220,11	24 584 340,73	28 913 782,85	29 111 995,69	35 975 734,50	14 522 869,66	19 238 987,97	40 610 944,04	16 798 177,54
Konkurs nr 1/2019 TP - zobowiązania	198 311,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	198 311,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Konkurs nr 1/2020 TP	123 420 744,66	20 935 742,92	8 432 844,90	5 954 897,93	19 320 399,67	2 403 576,88	7 686 699,15	9 757 515,77	18 278 431,29	185 736,00	2 656 334,99	4 426 033,00	5 248 464,97	4 670 553,64	2 663 125,99	3 473 864,74	5 883 190,70	1 443 332,12
w tym zobowiązania konkurs nr 1/2020 TP	5 991 920,57	0,00	1 358 096,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 627 335,42	0,00	0,00	0,00	0,00	6 488,82	0,00	0,00	0,00	0,00
Konkurs nr 1/2021 i 1/2021 TP	226 560 395,94	19 763 892,44	14 298 338,92	13 331 114,88	26 713 910,63	5 259 905,82	12 543 942,10	30 241 668,32	20 348 607,79	4 475 705,99	10 251 313,11	8 476 809,10	18 142 554,05	10 265 595,76	5 938 827,16	5 483 249,22	12 688 358,53	8 336 602,12
w tym zobowiązania konkurs nr 1/2021	3 531 892,15	0,00	2 463 020,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65 250,63	0,00	65 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	938 030,02	0,00
Konkurs nr 1/2022	354 547 293,58	88 451 800,65	23 029 872,76	20 258 962,19	24 452 587,76	10 522 377,76	19 033 000,37	23 195 051,06	42 579 545,63	4 255 778,12	11 654 441,63	15 838 990,75	5 720 976,67	20 864 985,10	5 647 091,01	10 281 874,01	21 741 714,81	7 018 243,30
Oferty dot. COVID-19	8 150 978,28	1 845 583,78	754 570,00	0,00	611 765,00	275 608,00	938 467,00	141 300,00	2 643 378,00	0,00	22 251,00	171 950,00	0,00	174 600,00	273 825,50	0,00	297 680,00	0,00
w tym zobowiązania oferty dot. COVID-19	382 408,00	0,00	0,00	0,00	0,00	275 608,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	106 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wypłaty wg kierunków pomocy, w tym:	712 877 724,38	130 997 019,79	46 515 626,58	39 544 975,00	71 098 663,06	18 461 468,46	40 202 108,62	63 335 535,15	84 048 274,63	8 917 220,11	24 584 340,73	28 913 782,85	29 111 995,69	35 975 734,50	14 522 869,66	19 238 987,97	40 610 944,04	16 798 177,54
Kierunek pomocy 1	114 085 894,62	22 926 613,94	7 847 700,02	973 373,75	28 131 291,61	1 121 875,93	2 439 451,14	10 065 472,16	26 516 485,69	287 959,77	0,00	2 391 645,00	886 013,14	1 607 267,32	2 152 567,10	3 971 530,50	1 657 786,49	1 108 861,06
w tym zobowiązania (kierunek 1)	5 564 387,22	0,00	2 176 708,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 387 678,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kierunek pomocy 2	535 674 780,84	87 241 542,23	34 204 447,64	36 066 338,75	40 890 408,12	16 290 065,73	35 110 814,93	51 202 559,56	44 710 386,73	8 537 899,71	23 803 600,95	25 379 410,85	26 667 397,55	33 087 936,04	11 833 622,06	12 439 136,75	34 062 122,75	14 147 090,49
w tym zobowiązania (kierunek 2)	4 092 486,79	0,00	1 644 408,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 437 968,62	0,00	0,00	65 591,00	0,00	6 488,82	0,00	0,00	938 030,02	0,00
Kierunek pomocy 3	31 095 404,85	11 066 738,90	1 226 748,10	2 154 786,50	550 330,20	773 918,80	1 393 026,55	871 826,10	4 052 325,00	26 110,00	336 298,00	570 245,80	1 395 905,00	910 165,38	262 855,00	2 045 854,72	2 216 044,80	1 242 226,00
Kierunek pomocy 4	12 828 354,72	4 385 315,42	1 225 576,32	0,00	614 868,13	0,00	153 289,00	885 793,33	3 545 317,18	0,00	422 190,78	165 004,80	0,00	195 765,76	0,00	343 350,00	891 884,00	0,00
Kierunek pomocy 5	6 700 027,08	1 247 021,52	810 784,50	350 476,00	300 000,00	0,00	167 060,00	168 584,00	1 681 402,03	65 250,63	0,00	235 526,40	162 680,00	0,00	0,00	439 116,00	1 072 126,00	0,00
w tym zobowiązania (kierunek 5)	65 250,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65 250,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kierunek pomocy 6	4 342 283,99	2 284 204,00	445 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	898 980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	413 300,00	299 999,99
Oferty dot. COVID-19	8 150 978,28	1 845 583,78	754 570,00	0,00	611 765,00	275 608,00	938 467,00	141 300,00	2 643 378,00	0,00	22 251,00	171 950,00	0,00	174 600,00	273 825,50	0,00	297 680,00	0,00
w tym zobowiązania oferty dot. COVID-19	382 408,00	0,00	0,00	0,00	0,00	275 608,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	106 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela nr 5. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach Zadań zleczanych - art. 36 ustawy o rehabilitacji w 2023 roku.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w 2023 roku w podziale na kierunki pomocy i konkursy	Kierunki pomocy razem	Kierunek pomocy 1	Kierunek pomocy 2	Kierunek pomocy 3	Kierunek pomocy 4 *	Kierunek pomocy 5*	Kierunek pomocy 6*
Razem w całym zadaniu	323 198						
Oferty dotyczące realizacji zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19	17 202						
Razem w konkursach	305 996	22 499	250 119	32 028	0	37	1 313
Liczba osób dorosłych	267 242	22 492	218 535	24 865	0	37	1 313
Liczba dzieci i młodzieży	38 754	7	31 584	7 163	0	0	0
Konkurs nr 1/2020 TP - łączna liczba osób	83 944	8 172	75 772	0	0	0	0
Konkurs nr 1/2020 TP - liczba osób dorosłych	76 801	8 172	68 629	0	0	0	0
Konkurs nr 1/2020 TP - liczba dzieci i młodzieży	7 143	0	7 143	0	0	0	0
Konkurs nr 1/2021 TP - łączna liczba osób	139 903	6 528	133 360	0	0	15	0
Konkurs nr 1/2021 TP - liczba osób dorosłych	124 503	6 526	117 962	0	0	15	0
Konkurs nr 1/2021 TP - liczba dzieci i młodzieży	15 400	2	15 398	0	0	0	0
Konkurs nr 1/2022 - łączna liczba osób	82 149	7 799	40 987	32 028	0	22	1 313
Konkurs nr 1/2022 - liczba osób dorosłych	65 938	7 794	31 944	24 865	0	22	1 313
Konkurs nr 1/2022 - liczba dzieci i młodzieży	16 211	5	9 043	7 163	0	0	0

* W ramach kierunków pomocy 4, 5 i 6 pomoc skierowana jest głównie do otoczenia osób niepełnosprawnych (uczestników). Wśród uczestników mogą być także osoby niepełnosprawne.

Tabela nr 6 Oferty dot. wsparcia psychologicznego przeciwdziałającego negatywnym skutkom pandemii COVID-19 w ramach Zadań zleczonych - art. 36 ustawy o rehabilitacji (...) w 2023 roku.

Jednostka organizacyjna PFRON	Liczba umów do których wypłacono środki w 2023 roku	Kwota wypłat w 2023 roku	Szacunkowa liczba beneficjentów	Liczba umów zawartych w 2023 roku
Biuro Funduszu	13	1 845 583,78	982	13
O/Dolnośląski	5	754 570,00	1 045	5
O/Kujawsko-Pomorski	0	0,00	0	0
O/Lubelski	8	611 765,00	672	8
O/Lubuski	2	275 608,00	200	0
O/Łódzki	6	938 467,00	910	6
O/Małopolski	1	141 300,00	150	1
O/Mazowiecki	12	2 643 378,00	11 901	12
O/Opolski	0	0,00	0	0
O/Podkarpacki	1	22 251,00	25	1
O/Podlaski	2	171 950,00	480	1
O/Pomorski	0	0,00	0	0
O/Śląski	2	174 600,00	150	2
O/Świętokrzyski	3	273 825,50	355	3
O/Warmińsko-Mazurski	0	0,00	0	0
O/Wielkopolski	4	297 680,00	332	4
O/Zachodniopomorski	0	0,00	0	0
Suma	59	8 150 978,28	17 202	56

Tabela nr 7 Wydatki na realizację zadania pn. „Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się” – art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rehabilitacji (...)

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba osób objętych wsparciem	2 437	31	254	121	81	318	103	418	34	98	135	44	202	170	111	50	267
Liczba umów, do których wypłacono środki	2 611	31	254	146	90	320	104	504	34	99	152	44	215	172	124	51	271
Kwota wypłat (w zł):	2 355 612,20	34 200,00	249 351,50	156 827,50	57 450,00	263 243,00	93 389,20	526 552,50	23 762,50	54 900,00	104 080,00	42 231,00	169 743,00	164 189,00	123 250,00	46 198,00	246 245,00
Kwota wypłat wg rodzaju szkolenia (w zł):	2 355 612,20	34 200,00	249 351,50	156 827,50	57 450,00	263 243,00	93 389,20	526 552,50	23 762,50	54 900,00	104 080,00	42 231,00	169 743,00	164 189,00	123 250,00	46 198,00	246 245,00
Język polski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PJM	2 067 510,70	34 200,00	249 351,50	143 970,00	5 580,00	260 858,00	92 487,20	492 152,50	6 542,50	54 900,00	41 710,00	42 231,00	115 456,00	129 639,00	122 350,00	46 198,00	229 885,00
SJM	106 340,00	0,00	0,00	8 910,00	0,00	0,00	0,00	30 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	47 000,00	16 910,00	0,00	0,00	2 920,00
SKOGN	166 740,00	0,00	0,00	0,00	51 870,00	0,00	0,00	0,00	17 220,00	0,00	62 370,00	0,00	4 200,00	17 640,00	0,00	0,00	13 440,00
Tłumacz-przewodnik	15 021,50	0,00	0,00	3 947,50	0,00	2 385,00	902,00	3 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 087,00	0,00	900,00	0,00	0,00

Tabela nr 8 Wydatki na realizację programu „Zajęcia klubowe w WTZ”

Lp.	Województwo	Kwota wypłat razem, w tym:	Dofinansowania	Obsługa	Liczba realizatorów (powiatów)	Liczba WTZ objętych wsparciem	Liczba beneficjentów ogółem, w tym:	które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia	których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ
1	dolnośląskie	386 404,50	376 980,00	9 424,50	5	5	61	23	38
2	kujawsko-pomorskie	316 708,00	309 000,00	7 708,00	4	5	55	22	33
3	lubelskie	101 352,00	98 880,00	2 472,00	2	3	16	5	11
4	lubuskie	394 850,50	385 220,00	9 630,50	7	9	61	17	44
5	łódzkie	147 169,50	143 580,00	3 589,50	3	3	25	1	24
6	małopolskie	706 296,75	689 070,00	17 226,75	7	12	114	31	83
7	mazowieckie	1 508 796,00	1 472 000,00	36 796,00	13	17	239	53	186
8	opolskie	190 035,00	185 400,00	4 635,00	2	2	30	0	30
9	podkarpackie	1 473 568,50	1 437 630,00	35 938,50	20	21	245	151	94
10	podlaskie	356 842,75	348 140,00	8 702,75	6	7	59	16	43
11	pomorskie	269 744,13	263 165,00	6 579,13	4	4	44	32	12
12	śląskie	1 102 199,50	1 075 320,00	26 879,50	14	19	182	53	129
13	świętokrzyskie	338 895,75	330 630,00	8 265,75	4	7	57	22	35
14	warmińsko-mazurskie	228 042,00	222 480,00	5 562,00	3	3	36	15	21
15	wielkopolskie	852 543,75	831 750,00	20 793,75	15	18	147	31	116
16	zachodniopomorskie	428 347,50	417 900,00	10 447,50	6	9	68	49	19
	ogółem	8 801 796,13	8 587 145,00	214 651,13	115	144	1 439	521	918

Tabela nr 9 Wydatki na realizację Pilotażowego programu „Rehabilitacja 25 plus”

Lp.	Województwo	Kwota wypłat	Liczba umów, do których wypłacono środki	OREW i ORW	placówki edukacyjne	Liczba beneficjentów
1	dolnośląskie	475 000,00	4	2	2	27
2	kujawsko-pomorskie	3 237 000,00	4	2	2	75
3	lubelskie	3 778 485,39	13	2	11	104
4	lubuskie	1 816 250,07	5	0	5	48
5	łódzkie	1 565 000,00	5	3	2	47
6	małopolskie	4 706 000,00	16	13	3	84
7	mazowieckie	1 990 000,00	8	3	5	79
8	opolskie	455 000,00	1	0	1	11
9	podkarpackie	1 964 500,00	11	5	6	92
10	podlaskie	1 416 690,00	7	3	4	83
11	pomorskie	900 000,00	9	9	0	63
12	śląskie	2 795 000,00	12	9	3	135
13	świętokrzyskie	2 642 500,00	9	4	5	147
14	warmińsko-mazurskie	375 000,00	2	1	1	25
15	wielkopolskie	1 687 000,00	11	6	5	83
16	zachodniopomorskie	2 678 000,00	8	8	0	59
	ogółem	32 481 425,46	125	70	55	1 162

Tabela nr 10 Wydatki na realizację Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba powiatów	380	30	23	24	14	24	22	42	12	25	17	20	36	14	21	35	21
Liczba osób niepełnosprawnych	24 219	1 489	1 398	1 352	915	1 402	1 593	2 710	456	1 779	653	2 284	2 590	1 330	1 079	2 453	736
Kwota wypłacona, w tym:	233 696 974,87	15 769 802,82	11 918 139,42	11 909 925,05	6 828 143,89	15 947 065,68	16 642 859,28	29 894 422,50	4 601 981,28	13 893 336,00	6 615 462,44	19 912 916,60	27 178 295,71	11 038 534,96	9 089 683,80	24 869 741,38	7 586 664,06
Moduł I	152 203 027,33	10 870 815,25	8 014 395,00	7 556 202,60	3 854 653,41	11 113 285,22	11 632 371,80	19 571 898,36	3 232 995,02	8 309 815,38	4 528 653,92	9 772 758,87	19 528 383,90	5 810 992,93	5 574 214,72	17 101 619,32	5 729 971,63
Moduł II	67 370 015,51	3 939 712,04	3 177 280,00	3 626 827,18	2 556 749,00	3 860 485,71	3 997 081,83	8 507 432,14	1 088 114,70	4 758 867,62	1 691 942,00	8 930 440,83	6 062 909,15	4 560 973,01	2 967 285,01	6 250 257,92	1 393 657,37
Obsługa	10 931 116,94	740 526,09	559 475,15	559 150,83	320 570,53	748 688,13	781 473,14	1 399 292,00	216 055,19	648 465,00	311 014,31	935 149,93	1 241 814,15	518 595,29	427 074,77	1 167 591,39	356 181,04
Promocja	2 141 954,20	146 454,61	111 311,83	111 829,99	64 114,30	149 737,42	153 785,02	279 876,00	43 210,82	116 251,00	61 311,47	184 069,82	234 368,04	99 678,49	81 203,11	233 516,25	71 236,03
Ewaluacja	1 050 860,89	72 294,83	55 677,44	55 914,45	32 056,65	74 869,20	78 147,49	135 924,00	21 605,55	59 937,00	22 540,74	90 497,15	110 820,47	48 295,24	39 906,19	116 756,50	35 617,99

Tabela nr 11 Realizacja programu pn. „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami”

Projekty, do których wypłacono środki w 2023 r.	Razem	łódzkie	małopolskie	podkarpackie	świętokrzyskie
Liczba umów	5	1	1	2	1
Liczba organizacji pozarządowych	8	1	2	4	1
Liczba projektów	9	1	2	5	1
Liczba beneficjentów	415	118	182	65	50
Kwota wypłacona, w tym:	8 113 621,11	7 754 101,77	44 060,49	308 738,85	6 720,00
zobowiązania (projekty z lat wcześniejszych)	359 519,34	0,00	44 060,49	308 738,85	6 720,00
projekty z 2023 r.	7 754 101,77	7 754 101,77	0,00	0,00	0,00

Tabela nr 12 Realizacja pilotażowego programu „ABSOLWENT”

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Kwota wypłacona, w tym:	11 571 960,75	2 524 882,25	172 930,07	2 482 866,41	0,00	0,00	2 385 157,71	1 710 997,64	0,00	588 736,65	0,00	859 798,00	290 210,36	0,00	556 381,66	0,00	0,00
konkurs z 2022 r. (I i II okres finansowania)	11 094 749,66	2 524 882,25	0,00	2 482 866,41	0,00	0,00	2 080 876,69	1 710 997,64	0,00	588 736,65	0,00	859 798,00	290 210,36	0,00	556 381,66	0,00	0,00
konkurs z 2019 r. (tryb pozakonkursowy - II okres finansowania)	477 211,09	0,00	172 930,07	0,00	0,00	0,00	304 281,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem, w tym:	813	220	24	196	0	0	157	130	0	20	0	40	0	0	26	0	0
konkurs z 2022 r. (I i II okres finansowania)	762	220	0	196	0	0	130	130	0	20	0	40	0	0	26	0	0
konkurs z 2019 r. (tryb pozakonkursowy - II okres finansowania)	51	0	24	0	0	0	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela nr 13 Wydatki na realizację programu „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Kwota wypłacona, w tym:	5 471 199,07	3 197 483,52	25 019,60	136 000,00	216 589,93	0,00	1 631 682,08	0,00	0,00	135 772,12	33 067,92	0,00	0,00	34 000,00	0,00	17 000,00	44 583,90
Moduł I	696 641,47	14 400,00	25 019,60	136 000,00	216 589,93	0,00	40 208,00	0,00	0,00	135 772,12	33 067,92	0,00	0,00	34 000,00	0,00	17 000,00	44 583,90
Moduł II	4 774 557,60	3 183 083,52	0,00	0,00	0,00	0,00	1 591 474,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba beneficjentów, w tym:	420	264	1	4	7	0	135	0	0	4	1	0	0	1	0	1	2
Liczba beneficjentów w Module I	24	1	1	4	7	0	2	0	0	4	1	0	0	1	0	1	2
Moduł II	396	263	0	0	0	0	133	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela nr 14 Wydatki na realizację programu „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Kwota wypłacona	17 280 990,23	860 892,95	1 729 868,09	1 751 614,00	915 154,07	912 346,00	1 848 903,06	1 130 020,80	902 372,58	851 568,02	909 672,15	914 360,00	940 710,79	889 524,20	803 580,00	966 649,38	953 754,14
Liczba udzielonych porad w Oddziałach PFRON	26 018	593	1 646	2 657	1 324	2 695	1 453	5 250	145	585	1 270	3 464	1 259	738	807	628	1 504
Spotkania w ramach organizowania sieci współpracy	245	29	18	24	15	10	8	0	43	4	14	9	6	8	9	22	26
Liczba osób objętych wsparciem Rehamenagera	66	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	41	0	2	0	0	20
Liczba OWIT	19	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z oferty OWIT	2 214	136	300	275	79	101	158	121	86	72	139	108	113	114	207	105	100
Liczba porad, które zostały udzielone osobom z niepełnosprawnościami w OWIT	4 709	136	501	913	159	299	313	147	227	197	234	214	229	213	567	134	226
Liczba porad udzielonych członkom rodzin osób z niepełnosprawnością lub ich opiekunom w OWIT	2 277	80	119	457	34	130	132	91	54	50	22	139	155	97	505	100	112
Liczba szkoleń i instruktaży przeprowadzonych w OWIT	3 724	441	583	640	59	125	145	131	249	238	54	242	229	59	304	132	93
Liczba wypożyczeń technologii asystujących OWIT	2 336	142	244	508	79	89	143	38	90	36	63	84	131	64	534	63	28

Tabela nr 15 Wydatki na realizację programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba osób objętych wsparciem, w tym:	4 674	67	154	1 137	140	291	274	1 585	0	745	4	32	22	30	15	87	91
Moduł I	40	1	9	0	0	0	0	5	0	0	4	1	8	0	0	2	10
Moduł II	346	26	60	50	1	0	71	70	0	39	0	0	0	0	0	5	24
Moduł III	4 288	40	85	1 087	139	291	203	1 510	0	706	0	31	14	30	15	80	57
Kwota wypłacona, w tym:	58 914 581,72	1 570 814,00	6 359 523,27	7 645 697,00	3 020 821,00	7 151 508,60	5 094 398,42	19 951 635,06	0,00	3 925 404,00	900,00	571 191,00	312 866,00	679 438,00	172 120,00	1 079 790,00	1 378 475,37
Moduł I	310 480,00	1 200,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 283,00	0,00	0,00	900,00	191,00	35 706,00	0,00	0,00	20 000,00	131 200,00
Moduł II	10 904 985,24	458 380,00	3 615 187,87	2 973 947,00	119 821,00	0,00	2 496 600,00	267 500,00	0,00	832 054,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	28 490,00	113 005,37
Moduł III	47 699 116,48	1 111 234,00	2 644 335,40	4 671 750,00	2 901 000,00	7 151 508,60	2 597 798,42	19 662 852,06	0,00	3 093 350,00	0,00	571 000,00	277 160,00	679 438,00	172 120,00	1 031 300,00	1 134 270,00

Tabela nr 16 Wydatki na realizację Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba osób niepełnosprawnych	69	2	5	7	2	3	5	6	1	5	1	5	7	5	4	8	3
Kwota wypłacona, w tym:	1 505 754,04	210 000,00	13 046,25	0,00	0,00	112 995,71	0,00	151 229,61	0,00	36 204,08	110 195,15	0,00	0,00	0,00	0,00	785 845,63	86 237,61
obsługa programu przez jst	73 786,50	10 000,00	621,25	0,00	0,00	5 380,75	0,00	7 201,41	0,00	1 724,00	5 247,39	0,00	0,00	0,00	0,00	39 505,15	4 106,55
Dofinansowania	1 431 967,54	200 000,00	12 425,00	0,00	0,00	107 614,96	0,00	144 028,20	0,00	34 480,08	104 947,76	0,00	0,00	0,00	0,00	746 340,48	82 131,06

Tabela nr 17 Wydatki na realizację Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie

	Razem	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba osób niepełnosprawnych	25	1	3	1	0	0	2	4	1	0	1	5	4	0	0	3	0
Kwota wypłacona, w tym:	1 733 359,07	297 486,00	52 243,75	45 992,55	0,00	0,00	0,00	305 256,15	0,00	0,00	127 756,13	133 230,37	172 122,03	0,00	0,00	532 198,40	67 073,69
obsługa programu przez jst	82 398,85	14 166,00	2 487,75	2 190,12	0,00	0,00	0,00	14 393,15	0,00	0,00	6 083,63	6 344,30	8 196,29	0,00	0,00	25 343,62	3 193,99
Dofinansowania	1 650 960,22	283 320,00	49 756,00	43 802,43	0,00	0,00	0,00	290 863,00	0,00	0,00	121 672,50	126 886,07	163 925,74	0,00	0,00	506 854,78	63 879,70

Tabela nr 18 Wydatki na realizację Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością

	Razem	dołnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Liczba osób niepełnosprawnych	844	42	52	57	34	48	87	91	27	44	30	52	89	35	32	75	49
Kwota wypłacona	113 505 916,32	5 650 085,28	6 932 491,10	7 490 541,69	4 474 596,14	6 605 237,79	11 845 583,21	11 884 246,65	3 795 132,67	5 725 676,00	4 051 076,03	7 197 463,04	12 720 156,77	4 672 883,60	4 161 229,36	9 625 242,20	6 674 274,79

Tabela nr 19 Zadania realizowane przez samorządy wojewódzkie w 2023 r.

L.p.	Nazwa zadania	Liczba województw realizujących zadania	Kwota	Liczba podmiotów/umów	Średnia	% wydatków ogółem
1	Koszty tworzenia zakładów aktywności zawodowej art.35 ust.1 pkt 6 - ogółem	6	31 143 703	7	4 449 100	x
2	<i>w tym: dofinansowanie ze środków PFRON</i>	5	7 603 187	6	1 267 198	2,28
3	Koszty działania zakładów aktywności zawodowej art.35 ust.1 pkt 6 - ogółem	16	569 001 991	141	x	X
4	<i>w tym: dofinansowanie ze środków PFRON</i>	16	230 021 115	140	x	69,12
5	Razem rehabilitacja zawodowa	x	237 624 302	x	x	71,41
6	Dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych art.35 ust.1 pkt 5	16	71 052 635	170	417 957	21,35
7	<i>w tym: na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	9	20 546 915	46	446 672	6,17
8	Zadania zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym art.36 ust.2	16	24 086 423	719	x	7,24
9	Razem rehabilitacja społeczna	x	95 139 058	x	x	28,59
10	Koszty obsługi realizowanych zadań	x	332 763 360	x	x	100,00
11	Środki wydatkowane ogółem	x	237 624 302	x	x	71,41
12	Środki wg algorytmu (bez kosztów obsługi)		335 071 000			
13	% wykorzystania		99,31			

Tabela nr 20 Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej.

Nr	Województwo	Zakłady aktywności zawodowej działające w 2023 r.										
		ogółem			w tym dofinansowanie ze środków PFRON		z tego o charakterze					
		liczba ZAZ	kwota	liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych zgodnie z art.29 ust.1 pkt 1 ustawy	liczba ZAZ	Kwota	wytwórczym		usługowym		wytwórczym i usługowym	
							liczba ZAZ	kwota	liczba ZAZ	kwota	liczba ZAZ	kwota
1	Dolnośląskie	9	29 851 604	457	8	11 168 000	0	0	3	8 536 700	6	21 314 904
2	Kujawsko-Pomorskie	9	34 128 331	434	9	13 920 000	0	0	3	9 208 392	6	24 919 939
3	Lubelskie	9	31 273 867	351	9	11 251 697	0	0	1	2 166 126	8	29 107 741
4	Lubuskie	2	3 599 964	42	2	1 344 000	0	0	2	3 599 964	0	0
5	Łódzkie	8	29 924 489	360	8	11 592 510	0	0	4	16 770 092	4	13 154 397
6	Małopolskie	13	41 942 560	563	13	18 643 000	0	0	2	5 506 539	11	36 436 021
7	Mazowieckie	10	30 562 938	325	10	13 408 017	0	0	2	3 330 485	8	27 232 453
8	Opolskie	5	18 071 521	324	5	10 336 000	0	0	0	0	5	18 071 521
9	Podkarpackie	12	76 892 362	850	12	29 233 441	0	0	0	0	12	76 892 362
10	Podlaskie	9	26 365 973	338	9	9 458 930	0	0	0	0	9	26 365 973
11	Pomorskie	2	14 868 270	113	2	3 616 000	0	0	1	6 945 004	1	7 923 266
12	Śląskie	15	60 356 831	747	15	26 628 177	0	0	4	18 044 656	11	42 312 175
13	Świętokrzyskie	9	25 050 682	337	9	12 287 843	0	0	1	10 506	8	25 040 176
14	Warmińsko-Mazurskie	10	27 978 805	343	10	11 470 251	0	0	0	0	10	27 978 805
15	Wielkopolskie	9	47 346 470	522	9	22 814 996	0	0	0	0	9	47 346 470
16	Zachodniopomorskie	10	70 787 324	708	10	22 848 253	0	0	0	0	10	70 787 324
x	Suma	141	569 001 991	6 814	140	230 021 115	0	0	23	74 118 464	118	494 883 527

Tabela nr 21 Migracja zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej według stanu na koniec 2023 roku.

Nr	Województwo	Liczba zaz	Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zaz	Liczba osób niepełnosprawnych byłych pracowników zaz	Liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie	w tym w			
						zpch	spółdzielniach socjalnych	przedsiębiorstwach społecznych	organizacjach pozarządowych
1	Dolnośląskie	9	457	44	6	2	0	0	2
2	Kujawsko-Pomorskie	9	434	37	14	3	0	0	1
3	Lubelskie	9	351	29	2	1	0	0	0
4	Lubuskie	2	42	20	0	0	0	0	0
5	Łódzkie	8	360	69	29	8	1	1	9
6	Małopolskie	13	563	37	8	1	1	0	2
7	Mazowieckie	10	325	44	8	0	0	0	1
8	Opolskie	5	324	25	6	0	0	0	3
9	Podkarpackie	12	850	46	6	0	0	1	1
10	Podlaskie	9	338	41	7	0	0	0	0
11	Pomorskie	2	113	17	9	0	0	0	0
12	Śląskie	15	747	90	19	5	0	3	3
13	Świętokrzyskie	9	337	41	4	0	0	0	0
14	Warmińsko-Mazurskie	10	343	35	12	0	0	0	0
15	Wielkopolskie	9	522	43	6	0	0	6	0
16	Zachodniopomorskie	10	708	71	20	1	1	2	5
x	Suma:	141	6 814	689	156	21	3	13	27

Tabela nr 22 Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji.

Nr	Województwo	Dofinansowanie robót budowlanych w 2023 r., w związku z przepisami ustawy z dnia 07.07.1994 r. - Prawo budowlane, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych art.35 ust.1 pkt 5					
		osoby dorosłe		dzieci i młodzież		razem	
		liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)
1	Dolnośląskie	4	1 929 608	7	3 401 172	11	5 330 780
2	Kujawsko-Pomorskie	7	4 318 797	3	1 883 000	10	6 201 797
3	Lubelskie	9	3 471 648	0	0	9	3 471 648
4	Lubuskie	15	2 700 000	0	0	15	2 700 000
5	Łódzkie	10	3 714 161	10	4 826 318	20	8 540 479
6	Małopolskie	15	5 432 428	10	2 605 560	25	8 037 988
7	Mazowieckie	16	6 201 741	0	0	16	6 201 741
8	Opolskie	4	1 670 110	1	111 769	5	1 781 879
9	Podkarpackie	5	1 474 434	8	3 943 696	13	5 418 130
10	Podlaskie	4	3 301 096	0	0	4	3 301 096
11	Pomorskie	9	4 736 415	3	2 109 500	12	6 845 915
12	Śląskie	10	5 565 385	0	0	10	5 565 385
13	Świętokrzyskie	6	863 397	2	355 900	8	1 219 297
14	Warmińsko-Mazurskie	1	91 160	2	1 310 000	3	1 401 160
15	Wielkopolskie	6	1 003 340	0	0	6	1 003 340
16	Zachodniopomorskie	3	4 032 000	0	0	3	4 032 000
	Ogółem	124	50 505 720	46	20 546 915	170	71 052 635

Tabela nr 23 Zadania zlecane przez samorzady wojewódzkie fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Nr	Rodzaje zadań zleczanych ze środków PFRON w 2022 r.	Wyłacone dofinansowania		%	liczba województw
		liczba	kwota (zł)		
1	Prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek	72	3 945 166	16,38	10
2	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej	82	2 397 487	9,95	12
3	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy	76	2 101 213	8,72	11
4	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej	29	835 715	3,47	7
5	Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć usprawniających	178	5 632 089	23,38	14
6	Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy	14	711 616	2,95	4
7	Zakup, szkolenie i utrzymanie psów asystujących w trakcie szkolenia	0	0	0,00	0
8	Utrzymanie psów asystujących	0	0	0,00	0
9	Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników	2	152 958	0,64	1
10	Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych	224	5 672 046	23,55	14
11	Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego	40	1 222 839	5,08	11
12	Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji	13	204 231	0,85	4
13	Opracowywanie lub wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych oraz wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość	11	231 035	0,96	6
14	Świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych	13	980 028	4,07	7
x	Zadania ogółem	754	24 086 423	100,0	x

Tabela nr 24 Zadania realizowane przez samorządy powiatowe.

L.p.	Nazwa zadania	Liczba powiatów realizujących zadania	% powiatów realizujących zadanie	Kwota	Liczba podmiotów/umów	średnia	% wydatków w ogółem	dynamika zmian kwoty wydatkowanej 2023/2022 (%)
1	Zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy art.26	1	0,26	10 000	1	10 000	0,00	-
2	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy art.26e	138	36,32	29 676 497	455	65 223	1,95	7,73
3	<i>w tym: w zakładach pracy chronionej</i>	22	5,79	2 255 421	47	47 988	0,15	0,13
4	Zwrot kosztów tworzenia stanowisk pracy art.26g ust.1 pkt 1	0	0,00	0	0	-	0,00	-
5	Zwrot kosztów zatrudnienia, szkoleń pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy art.26d	25	6,58	744 818	168	4 433	0,05	7,22
6	<i>w tym: w zakładach pracy chronionej</i>	2	0,53	122 568	20	6 128	0,01	-3,24
7	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu art.11	212	55,79	7 448 838	807	9 230	0,49	17,20
8	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej art.12a	174	45,79	24 008 868	470	51 083	1,57	7,39
9	Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego art.13	15	3,95	103 758	16	6 485	0,01	4,20
10	Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy art.40	41	10,79	462 372	98	4 718	0,03	14,68
11	Zwrot kosztów szkoleń organizowanych przez pracodawcę art.41	4	1,05	40 161	25	1 606	0,00	33,08
12	<i>w tym: w zakładach pracy chronionej</i>	1	0,26	17 850	15	1 190	0,00	-
13	Finansowanie kosztów wynagrodzeń art.26g ust.1 pkt 2	0	0,00	0	0	-	0,00	-
14	Razem rehabilitacja zawodowa	x	x	62 495 313	x	x	4,10	8,34
15	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych art.35a ust.1 pkt 7 lit. a	375	98,68	140 396 296	87 772	1 600	9,21	17,56
16	<i>w tym: dzieci i młodzież niepełnosprawna wraz z opiekunami</i>	372	97,89	25 758 456	16 179	1 592	1,69	4,55
17	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób art.35a ust.1 pkt 7 lit. d	380	100,00	137 397 443	26 316	5 221	9,01	9,49
18	<i>w tym: dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	374	98,42	17 891 913	4 681	3 822	1,17	5,92
19	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych art.35a ust.1 pkt 7 lit.c	367	96,58	16 165 786	7 201	2 245	1,06	15,80
20	<i>w tym: dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	306	80,53	3 565 764	1 270	2 808	0,23	12,92
21	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów art.35a ust.1 pkt 7 lit.c	380	100,00	291 450 559	159 159	1 831	19,12	24,03
22	<i>w tym: dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	380	100,00	43 981 278	15 354	2 864	2,88	7,44
23	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki art.35a ust.1 pkt 7 lit. b	311	81,84	15 090 876	129 977	116	0,99	23,77
24	<i>w tym: dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	200	52,63	2 648 026	15 246	174	0,17	76,88
25	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika art.35a ust.1 pkt 7 lit. f	22	5,79	129 652	48	2 701	0,01	-27,92
26	Koszty tworzenia warsztatów terapii zajęciowej art.35a ust. 1 pkt 8 - ogółem	3	0,79	1 685 800	3	561 933	x	-16,98
27	<i>w tym: dofinansowanie ze środków PFRON</i>	0	0,00	0	0	-	0,00	-
28	Koszty działania warsztatów terapii zajęciowej art.35a ust. 1 pkt 8 - ogółem	365	96,05	960 406 289	733	x	x	14,80
29	<i>w tym: dofinansowanie ze środków PFRON</i>	365	96,05	852 245 656	732	x	55,90	14,84
30	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej art.35a ust.4	99	26,05	2 254 684	154	14 641	0,15	79,78
31	<i>w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	64	16,84	1 269 444	91	13 950	0,08	248,69
32	Zadania zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym art.36 ust.2	44	11,58	7 036 207	235	x	0,46	22,29
33	Razem rehabilitacja społeczna	x	x	1 462 167 158	x	x	95,90	16,45
34	Realizacja zadań ogółem	x	x	1 524 662 471	x	x	100,0	16,09
35	Koszty obsługi realizowanych zadań	x	x	37 719 229	x	x	x	x
36	Środki wydatkowane ogółem	x	x	1 562 381 700	x	x	x	x
37	Środki wg algorytmu (bez kosztów obsługi)	1 529 756 000						
38	% wykorzystania	99,67						

Tabela nr 25 Zwroty kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy.

Nr	Wg województw	Zawarte umowy		Zwroty kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy w 2023 r.									
		liczba	kwota (zł)	otwarty rynek pracy			chroniony rynek pracy - Zpch			razem			
				liczba osób pomagających	kwota (zł)	pracownicy niepełnosprawni, którzy otrzymali pomoc	liczba osób pomagających	k kwota (zł)	pracownicy niepełnosprawni, którzy otrzymali pomoc	liczba osób pomagających	kwota (zł)	pracownicy niepełnosprawni, którzy otrzymali pomoc	liczba powiatów
1	dolnośląskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	kujawsko-pomorskie	2	35 920	20	28 453	20	0	0	0	20	28 453	20	1
3	lubelskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	lubuskie	3	12 450	3	10 502	3	0	0	0	3	10 502	3	3
5	łódzkie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	małopolskie	19	124 766	19	118 385	13	0	0	12	19	118 385	25	3
7	mazowieckie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	opolskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	podkarpackie	2	97 200	0	0	0	12	92 952	32	12	92 952	32	1
10	podlaskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	pomorskie	4	63 826	9	53 659	9	0	0	0	9	53 659	9	1
12	śląskie	22	223 789	46	171 349	46	8	29 616	10	54	200 965	56	8
13	świętokrzyskie	1	2 408	1	2 390	1	0	0	0	1	2 390	1	1
14	warmińsko-mazurskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	wielkopolskie	9	228 421	32	173 718	49	0	0	0	32	173 718	49	5
16	zachodniopomorskie	18	84 650	18	63 795	22	0	0	0	18	63 795	22	2
	Ogółem	80	873 430	148	622 250	163	20	122 568	54	168	744 818	217	25

Tabela nr 26 Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Nr	Wg województw	Zawarte umowy		Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w 2023 r.									
		liczba stanowisk pracy	kwota (zł)	otwarty rynek pracy			chroniony rynek pracy - Zpch			razem			
				liczba stanowisk pracy	kwota (zł)	osoby zatrudnione na	liczba stanowisk pracy	kwota (zł)	osoby zatrudnione na	liczba stanowisk pracy	kwota (zł)	osoby zatrudnione na wyposażonych	liczba powiatów
1	dolnośląskie	20	953 840	10	444 244	12	10	509 576	10	20	953 821	22	9
2	kujawsko-pomorskie	29	2 182 210	26	1 966 695	26	3	205 000	5	29	2 171 695	31	12
3	lubelskie	26	1 539 000	19	1 157 283	19	3	140 739	3	22	1 298 022	22	11
4	lubuskie	10	425 000	5	204 768	5	5	210 000	5	10	414 768	10	4
5	łódzkie	48	3 048 536	48	2 987 116	48	0	0	0	48	2 987 116	48	7
6	małopolskie	17	953 555	17	952 674	18	0	0	0	17	952 674	18	6
7	mazowieckie	39	3 496 212	39	3 467 110	39	0	0	0	39	3 467 110	39	9
8	opolskie	4	394 793	4	394 596	4	0	0	0	4	394 596	4	2
9	podkarpackie	40	2 355 071	35	2 043 390	35	5	297 806	5	40	2 341 195	40	16
10	podlaskie	26	2 653 560	26	2 449 639	28	0	0	0	26	2 449 639	28	4
11	pomorskie	31	2 040 459	26	1 770 344	26	5	253 077	5	31	2 023 421	31	9
12	śląskie	26	1 394 784	17	1 082 549	17	9	303 223	9	26	1 385 772	26	12
13	świętokrzyskie	45	2 346 540	43	2 331 561	43	2	0	2	45	2 331 561	45	7
14	warmińsko-mazurskie	32	2 469 747	31	2 366 234	31	1	90 000	1	32	2 456 234	32	7
15	wielkopolskie	44	2 637 586	37	2 196 224	37	4	246 000	4	41	2 442 224	41	14
16	zachodniopomorskie	25	1 664 605	25	1 606 649	27	0	0	0	25	1 606 649	27	9
	Ogółem	462	30 555 498	408	27 421 076	415	47	2 255 421	49	455	29 676 497	464	138

Tabela nr 27 Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na wyposażonych stanowiskach pracy.

Nr	Województwo	Rok 2022		Rok 2023		[2023:2022]	
		Liczba zatrudnionych na wyposażonych stanowiskach pracy	liczba powiatów	Liczba zatrudnionych na wyposażonych stanowiskach pracy	liczba powiatów	[(5-3)/3]	[(6-4)/4]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	dolnośląskie	21	13	22	9	4,76%	-30,77%
2	kujawsko-pomorskie	38	9	31	12	-18,42%	33,33%
3	lubelskie	29	12	22	11	-24,14%	-8,33%
4	lubuskie	12	5	10	4	-16,67%	-20,00%
5	łódzkie	47	7	48	7	2,13%	0,00%
6	małopolskie	15	4	18	6	20,00%	50,00%
7	mazowieckie	44	10	39	9	-11,36%	-10,00%
8	opolskie	0	0	4	2	-	-
9	podkarpackie	39	13	40	16	2,56%	23,08%
10	podlaskie	33	7	28	4	-15,15%	-42,86%
11	pomorskie	38	11	31	9	-18,42%	-18,18%
12	śląskie	30	12	26	12	-13,33%	0,00%
13	świętokrzyskie	36	7	45	7	25,00%	0,00%
14	warmińsko-mazurskie	28	6	32	7	14,29%	16,67%
15	wielkopolskie	39	12	41	14	5,13%	16,67%
16	zachodniopomorskie	21	4	27	9	28,57%	125,00%
x	Ogółem	470	132	464	138	-1,28%	4,55%

Tabela nr 28 Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy.

Nr	Województwo	liczba osób ubiegających się o skorzystanie z instrumentów rynku pracy	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy w 2023 r.			
			liczba osób	kwota (zł)	średni koszt	liczba powiatów
1	dolnośląskie	58	54	477 741	8 847	15
2	kujawsko-pomorskie	54	50	503 705	10 074	17
3	lubelskie	99	82	832 811	10 156	17
4	lubuskie	6	6	61 037	10 173	4
5	łódzkie	143	61	527 184	8 642	11
6	małopolskie	67	66	595 988	9 030	13
7	mazowieckie	74	76	714 262	9 398	18
8	opolskie	9	9	88 003	9 778	6
9	podkarpackie	69	72	672 906	9 346	19
10	podlaskie	45	42	373 408	8 891	12
11	pomorskie	15	14	112 885	8 063	8
12	śląskie	67	70	699 640	9 995	22
13	świętokrzyskie	57	62	524 666	8 462	10
14	warmińsko-mazurskie	59	56	528 134	9 431	13
15	wielkopolskie	34	34	278 611	8 194	16
16	zachodniopomorskie	48	53	457 858	8 639	11
	Ogółem	904	807	7 448 838	9 230	212

Tabela nr 29 Finansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych organizowanych przez PUP.

Nr	Wg województw	liczba osób ubiegających się o	Zawarte umowy		Finansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych organizowanych przez PUP w 2023 r.			
			liczba osób skierowanych na szkolenie	kwota umów	liczba osób, które ukończyły szkolenie	koszty szkoleń	średni koszt szkolenia	liczba powiatów
1	dolnośląskie	7	5	28 940	4	26 608	6 652	3
2	kujawsko-pomorskie	8	6	32 509	4	19 748	4 937	3
3	lubelskie	1	1	2 900	1	2 298	2 298	1
4	lubuskie	0	0	0	0	0	-	0
5	łódzkie	13	9	26 025	8	18 825	2 353	2
6	małopolskie	11	7	38 630	7	43 544	6 221	2
7	mazowieckie	43	25	163 325	24	151 170	6 299	8
8	opolskie	0	0	0	0	0	-	0
9	podkarpackie	0	0	0	0	0	-	0
10	podlaskie	4	1	55	1	55	55	1
11	pomorskie	24	22	104 372	23	85 036	3 697	5
12	śląskie	19	10	49 030	10	49 030	4 903	7
13	świętokrzyskie	10	8	28 750	8	28 750	3 594	3
14	warmińsko-mazurskie	3	1	3 950	1	3 950	3 950	1
15	wielkopolskie	7	4	15 813	4	15 813	3 953	3
16	zachodniopomorskie	3	3	17 545	3	17 545	5 848	2
	Ogółem	153	102	511 844	98	462 372	4 718	41

Tabela nr 30 Jednorazowa pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności.

Nr	Wg województw	Jednorazowa pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w 2023 r.											
		Zawarte umowy		działalność gospodarcza		działalność rolnicza		wkład od spółdzielni socjalnej		razem			
		liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	średnie dofinansowanie	liczba powiatów
1	dolnośląskie	21	1 007 171	20	1 006 790	0	0	0	0	20	1 006 790	50 339	9
2	kujawsko-pomorskie	26	1 367 533	26	1 367 488	0	0	0	0	26	1 367 488	52 596	11
3	lubelskie	22	857 948	22	855 800	0	0	0	0	22	855 800	38 900	12
4	lubuskie	7	207 675	7	202 729	0	0	0	0	7	202 729	28 961	5
5	łódzkie	54	2 864 152	54	2 854 426	0	0	0	0	54	2 854 426	52 860	13
6	małopolskie	35	1 554 405	34	1 494 367	1	40 404	0	0	35	1 534 771	43 851	13
7	mazowieckie	56	3 620 017	54	3 298 144	0	0	2	297 100	56	3 595 244	64 201	16
8	opolskie	5	403 343	4	312 872	1	89 890	0	0	5	402 762	80 552	3
9	podkarpackie	36	1 817 248	36	1 806 637	0	0	0	0	36	1 806 637	50 184	18
10	podlaskie	16	982 566	16	972 393	0	0	0	0	16	972 393	60 775	7
11	pomorskie	50	2 227 374	50	2 216 145	0	0	0	0	50	2 216 145	44 323	11
12	śląskie	32	1 635 590	31	1 634 843	0	0	0	0	31	1 634 843	52 737	21
13	świętokrzyskie	49	2 380 380	47	2 272 425	0	0	1	65 000	48	2 337 425	48 696	8
14	warmińsko-mazurskie	20	951 014	19	911 201	0	0	0	0	19	911 201	47 958	7
15	wielkopolskie	36	1 767 867	36	1 741 627	0	0	0	0	36	1 741 627	48 379	16
16	zachodniopomorskie	9	568 588	9	568 588	0	0	0	0	9	568 588	63 176	4
	Ogółem	474	24 212 871	465	23 516 474	2	130 294	3	362 100	470	24 008 868	51 083	174

Tabela nr 31 Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych.

Nr	Wg województw	Zawarte umowy		Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych w 2023 r.						
		liczba umów	wartość umów	miasto		wieś		razem		
				liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	kwota (zł) dofinansowania	liczba powiatów
1	dolnośląskie	3	11 046	3	7 700	0	0	3	7 700	3
2	kujawsko-pomorskie	1	16 000	0	0	1	13 949	1	13 949	1
3	lubelskie	1	1 981	1	1 937	0	0	1	1 937	1
4	lubuskie	1	3 900	1	3 840	0	0	1	3 840	1
5	łódzkie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	małopolskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	mazowieckie	2	31 685	1	7 878	0	0	1	7 878	1
8	opolskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	podkarpackie	2	11 134	1	6 796	1	4 150	2	10 946	2
10	podlaskie	1	9 200	1	8 856	0	0	1	8 856	1
11	pomorskie	3	25 227	2	23 527	1	1 700	3	25 227	2
12	śląskie	2	17 037	2	15 889	0	0	2	15 889	2
13	świętokrzyskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	warmińsko-mazurskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	wielkopolskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	zachodniopomorskie	1	7 763	0	0	1	7 534	1	7 534	1
	Ogółem	17	134 973	12	76 424	4	27 334	16	103 758	15

Tabela nr 32 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Nr	Wg województw	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w 2023 r.							
		osoby dorosłe			dzieci i młodzież			łączna kwota dofinansowania	liczba powiatów
		liczba osób niepełnosprawnych	liczba opiekunów	kwota (zł) dofinansowania	liczba niepełnosprawnych dzieci	liczba opiekunów	kwota (zł) dofinansowania		
1	dolnośląskie	3 499	1 212	7 728 563	543	510	1 699 162	9 427 725	28
2	kujawsko-pomorskie	2 443	972	5 551 623	469	425	1 442 607	6 994 230	23
3	lubelskie	2 674	910	5 942 890	431	380	1 344 853	7 287 743	24
4	lubuskie	2 222	693	4 632 717	219	210	653 151	5 285 868	14
5	łódzkie	4 990	1 602	10 325 486	914	844	2 798 699	13 124 185	24
6	małopolskie	3 911	1 197	8 078 168	545	513	1 680 174	9 758 343	21
7	mazowieckie	5 250	2 084	11 656 669	1 112	1 008	3 349 923	15 006 592	42
8	opolskie	1 493	519	3 223 037	190	182	587 174	3 810 211	12
9	podkarpackie	2 497	746	5 443 652	540	486	1 701 057	7 144 709	25
10	podlaskie	1 379	468	2 724 711	241	230	690 884	3 415 595	16
11	pomorskie	3 675	1 110	8 183 248	568	527	1 802 130	9 985 378	20
12	śląskie	7 255	3 283	16 348 771	1 037	988	3 194 959	19 543 730	36
13	świętokrzyskie	2 625	815	5 623 122	279	255	828 498	6 451 619	14
14	warmińsko-mazurskie	1 747	636	3 707 964	267	254	813 402	4 521 366	21
15	wielkopolskie	5 100	1 656	10 751 675	681	655	2 077 076	12 828 751	34
16	zachodniopomorskie	2 118	812	4 715 544	354	322	1 094 707	5 810 251	21
	Ogółem	52 878	18 715	114 637 840	8 390	7 789	25 758 456	140 396 296	375

Tabela nr 33 Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Nr	Wg województw	Warsztaty terapii zajęciowej działające w 2023 r.							
		liczba WTZ ogółem	kwota wydatkowana na działanie ogółem	liczba uczestników WTZ	w tym		Dofinansowanie ze środków PFRON		
					osoby dorosłe	młodzież	liczba WTZ	kwota dofinansowania	liczba powiatów
1	dolnośląskie	48	59 998 057	1 788	1 781	7	48	52 916 139	26
2	kujawsko-pomorskie	37	45 965 163	1 388	1 388	0	37	40 912 283	22
3	lubelskie	59	72 324 601	2 208	2 207	1	59	64 752 115	24
4	lubuskie	17	23 052 911	687	680	7	17	20 249 803	13
5	łódzkie	42	52 121 693	1 602	1 602	0	42	46 698 559	22
6	małopolskie	68	92 807 331	2 791	2 790	1	68	82 161 153	22
7	mazowieckie	88	101 816 065	3 094	3 094	0	87	90 266 034	39
8	opolskie	17	18 272 094	531	531	0	17	15 868 467	12
9	podkarpackie	37	60 910 928	1 867	1 867	0	37	54 325 647	25
10	podlaskie	24	28 788 685	886	886	0	24	25 888 309	16
11	pomorskie	49	51 422 443	1 563	1 560	3	49	45 915 636	19
12	śląskie	60	98 449 309	2 959	2 959	0	60	87 616 047	36
13	świętokrzyskie	34	55 503 394	1 673	1 673	0	34	49 815 790	14
14	warmińsko-mazurskie	35	49 440 886	1 494	1 492	2	35	44 096 573	21
15	wielkopolskie	89	109 923 849	3 252	3 240	12	89	95 982 819	35
16	zachodniopomorskie	29	39 608 879	1 193	1 190	3	29	34 780 282	19
	Ogółem	733	960 406 289	28 976	28 940	36	732	852 245 656	365

Tabela nr 34 Migracja uczestników warsztatów terapii zajęciowej wg stanu na koniec 2023 r.

Nr	Województwo	Liczba wtz	Liczba uczestników wtz	Liczba osób niepełnosprawnych byłych uczestników wtz	Liczba osób niepełnosprawnych które podjęły zatrudnienie	w tym w				
						zaz	zpch	spółdzielniach społecznych	przedsiębiorstwach społecznych	organizacjach pozarządowych
1	dolnośląskie	48	1 788	187	30	18	5	0	0	1
2	kujawsko-pomorskie	37	1 388	99	16	2	1	0	1	1
3	lubelskie	59	2 208	107	13	5	1	1	0	3
4	lubuskie	17	687	54	7	2	0	0	0	2
5	łódzkie	42	1 602	80	7	4	0	0	1	0
6	małopolskie	68	2 791	182	26	8	1	4	2	1
7	mazowieckie	88	3 094	212	25	3	3	0	2	6
8	opolskie	17	531	34	3	3	0	0	0	0
9	podkarpackie	37	1 867	123	12	4	1	2	1	0
10	podlaskie	24	886	59	14	11	0	0	0	1
11	pomorskie	49	1 563	123	14	1	2	0	1	0
12	śląskie	60	2 959	207	24	10	4	1	2	2
13	świętokrzyskie	34	1 673	125	10	7	0	0	1	1
14	warmińsko-mazurskie	35	1 494	116	19	17	0	1	0	0
15	wielkopolskie	89	3 252	185	14	7	1	0	1	1
16	zachodniopomorskie	29	1 193	72	11	9	0	0	0	1
x	Suma:	733	28 976	1 965	245	111	19	9	12	20

Tabela nr 35 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Nr	Wg województw	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w 2023 r.					
		osoby dorosłe		dzieci i młodzież		liczba osób ogółem	kwota (zł) dofinansowania
		liczba osób niepełnosprawnych	kwota (zł) dofinansowania	liczba niepełnosprawnych dzieci	kwota (zł) dofinansowania		
1	dolnośląskie	10 418	796 246	1 938	195 550	12 356	991 797
2	kujawsko-pomorskie	5 409	511 037	812	129 433	6 221	640 470
3	lubelskie	8 109	870 640	904	171 900	9 013	1 042 540
4	lubuskie	1 582	209 812	41	20 574	1 623	230 386
5	łódzkie	7 842	1 135 336	1 050	169 062	8 892	1 304 398
6	małopolskie	11 198	968 814	1 016	155 016	12 214	1 123 829
7	mazowieckie	7 500	1 285 262	1 328	204 731	8 828	1 489 993
8	opolskie	2 643	466 940	180	90 877	2 823	557 817
9	podkarpackie	5 070	569 142	956	285 357	6 026	854 499
10	podlaskie	2 081	160 846	179	37 224	2 260	198 070
11	pomorskie	6 598	882 177	1 790	198 823	8 388	1 081 000
12	śląskie	10 822	1 410 776	1 151	299 631	11 973	1 710 407
13	świętokrzyskie	2 901	435 274	280	144 793	3 181	580 067
14	warmińsko-mazurskie	8 528	1 255 205	531	96 720	9 059	1 351 925
15	wielkopolskie	14 428	988 931	1 635	260 113	16 063	1 249 045
16	zachodniopomorskie	9 602	496 410	1 455	188 223	11 057	684 633
	Ogółem	114 731	12 442 850	15 246	2 648 026	129 977	15 090 876

Tabela nr 36 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

Nr	Wg województwa	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym w 2023 r.						
		osoby dorosłe		dzieci i młodzież		razem		
		liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba powiatów
1	dolnośląskie	10 718	23 430 593	878	3 082 563	11 596	26 513 156	30
2	kujawsko-pomorskie	7 896	15 024 138	828	2 662 035	8 724	17 686 172	23
3	lubelskie	11 261	18 961 769	999	2 937 710	12 260	21 899 479	24
4	lubuskie	6 648	10 446 608	485	1 367 987	7 133	11 814 595	14
5	łódzkie	10 681	18 154 117	1 321	4 031 567	12 002	22 185 684	24
6	małopolskie	14 596	23 314 138	1 498	4 616 423	16 094	27 930 562	22
7	mazowieckie	11 231	25 559 712	1 778	5 900 389	13 009	31 460 100	42
8	opolskie	3 870	7 622 167	396	1 279 900	4 266	8 902 068	12
9	podkarpackie	11 664	18 369 829	1 106	2 997 235	12 770	21 367 065	25
10	podlaskie	6 373	9 231 290	794	1 747 550	7 167	10 978 840	17
11	pomorskie	8 624	14 720 051	1 231	3 060 981	9 855	17 781 032	20
12	śląskie	13 074	22 322 794	1 660	4 698 966	14 734	27 021 760	36
13	świętokrzyskie	6 311	10 944 459	450	1 193 925	6 761	12 138 384	14
14	warmińsko-mazurskie	6 783	11 956 748	833	2 240 644	7 616	14 197 391	21
15	wielkopolskie	14 052	20 226 344	1 672	3 839 944	15 724	24 066 288	35
16	zachodniopomorskie	5 954	9 784 547	695	1 889 221	6 649	11 673 768	21
	Ogółem	149 736	260 069 303	16 624	47 547 042	166 360	307 616 345	380

Tabela nr 37 Środki wydatkowane na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.

Nr	Wg województw	Środki wydatkowane na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej w 2023 r.			
		na rzecz osób dorosłych	na rzecz dzieci i młodzieży	razem	liczba powiatów
1	dolnośląskie	28 333	215 770	244 103	8
2	kujawsko-pomorskie	12 000	29 537	41 537	4
3	lubelskie	0	81 503	81 503	3
4	lubuskie	13 379	29 318	42 698	4
5	łódzkie	216 926	61 214	278 140	4
6	małopolskie	142 725	80 952	223 677	10
7	mazowieckie	127 044	30 000	157 044	6
8	opolskie	24 000	11 800	35 800	3
9	podkarpackie	22 616	150 344	172 960	6
10	podlaskie	39 214	0	39 214	2
11	pomorskie	46 450	35 662	82 112	8
12	śląskie	73 638	136 354	209 992	12
13	świętokrzyskie	38 159	43 903	82 061	4
14	warmińsko-mazurskie	15 380	118 286	133 666	6
15	wielkopolskie	124 026	51 300	175 326	11
16	zachodniopomorskie	61 350	193 502	254 852	8
	Ogółem	985 240	1 269 444	2 254 684	99

Tabela nr 38 Dofinansowanie likwidacji barier dokonywanej na wniosek osób niepełnosprawnych.

Nr	Wg województw	Dofinansowanie likwidacji barier w 2023 r.								
		architektonicznych		w komunikowaniu się		technicznych		razem		
		liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba powiatów
1	dolnośląskie	337	4 747 401	626	1 778 965	798	3 811 646	1 761	10 338 012	30
2	kujawsko-pomorskie	361	3 198 518	435	1 168 158	545	2 247 078	1 341	6 613 754	23
3	lubelskie	416	3 859 608	559	1 272 658	487	1 607 703	1 462	6 739 969	24
4	lubuskie	149	1 751 645	165	523 802	275	1 361 792	589	3 637 238	14
5	łódzkie	493	5 093 163	1 009	2 129 602	450	1 654 561	1 952	8 877 326	24
6	małopolskie	547	6 061 638	1 069	2 808 478	1 290	4 593 836	2 906	13 463 953	22
7	mazowieckie	655	9 927 944	1 490	3 955 906	900	3 538 526	3 045	17 422 377	42
8	opolskie	198	1 580 336	226	540 112	154	630 289	578	2 750 737	12
9	podkarpackie	631	6 511 958	701	1 618 043	630	1 962 817	1 962	10 092 819	25
10	podlaskie	175	1 926 555	291	694 965	273	1 052 311	739	3 673 830	17
11	pomorskie	517	4 293 055	707	1 621 966	588	2 583 360	1 812	8 498 381	20
12	śląskie	677	8 223 072	822	1 769 510	1 180	4 881 708	2 679	14 874 290	36
13	świętokrzyskie	292	2 705 424	236	652 427	294	932 629	822	4 290 481	14
14	warmińsko-mazurskie	405	5 063 217	632	1 406 162	371	1 457 388	1 408	7 926 768	21
15	wielkopolskie	775	6 984 074	866	2 292 387	822	3 792 826	2 463	13 069 288	35
16	zachodniopomorskie	228	2 941 588	282	735 478	287	1 451 155	797	5 128 221	21
	Ogółem	6 856	74 869 197	10 116	24 968 620	9 344	37 559 626	26 316	137 397 443	380

Tabela nr 39 Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza – przewodnika.

Nr	Wg województw	Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza – przewodnika w 2023 r.						
		tłumacza języka migowego		tłumacza - przewodnika		razem		
		liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba osób	kwota (zł) dofinansowania	liczba powiatów
1	dolnośląskie	1	2 494	0	0	1	2 494	1
2	kujawsko-pomorskie	7	5 330	1	2 100	8	7 430	1
3	lubelskie	0	0	0	0	0	0	0
4	lubuskie	1	9 875	0	0	1	9 875	1
5	łódzkie	1	5 760	0	0	1	5 760	1
6	małopolskie	1	4 500	0	0	1	4 500	1
7	mazowieckie	3	5 205	1	4 992	4	10 197	2
8	opolskie	0	0	0	0	0	0	0
9	podkarpackie	0	0	0	0	0	0	0
10	podlaskie	0	0	0	0	0	0	0
11	pomorskie	0	0	0	0	0	0	0
12	śląskie	24	68 814	0	0	24	68 814	11
13	świętokrzyskie	1	14 900	0	0	1	14 900	1
14	warmińsko-mazurskie	0	0	0	0	0	0	0
15	wielkopolskie	3	2 682	0	0	3	2 682	2
16	zachodniopomorskie	4	3 000	0	0	4	3 000	1
	Ogółem	46	122 559	2	7 092	48	129 652	22

Tabela nr 40 Zadania zlecane przez samorządy powiatowe fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

L.p.	Rodzaje zadań zleczanych ze środków PFRON w 2023 r.	Wyplacone dofinansowania		%	liczba powiatów
		liczba	kwota		
1	Prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek	18	791 461	11,25	10
2	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej	27	627 967	8,92	11
3	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy	17	481 549	6,84	8
4	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej	8	262 910	3,74	5
5	Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć usprawniających	70	2 284 733	32,47	26
6	Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy	2	115 550	1,64	2
7	Zakup, szkolenie i utrzymanie psów asystujących w trakcie szkolenia	0	0	0,00	0
8	Utrzymanie psów asystujących	0	0	0,00	0
9	Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników	2	64 310	0,91	2
10	Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych	88	1 191 652	16,94	26
11	Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego	20	451 660	6,42	10
12	Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji	10	242 330	3,44	3
13	Opracowywanie lub wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych oraz wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość	1	9 000	0,13	1
14	Świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych	3	513 085	7,29	3
x	Zadania ogółem	266	7 036 207	100,00	x

Tabela nr 41 Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, które korzystały z różnych form wsparcia w 2023 r.

L.p	Nazwa zadania	Liczba osób
1	Zwrot kosztów: adaptacji pomieszczeń zakładu pracy w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem stanowisk pracy, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, zakupu i autoryzacji oprogramowania oraz urządzeń i technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, rozpoznania przez służby medycyny pracy art.26	1
2	Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy art.26d	217
3	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy art.26e	464
4	Zwrot kosztów tworzenia stanowisk pracy art.26g ust.1 pkt 1	0
5	Finansowanie kosztów wynagrodzeń art.26g ust.1 pkt 2	0
6	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu art.11	807
7	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej art.12a	470
8	Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego art.13	16
9	Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy art.40	98
10	Zwrot kosztów szkoleń organizowanych przez pracodawcę art.41	25
11	Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej art.35 ust.1 pkt 6	6 814
12	Razem rehabilitacja zawodowa	8 912
13	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych art.35a ust.1 pkt 7 lit. a	87 772
14	<i>z tego: dorośli wraz z opiekunami</i>	71 593
15	<i>z tego: dzieci i młodzież wraz z opiekunami</i>	16 179
16	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób art.35a ust.1 pkt 7 lit. d	26 316
17	<i>z tego: dorośli</i>	21 635
18	<i>z tego: dzieci i młodzież</i>	4 681
19	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych art.35a ust.1 pkt 7 lit.c	7 201
20	<i>z tego: dorośli</i>	5 931
21	<i>z tego: dzieci i młodzież</i>	1 270
22	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów art.35a ust.1 pkt 7 lit.c	159 159
23	<i>z tego: dorośli</i>	143 805
24	<i>z tego: dzieci i młodzież</i>	15 354
25	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki art.35a ust.1 pkt 7 lit. b	129 977
26	<i>z tego: dorośli</i>	114 731
27	<i>z tego: dzieci i młodzież</i>	15 246
28	Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej art.35a ust. 1 pkt 8	28 976
29	<i>z tego: dorośli</i>	28 940
30	<i>z tego: młodzież</i>	36
31	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika art. 35a ust.1 pkt 7 lit. f	48
32	<i>z tego: dorośli</i>	47
33	<i>z tego: dzieci i młodzież</i>	1
34	Dorośli razem	386 682
35	Dzieci razem	52 767
36	Razem rehabilitacja społeczna	439 449

Tabela nr 42 zestawienie wydatków zrealizowanych przez jednostki organizacyjne Funduszu na podstawie preliminarza wydatków na działalność bieżącą oraz wydatków inwestycyjnych w 2023 roku

§	Tytuł wydatków	Kwoty planu wg. preliminarza wydatków na 2023 rok	Realizacja wypłat na koniec grudnia 2023 roku	%
3020	Wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	660 000,00	642 916,57	97,41
4010	Wynagrodzenia osobowe	94 502 000,00	94 123 991,28	99,60
4110-4120	Pochodne razem	18 946 000,00	17 161 687,59	90,58
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	16 537 000,00	15 329 029,45	92,70
4120	Składki na Fundusz Pracy	2 409 000,00	1 832 658,14	76,08
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 209 000,00	1 463 347,33	45,60
4190	Nagrody konkursowe	121 000,00	00,00	0,00
4000	Grupa wydatków bieżących jednostki	64 430 000,00	52 822 920,57	81,98
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	X	5 307 647,95	X
4220	Zakup środków żywności	X	227 904,60	X
4260	Zakup energii	X	4 108 112,70	X
4280	Zakup usług zdrowotnych	X	120 384,00	X
4300	Zakup usług pozostałych	X	33 533 028,54	X
4360	Zakup usług telekomunikacyjnych	X	1 458 876,45	X
4380	Zakup usług obejmujących tłumaczenia	X	113 270,82	X
4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	X	1 126 799,80	X
4400	Czynsze za wynajem pomieszczeń biurowych	X	6 826 895,71	X
4270	Zakup usług remontowych	2 200 000,00	765 668,81	34,80
4410	Podróże służbowe krajowe	969 000,00	863 808,84	89,14
4420	Podróże służbowe zagraniczne	18 000,00	17 512,46	97,29
4430	pozostałe opłaty i składki	465 000,00	275 511,19	59,25
4440	Odpis na ZFŚS	1 900 000,00	1 833 916,00	96,52
4480	Podatek od nieruchomości	74 000,00	68 840,00	93,03
4490	Pozostałe podatki na rzecz budżetu państwa	X	X	X
4500	Pozostałe podatki na rzecz budżetu JST	X	X	X
4510	Opłata z tytułu wieczystego użytkowania gruntów	54 000,00	38 680,14	71,63
4520	Opłaty na rzecz budżetu JST	42 000,00	2 673,00	6,36
4540	Podatek od towarów i usług (VAT)	2 000,00	0,00	0,00
4540	Składki do organizacji międzynarodowych	17 000,00	13 872,49	81,60
4700	Szkolenia pracowników	1 470 000,00	1 377 098,18	93,68
4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	1 417 000,00	520 640,35	36,74
		190 496 000,00	171 993 084,80	90,29
6110	Wydatki inwestycyjne (własne)	30 499 000,00	12 362 081,47	40,53
6120	Zakupy inwestycyjne (własne)	11 300 000,00	1 230 130,97	10,89
	Ogółem wydatki i zakupy inwestycyjne	41 799 000,00	13 592 212,44	32,52
	Ogółem	232 295 000,00	185 585 297,24	79,89